

**ეტიკის კოდექსის და
შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის
საერთაშორისო სტანდარტების**

**განმარტების სახელმძღვანელო
საქართველოს საჯარო სექტორის შიდა
აუდიტორებისთვის**

„ეთიკის კოდექსისა და შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების განმარტების სახელმძღვანელო“ საქართველოს საჯარო სექტორის შიდა აუდიტორებისთვის მომზადდა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო შიდა კონტროლის დეპარტამენტის ინიციატივით, დაქირავებული ექსპერტის მიერ, ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროგრამის „დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივა“ (GGI) მხარდაჭერით.

აღსანიშნავია, რომ რიგ შემთხვევებში, განმარტების სახელმძღვანელოში გამოყენებულ ტერმინებს არ აქვს შიდა აუდიტის პროფესიაში მკაფიოდ დამკვიდრებული ქართული შესატყვისი, ან საქართველოს კანონი „სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“ განმარტავს სხვაგვარად, მაგალითად, ტერმინი კლიენტი – საჯარო სამსახურისათვის გულისხმობს აუდიტის ობიექტს, საკონსულტაციო საქმიანობის მიზნებისათვის, თუმცა სახელმძღვანელოს მოცემულ ვერსიაში, ტერმინები დატოვებულია ისე, როგორც შიდა აუდიტორთა საერთაშორისო ინსტიტუტი იყენებს, იმის გამო, რომ შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები განკუთვნილია როგორც საჯარო, ასევე კერძო სექტორში შიდა აუდიტორული მომსახურების განვითარებისთვის.

თუმცა, ხაზგასმით აღვნიშნავთ, რომ მოცემული განმარტების სახელმძღვანელო, მომზადდა საჯარო სექტორის შიდა აუდიტორთათვის.

ჰარმონიზაციის ცენტრის გუნდი განსაკუთრებულ მადლობას უხდის საქართველოში სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის მუდმივი მხარდაჭერისთვის ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროგრამას „დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივა“ (GGI) და ბატონ გრიგოლ ბაშალეიშვილს/ MBA, QMS Lead Auditor სახელმძღვანელოზე მუშაობისთვის.

აღნიშნული სახელმძღვანელო მომზადდა ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) პროექტ დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივის (GGI) მხარდაჭერით. დოკუმენტში გამოთქმული მოსაზრებები შეიძლება არ ასახავდეს ამერიკის შეერთებული შტატების, USAID-ის ან USAID GGI-ის შეხედულებებს

შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის შესახებ

საქართველოს მთავრობის განკარგულებით¹ (#1836, 2011) დამტკიცებულია შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსი. შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსი წარმოადგენს იმ ძირითადი პრინციპების ერთობლიობას, რომლებიც არეგულირებს შიდა აუდიტის სუბიექტის თანამშრომელთა შიდა აუდიტორები) ქცევის წესს სახელმწიფო შიდა აუდიტის საქმიანობის განხორციელების პროცესში. კოდექსის მიზანია შიდა აუდიტის საქმიანობაში მაღალი ეთიკური კულტურის დამკვიდრება და შიდა აუდიტორთა მიერ პროფესიული ვალდებულებების სრულყოფილად და ეფექტიანად შესრულების ხელშეწყობა. კოდექსი ეფუძნება საქართველოს კანონმდებლობასა და საერთაშორისო შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის (IIA) შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპებსა და ნორმებს. კოდექსში მოცემული პრინციპებისა და ქცევის წესების დაცვა სავალდებულოა ყველა შიდა აუდიტორისათვის მათ მიერ შიდა აუდიტის საქმიანობის განხორციელების პროცესში. კოდექსით განსაზღვრული პრინციპებისა და ქცევის წესების დაცვის კონტროლს ახორციელებს შიდა აუდიტის სუბიექტის უფროსი და დაწესებულების ხელმძღვანელი.

შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შესახებ

შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტი (IIA) არის შიდა აუდიტის პროფესიის ყველაზე ფართოდ აღიარებული ადვოკატი, განმანათლებელი და სტანდარტების, მითითებებისა და სერტიფიკატების მიმწოდებელი. 1941 წელს დაარსებული ინსტიტუტი დღეს ემსახურება 200,000-ზე მეტ წევრს 170-ზე მეტი ქვეყნიდან. ინსტიტუტის გლობალური სათაო ოფისი მდებარეობს Lake Mary, Fla, აშშ. დამატებითი ინფორმაციისთვის ეწვიეთ www.globaliia.org.

საერთაშორისო პროფესიონალური პრაქტიკის ჩარჩოს შესახებ

საერთაშორისო პროფესიონალური პრაქტიკის ჩარჩო (IPPF) არის კონცეპტუალური ჩარჩო, რომელიც ორგანიზებას უწევს ავტორიტეტულ მითითებებს, რომლებიც შემუშავებულია და გამოქვეყნებულია შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის მიერ შიდა აუდიტის პროფესიონალებისთვის მთელ მსოფლიოში.

სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებები შემუშავებულია კეთილსაიმედობაზე შემოწმების დადგენილი პროცესის შედეგად, რომელიც მოიცავს სამუშაო ვარიანტის საზოგადოებისთვის განსახილველად წარდგენის პერიოდს, დაინტერესებული მხარეებისაგან უკუკავშირის მისაღებად. საერთაშორისო პროფესიონალური პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო ელემენტებია:

- შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითადი პრინციპები.
- შიდა აუდიტის განმარტება.
- ეთიკის კოდექსი.
- შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები.

სახელმძღვანელოს შესახებ

განმარტების სახელმძღვანელო, შექმნილია შიდა აუდიტორების და შიდა აუდიტის შესაძლებლობების გასაზრდელად, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის სავალდებულო სახელმძღვანელოსთან თანხმობის მისაღწევად.

¹ საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 30 ივლისის №1016 განკარგულება „შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის დამტკიცების შესახებ“.

შინაარსი

შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი 1: პატიოსნება	6
განმარტების სახელმძღვანელო - შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი 2: ობიექტურობა	12
განმარტების სახელმძღვანელო - შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი 3: კონფიდენციალობა	19
განმარტების სახელმძღვანელო - შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი 4: კომპეტენცია	25
განმარტების სახელმძღვანელო 1000 - მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა.....	31
.....	31
განმარტების სახელმძღვანელო 1010 - გამოსაყენებლად საგალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების გათვალისწინება შიდა აუდიტის დებულებაში	35
განმარტების სახელმძღვანელო 1100 - დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა	37
განმარტების სახელმძღვანელო 1110 - ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა.....	42
განმარტების სახელმძღვანელო 1111 - პირდაპირი ურთიერთთანამშრომლობა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან	46
განმარტების სახელმძღვანელო 1112 - შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შიდა აუდიტის მიღმა არსებული ფუნქციების შესრულება	48
განმარტების სახელმძღვანელო 1120 - ინდივიდუალური ობიექტურობა	53
განმარტების სახელმძღვანელო 1130 - დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობაზე უარყოფითად მოქმედი ფაქტორები	57
განმარტების სახელმძღვანელო 1200 - პროფესიული კვალიფიკაცია და სამუშაოსადმი პროფესიონალური დამოკიდებულება.....	62
განმარტების სახელმძღვანელო 1210 - პროფესიული კვალიფიკაცია	65
განმარტების სახელმძღვანელო 1220 - სათანადო პროფესიონალური დამოკიდებულება	71
განმარტების სახელმძღვანელო 1230 - უწყვეტი პროფესიონალური განვითარება	74
განმარტების სახელმძღვანელო 1300 - ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა.....	77
განმარტების სახელმძღვანელო 1310 - ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები.....	82
განმარტების სახელმძღვანელო 1311 - შიდა შეფასებები	85
განმარტების სახელმძღვანელო 1312 - გარე შეფასებები.....	91
განმარტების სახელმძღვანელო 1320 - ანგარიშგება ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის თაობაზე	97
განმარტების სახელმძღვანელო 1321 - ფრაზის „შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“, გამოყენება	102
განმარტების სახელმძღვანელო 1322 - შეუსაბამობის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება....	105
განმარტების სახელმძღვანელო 2000 - შიდა აუდიტის საქმიანობის მართვა.....	108
განმარტების სახელმძღვანელო 2010 - დაგეგმვა	112
განმარტების სახელმძღვანელო 2020 - კომუნიკაცია - გეგმის წარდგენა და დამტკიცება....	116

<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2030 - რესურსების მართვა.....</u>	<u>119</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2040 - პოლიტიკა და პროცედურები.....</u>	<u>121</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2050 - კოორდინაცია და შედეგების გამოყენება.....</u>	<u>124</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2060 - ანგარიშგება აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს წინაშე.....</u>	<u>128</u>
<u>დანერგვის სახელმძღვანელო 2070 - მომსახურების გარე მიმწოდებელი და პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტზე.....</u>	<u>134</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2100 - სამუშაოს არსი.....</u>	<u>138</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2110 - ორგანიზაციის მმართველობა და ზედამხედველობა.....</u>	<u>141</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2120 - რისკის მართვა.....</u>	<u>147</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2130 - კონტროლი.....</u>	<u>152</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2200 - ინდივიდუალური მომსახურების დაგეგმვა.....</u>	<u>157</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2201 - დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები.....</u>	<u>160</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2210 - აუდიტორული მომსახურების მიზნები.....</u>	<u>164</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2220 - მომსახურების მასშტაბი.....</u>	<u>167</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2230 - მომსახურების რესურსების გადანაწილება.....</u>	<u>170</u>
<u>=152-განმარტების სახელმძღვანელო 2240 - აუდიტორული მომსახურების სამუშაო პროგრამა.....</u>	<u>173</u>
<u>=154-განმარტების სახელმძღვანელო 2300 - აუდიტორული მომსახურების განხორციელება.....</u>	<u>176</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2310 - ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება.....</u>	<u>180</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2320 - ანალიზი და შეფასება.....</u>	<u>183</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2330 - ინფორმაციის დოკუმენტირება.....</u>	<u>189</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2340 - მომსახურების ზედამხედველობა.....</u>	<u>193</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2400 - კომუნიკაცია მომსახურების შედეგების თაობაზე.....</u>	<u>197</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2410 - საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები.....</u>	<u>199</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2420 - საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის ხარისხი.....</u>	<u>203</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2421 - შეცდომები და გამოტოვებები.....</u>	<u>207</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2430 - ფრაზის „განხორციელდა შიდა აუდიტორთა პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“ გამოყენება.....</u>	<u>209</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2431 - მომსახურების ფარგლებში შეუსაბამობის გამჟღავნება.....</u>	<u>211</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2440 - შედეგების შეტყობინება.....</u>	<u>215</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2450 - განზოგადებული მოსაზრება.....</u>	<u>219</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2500 - პროცესის მონიტორინგი.....</u>	<u>223</u>
<u>განმარტების სახელმძღვანელო 2600 - კომუნიკაცია დაშვებული ნარჩენი რისკების თაობაზე.....</u>	<u>226</u>

შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი 1: პატიოსნება

შიდა აუდიტორების პატიოსნება აყალიბებს მათდამი ნდობას და, შესაბამისად, ქმნის მათ გადაწყვეტილებებზე დაყრდნობის საფუძველს.

ქცევის წესები

შიდა აუდიტორებმა:

- 1.1. უნდა შეასრულონ თავიანთი საქმე პატიოსნად, გულმოდგინედ და პასუხისმგებლობით.
- 1.2. უნდა დაიცვან კანონი და გაამჟღავნონ ინფორმაცია კანონის და აუდიტის პროფესიის მოთხოვნების შესაბამისად.
- 1.3. არ უნდა წარმოადგენდნენ მხარეს ნებისმიერ უკანონო საქმიანობაში, არ უნდა იყვნენ ჩართული შიდა აუდიტის პროფესიის ან ორგანიზაციის რეპუტაციის შემლახავ საქმიანობებში.
- 1.4. პატივი უნდა სცენ და ხელი შეუწყონ ორგანიზაციის ლეგიტიმურ და ეთიკურ მიზნებს.

შესავალი

შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები მოითხოვს შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობას, რომელიც მოიცავს ოთხ პრინციპს. თითოეულ პრინციპს თან ახლავს ქცევის წესები, რომლებიც შიდა აუდიტორებმა უნდა განახორციელონ პრინციპის სწორად დემონსტრირებისთვის. განხორციელების სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს იმის დემონსტრირებას, თუ როგორ უნდა მიაღწიონ შიდა აუდიტორებმა პატიოსნების პრინციპთან შესაბამისობას.

პატიოსნება წარმოადგენს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსის დანარჩენი სამი პრინციპის საფუძველს. თითოეული პრინციპი: ობიექტურობა, კონფიდენციალურობა და კომპეტენცია დამოკიდებულია პატიოსნებაზე. პატიოსნების პრინციპს ასევე ემყარება სტანდარტები. ეთიკის პრინციპებთან დაკავშირებული ქცევის წესები შიდა აუდიტორებს ეხმარება გადაიტანონ ეს პრინციპები პრაქტიკულ ქცევის ნორმებში.

შიდა აუდიტორებისთვის და მათ შორის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისათვის¹, შესაძლოა სასარგებლო აღმოჩნდეს მათ მიერ შიდა აუდიტის სტანდარტების რეგულარული განხილვა და გააზრება, რომ გაითვალისწინონ მოლოდინები, რომლებიც დაკავშირებულია „გულმოდგინებასთან“ და „პასუხისმგებლობასთან“, როგორც ეს აღწერილია 1.1 წესში. რამდენიმე სტანდარტი და განხორციელების სახელმძღვანელო აღწერს კონცეფციებს და მასთან დაკავშირებულ მოთხოვნებს.

1.2 და 1.3 წესების განსახორციელებლად, შიდა აუდიტორები უნდა იცნობდნენ თავიანთი ორგანიზაციის საფინანსო-ეკონომიკურ და სამართლებრივ მოთხოვნებს.

¹ ტერმინი, The chief audit executive (CAE) ნათარგმნია, როგორც „შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი“, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების 2017, ტერმინთა განმარტებების თანახმად.

1.4 წესის განხორციელებას შიდა აუდიტორები იწყებენ ორგანიზაციის მისიის, მიზნებისა და ეთიკური ღირებულებების იდენტიფიცირებით, რომლებიც ჩვეულებრივ გვხვდება ორგანიზაციის წლიურ სტრატეგიულ გეგმებში, თანამშრომელთა სახელმძღვანელოებში და / ან სხვა პოლიტიკის სახელმძღვანელოებში.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

სტანდარტის 2000 - შიდა აუდიტის მართვა - თანახმად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა უზრუნველყოს, რომ

- შიდა აუდიტმა მიაღწიოს მიზანს და შეასრულოს ვალდებულება როგორც ეს შეტანილია შიდა აუდიტის დებულებაში, და რომ

- შიდა აუდიტის ცალკეული წევრები მოქმედებდნენ ეთიკის კოდექსის და სტანდარტების შესაბამისად.

როგორც შიდა აუდიტის ლიდერმა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დანერგოს პროფესიული პატიოსნების კულტურა თავისი პატიოსანი ქმედებებით და ეთიკის კოდექსის დაცვით.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აგრეთვე ადგენს **პოლიტიკასა და პროცედურებს** შიდა აუდიტის წარმართვისთვის, 2040 სტანდარტის შესაბამისად. მათი განხორციელებით შიდა აუდიტი ავლენს თავის გულმოდგინებას და პასუხისმგებლობას. აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელს შეუძლია უზრუნველყოს შიდა აუდიტორების ინფორმირებულობა და ანგარიშვალდებულება, იმით, რომ მოსთხოვოს წერილობით დადასტურება, რომ მათ განიხილეს და გაიაზრეს ასეთი პოლიტიკა და პროცედურები. როგორც წესი, ორგანიზაცია ყველა თანამშრომლისგან აგროვებს თავისი ქცევის კოდექსის და ეთიკის პოლიტიკის გაცნობის **ხელმოწერილ დასტურებს**, ხოლო აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელს შეუძლია მოსთხოვოს შიდა აუდიტორებს, რომ მათ **წერილობით დაადასტურონ თანხმობა, დაიცვან შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსი** და სხვა ეთიკასთან დაკავშირებული დამატებითი პოლიტიკა რომელიც შემხებლობაშია შიდა აუდიტთან, **როგორცაა ინტერესთა კონფლიქტის გამჟღავნება**. ორგანიზაციამ და შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე ხაზი უნდა გაუსვან პატიოსნების მნიშვნელობას ისეთი ტრენინგის ჩატარებით, რომელიც წარმოაჩენს პატიოსნებას და სხვა ეთიკურ პრინციპებს მოქმედებაში; მაგალითად, იმ სიტუაციების განხილვა, რომლებიც მოითხოვს ეთიკური არჩევანის გაკეთებას.

შიდა აუდიტის ეფექტურად მართვა მოიცავს აუდიტორული შემოწმების სათანადო ზედამხედველობას და შიდა აუდიტორების საქმიანობის პერიოდულ გადახედვას, რაც შესაძლებლობას იძლევა განხილული იყოს, თუ როგორ შეუძლია შეექმნას პრობლემები პატიოსნებას და თუ როგორ უნდა განხორციელდეს ის რეალურ სიტუაციებში. მაგალითად, ზედამხედველობა მოიცავს სამუშაო პროგრამების დამტკიცებას სავლელ სამუშაოების დაწყებამდე და აუდიტორული სამუშაო ფურცლების და შედეგების გადახედვას. ამ დროს აუდიტის ზედამხედველებს უნდა შეეძლოს შანსი განიხილონ სიტუაციები რომელშიც პატიოსნება შესაძლოა დადგეს კითხვის ნიშნის ქვეშ და სიტუაციის შესაბამისად უხელმძღვანელონ შიდა აუდიტორებს. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეინარჩუნოს სამუშაო გარემო, რომელშიც შიდა აუდიტორები თავს იგრძნობენ მხარდაჭერილად როდესაც ისინი გამოხატავენ საკუთარ ლეგიტიმურ, მტკიცებულებებზე დაფუძნებულ დაკვირვებებს, დასკვნებს და მოსაზრებებს, თუნდაც ისინი არ იყოს ხელსაყრელი.

შიდა აუდიტორები

პატიოსნება, შეიძლება ჩაითვალოს თითოეული შიდა აუდიტორის პირად თანმდევ მახასიათებლად, რაც ართულებს მის გაზომვას, აღსრულებას ან უზრუნველყოფას. მართივად რომ ვთქვათ, შიდა აუდიტორებმა უნდა თქვან სიმართლე და მოიქცნენ სწორად, მაშინაც კი, როდესაც ამის გაკეთება არასასიამოვნო ან რთულია ხოლო თავიდან აცილება ადვილი ჩანს, (მაგალითად, დაკვირვების შედეგის დამალვა ან გამოტოვება აუდიტორული შემოწმების ანგარიშიდან). პატიოსნების იდენტიფიცირებისა და გაზომვის საუკეთესო მცდელობები მოიცავს ეთიკის კოდექსის ქცევის წესების, შიდა აუდიტის სტანდარტების სავალდებულო სახელმძღვანელოს და დამხმარე პრაქტიკის გააზრებულ ცნობიერების და აღქმის ქონის შემოწმებას.

1.1 წესთან დაკავშირებით, შიდა აუდიტორებმა განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიაქციონ შინაარსს გულმოდგინების და პასუხისმგებლობის შესახებ, როგორც ეს აღწერილია სტანდარტში 1200 – პროფესიული კვალიფიკაცია და პროფესიული მზრუნველობის ვალდებულება, სტანდარტში 1220 – პროფესიული მზრუნველობის ვალდებულება და მასთან ასოცირებული განხორციელების სტანდარტები და განხორციელების სახელმძღვანელოები.

1.2 წესი შიდა აუდიტორებისაგან მოითხოვს, დაიცვან კანონი და კანონის და პროფესიის შესაბამისად გაამჟღავნონ ინფორმაცია.

1.3 წესი ღიად მოუწოდებს შიდა აუდიტორებს, რომ ისინი შეგნებულად არასოდეს მონაწილეობდნენ რაიმე უკანონო საქმიანობაში. ეს წესი სცდება უბრალოდ უკანონო აქტივობებს და ასევე მოიცავს «ქმედებებს, რომლებიც შესაძლოა ჩაითვალოს შიდა აუდიტის პროფესიის ან ორგანიზაციის დისკრედიტაციად».

შიდა აუდიტორებისთვის, ქცევა, რომელიც შეიძლება არ იყოს უკანონო, მაგრამ იყოს რეპუტაციის შემლახავი, მოიცავს:

- ქცევა, რომელიც შეიძლება ჩაითვალოს დაშინებად, შევიწროვებად ან დისკრიმინაციულად.
- შეცდომების დაშვებაზე პასუხისმგებლობის აღების უუნარობა.
- ყალბი ანგარიშების მომზადება ან სხვებისთვის ამის ნებართვის მიცემა.
- ტყუილის თქმა.
- ვინმეს კომპეტენციის შესახებ არასწორი, ყალბი ან შეცდომაში შემყვანი მტკიცებულების წარდგენა
- ორგანიზაციის, თანამშრომლების ან მისი დაინტერესებული მხარეების შესახებ დამამცირებელი კომენტარების გაკეთება, პირადად ან მედიის საშუალებით (მაგალითად, პუბლიკაციებში ან სოციალურ მედიაში გამოქვეყნებულ შეტყობინებებში).
- არადამაკმაყოფილებელი მიგნებების, დასკვნებისა ანდა შეფასებების მინიმინზაცია, დამალვა ან გამოტოვება აუდიტორული შემოწმების ანგარიშებიდან ან საერთო შეფასებიდან.
- სტანდარტებთან და აუდიტის სტანდარტების სხვა სავალდებულო მითითებებთან შეუსაბამობა.

- ისეთი შიდა აუდიტის სერვისის განხორციელება რომელის კომპეტენციაც არ გააჩნია.
 - შიდა აუდიტის განხორციელება დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის გაუფასურების გამჟღავნების გარეშე.
 - ზენოლის საფუძველზე ინფორმაციის მოპოვება ან გამჟღავნება სათანადო ავტორიზაციის გარეშე.
 - აღნიშვნა, რომ შიდა აუდიტის ხორციელება სტანდარტების შესაბამისად, როდესაც აღნიშნული მტკიცება არ ემყარება ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგებს.¹
- უგულებელყოს ისეთი უკანონო საქმიანობა, რომელის მიმართ ორგანიზაცია შესაძლოა ტოლერანტული იყოს ან მოახდინოს მისი განზრახ იგნორირება.
 - გამოიყენოს „სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორი“(CIA)-ს სერტიფიკატი, როდესაც იგი ვადაგასულია ან გაუქმებულია.

შიდა აუდიტორთა ზოგიერთი ქცევითი მოლოდინები შეიძლება კოდიფიცირებული იყოს შიდა აუდიტის ან / და ორგანიზაციის პოლიტიკაში (მაგალითად, ადამიანური რესურსები და სამართლებრივი პოლიტიკა). შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსთან და აუდიტის სტანდარტების სხვა საგაღმართო მითითებებთან შესაბამისობის გარდა, შიდა აუდიტორებმა უნდა დაიცვან ეთიკის პოლიტიკა, ქცევის კოდექსი, ღირებულებების განაცხადი და შიდა აუდიტის სუბიექტის და ორგანიზაციის მიერ დადგენილი სხვა პოლიტიკა და პროცედურები. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებმა უნდა დაიცვან თავიანთი ორგანიზაციის საფინანსო-ეკონომიკური და სამართლებრივი მოთხოვნები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და შიდა აუდიტორები უნდა ცდილობდნენ მოიქცნენ ისე, რომ ზემოთ აღწერილ საკითხებთან მიმართებაში არ გახდნენ გასაკიცხი.

მოსალოდნელია, რომ შიდა აუდიტორებმა ორგანიზაციას შესძინონ დამატებითი ღირებულება. აღნიშნული მოლოდინი კოდიფიცირებულია ეთიკის კოდექსში, წესი 1.4-ში, რომელშიც ნათქვამია, რომ შიდა აუდიტორები პატივს უნდა სცემდნენ და ხელს უწყობდნენ ორგანიზაციის ლეგიტიმურ და ეთიკურ მიზნებს. პატიოსნების ეს ასპექტი წარმოჩენილია შიდა აუდიტის მისიაში და მთელს აუდიტის სტანდარტებში. მაგალითად, შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ, თუ როგორ შეესაბამება ორგანიზაციის სტრატეგიები და მიზნები მის მისიას და ღირებულებებს, და უნდა მოახდინონ ისეთი შესაძლებლობების იდენტიფიცირება, რომელიც გამოიწვევს ორგანიზაციის მმართველობის, რისკის მართვისა და კონტროლების პროცესებში მნიშვნელოვან გაუმჯობესებს.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გაიღრმავონ მათ მიერ ეთიკის კოდექსის გაგება და მათ პრინციპებთან შესაბამისობის უნარი, ეთიკაზე ორიენტირებულ უწყვეტ პროფესიულ განათლებას/განვითარებაში მონაწილეობით. შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტი მოითხოვს მისი სერტიფიკატებისა და კვალიფიკაციის მფლობელი აუდიტორებისაგან, რომ მათ გაიარონ ეთიკის ტრენინგი და ატესტაცია, რათა დაადასტურონ შესაბამისობა შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან ყოველ საანგარიშო პერიოდში. პროფესიონალმა/სერტიფიცირებულმა აუდიტორები მუდმივად უნდა იყვნენ ინფორმირებული მათ რწმუნებასთან მიმართებაში, რელევანტური მოთხოვნების შესახებ, რადგან მათ შეუსრულებლობამ შესაძლოა საფრთხე შეუქმნას აუდიტორების მიერ რწმუნების გამოყენების უფლებას ხარვეზის გამოსწორებამდე.

¹ დამატებითი ინფორმაციისთვის, იხილეთ განხორციელების სახელმძღვანელო 1321 – დადასტურება: „შესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

პატიოსნების შენარჩუნების ფარგლებში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს და განახორციელოს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა და მთავარ მმართველ და სახედამხედველო ორგანოს, წარუდგინოს პროგრამის მიმდინარეობის შედეგები, მათ შორის შეუსაბამობის შემთხვევებიც, 1300 სერიის სტანდარტების შესაბამისად. ეს მტკიცებულებები, შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებთან ერთად, ასევე ცხადყოფს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შიდა აუდიტის მართვაში აუდიტორთა პატიოსნების პრინციპი მხარდაჭერილია. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ პატიოსნების პრინციპთან და ქცევის წესებთან შესაბამისობა შესაძლებელია დადასტურდეს, დამოუკიდებელად ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის საშუალებით.

შიდა აუდიტორები

შიდა აუდიტორები ახდენენ პატიოსნების პრინციპის დემონსტრირებას ისეთი პროცესების დაცვით, რომლებიც მხარს უჭერენ პატიოსნების პრინციპის და მისი ქცევის წესების შესაბამისობას და ასევე სტანდარტების დაცვით (განსაკუთრებით ამ სახელმძღვანელოში აღნიშნულ სპეციფიკურ სტანდარტების). თუ ადგილი აქვს შიდა აუდიტორთა შეუსაბამობას ზემოთ აღნიშნულთან, ეს შეიძლება მიუთითებდეს მათი პატიოსნების ნაკლებობაზე.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების მიერ ხელმოწერილი დადასტურების ფორმები ცხადყოფს, რომ შიდა აუდიტორებმა აიღეს ვალდებულება დაიცვან ორგანიზაციის ეთიკის პოლიტიკა ან ქცევის კოდექსი, შესაბამისი კანონები და წესები, აგრეთვე აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსი და აუდიტის სტანდარტების სხვა სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებები. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შესაძლოა ჰქონდეს ჩანაწერები შიდა აუდიტორების სემინარებში, ვებინარებსა თუ შეხვედრებში, მონაწილეობის შესახებ, სადაც განიხილებოდა ეთიკური საკითხები. განგრძობითი სწავლების კრედიტები ასევე იძლევა მტკიცებულებებს, რომლებიც აჩვენებს აუდიტორების მისწრაფებას ეთიკური ცნობიერების შენარჩუნებისა და გაუმჯობესების შესახებ.

შიდა აუდიტი საქმიანობა, მთლიანობაში პატიოსნების დემონსტრირებას ახდენს გულმოდგინე ზედამხედველობით და ჩართულობით აუდიტის სტანდარტებით მოთხოვნილი თვითშეფასებების შესრულებისას.

დოკუმენტირებული სამუშაო პროცედურების გეგმები, სამუშაო ფურცლების და აუდიტორული შემოწმების შემდგომი გამოკითხვები, აყალიბებს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს შეხედულებას, რომლის საფუძველზე ისინი ახდენენ იდენტიფირებას: არის თუ არა შიდა აუდიტორების მიერ მოწოდებული ინფორმაცია სასარგებლო, ეხმარება თუ არა იგი ორგანიზაციას მიზნების მიღწევაში და არის თუ არა აუდიტორების კომუნიკაცია ორგანიზაციაში კონსტრუქციული. შიდა აუდიტორთა შესრულების დამატებითმა მაჩვენებლების შესაძლოა ასევე მოახდინონ იდენტიფიცირება, რომ მათ მიერ სამუშაო შესრულდა გულმოდგინედ და პასუხისმგებლობით.

ეთიკის კოდექსის გამოყენება და აღსრულება

ეთიკის კოდექსი ვრცელდება, როგორც სანარმოთა ასევე ინდივიდუალურ შიდა აუდიტორებზე, რომლებიც ახორციელებენ შიდა აუდიტორულ მომსახურებას.

აუდიტის ინსტიტუტის წევრებისთვის და პროფესიული სერტიფიკატების მფლობელებისათვის ან კანდიდატებისათვის ეთიკის კოდექსის დარღვევა შეფასდება და ადმინისტრირდება აუდიტის ინსტიტუტის წესდების, ეთიკის კოდექსის დარღვევის განხილვის პროცესის და სერტიფიკაციის დარღვევის განხილვის პროცესის შესაბამისად.

ის ფაქტი, რომ ქცევის წესებში არ არის ნახსენები კონკრეტული საქციელი, ხელს არ უშლის მის მიუღებლობას ან დისკრედიტაციას და შესაბამისად, აუდიტის ინსტიტუტის წევრს, სერტიფიკაციის მფლობელს ან კანდიდატს შეიძლება დაეკისროს დისციპლინური პასუხისმგებლობა. ანალოგიურად, საჯარო სამსახურის შიდა აუდიტორს შესაძლებელია დაეკისროს დისციპლინური პასუხისმგებლობა მთავრობის მიერ დამტკიცებული ეთიკის კოდექსის შესაბამისად¹.

¹ იხ. საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 30 ივლისის №1016 განკარგულება „შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის დამტკიცების შესახებ“.

განმარტავის სახელმძღვანელო - შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი

2: ობიექტურობა

შიდა აუდიტორები ავლენენ პროფესიონალური ობიექტურობის უმაღლეს დონეს აუდიტს დაქვემდებარებული საქმიანობის ან პროცესის შესახებ ინფორმაციის შეგროვების, შეფასებისა და კომუნიკაციის დროს. შიდა აუდიტორები დაბალანსებულად აფასებენ ყველა შესაბამის გარემოებას და მათზე ზეგავლენას არ ახდენს საკუთარი ინტერესების ან სხვების მიერ დასკვნების ფორმირება.

ქცევის წესები

შიდა აუდიტორებმა:

2.1 არ უნდა მიიღონ მონაწილეობა რაიმე საქმიანობაში ან ურთიერთობაში, რამაც შეიძლება ხელი შეუშალოს ან მიჩნეული იყოს, რომ ხელს უშლის მათ მიუკერძოებელ შეფასებას. ეს შემოწმება მოიცავს იმ საქმიანობებს ან ურთიერთობებს, რომლებიც შეიძლება ეწინააღმდეგებოდეს ორგანიზაციის ინტერესებს.

2.2. არ უნდა მიიღონ ისეთი რამ, რამაც შეუძლია ხელი შეუშალოს ან მიჩნეული იყოს, რომ ხელს უშლის მათ პროფესიულ განსჯას.

2.3. უნდა გაამჟღავნონ მათთვის ცნობილი ყველა მნიშვნელოვანი ფაქტი, რომელიც თუ არ გამჟღავნდება, შეიძლება დამახინჯდეს განხილვის პროცესში მყოფი ანგარიში.

შესავალი

შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები მოითხოვს შიდა აუდიტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობას, რომელიც მოიცავს ოთხ პრინციპს. თითოეულ პრინციპს ახლავს ქცევის წესები, რომლებიც შიდა აუდიტორებმა უნდა განახორციელონ პრინციპის სწორად დემონსტრირებისთვის. განხორციელების სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს იმის დემონსტრირებას, თუ როგორ მიიღწევა ობიექტურობის პრინციპთან შესაბამისობა.

ობიექტურობა იმდენად მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტის პროფესიაში, რომ იგი სპეციალურად არის ნახსენები შიდა აუდიტის სტანდარტების სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების თითოეულ ელემენტში და შიდა აუდიტის მისიაში. ეთიკის კოდექსის და აუდიტის სტანდარტების სწორად განსახორციელებლად შიდა აუდიტორებმა უნდა გაიაზრონ ტერმინი „ობიექტურობა“, როგორც ეს განსაზღვრულია აუდიტის სტანდარტების ტერმინებში:

„მიუკერძოებელი გონებრივი მდგომარეობა, რომელიც შიდა აუდიტორებს საშუალებას აძლევს შეასრულონ აუდიტორული შემოწმება ისე, რომ მათ სჭეროდეთ თავიანთი შემოწმების შედეგების და რომ ამ შემოწმების შესრულებისას არ იყოს დაშვებული ხარისხთან მიმართ კომპრომისები. ობიექტურობა მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა არ დაუქვემდებარონ აუდიტის საკითხების შესახებ თავიანთი განსჯა სხვებს“.

ობიექტურობის პრინციპი და მასთან დაკავშირებული ქცევის წესები ასახავს და განავრცობს აუდიტის სტანდარტებში ობიექტურობის განმარტებას. ობიექტურობის

პრინციპის განმარტებაში სიტყვების ანალიზი ცხადყოფს, რომ პროფესიული ობიექტურობის გამოვლენა გულისხმობს ინფორმაციის შეგროვებას, შეფასებას და კომუნიკაციას აუდიტორული განხილვის ქვეშ მყოფი სფეროს ან პროცესის შესახებ იმგვარად, რომ შესაძლებელი გახდეს ყველა შესაბამისი გარემოების დაბალანსებული შეფასება. ქცევის წესები და ობიექტურობასთან დაკავშირებული სტანდარტები აღწერს კონკრეტულ ქმედებებს, რომლებიც უნდა შეასრულონ შიდა აუდიტორებმა რათა განახორციელონ ობიექტურობის პრინციპი.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

მიუხედავად იმისა, რომ ცალკეული შიდა აუდიტორები პასუხისმგებელი არიან ეთიკის კოდექსთან პირად შესაბამისობაზე, შესაძლოა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტი ხელმძღვანელმა, როგორც შიდა აუდიტის ლიდერმა, თავად დაიცვას ეთიკის კოდექსის პრინციპები და ქცევის წესები და ამით დაამკვიდროს ეთიკის ფასეულობის მაღალი ტონი აუდიტორთა გუნდში.

ობიექტურობის მიმართ საფრთხეების მართვის მიზნით, როგორც ამას მოითხოვს 1100 სტანდარტი – დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა¹, აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელს შეუძლია შექმნას რელევანტური პოლიტიკა და პროცედურები, როგორცაა შიდა აუდიტის მიერ საჩუქარს, შეღავათს და სარგებელის მიღების პოლიტიკა“. გარდა ამისა, ხელმძღვანელს შეუძლია მოითხოვოს შიდა აუდიტორებისაგან შეავსონ ფორმა, რომელშიც გამჟღავნებულია პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი და ობიექტურობის შემცირება, რაც უნდა გაითვალისწინოს აღნიშნული შიდა აუდიტორის დანიშვნისას აუდიტორულ შემოწმებაში. გარდა ამისა, პოლიტიკისა და პროცედურების შემუშავებისას ხელმძღვანელმა ყურადღებით უნდა გაითვალისწინოს, თუ როგორ შეუძლია გავლენა მოახდინოს შესრულების შეფასებამ და კომპენსაციის სისტემამ შიდა აუდიტორების ობიექტურობაზე აუდიტორული დაკვირვების და დასკვნების მომზადებისას. ასევე შესაძლოა სასარგებლო იყოს ტრენინგები იმის შესახებ, თუ როგორ უნდა გაუმკლავდნენ შიდა აუდიტორები ობიექტურობის დარღვევებს.

თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, გარდა შიდა აუდიტის აქტივობისა, პასუხისმგებელია სხვა ფუნქციებზე, მასთან დაკავშირებული მარწმუნებელი საქმიანობაზე და მხედველობა უნდა გაუწიოს შიდა აუდიტის საქმიანობის გარეთ მყოფმა მხარემ (სტანდარტი 1130.A2).

თუ შიდა აუდიტის მარწმუნებელი ანდა საკონსულტაციო საქმიანობა ხორციელდება გარე რესურსირებით ან თანა (გარე და შიდა) რესურსირებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი კვლავ პასუხისმგებელია აუდიტის სტანდარტების სავალდებულო მითითებების შესრულებაზე, მათ შორის ის რომ, აუდიტორები უნდა იყვნენ ობიექტურობი და უნდა გაამჟღავნონ ობიექტურობის პოტენციური დარღვევები. აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია ასეთი მოთხოვნები შეიტანოს აუდიტის მომსახურების მომწოდებელი მესამე

მხარის კონტრაქტებში და უნდა შეისწავლოს მომწოდებლის საქმიანი ურთიერთობები და დაადგინოს, არსებობს თუ არა ინტერესთა კონფლიქტი.

¹ სტანდარტი 1100 აღნიშნავს, რომ ობიექტურობის მიმართ საფრთხეების მართვა უნდა განხორციელდეს ინდივიდუალური აუდიტორის, აუდიტორული შემოწმების, შიდა აუდიტის ფუნქციონალურ და ორგანიზაციულ დონეებზე. განხორციელების სახელმძღვანელო 1100 და პრაქტიკული სახელმძღვანელო «დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა» გვთავაზობს სპეციფიკურ მითითებებს თითოეულ ამ დონეზე ობიექტურობისადმი მიმართული საფრთხეების მართვისთვის.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები

დაბალანსებული შეფასება

სტანდარტები მოითხოვს შიდა აუდიტორებმა გამოიყენონ სისტემური და დისციპლინირებული მიდგომა აუდიტორული განხილვის ქვეშ მყოფი სფეროს ან პროცესის შესახებ ინფორმაციის შეგროვების, შეფასებისა და კომუნიკაციისას, როგორც ეს საჭიროა. სტანდარტების 2300 სერია უხსნის შიდა აუდიტორებს, შეასრულონ სამუშაოები იმგვარად, რომ შედეგად ადგილი ქონდეს ყველა შესაბამისი გარემოების დაბალანსებულ შეფასებას, როგორც ეს აღწერილია პრინციპში.

მაგალითად, *სტანდარტი 2310 - ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება სტანდარტი 2320 - ანალიზი და შეფასება და სტანდარტი 2330 - ინფორმაციის დოკუმენტირება*, აღწერს შიდა აუდიტორების მიმართ წაყენებულ მოთხოვნებს, რომ მათ მიერ შეგროვებული, გაანალიზებული, შეფასებული და დოკუმენტირებული ინფორმაცია იყოს საკმარისი, სანდო, რელევანტური და სასარგებლო, ამასთანავე აუდიტორული შემოწმების შედეგებისა და დასკვნებისათვის მხარდამჭერი. შესაბამის განხორციელების სახელმძღვანელოში მოცემულია ამ მიზნების განხორციელების კონკრეტული გზები. ამ ინფორმაციამ საშუალება უნდა მისცეს აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, გარე აუდიტორს, ან მსგავს ინფორმირებულ პირს (ე.ი. ვისაც გააჩნია საკმარისი ინფორმაცია აუდიტორულ შემოწმების შესახებ და შესაბამისი ცოდნა და კვალიფიკაცია) გააკეთონ იგივე დასკვნები, რომლებიც მიიღეს შიდა აუდიტორებმა. როდესაც სხვებს შეეძლებათ გაეცნონ აუდიტორულ შემოწმების სამუშაო ფურცლებს და მივიდნენ იგივე დასკვნებამდე, როგორც შიდა აუდიტორებმა რომლებმაც ჩაატარეს ეს აუდიტორულ შემოწმება, მაშინ დასტურდება, რომ ჩატარდა ყველა შესაბამისი გარემოების დაბალანსებული, ობიექტური განხილვა.

ზოგადად, ქვემოთ მოცემული რამდენიმე დამატებითი სტანდარტის წარმატებით განხორციელებას შედეგად მოაქვს ობიექტურობასთან დაკავშირებულ ეთიკის კოდექსის ქცევის წესებთან შესაბამისობის მიღწევა. აღნიშნული მოიცავს სტანდარტს 1100 - დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა, სტანდარტს 1120 - ინდივიდუალური ობიექტურობა, სტანდარტს 1130 - დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე უარყოფითად მოქმედი ფაქტორები და მათთან დაკავშირებულ განხორციელების სტანდარტებს. განხორციელების სახელმძღვანელო მითითებები, რომლებიც თან ახლავს ამ სტანდარტებს და შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის დამატებით სახელმძღვანელოში და პოზიციის დოკუმენტებში მოცემულია საფუძვლიანი აღწერილობები და მაგალითები, რომლებიც შეიძლება დაეხმაროს შიდა აუდიტორებს კარგი გადაწყვეტილებების მიღებაში ობიექტურობის პოტენციური დარღვევის საპასუხოდ და ობიექტურობის შესანარჩუნებლად საჭირო ფუნქციების შესახებ. შესაბამისი რესურსების გადახედვა შეიძლება დაეხმაროს შიდა აუდიტორებს თანმდევნი მიკერძოებებისა და სუბიექტურობის უკეთ გაცნობაში, გააზრებაში და დაძლევაში. ქვემოთ აქცენტია გაკეთებული რამდენიმე ძირითად პუნქტზე.

არასათანადო ზეგავლენა გადაწყვეტილების ფორმირებაში

ობიექტურობის პრინციპის მეორე ნაწილი იმეორებს აუდიტის სტანდარტების მიერ ობიექტურობის განმარტების მეორე წინადადებას; აღნიშნული მდგომარეობს იმაში, რომ შიდა აუდიტორები არ უნდა მოექცნენ სხვების არასათანადო ზეგავლენის ქვეშ ან აუდიტორულ საკითხებზე თავიანთი განსჯა სხვების აზრებს არ დაუქვემდებარონ. ობიექტურობასთან დაკავშირებული ქცევის წესები განმარტავს რამდენიმე სპეციფიკურ მოქმედებას, რომლებიც შიდა აუდიტორებმა უნდა გაიზიარონ, რათა ხელი შეუწყონ მიუკერძოებელი გონებრივი მიმართების ფუნქციონირებას და აუდიტორული შემოწმების შესრულებას ხარისხის კომპრომისების გარეშე.

წესი 2.1 განსაზღვრავს, რომ შიდა აუდიტორებმა არ უნდა მიიღონ მონაწილეობა რაიმე საქმიანობაში ან ურთიერთობაში, რამაც შეუძლია ხელი შეუშალოს ან მიჩნეული იქნას, რომ ნეგატიურ გავლენას იქონიებს მიუკერძოებელ შეფასებაზე, მათ შორის ისეთ საქმიანობებში ან ურთიერთობებში, რომლებიც შესაძლოა ინტერესთა კონფლიქტში მოდიოდეს ორგანიზაციასთან. სტანდარტი 1120 - ინდივიდუალური ობიექტურობა, განმარტავს „ინტერესთა კონფლიქტს“, როგორც „სიტუაცია, როდესაც შიდა აუდიტორს, რომელიც ნდობის პირობებშია, გააჩნია კონკურენტული პროფესიული ან პირადი ინტერესი, რამაც შეიძლება გაართულოს მის მიერ მოვალეობის მიუკერძოებლად შესრულება“. აღნიშნულის მაგალითია გადამეტებული მეგობრობა შემოწმების გარეთ ორგანიზაციის თანამშრომლებთან, აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, მესამე მხარის მომსახურების მომწოდებელთან. მჭიდრო ურთიერთობები და ფინანსური კავშირები, როგორცაა ფულის სესხება / ინვესტიცია, რომლებიც შეიძლება წარმოადგენდნენ ინტერესთა კონფლიქტს სინამდვილეში, ან იყოს აღქმული ასეთად, თავიდან უნდა იყოს აცილებული შიდა აუდიტორების მიერ. იმ შემთხვევაში როდესაც აღნიშნულის თავიდან აცილება შეუძლებელია, მაშინ ობიექტურობის ასეთი პოტენციური დარღვევა უნდა იყოს გამჟღავნებული.

2.2 წესი დასძენს, რომ შიდა აუდიტორებმა არ უნდა მიიღონ ისეთი რამ, რამაც შეიძლება ხელი შეუშალოს ან ჩაითვალოს რომ ხელი შეუშალოს, მათ პროფესიულ განსჯას. აღნიშნულის მაგალითია საჩუქრების, საკვების, მგზავრობის ან სპეციალური მოპყრობის მიღება შიდა აუდიტორის მიერ, რომელიც აჭარბებს პოლიტიკით დადგენილ ლიმიტებს ან არ არის გამჟღავნებული და ნებადართული.

ინტერესთა კონფლიქტები და დარღვევები

ინტერესთა კონფლიქტის დადგენა შესაძლებელია მაშინაც კი, თუ რაიმე არაეთიკურ ან არასათანადო ქმედებას რეალურად არ ქონია ადგილი, რადგან კონფლიქტმა შეიძლება შექმნას უნესობის აღქმა და შეარყიოს ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების, შიდა აუდიტის და პროფესიისადმი ნდობა, როგორც ამას ასახავს სტანდარტი 1120.

სტანდარტი 1130 აფართოებს გაუფასურების კონცეფციას, იმეორებს, რომ გაუფასურება შეიძლება არსებობდეს რეალურად ან გარეგნულად და ამბატებს დეტალებს შესაბამისი მხარეების შესახებ, რომლებსაც გაუფასურება უნდა გამჟღავნდეს. მაგალითად, შიდა აუდიტორმა მარწმუნებელი საქმიანობის განხორციელებისას არ უნდა დაფაროს ის სფერო ან პროცესი, რომელზეც მას ჰქონდა პასუხისმგებლობა წინა 12 თვის განმავლობაში, ვინაიდან ამ შემთხვევაში ამ აუდიტორის ობიექტურობა გაუფასურებულია (სტანდარტი 1130.A1). ამასთან, იგივე ვითარებაში, საკონსულტაციო საქმიანობა დასაშვებია; მაგრამ აუდიტის შემოწმების მიღებამდე, შიდა აუდიტორმა უნდა გაუმჟღავნოს კონსულტაციის მიმღებ კლიენტს ობიექტურობის ნებისმიერი პოტენციური გაუფასურების შესახებ.

სტანდარტებში ობიექტურობის გაუფასურების ყველა სიტუაცია არ არის განხილული აშკარად, ამიტომ მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტორის მხრიდან ასეთი სიტუაციის საზრიანად განსჯა. მაგალითად, შიდა აუდიტორს, რომელსაც სურს დაიკავოს თავს ორგანიზაციის სხვა დეპარტამენტში არსებული ვაკანსია, თავი უნდა შეიკავოს ამავე დეპარტამენტის მარწმუნებელი საქმიანობის განხორციელებაში მონაწილეობისაგან, ვინაიდან მისი შეფასებები შესაძლოა აღმოჩნდეს მიკერძოებული, მის მიერ პოზიციის დაკავების სურვილის გამო.

მინიმუმ, შიდა აუდიტორმა ობიექტურობის პოტენციური დარღვევა უნდა გაამჟღავნოს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელთან და იმსჯელოს მის მოსალოდნელ შედეგებზე.

ქცევის წესი 2.3 მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა გაამჟღავნონ განხილვას დაქვემდებარებული ნებისმიერი «მატერიალური» ფაქტი; უფრო კონკრეტულად, ეს არის ის ფაქტები, რომელთა არ გამჟღავნებამ შესაძლოა გამოიწვიოს შიდა აუდიტორული ანგარიშის დამახინჯება. შიდა აუდიტორებმა თავი არ უნდა შეიკავონ ყველა ცნობილი ფაქტის დეკლარირებისგან, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს აუდიტორული შემოწმების შედეგებზე და დასკვნებზე, მაშინაც კი, თუ ეს ფაქტები, შედეგები ან დასკვნები შეიძლება არ მოეწონოს ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს.

შიდა აუდიტის კომუნიკაცია უნდა იყოს მკაფიო, ფაქტობრივი და ობიექტური, რათა თავიდან იქნას აცილებული ენა, რომელსაც შეუძლია აუდიტის მიგნებების შემცირება, დამალვა ან გაზვიადება. მაგალითად, თუ კრედიტორული დავალიანების კონტროლები არადამაკმაყოფილებელი იყო ბოლო შეფასებისას, იმის მითითება, რომ კონტროლები ისეთივე ეფექტურია, როგორც ბოლო შეფასებისას (ან რომ კონტროლების ეფექტურობაში არანაირი ცვლილება არ მომხდარა), არა ადეკვატური იქნება. ამის ნაცვლად, შიდა აუდიტორებმა უნდა აღნიშნონ, განხორციელდა თუ არა რეკომენდაციები და მოხდა თუ არა გაუმჯობესება ბოლო შეფასების შემდეგ და უზრუნველყო თუ არა ამ ცვლილებებმა არა დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობიდან დამაკმაყოფილებელი სტატუსის მიღება.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

ობიექტურობის პრინციპთან დაკავშირებული წესების მხარდაჭერის საჩვენებლად, აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელს შეუძლია უზრუნველყოს შიდა აუდიტის შესაბამისი პოლიტიკისა და პროცედურების არსებობა, შიდა აუდიტორების მიმართ მოთხოვნა ობიექტურობის შესახებ შეხვედრებზე ან ტრენინგებზე დასასწრებად და რესურსების შიდა აუდიტის გეგმის შესაბამისად განაწილების დოკუმენტაცია, სადაც გათვალისწინებულია ობიექტურობის პოტენციური დარღვევები. ობიექტურობის პრინციპისა და ქცევის წესების დარღვევის თავიდან ასაცილებლად, აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ იტოვებს შიდა აუდიტორების, აუდიტორული მომსახურების გარერესურსირების და თანარესურსირების მომწოდებლების მიერ ხელმოწერილ ფორმებს, რათა დაადასტუროს ნებისმიერი პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის ან ობიექტურობის დარღვევის დოკუმენტირება, განხილვა და გამჟღავნება. დამატებითი მტკიცებულებები შეიძლება მოიცავდეს, პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის კვლევის დოკუმენტაციას, რომელიც უკავშირდება აუდიტორული მომსახურების გარე და თანარესურსირების მომწოდებლებს და რომელზეც პასუხისმგებელიც არის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, აგრეთვე, მიღებული აუდიტორული მომსახურების ხელმოწერილ ხელშეკრულებებს და მომსახურების ჩანაწერებს, რომლებიც უზრუნველყოფილია მისი შედეგების მხარდამჭერი მტკიცებულებებით, დაკვირვებებით და დასკვნებით.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები

შიდა აუდიტორების მიერ მიმდინარე, ხელმოწერით დადასტურებული სათანადო ფორმების დროული ფუნქციონირება, რომლებშიც გამჟღავნებულია ინფორმაცია მათი ინტერესთა კონფლიქტის ან ობიექტურობის სხვა დარღვევების შესახებ, წარმოადგენს იმის მტკიცებულებას, რომ შიდა აუდიტორები შესაბამისობაში არიან ობიექტურობის პრინციპთან, ქცევის წესებთან და იცავენ ობიექტურობასთან დაკავშირებულ პოლიტიკას. აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლები, რომლებიც დამტკიცებულია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ ან დანიშნული აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველის მიერ, იმის დასტურია, რომ შიდა აუდიტორებმა ჩაატარეს დაბალანსებული შეფასება. აუდიტორული შემოწმების შემდგომი გამოკითხვების უკუკავშირი და ზედამხედველის მიმოხილვები შეიძლება წარმოადგენდეს დამატებითი მტკიცებულებას იმისა, რომ შიდა აუდიტორების მუშაობა ობიექტურობის დაცვით შესრულდა. შეფასებები, როგორც შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის ნაწილი, ასევე მხარს უჭერს იმას, რომ გამოყენებული იქნა შესაბამისი ობიექტურობა შიდა აუდიტის დასკვნებისა და მოსაზრებების მისაღწევად.

ეთიკის კოდექსის გამოყენება და აღსრულება

ეთიკის კოდექსი ვრცელდება, როგორც საწარმოთა ასევე ინდივიდუალურ შიდა აუდიტორებზე, რომლებიც ახორციელებენ შიდა აუდიტორულ მომსახურებას.

აუდიტის ინსტიტუტის წევრებისთვის და პროფესიული სერტიფიკატების მფლობელებისათვის ან კანდიდატებისათვის ეთიკის კოდექსის დარღვევა შეფასდება და ადმინისტრირდება აუდიტის ინსტიტუტის წესდების, ეთიკის კოდექსის დარღვევის განხილვის პროცესის და სერტიფიკაციის დარღვევის განხილვის პროცესის შესაბამისად.

ის ფაქტი, რომ ქცევის წესებში არ არის ნახსენები კონკრეტული საქციელი, ხელს არ უშლის მის მიუღებლობას ან დისკრედიტაციას და შესაბამისად, აუდიტის ინსტიტუტის წევრს, სერტიფიკატის მფლობელს ან კანდიდატს შეიძლება დაეკისროს დისციპლინური პასუხისმგებლობა.

განმარტავის სახელმძღვანელო - შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი

3: კონფიდენციალობა

შიდა აუდიტორები პატივს სცემენ მათ მიერ მიღებული ინფორმაციის ღირებულებას და ფლობას და არ ამჟღავნებენ ინფორმაციას შესაბამისი უფლებამოსილების გარეშე, თუ არ არსებობს ამის გაკეთების იურიდიული და პროფესიული ვალდებულება.

ქცევის წესები

შიდა აუდიტორები:

3.1. უნდა იყვნენ წინდახედულები მათი მოვალეობის შესრულების დროს მიღებული ინფორმაციის გამოყენების და დაცვის თვალსაზრისით.

3.2. არ უნდა გამოიყენონ ინფორმაცია რაიმე პირადი სარგებლობისთვის ან რაიმე ფორმით, რომელიც ეწინააღმდეგება კანონს ან საზიანო იქნება ორგანიზაციის ლეგიტიმური და ეთიკური მიზნებისათვის.

შესავალი

შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები მოითხოვს შიდა აუდიტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობას, რომელიც მოიცავს ოთხ პრინციპს. თითოეულ პრინციპს ახლავს ქცევის წესები, რომლებიც შიდა აუდიტორებმა უნდა განახორციელონ პრინციპის სწორად დემონსტრირებისთვის. განხორციელების სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს იმის დემონსტრირებას, თუ როგორ მიიღწევა კონფიდენციალობის პრინციპთან შესაბამისობა.

შიდა აუდიტორებმა უნდა დაიწყონ მათი პროფესიული ვალდებულებების კარგად გააზრება, როგორც ეს ასახულია აუდიტის სტანდარტებში და ნებისმიერ დამატებით პროფესიული სტანდარტებში და მითითებებში, რომლებიც ეხება ორგანიზაციას და მრეწველობის დარგს რომელშიც ისინი მუშაობენ. პროფესიულ ორგანიზაციებში გაწევრიანებამ შეიძლება ხელი შეუწყოს შიდა აუდიტორებს დაიცვან შესაბამისი პროფესიული ვალდებულებები.

ინფორმაცია მოიცავს მონაცემებს ფიზიკური ფორმით, როგორცაა ბეჭდური დოკუმენტები და ელექტრონული ფორმით, როგორცაა აუდიო, ვიდეო და დაშიფრული მონაცემები. კონფიდენციალობა გულისხმობს ინფორმაციის დაცვას არაუფლებამოსილი პირებისთვის და ორგანიზაციებისთვის მისი გამჟღავნებისაგან როგორც ორგანიზაციაში, ისე მის გარეთ. შიდა აუდიტორებმა უნდა იცოდნენ კონფიდენციალობასთან და ინფორმაციის უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული ის კანონები და რეგულაციები, რომლებიც ეხება მათ ორგანიზაციას. შიდა აუდიტორებმა ასევე უნდა იცოდნენ მათი ორგანიზაციისა და შიდა აუდიტის სპეციფიკური პოლიტიკა. მაგალითად, ამ პოლიტიკაში შეიძლება განსაზღვრული იყოს ინფორმაციის ტიპი, რომელიც შეუძლია გამჟღავნებული იყოს, მხარეები რომლებმაც უნდა დაადასტურონ უფლებამოსილება ინფორმაციის გამჟღავნებაზე, და შესაბამისი პროცედურები რომლებიც უნდა დაიცვან შიდა აუდიტორებმა.

მიუხედავად იმისა, რომ სტანდარტებში მკაფიოდ არ არის მითითებული კონფიდენციალობა, მოთხოვნები აუდიტორული შემოწმების შედეგების გავრცელების შეზღუდვასთან დაკავშირებით განხილულია სტანდარტების განხორციელების მითითებებში **2201.A1, 2330.A1, 2330.C1, 2410.A3 და 2440.A2**. შიდა აუდიტორებმა უნდა განიხილონ ეს სტანდარტები, მათი განხორციელების სახელმძღვანელოები და აუდიტის ინსტიტუტის შესაბამისი დამატებითი მითითებები.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

პოლიტიკა და პროცედურები

ორგანიზაციები, როგორც წესი, შეიმუშავებენ ინფორმაციის უსაფრთხოების პოლიტიკას, რათა დაიცვან მათ მიერ შექმნილი, გამოყენებული და წარმოებული მონაცემები და უზრუნველყონ იმ კანონებისა და რეგულაციების დაცვა, რომლებიც მათ ეხებათ. (მაგ., საქართველოს კანონი მონაცემთა დაცვის შესახებ). ეს პოლიტიკები ხორციელდება მკაფიო პროცედურებისა და სხვა კონტროლების საშუალებით და როგორც წესი, მოიცავს მონაცემთა კონფიდენციალურობას, ჩანაწერების ფუნქციონირებას და ინფორმაციის ფიზიკურ და ციფრულ უსაფრთხოებას ორგანიზაციაში და მის გარეთ.

იმისათვის, რომ უკეთ გაიაზროს იურიდიული და მარეგულირებელი მოთხოვნებისა და დაცვების ზეგავლენა, აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელმა უნდა მიმართოს იურიდიულ კონსულტაციას. ორგანიზაციის პოლიტიკასა და პროცედურებში შეიძლება მოთხოვნილი იყოს, რომ კონკრეტულმა სტრუქტურულმა ერთეულებმა განიხილონ და ნება დართონ ინფორმაციის ორგანიზაციის გარეთ გამჟღავნების.

აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელს შეუძლია განახორციელოს დამატებითი პოლიტიკა, პროცესები ანდა პროცედურები, რომლებსაც უნდა მიყვებოდნენ შიდა აუდიტორები და გარე კონსულტანტები. როგორც წესი, აღნიშნული მჭიდროდ შესაბამისობაშია აუდიტის სტანდარტების სავალდებულო მითითებებთან. შიდა აუდიტორებმა უნდა დაიცვან ორგანიზაციისა და აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ დადგენილი პოლიტიკა და პროცედურები, აგრეთვე, დაიცვან შესაბამისი კანონები და რეგულაციები.

შიდააუდიტისხელთარსებულიინფორმაციისდასაცავად, პოლიტიკასადაპროცედურებში შეიძლება მოთხოვნილი იყოს, რომ შიდა აუდიტორებმა მიიღონ სიფრთხილის შემდეგი ზომები, თუნდაც ინფორმაციის შიდა დამუშავებისას:

- შეაგროვონ მხოლოდ ის მონაცემები, რომლებიც საჭიროა დანიშნული აუდიტორული შემოწმების შესასრულებლად და გამოიყენონ ეს ინფორმაცია მხოლოდ ამ შემოწმების მიზნებისათვის.
- დაიცვან ინფორმაცია განზრახ ან უნებლიე გამჟღავნებისგან, ისეთი კონტროლების გამოყენებით, როგორიცაა მონაცემთა დაშიფვრა, ელექტრონული ფოსტის განაწილების შეზღუდვები და ინფორმაციაზე ფიზიკური წვდომის შეზღუდვა.
- აღმოფხვრან ასეთი მონაცემების ასლები ან მათზე წვდომა, როდესაც ეს მონაცემები აღარ არის საჭირო.

შიდა გამჟღავნებისგან დაცული ინფორმაციის ერთ-ერთი მაგალითია პერსონალური მონაცემები ორგანიზაციის ადამიანური რესურსების შესახებ. მაგალითად, ინდივიდუალური ხელფასები და საყვედურების ჩანაწერები ან პირადი პრობლემები რომლებიც

განიხილეს ხელმძღვანელებთან და ადამიანურის რესურსების დეპარტამენტთან. ამ ინფორმაციაზე წვდომა შეიძლება შეიზღუდოს ან მონიტორინგი განხორციელდეს ფიზიკური კონტროლების საშუალებით, როგორცაა ჩაკეტილი დოკუმენტების კარადები და ინფორმაციული სისტემის კონტროლების საშუალებით, მაგ.: პაროლის დაცვით და მონაცემთა დაშიფვრით. აუდიტის ხელმძღვანელმა პერიოდულად უნდა შეაფასოს და დაადასტუროს შიდა აუდიტორების საქმიანობა კონფიდენციალური ინფორმაციის შემცველ ადგილებში და მონაცემთა ბაზებზე წვდომის შესახებ და უნდა დაადასტუროს, რომ წვდომის კონტროლები ეფექტურად მუშაობს.

სტანდარტების განხორციელების მითითებებში, რომლიც თან ახლავს სტანდარტს 2330 – ინფორმაციის დოკუმენტირება, მოითხოვს აუდიტის ხელმძღვანელისაგან გააკონტროლოს აუდიტორული შემოწმების ჩანაწერებზე წვდომა, ნაწილობრივ ჩანაწერების შენარჩუნების მოთხოვნების შემუშავებით, მიუხედავად იმისა, თუ რომელი საშუალებით (ფიზიკური თუ ელექტრონული) ინახება თითოეული ჩანაწერი. ეს წესები უნდა შეესაბამებოდეს ორგანიზაციის რეგულაციებს და სხვა შესაბამის მარეგულირებელ მოთხოვნებს.

დამატებით, სტანდარტი 2440.A2 (თუ საკანონმდებლო და ნორმატიული აქტებით სხვა რამ არაა დადგენილი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, მანამ სანამ მომსახურების შედეგებს წარუდგენს გარეთ მხარეებს, უნდა:

- შეაფასოს ორგანიზაციისთვის შესაძლო რისკი;
- მიიღოს კონსულტაციები აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისაგან და/ან საქროებისამებრ იურიდიული ერთეულისაგან;
- გააკონტროლოს შედეგების თაობაზე ინფორმაციის გავრცელება მათ გამოყენებაზე შეზღუდვის დადგენის გზით. მოითხოვს, რომ აუდიტის ხელმძღვანელმა შეაფასოს მარწმუნებელი საქმიანობის შედეგების გამოქვეყნების პოტენციური რისკი და შეზღუდოს ამ შედეგების გამოყენება, გარდა იმ შემთხვევებისა, როდესაც ამას ითვალისწინებს კანონები, წესები ან დებულებები. აუდიტორული შემოწმების ანგარიშები, როგორც წესი, შეიცავს ანგარიშის მიწოდების სიებს, რომლებიც დამტკიცებულია აუდიტის ხელმძღვანელის, ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შეთანხმებით. აუდიტის სტანდარტები ითვალისწინებს იურიდიულ, ნორმატიულ და მარეგულირებელ მოთხოვნებს და უზრუნველყოფს, რომ აუდიტის ხელმძღვანელს და შიდა აუდიტორებს შეეძლოთ დაიცვან რეგულაციების / კანონმდებლობის მოთხოვნები ხოლო საჯარო სექტორის ორგანიზაციებში გამჭვირვალობის შესახებ კანონების მოთხოვნები.

ტრენინგი

შიდა აუდიტის შეხვედრების ან ტრენინგების დროს, აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელს შეუძლია იმსჯელოს კონფიდენციალობასთან დაკავშირებულ პრინციპებზე, წესებზე, პოლიტიკასა და მოლოდინებზე. შიდა აუდიტორებმა შეიძლება გამოიყენონ ეს შესაძლებლობები რათა განიხილონ სხვადასხვა სახის კონფიდენციალური ორგანიზაციული ინფორმაციის გაზიარების პოტენციური ზეგავლენა. აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მოსთხოვოს შიდა აუდიტორებს ხელი მოაწერონ ფორმას, რომლითაც ისინი აღიარებენ, რომ ისინი დაესწრნენ ასეთ სესიებს და აღიქვამენ შესაბამის პოლიტიკას, პროცედურებს და მოლოდინს. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია აუდიტის ხელმძღვანელისთვის, როგორც შიდა აუდიტის ლიდერისთვის, გუნდში დაამკვიდროს ეთიკის დაფასების ტონი, მის მიერ ეთიკის კოდექსის პრინციპებისა და ქცევის წესების განუხრელი დაცვით.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები

საბოლოოდ, ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები პასუხისმგებელი არიან ეთიკის კოდექსთან პირად შესაბამისობაზე. ეს, ალბათ, ყველაზე თვალსაჩინოა შიდა აუდიტორული დავალებების შესრულებისას, რომლის დროსაც შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ მიიღონ კონფიდენციალური, საკუთრების ანდა პირის შესახებ ინფორმაცია. შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ ამგვარი ინფორმაციის ფლობა აუდიტორული შემოწმების მიმდინარეობის განმავლობაში (მაგალითად, აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის შესახებ ინფორმაციის შეგროვებისას და ტესტირების დროს).

სტანდარტის 2330 თანახმად – ინფორმაციის დოკუმენტირება, შიდა აუდიტორებმა უნდა დოკუმენტად ასახონ საკმარისი, საიმედო, რელევანტური და სასარგებლო ინფორმაცია რათა ხელი შეუწყონ აუდიტორული შემოწმების შედეგებისა და დასკვნების დადასტურებას. შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ ამ ინფორმაციის კონფიდენციალობა, როდესაც ახდენენ შიდა აუდიტის შემოწმების და დაკვირვებების დოკუმენტირებას აუდიტის სამუშაო ფურცლებში და ანგარიშებში. აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამა ან სამუშაო ფურცელის შაბლონები შეიძლება შეიცავდეს შეხსენებებს კონფიდენციალურობის შესახებ; ელექტრონული ფორმატები შეიძლება შეიცავდეს ავტომატიზებულ კონტროლებს, რომლიც შეახსენებს შიდა აუდიტორებს კონფიდენციალურობის შესახებ სანამ ისინი შეძლებენ, რომ შევიდნენ სისტემაში და შეავსონ თავიანთი სამუშაო დოკუმენტაცია.

რამდენიმე სტანდარტი, რომელიც დაკავშირებულია აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვასთან და განხორციელებასთან, კონკრეტულად აღნიშნავს ინფორმაციის წინდახედულ გამოყენებას და დაცვას, როგორც ეს აღწერილია 3.1 წესში. შიდა აუდიტორებს, რომლებიც გეგმავენ მარწმუნებელ საქმიანობას მესამე მხარის მონაწილეობით, მოეთხოვებათ წერილობითი დადასტურება, რომ ინფორმირებულები არიან შეზღუდვების შესახებ, რომლებიც უკავშირდება აუდიტორული შემოწმების შედეგების გადაცემასა და შემოწმების ჩანაწერებთან წვდომასთან (სტანდარტი 2201.A1). ორგანიზაციის გარეთ მყოფი მხარეებისთვის აუდიტორული შემოწმების შედეგების გამოქვეყნებისას, შიდა აუდიტორებმა უნდა დაადგინონ შეზღუდვები ამ შედეგების გადაცემის და გამოყენების შესახებ (სტანდარტი 2410.A3).

კონფიდენციალურობის პრინციპთან დაკავშირებული ქცევის წესების შესასრულებლად, შიდააუდიტორებმა უნდა დაიცვან ინფორმაციის გამჟღავნების დადგენილი პროცედურები, მათ შორის, ნებისმიერი ინფორმაციის გამჟღავნებამდე დაუკავშირდნენ ორგანიზაციის სწორ ერთულს ავტორიზაციის მისაღებად. შიდა აუდიტორებს ამის გაკეთება შეუძლიათ წერილობითი ნებართვის მოპოვებით და ავტორიზაციის დოკუმენტები უნდა შეინახონ თავიანთ სამუშაო ფურცლებში.

დაბოლოს, ქცევის წესი 3.2 ხაზს უსვამს იმას, რომ შიდა აუდიტორებმა არ უნდა გამოიყენონ არანაირი ინფორმაცია პირადი სარგებლობისთვის. მაგალითად, შიდა აუდიტორებმა არ უნდა გამოიყენონ ორგანიზაციის შიდა ფინანსური, სტრატეგიული ან ოპერატიული ინფორმაციის ცოდნა, რათა მიიღონ პირადი ფინანსური სარგებელი ორგანიზაციაში წილის ყიდვით ან გაყიდვით. კიდევ ერთი მაგალითია შიდა აუდიტორის მიერ ჟურნალისტიკისთვის ან სხვა მედია საშუალებისათვის ინსაიდერული ინფორმაციის გამჟღავნება სათანადო ავტორიზაციის გარეშე. შიდა ინფორმაციის გამოყენება კონკურენტული პროდუქტის შესაქმნელად ან საკუთრების ინფორმაციის მიწოდება კონკურენტისთვის ასევე არღვევს ამ კონფიდენციალურობის წესს. უფრო მეტიც, შიდა აუდიტორებმა ბოროტად არ უნდა გამოიყენონ წვდომის პრივილეგია, როგორცაა შევიდნენ მომხმარებელთა ჩანაწერებზე ბოლოდროინდელი შესყიდვების დასადგენად ან ცნობილი პიროვნების ჯანმრთელობის ჩანაწერების სანახავად.

შესაბამისობის დემონსტრაციისათვის გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აჩვენოს შიდა აუდიტის შესაბამისობა კონფიდენციალურობის მოთხოვნებისადმი, ორგანიზაციის და შიდა აუდიტის კონფიდენციალურობის მოთხოვნების შესაბამისად შემუშავებული პოლიტიკის, პროცესების, პროცედურების და სასწავლო მასალების გამოყენებით. იმ შეხვედრის ანდა ტრენინგის ოქმები, სადაც შიდა აუდიტორებმა განიხილეს კონფიდენციალობასთან დაკავშირებული საკითხები ასევე ადასტურებს აუდიტის ხელმძღვანელის მისწრაფებას მიაღწიოს სტანდარტთან შესაბამისობას.

შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების, ანგარიშების ან მასთან დაკავშირებული ინფორმაციის გამოქვეყნებასთან დაკავშირებით, აუდიტის ხელმძღვანელი ავლენს კონფიდენციალურობის პრინციპისა და ქცევის წესებისადმი შესაბამისობას იურიდიული კონსულტაციის მიერ დამტკიცებული ინფორმაციის გამჟღავნების ჩანაწერების დოკუმენტირებით და შენარჩუნებით, და თუ ეს საჭიროა ასევე, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და გამგეობის მიერ დამტკიცებით. აუდიტის ხელმძღვანელი აჩვენებს მტკიცებულებას ჩანაწერებზე წვდომის კონტროლის შესახებ, შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების დოკუმენტირებისა და კომუნიკაციის საშუალებით და იმ მექანიზმების დანერგვით, რომლებიც ზღუდავს წვდომას და ამცირებს ამ კონტროლების გვერდის ავლის რისკს ან სხვაგვარად ამ კონტროლების დარღვევის რისკს.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები

კონფიდენციალურობის შესახებ ტრენინგებზე დასწრების ჩანაწერები (დამსწრეთა სია და ხელმოწერები), მათ შორის შიდა აუდიტორების ხელმოწერებით აღიარებული კონფიდენციალურობის პრინციპის და შესაბამისი პოლიტიკის, პროცედურების, კანონების და რეგულაციების ცოდნა, უნდა იყოს შენახული. შიდა აუდიტორის შესრულების შეფასება ასევე შეიძლება შეიცავდეს გამოხმაურებებს იმის შესახებ, იცავდა თუ არა შიდა აუდიტორი კონფიდენციალობასთან და ინფორმაციის გამჟღავნებასთან დაკავშირებული პოლიტიკას და პროცედურებს.

შიდა აუდიტორები აჩვენებენ აუდიტორული შემოწმების ჩანაწერების კონფიდენციალობის დაცვას, მათი მიწოდების და გაცნობის შეზღუდვების დაწესებით და ამ შეზღუდვების შემოწმების სამუშაო ფურცლებსა და ანგარიშებში დოკუმენტირებით ასევე, ინფორმაციის ყველა გამჟღავნების ავტორიზაციის და ინფორმაციის მიმღებების დამტკიცებული სიების დოკუმენტების შენახვით. ხელმოწერილი ცნობა, რომელიც ადასტურებს, რომ აუდიტორულ შემოწმებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია ინახება კონფიდენციალურად შეიძლება ინახებოდეს სამუშაო პროგრამაში.

თუ არ არსებობს ცალკეული აუდიტორების მიერ პოლიტიკის, პროცედურებისა და წესების კონფიდენციალობასთან დაკავშირებული დარღვევებზე მოხსენებები ან გამოძიებები, მაშინ, სავარაუდოდ, შიდა აუდიტის მთლიანობაში შესაბამისობაშია კონფიდენციალურობის პრინციპთან.

ეთიკის კოდექსის გამოყენება და აღსრულება

ეთიკის კოდექსი ვრცელდება, როგორც საწარმოთა ასევე ინდივიდუალურ შიდა აუდიტორებზე, რომლებიც ახორციელებენ შიდა აუდიტორულ მომსახურებას.

აუდიტის ინსტიტუტის წევრებისთვის და პროფესიული სერტიფიკატების მფლობელებისათვის ან კანდიდატებისათვის ეთიკის კოდექსის დარღვევა შეფასდება და ადმინისტრირდება აუდიტის ინსტიტუტის წესდების, ეთიკის კოდექსის დარღვევის განხილვის პროცესის და სერტიფიკაციის დარღვევის განხილვის პროცესის შესაბამისად.

ის ფაქტი, რომ ქცევის წესებში არ არის ნახსენები კონკრეტული საქციელი, ხელს არ უშლის მის მიუღებლობას ან დისკრედიტაციას და შესაბამისად, აუდიტის ინსტიტუტის წევრს, სერტიფიკატის მფლობელს ან კანდიდატს შეიძლება დაეკისროს დისციპლინური პასუხისმგებლობა.

განმარტების სახელმძღვანელო - შიდა აუდიტორთა ეთიკის კოდექსის პრინციპი

4: კომპეტენცია

შიდა აუდიტორები იყენებენ ცოდნას, უნარებსა და გამოცდილებას, რაც საჭიროა შიდა აუდიტის მომსახურებების შესრულებაში.

ქცევის წესები

შიდა აუდიტორები:

- 4.1. უნდა ჩაერთონ მხოლოდ იმ მომსახურებებში, რომელთათვისაც მათ აქვთ საჭირო ცოდნა, უნარები და გამოცდილება.
- 4.2. უნდა შეასრულონ შიდა აუდიტის მომსახურებას შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად.
- 4.3. უნდა მუდმივად გაიუმჯობესებენ თავიანთ ცოდნას და გააუმჯობესებენ თავიანთი მომსახურების ეფექტურობას და ხარისხს.

შესავალი

შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები მოითხოვს შიდა აუდიტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობას, რომელიც მოიცავს ოთხ პრინციპს. თითოეულ პრინციპს ახლავს ქცევის წესები, რომლებიც შიდა აუდიტორებმა უნდა განახორციელონ პრინციპის სწორად დემონსტრირებისთვის. განხორციელების სახელმძღვანელო მიზნად ისახავს იმის დემონსტრირებას, თუ როგორ მიიღწევა კომპეტენციის პრინციპთან შესაბამისობა.

აუდიტის სტანდარტები გთავაზობთ სავალდებულო და სარეკომენდაციო მითითებებს ეთიკის კოდექსის განხორციელების შემდგომი მხარდაჭერის მიზნით. კომპეტენციის პრინციპის მნიშვნელობაზე მეტყველებს ისიც, რომ იგი შეტანილია არა მხოლოდ ეთიკის კოდექსში, არამედ შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითად პრინციპებში და სტანდარტებში.

ეთიკის კოდექსი ვრცელდება როგორც ფიზიკურ პირებზე ასევე ორგანიზაციის ერთეულზე, რომლებიც ახორციელებენ შიდა აუდიტის მომსახურებას. ეს განაცხადი განსაკუთრებით ეხება კომპეტენციის პრინციპს და მის ქცევის წესებს. მაგალითად, წესი 4.2 აღნიშნავს რომ შიდა აუდიტის მომსახურება უნდა შესრულდეს სტანდარტების შესაბამისად. რამდენიმე სტანდარტი ვრცელდება კონკრეტულად პირადად შიდა აუდიტორებზე. სხვა სტანდარტები ეხება შიდა აუდიტს მთლიანობაში, ან აღწერს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას. შიდა აუდიტორები პირადად პასუხისმგებელი არიან კომპეტენციის პრინციპის, ქცევის წესების და შესაბამისი სტანდარტების და ასევე იმ ცოდნის, უნარებისა და გამოცდილების მიღებაზე, რაც საჭიროა მათი მოვალეობების შესასრულებლად და მათი პროფესიული ცოდნისა და მომსახურების ხარისხის მუდმივად გასაუმჯობესებლად. ამასთან, აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია მთლიანად შიდა აუდიტის კომპეტენციის უზრუნველყოფაზე.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

შიდა აუდიტის კომპეტენციასთან დაკავშირებული შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობა მოცემულია სტანდარტში 1210 - პროფესიული კვალიფიკაცია სტანდარტში 1210.A1, სტანდარტში 2030 - რესურსების მართვა და სტანდარტში 2050 – შიდა აუდიტის კოორდინაცია მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების გამწვევ სხვა მხარეებთან და მათი სამუშაოების შედეგების გამოყენება. იმისათვის, რომ შეესაბამებოდეს მასში აღწერილ მოთხოვნებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს ადამიანური რესურსების დაკომპლექტების სტრატეგია, რომელიც მოიცავს ისეთ ინსტრუმენტებს და პროცესებს, რომელთა გამოყენებით რეგულარულად შეფასდება შიდა აუდიტორების პირადი კომპეტენციები, შიდა აუდიტი მთლიანობაში ასევე, ყველა მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობის მომწოდებელი, რომელთა მომსახურებასაც ეყრდნობა შიდა აუდიტი.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა აღწეროს შიდა აუდიტორების პერსონალური ცოდნა და გამოცდილება, შეუსაბამოს აღნიშნული შიდა აუდიტის გეგმის შესასრულებლად საჭირო კომპეტენციებს და გამოავლინოს შესაძლო ხარვეზები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გაუმკლავდეს ამ ნაკლოვანებებს შიდა აუდიტორებისთვის ტრენინგების მიწოდებით და მენტორობით, შიდა აუდიტის პერსონალის როტაციით, გამოცდილი აუდიტორების მოწვევით ანდა შიდა აუდიტის მომსახურების გარე პროვაიდერების დაქირავებით.

იმისათვის, რომ ხელი შეუწყოს ინდივიდუალურ შიდა აუდიტორებს 4.3 წესის – თავიანთი ცოდნისდამომსახურებისეფექტურობისდახარისხისმუდმივიგაუმჯობესება-შესრულებაში შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც მოიცავს ინდივიდუალური შიდა აუდიტორის მიერ საქმიანობის რეგულარულ გადახედვას (მაგალითად, ყოველწლიურად ან ნახევარწლიურად), რაც შეუძლია მოიცავდეს ბენჩმარკულ დადარებას ანდა შესრულების სამიზნე ინდიკატორების განხილვას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა წაახალისოს საგანმანათლებლო და ტრენინგების შესაძლებლობები, როდესაც ეს შესაძლებელია (მაგ., პროფესიული კონფერენციებსა და სემინარებზე დასწრება და შესაბამისი პროფესიული სერტიფიკატების მიღება).

იმისათვის, რომ ხელი შეუწყოს მთლიანობაში შიდა აუდიტის მუდმივ გაუმჯობესებას შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განახორციელოს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა, რომელიც მოიცავს 1300 სერიის სტანდარტებს. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გამოიყენოს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის კომპეტენციის ჩარჩო კონცეფცია, რათა დაადაროს და შეაფასოს შიდა აუდიტის მოწოდულობა და იმუშაოს მის პროგრესზე დროში. ამ ელემენტებს ერთად შეუძლია იმუშაოს სინერგიულად და ხელი შეუწყონ შიდა აუდიტს, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსისა და სტანდარტების გამოყენებას და დაცვას.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები

4.1 წესის განხორციელება მოითხოვს შიდა აუდიტორების ჩართვას მხოლოდ იმ მომსახურებებში, რომელთათვისაც მათ აქვთ საჭირო ცოდნა, უნარები და გამოცდილება. სტანდარტი 1210 – პროფესიული კვალიფიკაცია და მისი განხორციელების სახელმძღვანელო განმარტავს ამ თვისებებს და თუ როგორ შეუძლიათ შიდა აუდიტორებს მათი მოპოვება და შენარჩუნება. სტანდარტი 1210.A2 განმარტავს შიდა აუდიტის პროფესიულ კვალიფიკაციას თაღლითობასთან დაკავშირებით, ხოლო სტანდარტი 1210.A3 განმარტავს შიდა აუდიტის პროფესიულ ცოდნას, რომელიც დაკავშირებულია საინფორმაციო ტექნოლოგიების უმთავრეს რისკებთან და საკვანძო კონტროლებთან და ხელმისაწვდომ ტექნოლოგიაზე დაფუძნებულ შიდა აუდიტის ტექნიკასთან.

შიდა აუდიტორებმა რეგულარულად უნდა შეაფასონ საკუთარი თავი, იმისათვის რომ გაიღრმავონ თავიანთი კომპეტენცია, ცოდნა და ეფექტურობა და იპოვონ პოტენციური ზრდის სფეროები.. შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის კომპეტენციის ჩარჩო კონცეპცია შეიძლება იყოს დარების სასარგებლო ინსტრუმენტი ამ მიზნისთვის. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებმა უნდა ეძიონ, რომ მიიღონ კონსტრუქციული გამოხმაურება კოლეგებისაგან, ზედამხედველებისა და აუდიტის ხელმძღვანელისაგან. ეს უკუკავშირი შესაძლოა გაცემული იყოს აუდიტორულ შემოწმებაში მუშაობის განმავლობაში, სამუშაო ფურცლების საზედამხედველო მიმოხილვის დროს ანდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაოების დასრულების შემდეგ და შეიძლება მოიცავდეს არაფორმალური კომუნიკაციისა და აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ დადგენილი ფორმალური პროცესის კომბინაციას. ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების მთლიანი შემოწმების შესრულების გადახედვა შეუძლია რეგულარული ინტერვალებით, მაგალითად, ყოველწლიურად ან ნახევარწლიურად.

შიდა აუდიტორებმა, რომლებსაც ინდივიდუალური აუდიტორული დავალებების დაგეგმვა აქვთ დავალებული, უნდა განსაზღვრონ ის კომპეტენციები, რომელიც საჭიროა ამ დავალებების მიზნების მისაღწევად (სტანდარტი 2230 – მომსახურების რესურსების გადანაწილება). შიდა აუდიტორებმა, რომლებიც ახორციელებენ აუდიტორული შემოწმებას, შეიძლება აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლებზე დოკუმენტურად ასახონ ამ რესურსების განაწილების საფუძვლები, რომლებიც თავად შეიმუშავეს. თუ შესაბამისი და საკმარისი ადამიანური რესურსი არ არის ხელმისაწვდომი, შიდა აუდიტორებმა უნდა გაიარონ კონსულტაცია აუდიტის ხელმძღვანელთან და დოკუმენტად ასახონ დისკუსიის შედეგები. შეუძლია საჭირო გახდეს დამატებითი რესურსების მოძიება შიდა აუდიტის ფუნქციის გარეთ. განხორციელების სახელმძღვანელო 1210 - პროფესიული ცოდნა მეტ რეკომენდაციას იძლევა.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განავითარონ თავიანთი კომპეტენციები საგანმანათლებლო და მენტორული შესაძლებლობების გამოყენებით და ზედამხედველობით შესრულებული სამუშაო გამოცდილებით, რაც მათ უნარების გაფართოების საშუალებას მისცემს. სათანადო ზედამხედველობით შესრულებული აუდიტორული დავალებები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს შიდა აუდიტორების განვითარების ხელშეწყობაში, რადგან შიდა აუდიტის უმეტეს სამსახურებს შეზღუდული რესურსი გააჩნიათ.

მაგალითად, შიდა აუდიტორს შეუძლია გააჩნდეს კარგი ცოდნა რისკების, მისი შეფასების, კონტროლების და შიდა აუდიტის მეთოდოლოგიის საკითხებში, მაგრამ აკლდეს საგნობრივი ცოდნა სპეციფიურ სფეროებში ან შესაფასებელ პროცესებში. ასეთ შემთხვევაში, შიდა აუდიტორს შეუძლია იმუშაოს შესაბამის საგნის ექსპერტთან, რომ უკეთ გააცნობიეროს სფერო ან პროცესი და შეიქმნას შესაბამისი სიღრმისეული ხედვა.

სხვა გარემოებებში, სპეციალურ პერსონალს, რომელიც დაქირავებულია ვიწრო საგნობრივი ექსპერტიზისთვის გარკვეულ სფეროებში ან პროცესებში, შეუძლია არ ჰქონდეს შიდა აუდიტის პროფესიული უნარები. ამ შემთხვევაში, გამოცდილი შიდა აუდიტორი (მაგ., აუდიტორული შემოწმების ხელმძღვანელი) მჭიდროდ უნდა მუშაობდეს სპეციალურ პერსონალთან, რათა უზრუნველყოს აუდიტორული შემოწმების შესრულება შიდა აუდიტის საკმარისი კომპეტენციით. ორივე მიდგომა ხელს შეუწყობს სამუშაო პროცესის და ორგანიზაციული ცოდნის ამაღლებას შიდა აუდიტორებს შორის და ხელს შეუწყობს მათი ორგანიზაციის ფუნქციონირების და შიდა აუდიტის სტრატეგიული ცოდნის გაფართოებას.

ნესი 4.3 მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა მუდმივად გააუმჯობესონ თავიანთი პროფესიული ცოდნა, მომსახურების ეფექტურობა და ხარისხი. ეს მოთხოვნა განმეორებულია სტანდარტ 1230-ში – უწყვეტი პროფესიული განვითარება, ხოლო ამ მოთხოვნის შესრულების ვარიანტები მოცემულია მასთან დაკავშირებულ განხორციელების სახელმძღვანელოში. ცალკეულ შიდა აუდიტორებს ეკისრებათ პასუხისმგებლობა, განახორციელონ საჭირო ქმედებები, რათა მიიღონ მათთვის საჭირო მუდმივი პროფესიული განათლებისა და განვითარების (CPE / CPD) საჭირო საათები/კრედიტები. მათი პროგრესის დასადგენად, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ შეადგინონ და მიყვანონ საკუთარი პროფესიული განვითარების გეგმას.

პროფესიონალებმა უნდა იცოდნენ მიმდინარე მოთხოვნები, რომ შეინარჩუნონ ნებისმიერი პროფესიული სერტიფიკატის აქტიური სტატუსი, რადგან ამ მოთხოვნების შეუსრულებლობამ შეუძლია შეაფერხოს სერტიფიკატების გამოყენების ნებართვის კანონიერება ამ ხარვეზის გამოსწორებამდე. სერტიფიკატებისა და კვალიფიკაციების უმეტესობა, აუდიტორთა ინსტიტუტის სერტიფიკატებისა და კვალიფიკაციების მსგავსად, მოითხოვს ეთიკის ტრენინგის გავლას და უწყვეტ პროფესიული განათლებას / განვითარებას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი

აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აჩვენოს კომპეტენციის პრინციპთან შესაბამისობა შიდა აუდიტორების და სხვა შიდა აუდიტის მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების მომწოდებლების, რომლებსაც ეყრდნობა შიდა აუდიტი, კომპეტენციების დოკუმენტურად შეფასების გზით. ასეთი შესაბამისობის დადასტურება ასევე შეიძლება განხორციელდეს შიდა აუდიტის დოკუმენტირებული გეგმის, შესასრულებლად საჭირო კომპეტენციების რეესტრის და დაკავშირებული ხარვეზების ანალიზის საშუალებით. აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია წარმოაჩინოს კომპეტენციის, პროფესიული ცოდნის, ეფექტურობის და ხარისხის მუდმივი გაუმჯობესების მხარდაჭერის კულტურა იმის მტკიცებულებებით, რომ:

- აუდიტორული შემოწმება დაკომპლექტდა სათანადო ადამიანური რესურსებით და მისი ზედამხედველობა იყო სათანადო.
- გამოხმაურება / უკუკავშირი იქნა გამოთხოვილი შიდა აუდიტის დაინტერესებული მხარეებისგან და საკმარისად იქნა გათვალისწინებული შიდა აუდიტის მიერ.
- შიდა აუდიტორების მიმოხილვა რეგულარულად ტარდება.

- უზრუნველყოფილია ტრენინგის, მენტორობის და პროფესიული სწავლების შესაძლებლობები.
- ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა აქტიურია.
- შიდა აუდიტის საქმიანობა ხორციელდება აუდიტის სტანდარტების სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების შესაბამისად.

ინდივიდუალური შიდა აუდიტორები

ცალკეული შიდა აუდიტორების ცოდნა, უნარ-ჩვევები და გამოცდილება შეიძლება ნაწილობრივ დადასტურდეს სანდო კვალიფიკაციით, როგორცაა უნივერსიტეტის დიპლომები, სერტიფიკატები და შესაბამისი სამუშაო ისტორია, როგორც ეს აღწერილია შიდა აუდიტორის რეზიუმეში, რომელიც მიწოდებულია აუდიტის ხელმძღვანელის ანდა ორგანიზაციის ადამიანი რესურსების განყოფილებისადმი. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ იქონიონ უნარების თვითშეფასების დოკუმენტაცია, პროფესიული განვითარების გეგმა და უწყვეტი პროფესიული განათლების / განვითარების კურსების ან ტრენინგების გავლის დოკუმენტაცია.

შიდა აუდიტორებს თავიანთი კომპეტენციების გაფართოების მიზნით ასევე შეუძლიათ წარმოადგინონ მიღებული გამოცდილების მტკიცებულებები - მაგალითად, კონკრეტული სამუშაო დავალებები (ან სამუშაო ადგილზე ტრენინგი) ან პროფესიულ ორგანიზაციებში მოხალისეობა. პროფესიული განათლების დაწყება და დასრულება, იქნება ეს ახალი სერტიფიკატები თუ უწყვეტი პროფესიული განათლების, შემდგომი მტკიცებულება შიდა აუდიტორების მიერ პასუხისმგებლობის აღება იმაზე, რომ მუდმივად გააუმჯობესებენ თავიანთი ცოდნას, მომსახურების ეფექტურობას და ხარისხს.

ეთიკის კოდექსის გამოყენება და აღსრულება

ეთიკის კოდექსი ვრცელდება, როგორც საწარმოთა ასევე ინდივიდუალურ შიდა აუდიტორებზე, რომლებიც ახორციელებენ შიდა აუდიტორულ მომსახურებას.

აუდიტის ინსტიტუტის წევრებისთვის და პროფესიული სერტიფიკატების მფლობელებისათვის ან კანდიდატებისათვის ეთიკის კოდექსის დარღვევა შეფასდება და ადმინისტრირდება აუდიტის ინსტიტუტის წესდების, ეთიკის კოდექსის დარღვევის განხილვის პროცესის და სერტიფიკაციის დარღვევის განხილვის პროცესის შესაბამისად.

ის ფაქტი, რომ ქცევის წესებში არ არის ნახსენები კონკრეტული საქციელი, ხელს არ უშლის მის მიუღებლობას ან დისკრედიტაციას და შესაბამისად, აუდიტის ინსტიტუტის წევრს, სერტიფიკატის მფლობელს ან კანდიდატს შეიძლება დაეკისროს დისციპლინური პასუხისმგებლობა.

განმარტების სახელმძღვანელო 1000 – მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა

სტანდარტი 1000 - მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა

შიდა აუდიტის საქმიანობის მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა განსაზღვრული უნდა იყოს ორგანიზაციის შიდა აუდიტის დებულებით, რაც შესაბამისობაში უნდა იყოს შიდა აუდიტის მისიასთან და შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო საფუძვლების სხვა ელემენტებთან (შიდა აუდიტის საქმიანობის ძირითადი პრინციპები, ეთიკის კოდექსი, *სტანდარტები* და შიდა აუდიტის დეფინიცია). შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა პერიოდულად უნდა განიხილოს შიდა აუდიტის დებულებაში ცვლილებების განხორციელების აუცილებლობის საკითხი და შესათანხმებლად წარუდგინოს იგი აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს.

ინტერპრეტაცია

შიდა აუდიტის დებულება შიდა ფორმალიზებული დოკუმენტია, რომელიც განსაზღვრავს შიდა აუდიტის საქმიანობის მიზანს, უფლებამოსილებასა და პასუხისმგებლობას. შიდა აუდიტის დებულებით განისაზღვრება: შიდა აუდიტის ერთეულის სტატუსი ორგანიზაციაში, მათ შორის, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ფუნქციონალური ანგარიშმგებლობის შინაარსი აღმასრულებელ მენეჯმენტთან და ზედამხედველობის უმაღლესი რგოლის ორგანოების წინაშე; საოპერაციო დოკუმენტაციასთან, თანამშრომლებთან და მატერიალურ ქონებასთან (აქტივებთან) შიდა აუდიტის წვდომის უფლებები, რაც აუცილებელია შესაბამისი მომსახურების გასაწევად; შიდა აუდიტის სამოქმედო სფერო. საბოლოო გადაწყვეტილებას შიდა აუდიტის დებულების ამოქმედების თაობაზე იღებს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო.

1000.A1 — ორგანიზაციისთვის გასაწევი მარწმუნებელი მომსახურებების სახეები დადგენილი უნდა იყოს შიდა აუდიტის დებულებით. თუ მარწმუნებელი მომსახურება გაიწევა ორგანიზაციის გარეთ არსებული მესამე მხარეებისათვის, ამ მარწმუნებელი მომსახურების სახეები დადგენილი უნდა იყოს შიდა აუდიტის დებულებაში.

1000.C1 — საკონსულტაციო მომსახურების სახეები დადგენილი უნდა იყოს შიდა აუდიტის დებულებით.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან

შესავალი

შიდა აუდიტის დებულება წარმოადგენს კრიტიკულ დოკუმენტს, რადგან იგი აღწერს შიდა აუდიტის ორგანიზაციის ხელმძღვანელობასთან შეთანხმებულ მიზანს, უფლებამოსილებას და პასუხისმგებლობას. ამ დოკუმენტის შესაქმნელად, აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააცნობიეროს შიდა აუდიტის მისია და შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს საგალდებულო ელემენტები – მათ შორის, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითადი პრინციპები, ეთიკის კოდექსი, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები და შიდა აუდიტის განმარტება.

ეს გაცნობიერება ქმნის საფუძველს რათა აუდიტის ხელმძღვანელმა, უფროსმა აღმასრულებელმა ხელმძღვანელმა და ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ გამართონ დისკუსია ერთმანეთთან, რომ შეთანხმდნენ შემდეგზე:

- შიდა აუდიტის მიზნები და პასუხისმგებლობები.
- მოლოდინები შიდა აუდიტის საქმიანობიდან.
- შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ფუნქციონალური და ადმინისტრაციული საანგარიშგებო არხები.
- უფლებამოსილების დონე რაც ესაჭიროება შიდა აუდიტს (მათ შორის ჩანაწერებისადმი, ფიზიკური აქტივებისადმი და პერსონალისადმი ხელმისაწვდომობა), რათა შეასრულოს აუდიტორული დავალებები და ხელმძღვანელობასთან შეთანხმებული მიზნები და პასუხისმგებლობები.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შესაძლებელია დაჭირდეს ორგანიზაციის იურიდიული სამსახურის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მდივანს კონსულტაცია, თუ როგორი ფორმატი უმჯობესია გამოიყენოს შიდა აუდიტის დებულებისათვის და თუ, როგორ წარუდგინოს შემუშავებული ვარიანტი ეფექტურად ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს დასამტკიცებლად.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც ზემოთ აღინიშნა, შეთანხმებული ელემენტების საფუძველზე აუდიტის ხელმძღვანელი, ან მისი უფლებამოსილი პირი ადგენს შიდა აუდიტის დებულების სამუშაო ვარიანტს. შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტი გთავაზობთ შიდა აუდიტის დებულების მოდელს, რომელიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას სახელმძღვანელოდ. მიუხედავად იმისა, რომ დებულება შესაძლებელია განსხვავდებოდეს ორგანიზაციის მიხედვით, ისინი ჩვეულებრივ მოიცავს შემდეგ განყოფილებებს:

- შესავალი – შიდა აუდიტის საერთო ფუნქციასა და პროფესიონალიზმის ასახვას სწრაფად შესავალში ხშირად მოყვანილია შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის შესაბამისი ელემენტები.
- უფლებამოსილება – აქ განსაზღვრულია შიდა აუდიტის სრული წვდომა ჩანაწერებზე, ფიზიკურ ქონებაზე და პერსონალზე, რაც საჭიროა აუდიტორული დავალებების შესასრულებლად ასევე, დეკლარირებულია შიდა აუდიტორების პასუხისმგებლობა აქტივების გაფრთხილების და კონფიდენციალურობის დაცვის მიზნით.
- ორგანიზაცია და ანგარიშგების სტრუქტურა – აქ დოკუმენტირებულია აუდიტის ხელმძღვანელის საანგარიშო სტრუქტურა. აუდიტის ხელმძღვანელმა ანგარიშში უნდა წარუდგინოს ფუნქციონალურად ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, ხოლო ადმინისტრაციულად ორგანიზაციის ხელმძღვანელის დონეზე, რაც საშუალებას მისცემს შიდა აუდიტს შეასრულოს თავისი პასუხისმგებლობა (იხ. სტანდარტი 1110-ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა). ამ ნაწილში შესაძლებელია აღწეროს კონკრეტული ფუნქციური პასუხისმგებლობები, როგორცაა დებულების და შიდა აუდიტის გეგმის დამტკიცება და აუდიტის ხელმძღვანელის სამსახურში აყვანა, ხელფასი და დათხოვნა. მასში ასევე შეიძლება აღწერილი იყოს ადმინისტრაციული პასუხისმგებლობები, მაგალითად, ორგანიზაციაში საინფორმაციო ნაკადის მხარდაჭერა, ან შიდა აუდიტის ადამიანური რესურსების ადმინისტრირების და ბიუჯეტის დამტკიცება.

- დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა - აქ აღწერილია შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის მნიშვნელობა და მათი შენარჩუნების გზები, მაგალითად, შიდა აუდიტორებს არ უნდა გააჩნდეთ ორგანიზაციის საოპერაციო პროცესების მართვაზე პასუხისმგებლობა, ან არ უნდა გააჩნდეთ ვალდებულება / უფლებამოსილება აუდიტის განხორციელების სფეროში.
- პასუხისმგებლობები – აქ განსაზღვრულია მიმდინარე პასუხისმგებლობის ძირითადი მიმართულებები, როგორცაა შეფასებების მასშტაბის განსაზღვრა, შიდა აუდიტის გეგმის დაწერა, გეგმის წარდგენა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსადმი დასამტკიცებლად, აუდიტორული დავალებების შესრულება, მისი შედეგების კომუნიკაცია, წერილობითი ანგარიშების მიწოდება, და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობას მიერ განხორციელებული მაკორექტირებელი ზომების მონიტორინგი.
- ხარისხის უზრუნველყოფა და გაუმჯობესება – ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შემუშავების, ფუნქციონირების, შეფასებისა და შედეგების კომუნიკაციის აღწერა, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის ყველა ასპექტს.
- ხელმოწერები – აქ დოკუმენტირებულია აუდიტის ხელმძღვანელის, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს უფლებამოსილ წარმომადგენელს და იმ პირს შორის შეთანხმება, რომელსაც აუდიტის ხელმძღვანელი აბარებს ანგარიშს. ეს ნაწილი მოიცავს შეთანხმების ხელმოწერი პირების სახელს, გვარს თანამდებობას, ხელმოწერას და თარიღს.

შემუშავების შემდეგ, შემოთავაზებული შიდა აუდიტის დებულება უნდა განიხილებოდეს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შესათანხმებლად, იმის დასადასტურებლად, რომ იგი ზუსტად აღწერს შეთანხმებულ როლს და მოლოდინებს ან აღწერს სასურველ განსახორციელებელ ცვლილებებს. მას შემდეგ, რაც დებულების მუშა ვერსია შეთანხმდება, აუდიტის ხელმძღვანელი ოფიციალურად წარადგენს მას ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომაზე განსახილველად და დასამტკიცებლად. აუდიტის ხელმძღვანელს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს ასევე შეუძლიათ შეთანხმდნენ, თუ რა სიხშირით განიხილონ და დაადასტურონ დებულების შინაარსი განაგრძობს თუ არა შიდა აუდიტის მიზნების შესრულების ხელშეწყობას, ან საჭიროა თუ არა მათში რაიმე ცვლილებების შეტანა. თუ ამ განხილვების პროცესში გამოჩნდება, რომ ასეთი ცვლილება საჭიროა დებულება შესაბამისად შეიცვლება და შეთანხმდება.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმები, რომლის დროსაც აუდიტის ხელმძღვანელი თავდაპირველად განიხილავს და შემდეგ ოფიციალურად წარუდგენს შიდა აუდიტის დებულებას, წარმოადგენს დოკუმენტურ მტკიცებულებას იმისა, რომ აუდიტის საქმიანობა სტანდარტთან შესაბამისობაშია. გარდა ამისა, აუდიტის ხელმძღვანელი ინახავს დამტკიცებულ შიდა აუდიტის დებულებას. აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, სთხოვს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, თავის ყოველწლიურ დღის წესრიგში შეიტანოს საკითხი, სადაც განხილული იქნება შიდა აუდიტის დებულების განახლდება და დამტკიცდება, საჭიროების შესაბამისად. ასევე, შესაბამისი შეხვედრების ოქმების ჩანაწერები, რომლითაც დასტურდება, რომ აუდიტის ხელმძღვანელი პერიოდულად განიხილავს შიდა აუდიტის დებულებას უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან, ასევე წარმოადგენს მტკიცებულებას შესაბამისობის დადასტურებისთვის.

განმარტების სახელმძღვანელო 1010 – გამოსაყენებლად სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების გათვალისწინება შიდა აუდიტის დებუტებში

სტანდარტი 1010 – გამოსაყენებლად სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების გათვალისწინება შიდა აუდიტის დებულებებში

შიდა აუდიტის დებულებებში გათვალისწინებული უნდა იყოს შიდა აუდიტის საქმიანობის ძირითადი პრინციპების, ეთიკის კოდექსის, *სტანდარტებისა* და შიდა აუდიტის განსაზღვრების გამოყენების სავალდებულო შინაარსი. აუდიტის ხელმძღვანელმა შიდა აუდიტის მისია და შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო საფუძვლების სავალდებულო ელემენტები უნდა განიხილოს უმაღლეს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან

შესავალი

შიდა აუდიტის დებულების დაწერამდე ან გადასინჯვამდე, აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, განიხილავს აუდიტორთა ინსტიტუტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩო კონცეფციას, რათა განაახლოს მისი გაგება შიდა აუდიტის მისიისა და სავალდებულო ელემენტების შესახებ, მათ შორის შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითადი პრინციპები, ეთიკის კოდექსი, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები და შიდა აუდიტის განმარტება. აუდიტის ხელმძღვანელი ვალდებულია პერიოდულად განიხილოს შიდა აუდიტის დებულება და წარუდგინოს იგი ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს დასამტკიცებლად (იხ. სტანდარტი 1000 – მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა). სასარგებლოა, თუ აუდიტის ხელმძღვანელმა იცის ორგანიზაციაში შიდა აუდიტის დებულების დასამტკიცებლად წარდგენის პროცესი. აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია მოახდინოს დებულების განხილვა უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, პერიოდული განხილვისა და გადასინჯვის პროცესის ფარგლებში.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის დებულებაში აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების სავალდებულო ელემენტების ცნობისთვის, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გააკეთოს კონკრეტული განცხადებები. აღნიშნულის ერთი მაგალითია:

შიდა აუდიტი საკუთარ ფუნქციას მართავს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის სავალდებულო სახელმძღვანელოს დაცვით, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითად პრინციპებს, ეთიკის კოდექსს, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს და შიდა აუდიტის განმარტებას. შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის სავალდებულო სახელმძღვანელო წარმოადგენს ფუნდამენტურ მოთხოვნებს შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკისათვის და პრინციპებს რომელთა მიხედვითაც უნდა მოხდეს შიდა აუდიტის განხორციელების ეფექტურობის შეფასება.

ნებისმიერი კონკრეტული ფორმულირების გამოყენების ალტერნატივა არის შიდა აუდიტის დებულებაში ისეთი ენისა და შინაარსის გამოყენება, რომელიც მოითხოვს სავალდებულო სახელმძღვანელოსთან შესაბამისობას.

აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შიდა აუდიტის დებულების განხილვა უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ერთად იძლევა კარგ შესაძლებლობას, რათა ახსნილი იყოს შიდა აუდიტის მისია და აუდიტის სტანდარტების სავალდებულო ელემენტები, აგრეთვე თუ როგორ ახდენს დებულება ამ ელემენტების აღიარებას. დებულების მიღების შემდეგ, აუდიტის ხელმძღვანელისთვის მნიშვნელოვანია მონიტორინგი გაუწიოს აუდიტორთა ინსტიტუტის სავალდებულო სახელმძღვანელოს დებულებასთან მიმართებით და დებულების შემდეგი განხილვის დროს იმსჯელოს ნებისმიერ ცვლილებაზე, რომელიც შეიძლება საჭირო გახდეს.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

1010 სტანდარტთან შესაბამისობა დასტურდება წერილობით და დამტკიცებული შიდა აუდიტის დებულებაში, რომელიც აღიარებს შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითად პრინციპებს, ეთიკის კოდექსს, სტანდარტებს და შიდა აუდიტის განმარტებას, როგორც სავალდებულო ელემენტებს. შესაბამისობის დემონსტრირება ასევე შესაძლებელია შეხვედრების ოქმის საშუალებით, რომლის დროსაც ეს სავალდებულო ელემენტები და შიდა აუდიტის მისია, განიხილეს უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. დადასტურება ასევე შეიძლება მოიცავდეს იმ შეხვედრების ოქმებს, რომლის დროსაც აუდიტის ხელმძღვანელი აწარმოებდა დებულების პერიოდულ მიმოხილვას.

განმარტების სახელმძღვანელო 1100 – დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა

სტანდარტი 1100 — დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა

შიდა აუდიტი უნდა იყოს დამოუკიდებელი, ხოლო შიდა აუდიტორები ობიექტურები უნდა იყვნენ თავიანთი უფლება-მოვალეობის შესრულებისას.

ინტერპრეტაცია:

დამოუკიდებლობა ნიშნავს ისეთი გარემოებების არ არსებობას, რომლებიც საფრთხეს უქმნის შიდა აუდიტის ერთეულის მიერ უფლებამოსილების განხორციელების შესაძლებლობას ზეგავლენის გარეშე. იმისათვის, რომ მიღწეული იქნას დამოუკიდებლობის ისეთი ხარისხი, რომელიც საჭიროა შიდა აუდიტის ერთეულზე დაკისრებულ უფლება-მოვალეობის ეფექტიანად შესასრულებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს უნდა გააჩნდეს პირდაპირი და შეუზღუდავი წვდომა უმაღლეს ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. ეს შესაძლოა მიღწეულ იქნას ორივე მხარესთან პარალელური ანგარიშგების მექანიზმის ჩამოყალიბებით. დამოუკიდებლობასთან დაკავშირებული საფრთხეები გაკონტროლებული უნდა იქნას თითოეული აუდიტორის, ინდივიდუალური შემოწმების, ფუნქციონალურ და ორგანიზაციულ დონეებზე.

ობიექტურობა ნიშნავს ისეთ მიუკერძოებელ მენტალურ მდგომარეობას, რომელიც შიდა აუდიტორებს შესაძლებლობას აძლევს ისე გასწიონ მომსახურება, რომ თვითონ ირწმუნონ თავისი სამუშაოს შედეგი და არ დაუშვან მის ხარისხთან დაკავშირებული კომპრომისები. ობიექტურობა მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა აუდიტის ობიექტთან დაკავშირებული თავიანთი მოსაზრებები არ დაუქვემდებარონ სხვების მოსაზრებებს. ობიექტურობასთან დაკავშირებული საფრთხეები უნდა გაკონტროლდეს თითოეული აუდიტორის, ინდივიდუალური შემოწმების, ფუნქციონალურ და ორგანიზაციულ დონეებზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან

შესავალი

დამოუკიდებლობა განისაზღვრება შემდეგნაირად: "ისეთი პირობებისგან თავისუფლება, რომლებიც საფრთხეს უქმნის შიდა აუდიტს განახორციელოს შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობები მიუკერძოებლად". ხშირად, ასეთი პირობები წარმოიშვება შიდა აუდიტის ფუნქციის ორგანიზაციული დაქვემდებარებიდან და შიდა აუდიტისადმი დაკისრებული პასუხისმგებლობებიდან. მაგალითად, როდესაც შიდა აუდიტი ახორციელებს ანგარიშგებას ორგანიზაციის სხვა ფუნქციების ფარგლებში და არა უშუალოდ უმაღლეს დონეზე, იგი არ განიხილება ამ ფუნქციისგან დამოუკიდებლად, რომელიც შემდგომში უნდა იყოს აუდიტის ობიექტი. ანალოგიურად, თუ აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს უფრო ფართო ფუნქციონალური პასუხისმგებლობა, ვიდრე შიდა აუდიტი, როგორცაა რისკის მართვა ან შესაბამისობა, შიდა აუდიტი არ არის დამოუკიდებელი ამ დამატებითი ფუნქციებისგან, რომლებიც ასევე შემდგომში უნდა იყოს აუდიტის ობიექტი.

ამასთან, აუდიტის ხელმძღვანელს არ შეუძლია მხოლოდ თავად განსაზღვროს შიდა აუდიტის ფუნქციის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა და შიდა აუდიტის შიდა

დაქვემდებარება. აუდიტის ხელმძღვანელი საჭიროებს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის დახმარებას შიდა აუდიტის მიერ დამოუკიდებლობის ეფექტურად მისაღწევად. როგორც წესი, აუდიტის ხელმძღვანელი, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა აღწევს ერთობლივ შეთანხმებას შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობის, უფლებამოსილებისა და მოლოდინის შესახებ, რაც საფუძველს უყრის მათ შორის დისკუსიას აუდიტის დამოუკიდებლობის და ორგანიზაციულ ადგილის შესახებ.

ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის გამოცდილებიდან და მოლოდინებიდან გამომდინარე, საერთო ხედვის მიღწევას შეიძლება დასჭირდეს საკმაო რაოდენობის შეხვედრა და დისკუსია, რათა მოხდეს ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ცნობიერების ამაღლება შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობის მნიშვნელობის შესახებ, დამოუკიდებლობის მიღწევის საშუალებების და საკვანძო მოსაზრებების შესახებ, როგორცაა შიდა აუდიტის ანგარიშგების ხაზები, პროფესიული და მარეგულირებელი მოთხოვნები, სამიზნე ნიშნულები და ორგანიზაციული კულტურის საკითხები.

ზოგადად, შიდა აუდიტის დებულებაში უნდა აისახოს შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობის საკითხები, უფლებამოსილების და მოლოდინების, აგრეთვე აუდიტის სტრუქტურულ მდებარეობაზე ორგანიზაციაში და მისი ანგარიშგების არხების შესახებ.

ობიექტურობა გულისხმობს შიდა აუდიტორების მიუკერძოებელ გონებრივ პოზიციას. ამ სტანდარტის განსახორციელებლად, აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაიაზროს ორგანიზაციაში და შიდა აუდიტის ფარგლებში მოქმედი პოლიტიკა ან, საკითხები, რომლებსაც შეუძლია როგორც გააძლიეროს ასევე შეაფერხოს ასეთი აზროვნება. მაგალითად, ბევრ ორგანიზაციას აქვს პერსონალის შეფასების და ანაზღაურების სტანდარტული პოლიტიკა, აგრეთვე თანამშრომელთა ინტერესთა კონფლიქტთან დაკავშირებული პოლიტიკა. აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააცნობიეროს შესაბამისი პოლიტიკის ხასიათი და გაითვალისწინოს მათი პოტენციური გავლენა შიდა აუდიტის ობიექტურობაზე. შიდა აუდიტი ხშირად ახდენს მორგებას ამ საერთო ორგანიზაციულ პოლიტიკებზე, თუმცა, მას შეუძლია შეიმუშაოს სხვა შესაბამისი პოლიტიკა სპეციალურად შიდა აუდიტისთვის, მაგალითად, პოლიტიკა, რომელიც ეხება მოთხოვნებს ტრენინგებზე.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც ზემოთ აღინიშნა, აუდიტის ხელმძღვანელი მუშაობს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, რათა თავიდან იქნას აცილებული ისეთი გარემოებები, რაც გავლენას მოახდენს შიდა აუდიტის შესაძლებლობებზე, შეასრულოს თავისი მოვალეობები მიუკერძოებლად. ხშირად აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს პირდაპირი ფუნქციონალური საანგარიშგებო არხები ცალ-ცალკე ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და აღმასრულებელ ხელმძღვანელობის წევრთან. ფუნქციონალური საანგარიშგებო ხაზი ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან უზრუნველყოფს აუდიტის ხელმძღვანელის პირდაპირ წვდომას ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან მგრძობიარე საკითხებთან დაკავშირებით, რაც მას აძლევს საკმარის ორგანიზაციულ სტატუსს. ადმინისტრაციული საანგარიშგებო არხი უფროსი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის წევრთან, ასევე აძლევს აუდიტის ხელმძღვანელს საკმარის ორგანიზაციულ სტატუსს და აგრეთვე უფლებამოსილებას

შეასრულოს თავისი მოვალეობები შეუფერხებლად, ხოლო რთული საკითხები გადაჭრა უნდა განხორციელდეს სხვა უფროსი ხელმძღვანელების ჩართულობით. მაგალითად, აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ არ ექვემდებარება საშუალო დონის მენეჯერს, რომელიც თავის მხრივ წარმოადგენს რეგულარული შიდა აუდიტის ობიექტს.

აუდიტორთა ინსტიტუტი იძლევა რეკომენდაციას, რომ აუდიტის ხელმძღვანელმა ადმინისტრაციულად ანგარიშგება განახორციელოს ორგანიზაციის ხელმძღვანელისადმი, რათა დადასტურდეს, რომ აუდიტის ხელმძღვანელი აშკარად უფროსი თანამდებობაა და რომ შიდა აუდიტი არ არის დაქვემდებარებული ორგანიზაციის საოპერაციო სტრუქტურაში, რომელიც თავის მხრივ ექვემდებარება შიდა აუდიტს. აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე უნდა ჰქონდეს ინფორმაცია მარეგულირებლის ან სხვა მმართველი ორგანოების მხრიდან ნებისმიერი მოთხოვნის შესახებ, რომლებსაც შეუძლია დააკონკრეტოს საჭირო ანგარიშგებითი ურთიერთობა. სტანდარტი 1110-ის დანერგვის სახელმძღვანელო – ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა, წარმოადგენს განხორციელების მითითებებს აუდიტის ხელმძღვანელის ანგარიშგებითი ურთიერთობების შესახებ.

ასევე რეკომენდირებულია, რომ აუდიტის ხელმძღვანელს არ ჰქონდეს ორგანიზაციის საოპერაციო პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტის ფუნქციის მიღმა, რადგან ეს სხვა პასუხისმგებლობები თავად წარმოადგენენ შიდა აუდიტის ობიექტებს. ზოგიერთ ორგანიზაციაში აუდიტის ხელმძღვანელს სთხოვენ თავის თავზე აიღოს საოპერაციო მოვალეობები, მაგალითად, რისკის მართვისათვის ან შესაბამისობისთვის. ასეთ სიტუაციებში, აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ განიხილავს რისკებს დამოუკიდებლობის მიმართ და ობიექტურობის პოტენციურ გაუფასურებას ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, რომლებიც განახორციელებენ ობიექტურობის ასეთი გაუფასურების რისკების შემზღუდავ უსაფრთხოების ღონისძიებებს. ეს უსაფრთხოების ღონისძიებები წარმოადგენს სამეთვალყურეო ღონისძიებებს, რომლებიც ძირითადად ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ ხორციელდება, რათა მოახდინოს დამოუკიდებლობის რისკების მონიტორინგი და შერბილება. აღნიშნულის მაგალითია, აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობების პერიოდული შეფასება, რწმუნების ალტერნატიული პროცესების შემუშავება, აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობის დამატებით სფეროებთან დაკავშირებული რწმუნებულების მისაღებად და შიდა აუდიტის რისკის შეფასებისას ობიექტურობის პოტენციური გაუფასურების შესახებ ცოდნის ქონა შესაბამისი რისკების იდენტიფიცირებისათვის.

შიდა აუდიტის ობიექტურობის ეფექტურად მართვის მიზნით, აუდიტის ბევრ ხელმძღვანელს აქვს შიდა აუდიტის პოლიტიკის დოკუმენტი ან სახელმძღვანელო, რომელშიც აღწერილია მოლოდინები და მოთხოვნები აუდიტორის მიუკერძოებელი აზროვნების მიმართ. ამგვარი სახელმძღვანელო შეიძლება აღწერდეს:

- შიდა აუდიტის პროფესიისთვის ობიექტურობის კრიტიკული მნიშვნელობას.
- ტიპური სიტუაციები, რომლებმაც შეიძლება გააუფასურონ ობიექტურობა, საკუთარი ინტერესის, საკუთარი თავის გამოცდის, ნაცნობობის, მიკერძოების და არასათანადო გავლენის გამო. მაგალითები მოიცავს აუდიტის ჩატარებას იმ სფეროში, სადაც ცოტა ხნის წინ მუშაობდა შიდა აუდიტორი; ოჯახის წევრის ან ახლო მეგობრის აუდიტი; ან მტკიცებულების გარეშე, იმის დაშვება, რომ აუდიტის ობიექტი მისაღებია მხოლოდ წინასწარი პოზიტიური გამოცდილების საფუძველზე.

- ქმედებები, რომლებსაც უნდა ახორციელებდეს შიდა აუდიტორი, თუ იგი გაიგებს ობიექტურობისადმი გაჩენილი მიმდინარე ან პოტენციური საფრთხის შესახებ, მაგალითად, აღნიშნული საფრთხის განხილვა შიდა აუდიტის მენეჯერთან ან აუდიტის ხელმძღვანელთან.
- ანგარიშგების მოთხოვნები, როდესაც თითოეული შიდა აუდიტორი პერიოდულად განიხილავს და გაამჟღავნებს ინტერესთა კონფლიქტის ინფორმაციას.

ამ პოლიტიკის მნიშვნელობის განმტკიცებისა და ყველა შიდა აუდიტორის მიერ მათი მნიშვნელობის გათავისების უზრუნველსაყოფად, ზოგიერთი აუდიტის ხელმძღვანელი ატარებს რუტინულ სემინარებს ან ტრენინგებს ამ ფუნდამენტური კონცეფციების შესახებ. ასეთი ტრენინგები ხშირად საშუალებას აძლევს შიდა აუდიტორებს უკეთ გააცნობიერონ ობიექტურობის პრინციპი, სცენარების განხილვით სადაც წარმოდგენილია ობიექტურობის პრინციპის გაუფასურების საფრთხეები და პრობლემის გადაჭრის საუკეთესო გზების მოძიებით. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორების კონკრეტულ აუდიტორულ შემოწმებაში დანიშნვისას, აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს ობიექტურობის პოტენციურ დარღვევებს და თავიდან იცილებს იმ გუნდის წევრების დანიშვნას, რომლებსაც შეიძლება ჰქონდეთ კონფლიქტი ობიექტურობის პრინციპთან.

საყოველთაოდ აღიარებულია, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობისა და ანაზღაურების პრაქტიკამ შეიძლება მნიშვნელოვნად და უარყოფითად იმოქმედოს ინდივიდუალური აუდიტორის ობიექტურობაზე. მაგალითად, თუ შიდა აუდიტორის შესრულების შეფასება, ხელფასი ან პრემია მნიშვნელოვნად ემყარება ობიექტის კმაყოფილებას, შიდა აუდიტორი შეიძლება მოერიდოს უარყოფითი შედეგების ანგარიშგებას, რამაც შესაძლებელია გამოიწვიოს ობიექტის მიერ დაბალი კმაყოფილების ჩვენება. ამიტომ, აუდიტის ხელმძღვანელი უნდა იყოს გამჭრიახი შიდა აუდიტის საქმიანობის შეფასებისა და კომპენსაციის სისტემის შემუშავებისას და განსაზღვროს შეიძლება თუ არა გამოყენებულმა შეფასების სისტემამ ხელი შეუშალოს შიდა აუდიტორის ობიექტურობას. იდეალურ შემთხვევაში, შეფასების პროცესი აბალანსებს შიდა აუდიტორს, აუდიტის შედეგებს და ობიექტის კმაყოფილების დონეს. სტანდარტის 1120 - ინდივიდუალური ობიექტურობა, განხორციელების სახელმძღვანელო შემდგომი მითითებები ობიექტურობის შესახებ.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის სხვადასხვა დოკუმენტმა შეიძლება მიუთითოს სტანდარტის შესაბამისობაზე, მათ შორის თავად შიდა აუდიტის დებულება; ორგანიზაციული დიაგრამა რომელიც მოიცავს ანგარიშგების ვალდებულებების არხების სქემას; შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავს დამოუკიდებლობის, ობიექტურობის, კონფლიქტების მოგვარების და შეფასების პოლიტიკებს; სწავლებების ჩანაწერები; და ინტერესთა კონფლიქტის გამჟღავნების ფორმები. როდესაც ეს შესაძლებელია, დოკუმენტაციამ, რომელიც ასახავს ობიექტურობის გაუფასურების გამჟღავნებას და რომელიც შეესაბამება სტანდარტს 1130 – დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის გაუფასურება, ასევე შეიძლება მოახდინოს შესაბამისობის დადასტურება.

განმარტების სახელმძღვანელო 1110 – ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა

სტანდარტი 1110 — ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ანგარიშვალდებული უნდა იყოს მმართველობითი რგოლის ისეთი დონის წინაშე, რომელიც უზრუნველყოფს შიდა აუდიტის ერთეულის უფლება-მოვალეობების სათანადოდ განხორციელებას. აუდიტის ხელმძღვანელმა, სულ მცირე წელიწადში ერთხელ, უმაღლეს ხელმძღვანელობას და/ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს უნდა დაუდასტუროს შიდა აუდიტორული ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა.

შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები (IPPF) 11

ინტერპრეტაცია

ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა ფაქტიურად მიიღწევა, როცა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ფუნქციონალურად ანგარიშვალდებულია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და/ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს წინაშე. ფუნქციონალური ანგარიშვალდებულების მაგალითებია:

- ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს მიერ შიდა აუდიტის დებულების დამტკიცება;
- ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ რისკზე ორიენტირებული შიდა აუდიტის გეგმის დამტკიცება;
- შიდა აუდიტის ფინანსური ბიუჯეტისა და რესურსების გეგმის დამტკიცება;
- ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ აუდიტის ხელმძღვანელისაგან ინფორმაციის მიღება შიდა აუდიტის ერთეულის მუშაობის შედეგებთან, აუდიტის გეგმის შესრულებასა და სხვა საკითხებთან მიმართებაში;
- ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ აუდიტის ხელმძღვანელის დანიშვნისა და გათავისუფლების შესახებ გადაწყვეტილებების შეთანხმება;
- ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის შრომითი ანაზღაურების შესახებ და
- აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასა და აუდიტის ხელმძღვანელისაგან შესაბამისი ინფორმაციის მიღება იმის დასადგენად არსებობს თუ არა რაიმე მიუღებელი შეზღუდვა შემოწმების მასშტაბის ან რესურსებთან მიმართებაში.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან

შესავალი

სტანდარტის თანახმად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა მოახდინოს ანგარიშგება ორგანიზაციაში ისეთ სტრუქტურულ დონეზე, რაც საშუალებას მისცემს შიდა აუდიტს შეასრულოს თავისი ვალდებულებები. ამიტომ, აუცილებელია ყურადღება მიექცეს ორგანიზაციის სტრუქტურაში შიდა აუდიტის განთავსებას, დაქვემდებარებას, ზედამხედველობას და ანგარიშგების მიმართულებებს, შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობის უზრუნველსაყოფად.

მხოლოდ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი არ განსაზღვრავს შიდა აუდიტის ფუნქციის ორგანიზაციის სტრუქტურაში განთავსებას, ანგარიშგების არხების ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსადმი ან მაღალი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისადმი დაქვემდებარებას. ამ საკითხების ეფექტურად გადასაჭრელად შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ესაჭიროება დახმარება ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსა და მაღალი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მხრიდან. როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო და მაღალი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა განიხილავენ და ათანხმებენ ორგანიზაციაში შიდა აუდიტის ფუნქციის პასუხისმგებლობას, უფლებამოსილებას და მოლოდინებს და ასევე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და უფროსი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის როლს შიდა აუდიტის ფუნქციის ზედამხედველობაში. ზოგადად, შიდა აუდიტის დებულება დოკუმენტურად ასახავს ასეთ გადაწყვეტილებას შიდა აუდიტის ორგანიზაციული განთავსების და ანგარიშგების არხების შესახებ.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის შეიძლება ასევე, სასარგებლო იყოს მარეგულირებელი მოთხოვნების ცოდნა, როგორც შიდა აუდიტის ორგანიზაციული პოზიციონერებს, ისე ხელმძღვანელის ანგარიშგების ხაზების მიმართ.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც ზემოთ აღინიშნა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მუშაობს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან, რათა განსაზღვროს შიდა აუდიტის ფუნქციის სტრუქტურული განთავსება, ორგანიზაციის შიგნით ანგარიშგების არხების ჩათვლით. ეფექტური ორგანიზაციული დამოუკიდებლობის უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს ანგარიშგების პირდაპირი ფუნქციონალური ხაზი ორგანიზაციის ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. ზოგადად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე აქვს ადმინისტრაციული ან "წერტილოვანი" სა-ანგარიშო არხი ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის წევრთან.

ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ფუნქციონალური საანგარიშო არხი უზრუნველყოფს აუდიტის ხელმძღვანელის პირდაპირ წვდომას მგრძობიარე საკითხების განხილვაზე და შიდა აუდიტს აძლევს საკმარის ორგანიზაციულ სტატუსს. აღნიშნული უზრუნველყოფს აუდიტის ხელმძღვანელის შეუზღუდავ წვდომას ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, რაც, როგორც წესი, ორგანიზაციაში მმართველობის უმაღლესი დონეა.

ფუნქციონალური ზედამხედველობა მოითხოვს, რომ ორგანიზაციის ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ შექმნას შესაბამისი სამუშაო პირობები, რაც საშუალებას მისცემს დამოუკიდებელ და ეფექტურ შიდა აუდიტირებას. როგორც აღინიშნა, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო პასუხისმგებლობას იღებს შიდა აუდიტის დებულების, შიდა აუდიტის გეგმის, ბიუჯეტისა და რესურსების გეგმის, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მუშაობის შეფასებისა და შრომითი ანაზღაურების დამტკიცებაზე, აუდიტის ხელმძღვანელის დანიშვნაზე და განთავსების უფლებაზე. გარდა ამისა, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო აკონტროლებს შიდა აუდიტის დამოუკიდებლად მუშაობის შესაძლებლობას.

ამას ის აკეთებს აუდიტის ხელმძღვანელისადმი და ორგანიზაციის აღმასრულებელი წევრებისადმი კითხვების დასმით, შიდა აუდიტის მასშტაბის, რესურსების საკმარისობის შესახებ, ან შიდა აუდიტის მიმართ სხვა ზეწოლის თუ შემაფერხებელი საკითხების შესახებ.

აუდიტის ხელმძღვანელს, რომელიც აღმოჩნდება ისეთ ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, რომელიც არ კისრულობს ამ მნიშვნელოვან ფუნქციონალურ ზედამხედველობის მოვალეობებს, შეუძლია მას გაუზიაროს სტანდარტი 1110 და მმართველობის პრაქტიკის რეკომენდაციები-ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს პასუხისმგებლობის ჩათვლით, რათა დროთა განმავლობაში მიაღწიოს ამ ორგანოსთან უფრო ძლიერ ფუნქციონალურს ურთიერთობას.

ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მხრიდან ზედამხედველობის ხელშესაწყობად, აუდიტის ხელმძღვანელი რეგულარულად უზრუნველყოფს მას, შიდა აუდიტის შემოწმების შესრულების განახლებული ანგარიშით, ძირითადად, ორგანოსთან ყოველკვარტალურ შეხვედრებზე. ხშირად, აუდიტის ხელმძღვანელი მონაწილეობს ამ შეხვედრების დღის წესრიგის მომზადებაში და შეუძლია დაგეგმოს საკმარისი დრო, რათა სხდომაზე განიხილოს შიდა აუდიტის გეგმის შესრულება და სხვა საკითხები, მათ შორის მნიშვნელოვანი აუდიტის მიგნებები, ან წარმოშობილი რისკები, რომლებიც ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ყურადღებას მოითხოვს. გარდა ამისა, იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა განიხილება ყოველწლიურად, როგორც ამას მოითხოვს მიმდინარე სტანდარტი, აუდიტის ხელმძღვანელი ხშირად ქმნის შეხვედრის დღის წესრიგის მუდმივმოქმედ საკითხებს, რომელიც განიხილება ორგანოს ყოველ კონკრეტულ სხდომაზე ყოველწლიურად. ზოგადად, აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე აქვს ადმინისტრაციული ანგარიშგების არხი ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, რაც ასევე უზრუნველყოფს შიდა აუდიტის საჭირო ორგანიზაციულ დონეს და უფლებამოსილებას რათა შეასრულოს თავისი მოვალეობები. მაგალითად, აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ არ აბარებს ანგარიშს ორგანიზაციის ბუღალტრული აღრიცხვის მენეჯერს, ან სხვა საშუალო დონის ფუნქციონალურ მენეჯერს. შიდა აუდიტის ფუნქციის საკმარისი ორგანიზაციული დონის და სანდოობის მისაღწევად. შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტი იძლევა რეკომენდაციას, რომ აუდიტის ხელმძღვანელმა ადმინისტრაციულად ანგარიშგება განახორციელოს ორგანიზაციის უმაღლეს აღმასრულებელ ხელმძღვანელთან, რათა მას ქონდეს ნათლად გამოხატული მაღალი დაქვემდებარება და უფლებამოსილება ორგანიზაციაში თავისი მოვალეობების სათანადოდ შესრულებისთვის.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის არსებობს რამდენიმე დოკუმენტი, რომელიც ამ სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირებას ახდენს, მათ შორის არის, შიდა აუდიტის დებულება და აუდიტის კომიტეტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დებულება, რომელიც აღწერს აუდიტის კომიტეტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) საზედამხედველო მოვალეობებს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის სამუშაო აღწერილობა და შეფასების დოკუმენტი უჩვენებს ანგარიშგებით ურთიერთობებზე და ზედამხედველობაზე. თუ ეს შესაძლებელია არსებობდეს აუდიტის ხელმძღვანელის დაქირავების დოკუმენტაცია, იგი შეიძლება შეიცავდეს ინფორმაციას თუ ვინ გაესაუბრა მას და ვინ მიიღო გადანყვეტილება მისი დაქირავების შესახებ. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელო, რომელიც ეხება ისეთ პოლიტიკებს, როგორიცაა შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან საკომუნიკაციო მოთხოვნები, ან ორგანიზაციაში ანგარიშგების ვალდებულებების სქემა, ასევე შეიძლება ახდენდეს შესაბამისობის დემონსტრირებას. ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ანგარიშები, სხდომის ოქმები და დღის წესრიგები შეიძლება აჩვენებდნენ, რომ შიდა აუდიტი ახორციელებს ისეთი საკითხების სათანადო კომუნიკაციას, როგორიცაა შიდა აუდიტის გეგმა, ბიუჯეტი და შემოწმების შესრულება და აგრეთვე შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა.

განმარტების სახელმძღვანელო 1111 – პირდაპირი ურთიერთთანამშრომლობა აღმასრულებელ ხელმძღვანელებსთან ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან

სტანდარტი 1111 – პირდაპირი ურთიერთთანამშრომლობა აღმასრულებელ ხელმძღვანელებსთან ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს პირდაპირი კომუნიკაცია უნდა ქონდეს და უშუალოდ თანამშრომლობდეს ორგანიზაციის ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ზოგადად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ და ორგანიზაციის აღმასრულებელმა ხელმძღვანელმა უნდა განიხილონ და შეთანხმდნენ შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობაზე, უფლებამოსილებასა და მოლოდინებზე ასევე, შიდა აუდიტის ფუნქციის ორგანიზაციულ განთავსებაზე და აუდიტის ხელმძღვანელის ანგარიშგებით ურთიერთობაზე რათა შიდა აუდიტმა შეძლოს სათანადოდ შეასრულოს თავისი მოვალეობები. ანგარიშგებითი ურთიერთობა, როგორც წესი, მოიცავს პირდაპირ ფუნქციონალურ ანგარიშგებას უშუალოდ ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. დამატებითი ინფორმაციისათვის იხილეთ განხორციელების სახელმძღვანელო 1100 – დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა და განხორციელების სახელმძღვანელო 1110 - ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

თუ აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს პირდაპირი ფუნქციონალური ანგარიშგებითი ურთიერთობა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, მაშინ ეს ორგანო იღებს პასუხისმგებლობას შიდა აუდიტის დებულების, სამუშაო გეგმის, ბიუჯეტის და რესურსების გეგმის დამტკიცებაზე, აუდიტის ხელმძღვანელის შემოწმების შესრულების შეფასებასა და შრომით ანაზღაურებაზე, მის დანიშვნასა და განთავსების უფლებაზე. გარდა ამისა, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო აკონტროლებს შიდა აუდიტის შესაძლებლობას იმუშაოს დამოუკიდებლად და მისი დებულების შესაბამისად.

ამგვარი ანგარიშგებითი ურთიერთობების არსებობის შემთხვევაში, აუდიტის ხელმძღვანელს ექნება მრავალი შესაძლებლობა, უშუალოდ დაუკავშირდეს და ურთიერთობა ჰქონდეს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, როგორც ამას მოითხოვს ეს სტანდარტი. მაგალითად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შემოწმებას იღებს აუდიტის კომიტეტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში ანდა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სრულ სხდომებში, როგორც წესი, ყოველ კვარტალში, რათა მოახდინოს ისეთი თემების შესახებ კომუნიკაცია, როგორიცაა შიდა აუდიტის გეგმა, ბიუჯეტი, შიდა აუდიტის პროგრესი

და ნებისმიერი სხვა გამოწვევა. გარდა ამისა, აუდიტის ხელმძღვანელს შესაძლებლობა ექნება დაუკავშირდეს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს თავმჯდომარეს ან მის ნებისმიერ წევრს, რათა მოახდინოს შიდა აუდიტის ან ორგანიზაციის წინაშე მდგარი მგრძობიარე საკითხების შესახებ კომუნიკაცია. როგორც წესი, ასეთი საკითხების განხილვა ოფიციალურად ხორციელდება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პირისპირ შეხვედრაზე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან, ან აუდიტის კომიტეტთან (ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის დასწრების გარეშე). სულ მცირე წელიწადში ერთხელ. აუდიტის ხელმძღვანელისათვის ასევე სასარგებლოა პერიოდული პირისპირ შეხვედრები ან სატელეფონო კომუნიკაცია ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ან აუდიტის კომიტეტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) თავმჯდომარესთან, ოფიციალურად დაგეგმილი შეხვედრების დაწყებამდე ან რეგულარულად წლის განმავლობაში, პირდაპირი და ღია კომუნიკაციის უზრუნველყოფის მიზნით.

აუდიტის ხელმძღვანელს, რომელიც აღმოჩნდება ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან უშუალო წვდომის გარეშე, შეუძლია გაუზიაროს მას სტანდარტი 1111 (ისევე როგორც სტანდარტები 1100 და 1110), მმართველობის პრაქტიკის რეკომენდაციები და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს / აუდიტის კომიტეტს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) საუკეთესო პრაქტიკის კვლევები რათა მიაღწიოს უფრო მჭიდრო ურთიერთობასა და პირდაპირ წვდომას მათთან. გარდა ამისა, აუდიტის ხელმძღვანელს ზემოთ აღნიშნულ სიტუაციაში, შეუძლია გამოიყენოს წერილობითი კომუნიკაცია ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, სანამ არ მიიღებს კომუნიკაციის პირდაპირი არხს, როგორც ამას სტანდარტი მოითხოვს.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის დღის წესრიგი და ოქმი ხშირად საკმარისია იმის საჩვენებლად, ჰქონდა თუ არა აუდიტის ხელმძღვანელს პირდაპირი კომუნიკაცია და ურთიერთთანამშრომლობა ამ ორგანოსთან. აუდიტის ხელმძღვანელის დღიურმა / კალენდარმა შეიძლება ასევე აჩვენოს ეს შესაბამისობა. გარდა ამისა, პოლიტიკა, რომლის თანახმად აუდიტის ხელმძღვანელი პერიოდულად პირადად უნდა შეხვედეს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, შეიძლება აისახოს ამ ორგანოს ან აუდიტის კომიტეტს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) წესდებებში.

განმარტების სახელმძღვანელო 1112 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შიდა აუდიტის მიღმა არსებული ფუნქციების შესრულება

სტანდარტი 1112 — შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შიდა აუდიტის მიღმა არსებული ფუნქციების შესრულება

იმ შემთხვევაში თუკი შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასრულებს ან გეგმავს რომ შეასრულოს ისეთი ფუნქციები ანდა მოვალეობები, რომელიც შიდა აუდიტის სფეროს მიღმაა, დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე უარყოფითი ზეგავლენის შეზღუდვის მიზნით, მიღებული უნდა იქნას დამცავი ღონისძიებები.

ინტერპრეტაცია

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეიძლება დაეკისროს შიდა აუდიტის მიღმა არსებული დამატებითი ფუნქციებისა და მოვალეობების შესრულება. მაგალითად, შესაბამისობის, კონტროლების ან რისკის მართვის მოვალეობები. ამ ფუნქციებისა და მოვალეობების შესრულებამ შეიძლება უარყოფითად იმოქმედოს, ან აღქმული იქნას, როგორც შიდა აუდიტის ორგანიზაციულ დამოუკიდებლობაზე, ან შიდა აუდიტორთა ინდივიდუალურ ობიექტურობაზე ზემოქმედებად. დაცვის ღონისძიებები არის ღონისძიებათა ერთობლიობა, რომლებიც შესაძლო უარყოფითი ზემოქმედების შეზღუდვის მიზნით, ჩვეულებრივ ხორციელდება აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ. ეს ღონისძიებები შეიძლება მოიცავდეს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ფუნქციონალური და ადმინისტრაციული ანგარიშვალდებულების იერარქიისა და ვალდებულებების პერიოდულ შეფასებას და ალტერნატიული აუდიტის ჩატარების ვარიანტების შემუშავებას იმ სფეროებისათვის, რომლებიც წარმოადგენენ შიდა აუდიტის დამატებით ვალდებულებას.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტ 1112-ის ინტერპრეტაციაში აღნიშნულია, რომ როდესაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იღებს ფუნქციას ანდა პასუხისმგებლობას შიდა აუდიტის გარეთ, შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა ან შიდა აუდიტორის ინდივიდუალური ობიექტურობა შეიძლება დაქვეითდეს, ან აღქმული იყოს ისე რომ დაქვეითდა. მიუხედავად ამისა, გარკვეულ ვითარებაში, ორგანიზაციის ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ და აღმასრულებელმა ხელმძღვანელმა შეიძლება დაადგინონ, რომ ორგანიზაციისთვის მიზანშეწონილია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ფუნქციის გაფართოება შიდა აუდიტის გარეთ.

აღნიშნული სიტუაციის მაგალითებია, როდესაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეიძლება სთხოვონ შეასრულოს ფუნქციები, რომელთათვისაც ჩვეულებრივ პასუხისმგებელია აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა. ესენია:

- ორგანიზაციაში ახალი მარეგულირებელი მოითხოვს შემუშავდეს პოლიტიკა, პროცედურები, კონტროლები და რისკების მართვის ღონისძიებები, რათა უზრუნველყოფილი იყოს შესაბამისობა.
- განვითარების გამო ორგანიზაციას სჭირდება რომ, რისკების მართვის არსებული ღონისძიებები შესაბამისად ადაპტირებული იყოს, ახალი ბიზნეს სექტორების ან გეოგრაფიული ბაზრის დამატებიდან გამომდინარე.
- იმის გამო, რომ ორგანიზაციის რესურსები ძალიან შეზღუდულია, ან ორგანიზაცია ძალიან მცირეა, მას არ შეუძლია შესაბამისობის ფუნქცია ჰქონდეს ცალკე და ეს ფუნქცია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს დაეკისრება.
- ორგანიზაციის პროცესები არ არის მოწიფული და აუდიტის ხელმძღვანელს გააჩნია ყველაზე შესაფერისი ცოდნა ორგანიზაციაში რისკების მართვის პრინციპების დანერგვის კუთხით.

ზოგიერთ შემთხვევაში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აიღოს პასუხისმგებლობა ორგანიზაციაში რისკის მართვის, კონტროლების დიზაინისა და განხორციელების და შესაბამისობის სფეროებში. მაგალითად, თუ აუდიტის ხელმძღვანელს სთხოვენ, რომ შეასრულოს ფუნქცია, რომელიც გულისხმობს ფუნქციურად ანგარიშის წარდგენას ნაცვლად ორგანიზაციის ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსი უფროს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისადმი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობა შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობებთან დაკავშირებით შეიძლება გაუფასურდეს. (დამოუკიდებლობის პოტენციური გაუფასურების დამატებითი მაგალითებისათვის იხილეთ განხორციელების სახელმძღვანელო 1130 – დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე უარყოფითად მოქმედი ფაქტორები). ასეთ შემთხვევებში აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა იხელმძღვანელოს სტანდარტ 1112-ით.

სტანდარტის 1112-ის განსახორციელებლად შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს მკაფიოდ უნდა ესმოდეს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსი და დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის ცნებები, როგორც ეს განმარტებულია 1100 სერიის სტანდარტებში და განხორციელების სახელმძღვანელოში. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითადი პრინციპები პასუხობს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის ასპექტებს. ასევე, შიდა აუდიტის მისიის განაცხადი და დებულება, აუდიტის კომიტეტის (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დებულება და ორგანიზაციის პოლიტიკა და ეთიკის კოდექსი შესაძლოა შეიცავდეს ისეთ დამატებით შესაბამის მითითებებს, რომლებიც სპეციფიკურია ორგანიზაციისათვის.

დამოუკიდებლობის გაუფასურების რისკების გადასაჭრელად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაიაზროს ნებისმიერი შემოთავაზებული ფუნქცია, რომელიც არის შიდა აუდიტის გარეთ და ამ როლთან დაკავშირებულ ანგარიშგებით ურთიერთობებზე, ვალდებულებებზე და მოლოდინებზე იმსჯელოს უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. ამგვარი დისკუსიის დროს, აუდიტის ხელმძღვანელმა ხაზი უნდა გაუსვას შიდა აუდიტის სტანდარტებს, რომლებიც უკავშირდება შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობას და ობიექტურობას, შემოთავაზებული ფუნქციის მიერ გამოწვეულ დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის პოტენციურ დაქვეითებას, შემოთავაზებულ როლთან დაკავშირებულ რისკებს და იმ განსახორციელებელ ღონისძიებებს, რაც შეამცირებს ასეთ რისკებს.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სტანდარტი 1112 ხაზს უსვამს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის, დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის პოტენციური გაუფასურების აღმოსაფხვრელად ისეთი უსაფრთხოების ღონისძიებების მნიშვნელობას, როგორცაა სამეთვალყურეო, რომელსაც ხშირად ახორციელებს ორგანიზაციის ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო. ერთი-ერთი ასეთი გარანტია არის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ორგანიზაციულ სტრუქტურაში განთავსება და მისი ზედამხედველობის ორგანოსთან ანგარიშგებითი ურთიერთობა. სტანდარტის 1110 – ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა, თანახმად, " შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ანგარიშვალდებული უნდა იყოს მმართველობითი რგოლის ისეთი დონის წინაშე, რომელიც უზრუნველყოფს შიდა აუდიტის ერთეულის უფლება-მოვალეობების სათანადოდ განხორციელებას". ეს ეფექტურად მიიღწევა, როდესაც აუდიტის ხელმძღვანელი ფუნქციურად ანგარიშს წარუდგენს საზედამხედველო უმაღლეს ორგანოს, რაც ჩვეულებრივ გულისხმობს ამ უკანასკნელის მხრიდან აუდიტის ხელმძღვანელის დაქირავებაზე, შეფასებაზე და შრომით ანაზღაურებაზე ზედამხედველობას ასევე, შიდა აუდიტის დებულების და გეგმის, ბიუჯეტის და რესურსების დამტკიცებას. როგორც სტანდარტში 1000 – მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა, არის დეკლარირებული შიდა აუდიტის დებულება დოკუმენტურად ადგენს აუდიტის ხელმძღვანელის ფუნქციონალური ანგარიშგების ურთიერთობის ხასიათს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან.

ორგანიზაციაში და მის მთავარ პერსონალში განხორციელებულმა ცვლილებებმა შეიძლება გამოიწვიოს თანამდებობრივი ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობის გადაადგილება ან შეცვლა. სტანდარტის 1112-ის ინტერპრეტაციის თანახმად, ერთ-ერთი საშუალება, რომელიც ამ სიტუაციაში ზრუნავს დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე არის ანგარიშგების არხებისა და პასუხისმგებლობის პერიოდული შეფასება. აუდიტის ხელმძღვანელი, უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ერთად განიხილავს და მსჯელობს შიდა აუდიტის დებულებას, როგორც ეს აღწერილია სტანდარტში 1000, რომელიც უნდა ასევე მოიცავდეს თანამდებობრივი ფუნქციების ან პასუხისმგებლობის ცვლილებებს, რომლებმაც პოტენციურად შეიძლება გავლენა მოახდინოს შიდა აუდიტზე, განსაკუთრებით მათ, რომლებსაც აქვთ აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის, სინამდვილეში ან გარეგნულად გაუფასურების პოტენციალი. თუ აუდიტის ხელმძღვანელის, აუდიტის ფუნქციის გარე მოვალეობების შესრულება იქნება განგრძობითი, მაშინ შიდა აუდიტის დებულებაში უნდა აღიწეროს ასეთი სამუშაოს ხასიათი. მაგრამ, თუ ასეთი მოვალეობების შესრულება არის მოკლევადიანი, მაშინ შეიძლება არ იყოს საჭირო შიდა აუდიტის დებულებაში ცვლილებების შეტანა. ასეთ შემთხვევებში, აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის დასაცავად შეიძლება შემუშავდეს გეგმა, ამ პასუხისმგებლობების მენეჯმენტზე გადასაცემად. ასეთი გარდამავალი გეგმა უნდა მოიცავდეს შესაბამის რესურსებსა და ვადებს, რათა შეუფერხებლად განხორციელდეს აუდიტის ხელმძღვანელისგან აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ ამ პასუხისმგებლობების მიღება.

სტანდარტი 1130 მოითხოვს აუდიტის ხელმძღვანელმა დაურთოს დეტალები დამოუკიდებლობის ან ობიექტურობის ნებისმიერი გაუფასურების შესახებ, იქნება ეს ფაქტობრივი თუ გარეგნული. ასეთი ინფორმაციის გამჟღავნება, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს საშუალებას აძლევს შეაფასოს პოტენციური გაუფასურების რისკი, ჩვეულებრივ ხდება ამ ორგანოს სხდომის დროს და შეიძლება მოიცავდეს შემდეგი საკითხების განხილვას:

- ფუნქციები და პასუხისმგებლობები, რომელთა შესრულებაც იყო მოთხოვნილი აუდიტის ხელმძღვანელისგან.
- მათ შესრულებასთან დაკავშირებული რისკები.
- აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის გაუფასურების დაცვის ღონისძიებები, გარეგნული გაუფასურების გათვალისწინებით.
- კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც დაადასტურებს ამ ღონისძიებების ეფექტურ ფუნქციონირებას.
- მოვალეობების აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისადმი გადაცემის გარდამავალი გეგმა, თუ აუდიტის ხელმძღვანელზე დაკისრებული ვალდებულება მოკლევადიანია.
- აღნიშნული საკითხების შეთანხმება უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან.

ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს შეუძლია განახორციელოს აუდიტის ხელმძღვანელის ობიექტურობის მონიტორინგი, მის მიერ რისკის შეფასების, შიდა აუდიტის გეგმისა და აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციების მიმართ გამოყენებული კონტროლების დონის გაზრდით, ნებისმიერი შესაძლო მიკერძოების გათვალისწინებით, რაც შეიძლება დაკავშირებული იყოს აუდიტის ფუნქციის გარეთ მყოფ იმ სფეროსთან, რომლისთვისაც აუდიტის ხელმძღვანელმა შეასრულა შიდა აუდიტის მიღმა არსებული მოვალეობები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ობიექტურობის გაუფასურების დაცვის მიზნით, სტანდარტი 1130.A1 კრძალავს შიდა აუდიტორების მიერ იმ კონკრეტული ოპერაციების შეფასებას, რომელზედაც ისინი პასუხისმგებელნი იყვნენ წინა წლის განმავლობაში, ხოლო სტანდარტი 1130.A2 მოითხოვს შიდა აუდიტის გარეთ მყოფმა მხარემ ზედამხედველობა გაუწიოს აუდიტორული შემოწმების იმ პროცესს, რაზეც აუდიტის ხელმძღვანელს გააჩნია პასუხისმგებლობა. თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტის გარეთ მყოფ იმ სფეროებზე, რომლებიც ექვემდებარება შიდა აუდიტს, ამ სფეროს მარწმუნებელი მომსახურება შესრულებული უნდა იყოს მარწმუნებელი მომსახურების ობიექტური, კომპეტენტური გარე მიმწოდებელი მხარის მიერ, რომელიც შედეგების ანგარიშგებას დამოუკიდებლად მოახდენს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიმართ და არა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიმართ. ასეთი მარწმუნებელი მომსახურების მომწოდებელი შეიძლება შერჩეული იყოს, როგორც ორგანიზაციის შიგნით ასევე მის გარეთ.

შიდა აუდიტის გარე შეფასებას (იხ. სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები), რომელიც მოიცავს აუდიტის ხელმძღვანელობის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის გადახედვას – განსაკუთრებით იმ სფეროებში, რომელიც აუდიტის ხელმძღვანელმა შეასრულა ორგანიზაციაში, არა აუდიტორული ვალდებულება – შეუძლია უზრუნველყოს დამატებითი რწმუნებულება ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსათვის, რადგან გარე შემფასებლის დამოუკიდებლობა იქნება დადასტურებული.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

ნებისმიერი უსაფრთხოების ღონისძიების წერილობითი დოკუმენტი, რომელიც შეიქმნა აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის პოტენციური გაუფასურების აღმოსაფხვრელად, შეიძლება წარმოადგენდეს სტანდარტის 1112-თან შესაბამისობის დადასტურებას. ასეთი დოკუმენტი შეიძლება ინტეგრირებული იყოს ორგანიზაციის პოლიტიკასა და ეთიკის კოდექსში, აუდიტის კომიტეტი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დებულებაში, შიდა აუდიტის მისიის დოკუმენტში და დამტკიცებულ აუდიტის დებულებაში, რომელიც განსაზღვრავს აუდიტის ხელმძღვანელის როლებს და პასუხისმგებლობებს, როგორც ეს შეთანხმებულია ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. შესაბამისობის დადასტურება ასევე შესაძლებელია შიდა აუდიტის დებულების პერიოდული გადასინჯვის საშუალებით, რომელიც ასახავს ცვალებად როლებს და პასუხისმგებლობებს შიდა აუდიტში. ანალოგიურად, შიდა აუდიტის ფუნქციის გარეთ მყოფი პოზიციების (მაგალითად, შესაბამისობა ან რისკის მართვის) უფლება მოვალეობების აუდიტის ხელმძღვანელისაგან აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისათვის გადაცემა ასევე მეტყველებს შესაბამისობაზე. დამატებითი მტკიცებულებები შეიძლება მოიცავდეს ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის სხდომების ოქმებს, რომლის დროსაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აცხადებს დამოუკიდებლობის ან ობიექტურობის შესაძლო გაუფასურებას და სთავაზობს მისი რისკების შემცირების ღონისძიებებს, რისკის მისაღებ დონემდე შესამცირებლად.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შესაბამისობის დადასტურება იმის ჩვენებით, რომ გარე მარწმუნებელმა მხარემ შეაფასა ის სფეროები, რაც თავად შეასრულა ფუნქციები შიდა აუდიტის მიღმა, ხოლო შიდა აუდიტის გეგმა, რისკის შეფასება და სამუშაოსთან დაკავშირებული კომუნიკაციის საკითხები, დამოუკიდებლად შეფასდა, დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე. აუდიტის კლიენტების გამოკითხვები და საზედამხედველო ორგანოს მიერ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის საქმიანობის საბჭოს შეფასება, შეიძლება მოიცავდეს უკუკავშირს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის შესახებ. შესაბამისობა ასევე შეიძლება დადასტურდეს დამოუკიდებელი შემფასებლის მიერ შესრულებული გარე შეფასების შედეგებში.

განმარტების სახელმძღვანელო 1120 – ინდივიდუალური ობიექტურობა

სტანდარტი 1120 — ინდივიდუალური ობიექტურობა

შიდა აუდიტორები უნდა იყონ მიუკერძოებელი და შეუვალი, მათ თავი უნდა აარიდონ ნებისმიერი სახის ინტერესთა კონფლიქტს.

ინტერპრეტაცია

ინტერესთა კონფლიქტები ისეთი სიტუაციებია, როდესაც საზოგადოებრივი ნდობით აღჭურვილ შიდა აუდიტორს გააჩნია ურთიერთსაწინააღმდეგო პროფესიული და პირადი ინტერესები. ასეთი ურთიერთსაწინააღმდეგო ინტერესების არსებობას შეუძლია გაართულოს აუდიტორების მხრიდან მოვალეობების მიუკერძოებლად შესრულება. ინტერესთა კონფლიქტი შეიძლება არსებობდეს იმ შემთხვევებშიც, რომლებსაც არ მივყავართ არაეთიკური ან არასწორი ქმედებების განხორციელებამდე. ინტერესთა კონფლიქტმა შესაძლოა წარმოშვას არასათანადო ქმედების გარეგნული აღქმა, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს შიდა აუდიტორის, შიდა აუდიტის ერთეულისა და პროფესიის მიმართ ნდობის დაკარგვა. ინტერესთა კონფლიქტმა შესაძლოა ზიანი მიაყენოს შიდა აუდიტორის მიერ მოვალეობისა და პასუხისმგებლობის ობიექტურად შესრულების შესაძლებლობას.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ობიექტურობა გულისხმობს შიდა აუდიტორების მიუკერძოებელ გონებრივ პოზიციას. ამ სტანდარტის განსახორციელებლად, აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაიაზროს თავის ორგანიზაციაში და შიდა აუდიტის ფარგლებში მოქმედი პოლიტიკა ან საქმიანობა, რასაც შეუძლია როგორც გააძლიეროს, ასევე შეაფერხოს, ასეთი ობიექტური აზროვნება. მაგალითად, ბევრ ორგანიზაციას აქვს პერსონალის შეფასების და ანაზღაურების სტანდარტული პოლიტიკა, აგრეთვე თანამშრომელთა ინტერესთა კონფლიქტთან დაკავშირებული პოლიტიკა. აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააცნობიეროს შესაბამისი პოლიტიკის ხასიათი და გაითვალისწინოს მისი პოტენციური გავლენა შიდა აუდიტის ობიექტურობაზე. შიდა აუდიტი ხშირად ახდენს ასეთი პოლიტიკის მორგებას შიდა აუდიტის სპეციფიკაციებზე, მან შესაძლოა ასევე მიიღოს სხვა რელევანტური დეპარტამენტის პოლიტიკა, მაგალითად ტრენინგების მოთხოვნების პოლიტიკა. აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააცნობიეროს შესაბამისი პოლიტიკის ხასიათი და გაითვალისწინოს მათი პოტენციური ზეგავლენა შიდა აუდიტის ობიექტურობაზე.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ობიექტურობის ეფექტურად მართვის მიზნით, ბევრ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელო, რომელშიც აღწერილია თითოეული შიდა აუდიტორის მიმართ მოლოდინი და მოთხოვნები მიუკერძოებელი აზროვნების თაობაზე. ასეთი სახელმძღვანელო შესაძლოა მოიცავდეს შემდეგს:

- ობიექტურობის კრიტიკული მნიშვნელობა შიდა აუდიტის პროფესიისთვის.
- ტიპური სიტუაციები, რომლებმაც შესაძლოა შეარყიონ ობიექტურობა, მაგალითად, აუდიტის განხორციელება იმ სფეროში, სადაც ცოტა ხნის წინ თავად მუშაობდა შიდა აუდიტორი; ოჯახის წევრის ან ახლო მეგობრის აუდიტი; ან მტკიცებულების გარეშე დაშვება, რომ აუდიტის ობიექტის პოზიტიური შეფასება მისაღებია, მხოლოდ წინასწარი პოზიტიური გამოცდილების საფუძველზე.
- ქმედებები, რომლებსაც უნდა ახორციელებდეს შიდა აუდიტორი, თუ იგი გაიგებს ობიექტურობისადმი გაჩენილი მიმდინარე ან პოტენციური საფრთხის შესახებ, მაგალითად, აღნიშნული საფრთხის განხილვა შიდა აუდიტის ჯგუფის უფროსთან ან აუდიტის სუბიექტის ხელმძღვანელთან.
- ანგარიშგების მოთხოვნები, როდესაც თითოეული შიდა აუდიტორი პერიოდულად განიხილავს და გაამჟღავნებს ინტერესთა კონფლიქტის ინფორმაციას. ხშირად, პოლიტიკა მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა მიუთითონ, რომ მათ ესმით ინტერესთა კონფლიქტის პოლიტიკა და გაამჟღავნონ პოტენციური კონფლიქტები. შიდა აუდიტორები ყოველწლიურ განცხადებების ხელის მოწერისას მიუთითებენ, რომ არ არსებობს ინტერესთა კონფლიქტის რაიმე პოტენციური საფრთხე ან აღიარებენ თუ ასეთი საფრთხე ცნობილია.

ამ პოლიტიკის მნიშვნელობის განმტკიცება, ყველა შიდა აუდიტორს ეხმარება, მიერ მათი მნიშვნელობის გააზრებაში, ბევრი შიდა აუდიტის ხელმძღვანელ ატარებს რეგულარულ სემინარებს ან ტრენინგებს, ამ ფუნდამენტური კონცეფციების შესახებ. ასეთი ტრენინგები საშუალებას მისცემს შიდა აუდიტორებს უკეთ გააცნობიერონ ობიექტურობა, ობიექტურობის გაუფასურების სცენარების განხილვით და მსჯელობით, თუ როგორ უნდა მოხდეს მათი უკეთ მოგვარება. მაგალითად, უფროსმა აუდიტორებმა და მენეჯერებმა შეიძლება ერთმანეთს გაუზიარონ პირადი გამოცდილება, როდესაც ობიექტურობა ეჭვქვეშ დგება, ან როდესაც მათ თვითონ გაამჟღავნეს ურთიერთობა ან გამოცდილება, რაც კონფლიქტური იყო. ტრენინგის კიდევ ერთი სასარგებლო თემაა პროფესიული სკეპტიციზმი. ასეთი ტრენინგი აძლიერებს აუდიტორის სკეპტიკურ ხასიათს და მიკერძოების თავიდან აცილების მნიშვნელოვნებას, და ღია და ცნობისმოყვარე აზროვნების აუცილებლობას.

გარდა ამისა, შიდა აუდიტორების კონკრეტულ აუდიტორულ შემოწმებაზე დანიშვნისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი (ან უფლებამოსილი პირი) განიხილავს ობიექტურობის პოტენციურ გაუფასურებას და თავიდან იცილებს გუნდის ისეთი წევრების დანიშვნას, რომლებსაც შესაძლოა ჰქონდეთ ინტერესთა კონფლიქტი, როგორც ეს აღწერილია ზემოთ. მაგალითად, როდესაც შიდა აუდიტორები გადმოვიდნენ შიდა აუდიტში სხვა დეპარტამენტებიდან, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დაიცვას სტანდარტი 1130. A1, რომელიც მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა თავი უნდა შეიკავონ ისეთი სამუშაო პროცესების შეფასებისგან, რომლებზეც ისინი ადრე იყვნენ პასუხისმგებელნი, ამ ვალდებულების დასრულებიდან მინიმუმ ერთი წლის განმავლობაში. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი (ან უფლებამოსილი პირი) გუნდის პოტენციურ წევრებთან ერთად

განიხილავს აუდიტორული შემოწმების ხასიათს, მონაწილე პირებსა და დეპარტამენტებს და შეისწავლის არის თუ არა რაიმე ინტერესთა კონფლიქტი, რომელიც გააუფასურებს (ან, აღმოჩნდება, რომ გააუფასურა) შიდა აუდიტორის ობიექტურობას. შიდა აუდიტორებმა უნდა გაუზიარონ ნებისმერი შფოთვის გამომწვევი საკითხი, შიდა აუდიტის მენეჯმენტს, რათა აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ შეძლოს განსაზღვროს, სტანდარტებთან შესაბამისობაშია თუ არა, შიდა აუდიტორის ჩართვა აუდიტორულ შემოწმებაში.

საყოველთაოდ აღიარებულია, რომ შიდა აუდიტში საქმიანობისა და ანაზღაურების პრაქტიკამ შეიძლება მნიშვნელოვნად და უარყოფითად იმოქმედოს ინდივიდუალური აუდიტორის ობიექტურობაზე. მაგალითად, თუ შიდა აუდიტორის საქმიანობის შეფასება, ხელფასი ან პრემია მნიშვნელოვნად ემყარება ობიექტის კმაყოფილებას, შიდა აუდიტორი შეიძლება მოერიდოს უარყოფითი შედეგების ანგარიშგებას, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ობიექტის მიერ დაბალი კმაყოფილების ჩვენება. ამიტომ, აუდიტის ხელმძღვანელი უნდა იყოს გამჭრიახი, შიდა აუდიტის შესრულების შეფასებისა და კომპენსაციის სისტემის შემუშავებისას, რათა განსაზღვროს შეიძლება თუ არა გამოყენებულმა შეფასების სისტემამ ხელი შეუშალოს შიდა აუდიტორის ობიექტურობას. იდეალურ შემთხვევაში, შეფასების პროცესი აბალანსებს შიდა აუდიტორს, აუდიტის შედეგებს და ობიექტის კმაყოფილების დონეს.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის დოკუმენტაცია, რომელიც სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირებას ახდენს, მოიცავს შიდა პოლიტიკის სახელმძღვანელოს, რომელიც მოიცავს სამუშაოს შეფასებისა და ანაზღაურების პროცესებს, ასევე მკაფიო პოლიტიკას ობიექტურობის შესახებ და ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილებისა და მათ შესახებ შეტყობინებას. ტრენინგების შესახებ ჩანაწერებმა, ან მასალებმა შეიძლება დაადასტურონ, რომ შიდა აუდიტორებმა გააცნობიერეს ობიექტურობის მნიშვნელობა, ობიექტურობისთვის საფრთხეების ხასიათი და ინტერესთა კონფლიქტის მაგალითები.

გარდა ამისა, თუ ორგანიზაციაში ან შიდა აუდიტის დონეზე შესაბამისი პოლიტიკა არსებობს, აუდიტორებმა შეიძლება ხელი მოაწერონ დადასტურების ფორმებს, კონფლიქტების არსებობის (ან არარსებობის) გამოსავლენად. აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლებში, დოკუმენტირებულია შემსრულებელი ჯგუფის შემადგენლობა და ეს შესაძლოა შედარდეს, სამუშაო ჩანაწერებთან ან დეკლარირების ფორმებთან, იმის დასადასტურებლად, რომ ინტერესთა კონფლიქტი თავიდან იყო აცილებული.

განმარტების სახელმძღვანელო 1130 – დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე უარყოფითად მოქმედი ფაქტორები

სტანდარტი 1130 — დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე უარყოფითად მოქმედი ფაქტორები.

თუკი დამოუკიდებლობა ან ობიექტურობა უკვე ექვემდებარება უარყოფით ზემოქმედებას ან შეიძლება გარეგნულად აღქმული იქნას, როგორც გაუფასურებული, ინფორმაცია აღნიშნულის შესახებ მიწოდებული უნდა იქნას სათანადო მხარეებისათვის. ინფორმაციის წარდგენის მეთოდები დამოკიდებულია უარყოფითი ზემოქმედების სახეზე.

ინტერპრეტაცია

ორგანიზაციულ დამოუკიდებლობის და ინდივიდუალურ ობიექტურობაზე უარყოფითი ზემოქმედება შესაძლოა მოიცავდეს, თუმცა ამით არ შემოიფარგლოს, პირად ინტერესთა კონფლიქტს; აუდიტის მასშტაბის შეზღუდვას; ჩანაწერებზე, პერსონალსა და ქონებაზე წვდომის შეზღუდვებს; და რესურსების ლიმიტირებას, როგორცაა დაფინანსება.

სათანადო მხარეების განსაზღვრა, რომლებსაც უნდა მიეწოდოთ ინფორმაცია დამოუკიდებლობისა და ინდივიდუალურ ობიექტურობის გაუფასურების თაობაზე, დამოკიდებულია შიდა აუდიტის საქმიანობისა და აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობის მოლოდინებზე, უფროსი მენეჯმენტისა და საზედამხედველო ორგანოს წინაშე, როგორც აღწერილია შიდა აუდიტის დებულებაში, ასევე გაუფასურების ბუნებაზე.

1130.A1 — შიდა აუდიტორებმა თავი უნდა შეიკავონ იმ კონკრეტული საოპერაციო პროცესების შეფასებისგან, რომელთა განხორციელებაზეც ისინი წარსულში იყვნენ პასუხისმგებელი. ითვლება, რომ ობიექტურობა ექვემდებარება უარყოფით ზემოქმედებას, თუკი შიდა აუდიტორი მარწმუნებელ მომსახურებს სწევს იმ საქმიანობის სფეროზე, რომელზეც იგი პასუხისმგებელი იყო გასული წლის განმავლობაში.

1130.A2 — მარწმუნებელი მომსახურებების განევა საქმიანობის იმ სფეროებში, რომლებზეც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს პასუხისმგებლობა, განხორციელებულ უნდა იქნას შიდა აუდიტის ფუნქციის გარეთ მყოფი მესამე მხარის ზედამხედველობით.

1130.A3 — შიდა აუდიტის ერთეულს შეუძლია მარწმუნებელი მომსახურება გაწიოს იმ სფეროებშიც, სადაც მანამდე გაიწეოდა საკონსულტაციო მომსახურება, იმპირობით, რომ საკონსულტაციო მომსახურების შინაარსი უარყოფითად არ იმოქმედებს აუდიტორთა ინდივიდუალურ ობიექტურობაზე და აუდიტორთა ობიექტურობა უზრუნველყოფილი იქნება ინდივიდუალური შემოწმებისათვის რესურსების გამოყოფისას.

1130.C1 — შიდა აუდიტორებმა შესაძლოა საკონსულტაციო მომსახურება გასწიონ იმ სფეროებშიც, რომლებზეც ისინი წარსულში იყვნენ პასუხისმგებელი.

1130.C2 — თუ საკონსულტაციო მომსახურების შესაძლო განევამ, შეიძლება გააუფასუროს აუდიტორების დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობაზე, ინფორმაცია აღნიშნულის თაობაზე კლიენტთან გამჟღავნებული უნდა იქნას საკონსულტაციო მომსახურებაზე თანხმობის მიცემამდე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა გაამჟღავნოს დამოუკიდებლობის ან ობიექტურობის რეალური ან აღქმული დარღვევები. ამიტომ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს მკაფიოდ უნდა ესმოდეს დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის მოთხოვნები, როგორც ეს აღწერილია ეთიკის კოდექსში და სტანდარტებში 1100, 1110, 1111, 1112 და 1120. ამასთან, ამ მოთხოვნების ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან კომუნიკაციის საშუალებით აუდიტის ხელმძღვანელი დაეხმარება მათ გააცნობიერონ დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის კრიტიკული მნიშვნელობა, შიდა აუდიტის ეფექტურად განხორციელებისათვის. ზოგადად, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს და უფროს მენეჯმენტს სურს განიხილონ, თუ როგორ და ვის მიერ იქნება გაუფასურება გამჟღავნებული, ამ გაუფასურების ხასიათისა და პოტენციური ზემოქმედების გათვალისწინებით.

დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის სრულყოფილად გასაგებად და დასაფასებლად მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტორებმა გაითვალისწინონ მათი დაინტერესებული მხარეების პერსპექტივები და ის პირობები, რომლებიც შეიძლება აღიქმებოდეს როგორც დამოუკიდებლობის ან ობიექტურობის ძირგამომთხრელი (ან ჩანდეს როგორც ძირგამომთხრელი). ხშირად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელოს, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობის და შიდა აუდიტორების ობიექტურობის, დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის გაუფასურების ხასიათის შესახებ და საკითებს თუ როგორ უნდა გაუმკლავდნენ შიდა აუდიტორები ამ პოტენციურ გაუფასურებებს.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის ეფექტურად სამართავად, მათ შორის მათი გაუფასურების, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელო, რომელშიც აღწერილია აღნიშნულთან დაკავშირებული მოლოდინები და მოთხოვნები. დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის განსაზღვრის გარდა, ამ სახელმძღვანელოში შესაძლოა დადგინდეს კონკრეტული შესაბამისი სტანდარტები; აღწერილი იყოს ისეთი სიტუაციები, რომლებმაც შეიძლება შექმნან ან აღმოჩნდეს რომ შექმნიან შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის გაუფასურებებს; და მითითებული იყოს ის შესაბამისი ქმედებები, რომლებსაც უნდა ახორციელებდეს შიდა აუდიტორი თუ ის პოტენციური გაუფასურების შემთხვევის წინაშე აღმოჩნდება.

გაუფასურების სიტუაციები ზოგადად მოიცავს საკუთარ ინტერესს, თვითშეფასებას, ნაცნობობას, მიკერძოებას ან შეუსაბამო გავლენას. ამ სიტუაციებმა შესაძლოა გამოიწვიოს პირადი ინტერესთა კონფლიქტი, აუდიტის ფარგლების შეზღუდვა, აუდიტის რესურსების შეზღუდვა, ან ჩანაწერების, პერსონალის ან ქონების მიმართ აუდიტის წვდომის შეზღუდვა. ქვემოთ მოყვანილია შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობის გაუფასურების მაგალითები, რომლებიც თავის მხრივ შედეგად იწვევენ ასევე შიდა აუდიტორების ობიექტურობის დარღვევას:

- შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს გააჩნია ფუნქციონალური პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტის საქმიანობის გარეთ და ახორციელებს ამ ფუნქციონალური სფეროს აუდიტს, რომელზეც მას აქვს პასუხისმგებლობა.

- შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ზედამხედველს გააჩნია ფუნქციონალური პასუხისმგებლობა, შიდა აუდიტის ფუნქციის გარეთ და აუდიტის ხელმძღვანელი ახორციელებს ამ ფუნქციონალურის ფეროს აუდიტს, რომელზეც მის ზედამხედველს აქვს პასუხისმგებლობა.
- შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს არ აქვს პირდაპირი კომუნიკაცია ან ურთიერთ-თანამშრომლობა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან.
- შიდა აუდიტის ბიუჯეტი შემცირებულია იმდენად, რომ შიდა აუდიტი ვერ ასრულებს თავის მოვალეობებს, როგორც აუდიტის დებულების შესაბამისად. (სტანდარტი 2020 - გეგმის წარდგენა და დამტკიცება, შემდგომ მითითებებს იძლევა რესურსების შეზღუდვების გავლენის კომუნიკაციის შესახებ).

ობიექტურობის გაუფასურების მაგალითები:

- შიდა აუდიტორი ახორციელებს აუდიტს იმ სფეროში, სადაც ის ახლახან მუშაობდა, მაგალითად, როდესაც თანამშრომელი გადადის შიდა აუდიტში ორგანიზაციის სხვა სტრუქტურული ერთეულიდან და შემდეგ ენიჭება, ამავე ფუნქციის აუდიტის განხორციელების უფლება. (სტანდარტი 1130.A1 კონკრეტულად ეხება ამ სიტუაციას).
- შიდა აუდიტორი ახორციელებს იმ ობიექტის აუდიტს, სადაც ნათესავი ან ახლო მეგობარია დასაქმებული.
- შიდა აუდიტორი, მტკიცებულებების გარეშე, მხოლოდ წინასწარი პოზიტიური აუდიტის ან პირადი გამოცდილების საფუძველზე მიიჩნევს, რომ აუდიტს დაქვემდებარებული ობიექტი ეფექტურად არბილებს რისკებს, (აღნიშნული მაგალითია აუდიტორის პროფესიონალური სკეპტიციზმის ნაკლებობისა).
- შიდა აუდიტორი ცვლის დაგეგმილ მიდგომას ან შედეგებს სხვა პირის, ხშირად უფროსი ან შიდა აუდიტორის, არასათანადო ზეგავლენის საფუძველზე, შესაბამისი დასაბუთების გარეშე.

ხშირად, შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელო აღწერს შიდა აუდიტორის შესაბამის ქმედებებს, რაც მან უნდა განახორციელოს როდესაც მისთვის ცნობილი ხდება დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის გაუფასურების შესახებ. როგორც წესი, პირველი ნაბიჯი არის შიდა აუდიტის მენეჯერთან ან ხელმძღვანელთან წარმოშობილი პრობლემის განხილვა, რათა დადგინდეს, ნამდვილად ადგილი აქვს თუ არა გაუფასურებას და როგორ უნდა იყოს საუკეთესო პასუხი მასზე. როგორც გაუფასურების ხასიათი, ასევე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მოლოდინები განსაზღვრავენ იმ შესაბამის მხარეებს, რომელთაც უნდა ეცნობოთ გაუფასურების და ამისათვის საუკეთესო საკომუნიკაციო მიდგომის შესახებ. მაგალითად:

- როდესაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი თვლის, რომ გაუფასურება არ არის რეალური, მაგრამ აცნობიერებს, რომ შეიძლება არსებობდეს გაუფასურების აღქმა, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია ეს საკითხი განიხილოს აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის შეხვედრაზე, საოპერაციო აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, მოახდინოს დისკუსიის დოკუმენტირება (მაგალითად, აუდიტის დაგეგმვის ოქმში) და ახსნას თუ რატომ არის გაუფასურებასთან დაკავშირებული შეშფოთება საფუძველს მოკლებული. პოტენციური გაუფასურების ასეთი განმარტება, ასევე შეიძლება სასარგებლო იყოს აუდიტორული შემოწმების საბოლოო ანგარიშისთვის.

-
- როდესაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი თვლის, რომ გაუფასურება რეალურია და გავლენას ახდენს შიდა აუდიტის შესაძლებლობებზე, შეასრულოს თავისი მოვალეობები დამოუკიდებლად და ობიექტურად, აუდიტის ხელმძღვანელი სავარაუდოდ განიხილავს გაუფასურების საკითხს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და შეეცდება მოიპოვოს მათი მხარდაჭერა ამ პრობლემის გადასაჭრელად.
 - როდესაც გაუფასურება გამოჩნდება აუდიტის ჩატარების შემდეგ და ეს გავლენას ახდენს აუდიტორული შემოწმების შედეგების საიმედოობაზე (ან აღქმულ საიმედოობაზე), აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს მას საოპერაციო და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, ასევე ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. (სტანდარტი 2421 - შეცდომები და გამოტოვებები განმარტავს, რომ თუ საბოლოო კომუნიკაცია შეიცავს მნიშვნელოვან უზუსტობას ან გამოტოვებას, აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა მიაწოდოს შესწორებული ინფორმაცია ყველა იმ მხარეს, ვისაც უკვე მიაწოდა თავდაპირველი ინფორმაცია).

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი როგორც წესი, პირადად მონაწილეობს გაუფასურების გამჟღავნების, საუკეთესო მიდგომის განსაზღვრაში.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

მრავალმა დოკუმენტმა შეიძლება დაადასტუროს სტანდარტთან შესაბამისობა. მათ შორისაა შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავს დამოუკიდებლობის, ობიექტურობის, კონფლიქტების მოგვარების და გაუფასურების ხასიათის პოლიტიკას, და მათი კომუნიკაციის წესს. სხვა დამადასტურებელი დოკუმენტებია: ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმი, თუ მასში განიხილეს დამოუკიდებლობის და ობიექტურობის გაუფასურების შემთხვევა; ან შენიშვნები და ანგარიშები, რომლებიც ასევე შეიცავენ გაუფასურების ასეთ გამჟღავნებას.

განმარტების სახელმძღვანელო 1200 – პროფესიული კვალიფიკაცია და სამუშაოსადმი პროფესიონალური დამოკიდებულება

სტანდარტი 1200 – პროფესიული კვალიფიკაცია და სამუშაოსადმი პროფესიონალური დამოკიდებულება

შიდა აუდიტორებმა აუდიტორული მომსახურებები უნდა გასწიონ კვალიფიციურად და სათანადო პროფესიული დამოკიდებულებით.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

აუდიტორული შემოწმების შესრულება პროფესიონალურად და სათანადო პროფესიული მზრუნველობით ეკისრება ყველა შიდა აუდიტორს. ამ ორი ატრიბუტის მიღწევა იწყება შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოს და განსაკუთრებით შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსის ღრმა გაგებით.

შიდა აუდიტორები, ჩვეულებრივ ავითარებენ თავიანთ პროფესიულ კვალიფიკაციას განათლების, გამოცდილების, პროფესიული განვითარების და ისეთი კვალიფიკაციის საშუალებით, როგორცაა შიდა აუდიტის პროფესიის ყველაზე შესაბამისი სერტიფიკატი, სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორი (CIA®), მინიჭებული შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის მიერ. შიდა აუდიტორებმა, რომლებმაც მიიღეს ასეთი პროფესიული სერტიფიკატები, უნდა იცოდნენ, რომ ყოველწლიურად მათ მოეთხოვებათ უწყვეტი პროფესიული განათლება, რათა მათი სერტიფიკატები იყოს ძალაში.

სათანადო პროფესიული ზრუნვა მოითხოვს შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სისტემური და დისციპლინირებული მიდგომის გაგებას შიდა აუდიტში, რასაც ავსებს ორგანიზაციის შესაბამისი პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც შემუშავებულია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია მთლიანობაში შიდა აუდიტის ამ სტანდარტთან შესაბამისობის უზრუნველყოფაზე. შიდა აუდიტის მართვის ფარგლებში, აუდიტის ხელმძღვანელი ადგენს პოლიტიკასა და პროცედურებს, რომლებიც შიდა აუდიტორებს საშუალებას აძლევს განახორციელონ აუდიტორული დავალებები შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაციით და სათანადო პროფესიული მზრუნველობით. აღნიშნული გულისხმობს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის დაქირავებას და შიდა აუდიტორების ტრენინგებს, ისევე როგორც აუდიტის სათანადო დაგეგმვას, კადრებით დაკომპლექტებას, და აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობას. შესავალისთვის, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გადახედოს შიდა აუდიტის დებულებაში და შიდა აუდიტის გეგმაში ასახულ ვალდებულებებს და გაიაზროს ის ცოდნა, უნარები და სხვა კომპეტენციები რომლებსაც უნდა ფლობდეს შიდა აუდიტი რომ განახორციელოს დაგეგმილი აუდიტორული დავალებები.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორებისთვის, სათანადო პროფესიული ზრუნვა მოითხოვს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობას და შეიძლება ასევე გამოიწვიოს ორგანიზაციის ქცევის წესებთან და სხვა პროფესიული წოდების შესაბამისი ქცევის წესებთან შესაბამისობა. შიდა აუდიტს მიღებული პოლიტიკით შეუძლია ჰქონდეს ფორმალური პროცესი, რომელიც მოითხოვს შიდა აუდიტორებმა ხელი მოაწერონ ყოველწლიურ დეკლარაციას შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან ან ორგანიზაციის ქცევის კოდექსთან დაკავშირებით.

ზოგადად, შიდა აუდიტორები ავითარებენ ინდივიდუალურ პროფესიულ კვალიფიკაციას მთელი თავიანთი კარიერის განმავლობაში, შესაბამისი პროფესიული სერტიფიკატების მოპოვების და შენარჩუნების, გამოცდილების დაგროვების და განგრძობითი პროფესიული განათლების გზით. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გამოიყენოს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შიდა აუდიტის საერთაშორისო კომპეტენციის ჩარჩო ან მსგავსი ეტალონი, რათა დადგინდეს კრიტერიუმები, რომელთა მიმართ უნდა შეფასდეს შიდა აუდიტორების პროფესიული კომპეტენცია. ეს კრიტერიუმები შეიძლება გამოყენებულ იქნას შიდა აუდიტში სამუშაო აღწერილობისა და შიდა აუდიტში საჭირო კომპეტენციების ჩამონათვალის შესაქმნელად. გარდა ამისა, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შეიმუშაოს შიდა აუდიტის პერსონალის დაქირავების, სამუშაოზე დანიშვნის, ტრენინგისა და პროფესიონალური განვითარების სტრატეგია, რათა შეიქმნას შიდა აუდიტის სათანადო პროფესიული დონე და უზრუნველყოს, რომ აუდიტის პროფესიული კომპეტენციები იყოს შენარჩუნებული მიმდინარედ და საკმარისი.

შიდა აუდიტის გეგმის შემუშავებისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ზოგადად ფიქრობს, რომ საჭირო აუდიტორული ცოდნა, უნარები და სხვა კომპეტენციები, ასევე რესურსები როგორც შიდა აუდიტის შიგნით, ასევე გარედან მოწოდებული, შესაბამისობაში იყოს გეგმის შესრულებასთან. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა და შიდა აუდიტის ზედამხედველებმა შეიძლება შეადარონ თითოეული აუდიტორული შემოწმების მასშტაბის და მიზნებისთვის საჭირო ცოდნა და უნარები თითოეული შიდა აუდიტორის ცოდნას და უნარებს.

სათანადო პროფესიული მზრუნველობის გამოყენების უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა ჩამოაყალიბოს პოლიტიკა და პროცედურები (სტანდარტი 2040), რომლებიც ზოგადად მოიცავს შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოს და უზრუნველყოფს შიდა აუდიტორების მხრიდან სისტემურ და დისციპლინირებულ მიდგომას აუდიტორული შემოწმების განხორციელებისას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აუდიტორებს ინდივიდუალურად მოსთხოვოს ხელი მოაწერონ ფორმებს და ამით დაადასტურონ რომ მათ გააცნობიერეს აღნიშნული პოლიტიკა და პროცედურები.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გამოიყენონ თავიანთი ცოდნა, რომ შეაფასონ აუდიტორული შემოწმების მასშტაბი და მიზნები და განსაზღვრონ, თუ როგორ უნდა განახორციელონ აუდიტორული შემოწმება ეფექტურად. შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოს და აუდიტორული დაგეგმვის, შესრულებისა და დოკუმენტაციისთვის შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების დაცვით, შიდა აუდიტორები პრაქტიკაში ახორციელებენ სათანადო პროფესიულ მზრუნველობას. 1220 – დან 1220. A3 – მდე სტანდარტებში განსაზღვრულია ის ფუნდამენტური ელემენტები, რომლებსაც უნდა გამოიყენოს შიდა აუდიტორებმა რათა აჩვენონ სათანადო პროფესიული მზრუნველობა.

აუდიტორული შემოწმების დასრულების შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ან აუდიტორული შემოწმების ხელმძღვანელი ზოგადად განიხილავს შემოწმების პროცესს, შედეგებსა და დასკვნებს. ამას შეიძლება მოყვეს შემოწმებაში ჩართულ შიდა აუდიტორებთან შეხვედრა, რომ განიხილონ შესაბამისი აუდიტორული მიგნებები და აცნობონ შემოწმების ხელმძღვანელს, თუ რამდენად გულმოდგინედ იყო დაცული დადგენილი პროცედურები მათი მხრიდან.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სტანდარტ 1200-თან შესაბამისობის დამადასტურებელი მტკიცებულებები შეიძლება მოიცავდეს ნებისმიერს ქვემოთ ჩამოთვლილიდან:

- შიდა აუდიტის პროფესიული კომპეტენციის შეფასება.
- დაქირავებისა და ტრენინგის სტრატეგიის ჩანაწერები, სამუშაოს აღწერილობები და რეზიუმეები.
- შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები და სამუშაო ფურცლების შაბლონები.
- მტკიცებულება, რომ განხორციელდა შიდა აუდიტის პოლიტიკის და პროცედურების კომუნიკაცია შიდა აუდიტორებისადმი და ხელმოწერილით დასტურდება, რომ შიდა აუდიტორებმა გაიზიარეს ისინი.
- შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან და ორგანიზაციის ქცევის წესებთან დაკავშირებული წლიური დეკლარაციის დამადასტურებელი მტკიცებულება.
- შიდა აუდიტის წლიური გეგმა და აუდიტორული დავალებების გეგმები, რომლებიც ადასტურებს შიდა აუდიტის პერსონალის საკმარისობას და შესაბამის განაწილებას.

შიდა აუდიტორების სათანადო პროფესიული მზრუნველობა შესაძლოა დასტურდებოდეს აუდიტის სამუშაოების სამუშაო ფურცლებში, ან აუდიტის განხორციელების დროს გამოყენებული პროცედურებისა და პროცესების სხვა დოკუმენტაციაში. აუდიტორული შემოწმების და მისი შემდგომი აუდიტის ობიექტთა უკუკავშირის დოკუმენტირებული ზედამხედველობითი მიმოხილვა, შესაძლოა მიუთითებდეს ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების მიერ პროფესიული კვალიფიკაციის და სათანადო პროფესიული მზრუნველობის გამოვლენის შესაბამისობას. დამოუკიდებელი გარე შეფასებები, რომლებიც შესრულებულია ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ფარგლებში, იძლევა დამატებით გარანტიას, რომ აუდიტორული დავალებები შესრულებული იყო შესაბამისი პროფესიული კვალიფიკაციით და სათანადო პროფესიული მზრუნველობით.

განმარტების სახელმძღვანელო 1210 – პროფესიული კვალიფიკაცია

სტანდარტი 1210 – პროფესიული კვალიფიკაცია

შიდა აუდიტორებს უნდა გააჩნდეთ ცოდნა, უნარები და სხვა საჭირო პროფესიული კვალიფიკაციები, ინდივიდუალური სამსახურებრივი მოვალეობების შესასრულებლად. შიდა აუდიტის ერთეულის ამოცანების შესასრულებლად შიდა აუდიტორები კოლექტიურად უნდა ფლობდნენ სათანადო ცოდნას, უნარ-ჩვევებსა და სხვა პროფესიულ კვალიფიკაციებს ან შეიძინონ ისინი.

ინტერპრეტაცია

პროფესიული კვალიფიკაცია ზოგადი ტერმინია და მოიცავს შიდა აუდიტორების მიერ პროფესიული მოვალეობების ჯეროვნად შესასრულებლად აუცილებელ ცოდნას, უნარებს და სხვა პროფესიულ კვალიფიკაციებს. პროფესიული კვალიფიკაცია გულისხმობს მიმდინარე მოვლენების, მომავლის ტენდენციებისა და ახლადწარმოშობილი პრობლემური საკითხების შესახებ ინფორმაციის გათვალისწინებას, რათა გაწეული რეკომენდაციები და რჩევები იყოს შესაფერისი. შიდა აუდიტორებისთვის რეკომენდირებულია მათი პროფესიული კვალიფიკაცია დაადასტურონ სათანადო პროფესიული სერტიფიკატებისა და კვალიფიკაციების მიღების გზით, მაგალითად როგორცაა „დიპლომირებული შიდა აუდიტორის“ (Certified Internal Auditor, CIA) წოდება და სხვა, რომლებსაც მათ სთავაზობს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტი და სხვა შესაბამისი პროფესიონალური ორგანიზაციების სასერთიფიკაციო პროგრამები.

1210.A1 – აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა მიიღოს კომპეტენტური რჩევა და მხარდაჭერა იმ შემთხვევებში, თუ შიდა აუდიტორებს არ გააჩნიათ საკმარისი ცოდნა, უნარები და სხვა პროფესიული კვალიფიკაცია აუდიტორული მომსახურების სრულად ან მისი გარკვეული ნაწილის გასაწევად.

1210.A2 – შიდა აუდიტორებს უნდა ჰქონდეთ საკმარისი ცოდნა იმისათვის, რომ შეაფასონ არაკეთილსინდისიერი ქმედების ჩადენის რისკი და ორგანიზაციის მიერ ამ რისკის მართვის ღონისძიებები, მაგრამ ყველა აუდიტორს არ მოეთხოვება ჰქონდეს იმ სპეციალისტის კვალიფიკაცია, რომლის უმთავრესი მოვალეობაა არაკეთილსინდისიერი ქმედების ფაქტების გამოვლენა და გამოძიება.

1210.A3 – შიდა აუდიტორებს უნდა გააჩნდეთ საკმარისი ცოდნა ინფორმაციული ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული უმთავრესი რისკებისა და საკვანძო კონტრუნქციის შესახებ და შეეძლოთ ტექნოლოგიაზე დაფუძნებული აუდიტის მეთოდების გამოყენება იმ ხარისხით, რომ შეძლონ დაკისრებული მოვალეობის შესრულება. თუმცა, ყველა აუდიტორს არ მოეთხოვება, რომ ჰქონდეს იმ შიდა აუდიტორის კვალიფიკაცია, რომლის უმთავრესი მოვალეობაა საინფორმაციო ტექნოლოგიების აუდიტი.

1210.C1 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უარი უნდა თქვას საკონსულტაციო მომსახურების გაწევაზე ან მიიღოს კომპეტენტური რჩევა და მხარდაჭერა იმ შემთხვევაში, თუ შიდა აუდიტორებს არ აქვთ საკმარისი ცოდნა, უნარები, ან სხვა პროფესიული კვალიფიკაცია აუდიტორული მომსახურების სრულად ან მისი გარკვეული ნაწილის გასაწევად.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ამ სტანდარტის მისაღწევად აუცილებელია შიდა აუდიტორებმა გაიგონ და გამოიყენონ შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელო და ჰქონდეთ გარკვეული ცოდნა, უნარ-ჩვევები და კომპეტენციები. შიდა აუდიტის კოლექტიური პროფესიული ცოდნით უზრუნველყოფა, მთლიანობაში არის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობა, რომელმაც ეფექტურად უნდა მართოს შიდა აუდიტის და მისი რესურსები, შიდა აუდიტის გეგმის შესასრულებლად და ორგანიზაციისთვის დამატებითი ღირებულების მისაცემად.

(სტანდარტების 2000 სერია ეხება შიდა აუდიტის მართვის დეტალებს და შიდა აუდიტის რესურსებს.)

შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შიდა აუდიტის საერთაშორისო კომპეტენციის ჩარჩო განსაზღვრავს ძირითად კომპეტენციებს, რომლებიც საჭიროა შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს მოთხოვნების შესასრულებლად, შიდა აუდიტის პროფესიის ყველა თანამდებობრივ დონეზე, პერსონალის, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ხელმძღვანელის ჩათვლით. 1210 სტანდარტთან შესაბამისობის მიზნით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და შიდა აუდიტორები გადახედავენ, გაიაზრებენ და ასახავენ იმ კომპეტენციებს, რომლებიც მოცემულია ამ კომპეტენციის ჩარჩოში.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტში პროფესიული ცოდნის შესაქმნელად და შესანარჩუნებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შეიმუშაოს პროფესიული კვალიფიკაციის შეფასების ინსტრუმენტი, ან უნარების შეფასება, კომპეტენციის ჩარჩოს ან სხვა ნიშნულიდან გამომდინარე (მაგალითად, მზაობა შიდა აუდიტის საქმიანობისთვის). ამის შემდეგ აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია ჩართოს შიდა აუდიტის ძირითადი კომპეტენციები, სამუშაო აღწერილობებში და რეკრუტირების მასალებში, რაც ხელს შეუწყობს შესაბამისი განათლების და გამოცდილების მქონე შიდა აუდიტორების მოზიდვას. აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია გამოიყენოს კომპეტენციის შეფასების ინსტრუმენტი, რათა მოახდინოს შიდა აუდიტორთა უნარების პერიოდული შეფასება და საჭიროების იდენტიფიცირება. ამის გაკეთებისას, აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაითვალისწინოს თაღლითობასთან და საინფორმაციო ტექნოლოგიებთან დაკავშირებული რისკები, აგრეთვე უკვე ხელმისაწვდომი, ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული აუდიტის ტექნიკა, როგორც ამას მოითხოვს 1210.A2 და 1210.A3 სტანდარტები.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს აქვს დამატებითი ვალდებულებები, რომლებიც უკავშირდება შიდა აუდიტის ცოდნის უზრუნველყოფას კოლექტიურად. ეს მოიცავს შიდა აუდიტის მართვას საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოს შესაბამისად (სტანდარტი 2000 – შიდა აუდიტის საქმიანობის მართვა) და შიდა აუდიტის ცოდნის, უნარებისა და სხვა კომპეტენციების გაერთიანების უზრუნველყოფას შიდა აუდიტის გეგმის შესასრულებლად (სტანდარტი 2030 - რესურსების მართვა). თუ შიდა აუდიტს არ გააჩნია სათანადო და საკმარისი პერსონალის რესურსი, აუდიტის ხელმძღვანელი სავარაუდოდ მიიღებს კომპეტენტურ რჩევას ან დახმარებას ნებისმიერი ხარვეზის შესავსებად. მას შეუძლია გამოიყენოს კომპეტენციების ჩარჩოში განსაზღვრული კრიტერიუმები შიდა აუდიტის კოლექტიურ პროფესიულ ცოდნაში არსებული შეზღუდულობის დასადგენად და დასაქმების, ტრენინგის, გარერესურსირების და სხვა მეთოდების გამოყენებით ამ შეზღუდულობის შევსების გეგმის შემუშავება. (სტანდარტი 2050 და მისი შესაბამისი დანერგვის სახელმძღვანელო განმარტავს შიდა

აუდიტის კოორდინაციის დეტალებს მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობის სხვა შიდა და გარე მომწოდებლებთან).

შიდა აუდიტის პროფესიული ცოდნის ასამაღლებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ხელს შეუწყობს შიდა აუდიტორების პროფესიულ განვითარებას. ეს შესაძლებელია განხორციელდეს თვითონ შიდა აუდიტორების სამუშაო ტრენინგის გავლით, პროფესიულ კონფერენციებსა და სემინარებზე დასწრებით, ან სწავლით და პროფესიული სერტიფიკატების მიღებით. შიდა აუდიტორების მუშაობის შესრულების რეგულარული შეფასებით, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გააცნობიეროს ტრენინგის საჭიროებები და მისცეს ტრენინგზე დასწრების შესაძლებლობა, მას ვისაც ესაჭიროება, რათა პერსონალურად დაეხმაროს აუდიტორებს განვითარებაში.

ეს სტანდარტი ასევე მოითხოვს, რომ ცალკეული შიდა აუდიტორები ფლობდნენ ცოდნას, უნარებსა და კომპეტენციებს, რომლებიც საჭიროა მათი პასუხისმგებლობის ეფექტურად შესასრულებლად. შიდა აუდიტორმა შეიძლება პერსონალურად გამოიყენოს კომპეტენციის ჩარჩო, როგორც პროფესიული თვითშეფასების საფუძველი. უფრო მეტიც, სტანდარტი ურჩევს შიდა აუდიტორებს, მიიღონ შესაბამისი სერტიფიკატები და კვალიფიკაცია, რაც კიდევ უფრო გაზრდის მათ პირად პროფესიულ კომპეტენციებს, რაც საბოლოოდ ხელს შეუწყობს მთლიანობაში შიდა აუდიტის კოლექტიური პროფესიული ცოდნის ზრდას. ანალოგიურად, სტანდარტი 1230 - უწყვეტი პროფესიული განვითარება, მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა, გააუმჯობესონ თავიანთი კომპეტენციები უწყვეტი პროფესიული განვითარების გზით. შიდა აუდიტორებმა რეგულარულად უნდა მოიძიონ ინფორმაცია იმ უწყვეტი განათლების შესახებ, რაც შეიძლება საჭირო იყოს მათ მიერ მოპოვებული პროფესიული სერტიფიკატების შესანარჩუნებლად.

იმის გამო, რომ სტანდარტი 1210 მოითხოვს პროფესიულ ცოდნას, რომელიც მოიცავს მიმდინარე, ტენდენციების და განვითარებადი საკითხების გათვალისწინებას, უწყვეტი განათლება შეიძლება მოიცავდეს ეკონომიკის შესაბამის სექტორში მომხდარი ცვლილებების გაცნობის შესაძლებლობებს, რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს ორგანიზაციაზე ან შიდა აუდიტის პროფესიაზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია უზრუნველყოს შიდა აუდიტის საერთო პროფესიული ცოდნა ამ მხრივ. მაგალითად, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გამოიწეროს ეკონომიკის შესაბამის სექტორში ახალი ამბები, ან ელექტრონული ფოსტით გამოგზავნილი პროფესიული სიახლეები, რომლებიც სავარაუდოდ, მოიცავს ინფორმაციას ბოლო დროს გამოქვეყნებული კვლევებისა და პროფესიული მიგნებების შესახებ. აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია დაესწროს ან რეკომენდაცია გაუწიოს აუდიტის პერსონალს დაესწროს ონლაინ ან პირისპირ ჩატარებული სემინარებს. პერიოდულად, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია დანიშნოს შიდა პერსონალის ტრენინგები ახალი ტექნოლოგიის დანერგვის, ან შიდა აუდიტის პრაქტიკაში ცვლილებების წარსადგენად.

კონკრეტული შიდა აუდიტორული შემოწმების დონეზე, აუდიტის ხელმძღვანელი თავის თავზე იღებს შემოწმების ზედამხედველობაზე საერთო პასუხისმგებლობას, ხარისხის, მიზნების მიღწევისა და პერსონალის განვითარების უზრუნველსაყოფად (სტანდარტი 2340 - მონიტორინგი მომსახურების განვითარების პროცესზე, შიდა აუდიტორების ცოდნა და გამოცდილება ხელს უწყობს ზედამხედველობის საჭირო მასშტაბის განსაზღვრას. მუდმივი ინფორმირებულობის მიზნით, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია პერიოდულად თავიდან შეაფასოს ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების პროფესიული ცოდნა. აგრეთვე, შიდა აუდიტორული შემოწმების დასრულებისას, აუდიტის ხელმძღვანელს ან შემოწმების ხელმძღვანელს შეუძლია ჩაატაროს ოფიციალური ან არაფორმალური გამოკითხვა ანდა ინტერვიუ აუდიტის ობიექტებთან, რათა მიიღოს უკუკავშირი ამ შემოწმებაში მონაწილე შიდა აუდიტორთა პროფესიული კვალიფიკაციის შესახებ.

შიდა აუდიტორების ინდივიდუალური პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტორულ შემოწმების დაგეგმვის დონეზე, მოიცავს რესურსების მიზანშეწონილობისა და საკმარისობის გათვალისწინებას შემოწმების მიზნების მისაღწევად (სტანდარტი 2230 - მომსახურების რესურსების განაწილება). შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, განიხილავენ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნებს და მასშტაბს, შემდეგ კი აუდიტის ხელმძღვანელთან განიხილავენ თავიანთ კომპეტენციის ლიმიტებს, რამაც შესაძლოა ხელი შეუშალოს მათ ამ სამუშაოს შესრულების მიზნების მიღწევაში.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

ინდივიდუალურმა შიდა აუდიტორებმა შეიძლება დაადასტურონ თავიანთი ცოდნა რეზიუმეების ან ბიოგრაფიის საშუალებით და სერტიფიკატების და უწყვეტი პროფესიული განვითარების შესახებ დოკუმენტების წარმოდგენის გზით (მაგ., უწყვეტი განათლების კრედიტები, კონფერენციებში, სემინარებსა შემოწმებებში მონაწილეობა; აუდიტორული საქმიანობის შეფასებები).

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მცდელობა შიდა აუდიტის ეფექტური დამკვიდრებისა და შენარჩუნებისათვის შეიძლება დემონსტრირებული იყოს კომპეტენციების შეფასების ინსტრუმენტის გამოყენების და შიდა აუდიტის პოლიტიკის, პროცედურების და სასწავლო მასალების შემუშავების გზით. გამოცდილი შიდა აუდიტორების მოზიდვის და დაქირავების მცდელობები შეიძლება ასახული იყოს სამუშაოს აღწერილობებში და რეკრუტირების სხვა მასალებში.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, ან აუდიტორული შემოწმების ხელმძღვანელს შეუძლიათ შეინახონ მათ მიერ ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების შეფასების და მთლიანად შიდა აუდიტის ჩანაწერები. ამგვარი შეფასებები შესაძლოა შეიცავდეს ინდივიდუალურ საქმიანობის განხილვას და შემოწმების შემდგომ დისკუსიებს, მემორანდუმებს და შეხვედრების ოქმებს. შიდა აუდიტორული შემოწმების დასრულების შემდგომ დოკუმენტურად მომზადებული აუდიტის ობიექტებიდან გამოკითხვებით და ინტერვიუებით მიღებული კომპეტენციის საკითხების შემცველი უკუკავშირი, შეიძლება ასევე წარმოადგენდეს შიდა აუდიტის, ცალკეული შიდა აუდიტორების ან ორივეს ერთად პროფესიული კომპეტენციის დადასტურებას.

ქვემოთ ჩამოთვლილი ნებისმიერი დოკუმენტი შეიძლება ადასტურებდეს მთლიანობაში შიდა აუდიტის შესაბამისობას პროფესიული კომპეტენციის მოთხოვნასთან:

- შიდა აუდიტის გეგმა, რომელიც მოიცავს საჭირო რესურსების ანალიზს.
- შიდა აუდიტში ხელმისაწვდომი აუდიტის პერსონალის უნარ-ჩვევების ჩამონათვალი ან ინდივიდუალური კვალიფიკაციების პროფილების დოკუმენტები.
- მარწმუნებელი რუკა, მომსახურების მიმწოდებელთა კვალიფიკაციის ჩამონათვალით, რომელსაც ეყრდნობა შიდა აუდიტი .
- შიდა შეფასების შედეგების დოკუმენტები, რომლებიც ასევე მოიცავენ პროფესიულ კვალიფიკაციებს.

განმარტების სახელმძღვანელო 1220 – სათანადო პროფესიონალური დამოკიდებულება

სტანდარტი 1220 – სათანადო პროფესიონალური დამოკიდებულება

შიდა აუდიტორები უნდა იყვნენ კეთილსინდისიერნი და გამოიყენონ თავიანთი უნარ-ჩვევები, როგორც ეს მოსალოდნელია სათანადოდ წინდახედული და კვალიფიციური შიდა აუდიტორისგან. აუდიტორის მხრიდან სამუშაოსადმი პროფესიონალური დამოკიდებულება არ გულისხმობს, რომ აუდიტორს არ აქვს შეცდომის უფლება.

1220.A1 – შიდა აუდიტორებმა საქმისადმი პროფესიონალური დამოკიდებულება უნდა გამოავლინონ შემდეგი ასპექტების მხედველობაში მიღებით:

- აუდიტორული მომსახურების მიზნების მისაღწევად აუცილებელი სამუშაოს მოცულობა;
- აუდიტის ობიექტის ფარდობითი სირთულე, არსებითობა ან მნიშვნელოვნება, რომელთა მიმართაც გაიცემა რწმუნება;
- მართვისა და ზედამხედველობის, რისკის მართვისა და **კონტროლების** პროცესების ადეკვატურობა და ეფექტურობა;
- არსებითი შეცდომების, თაღლითური ქმედების, ან რეგულაციებსა და პროცედურებთან შეუსაბამობის ალბათობა;
- მარწმუნებელი მომსახურების ხარჯის, მის პოტენციურ სარგებელთან თანაფარდობა.

1220.A2 – საქმისადმი პროფესიონალური დამოკიდებულების გამოვლენისას, შიდა აუდიტორებმა უნდა შეაფასონ აუდიტის ავტომატიზირებული მეთოდებისა და მონაცემთა ანალიზის სხვა მეთოდების გამოყენების შესაძლებლობა.

1220.A3 – შიდა აუდიტორები მზად უნდა იყვნენ ორგანიზაციისათვის მნიშვნელოვანი რისკების გამოვლენისათვის, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა იქონიონ ორგანიზაციის მიზნებზე, ოპერაციულ პროცესებსა და რესურსებზე. თუმცა, მხოლოდ აუდიტორული პროცედურები, მაშინაც კი თუ ისინი სათანადო პროფესიონალური გულმოდგინებით არის შესრულებული, ვერ უზრუნველყოფენ ყველა არსებითი რისკის გამოვლენას.

1220.C1 – შიდა აუდიტორებმა საქმისადმი პროფესიონალური დამოკიდებულება უნდა გამოავლინონ საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის პროცესში, შემდეგი ასპექტების გათვალისწინებით:

- კლიენტთა საჭიროებები და მოლოდინები, მათ შორის საკონსულტაციო მომსახურების შინაარსი, შესრულების ვადა და შედეგების წარდგენის ფორმა;
- სამუშაოს ფარდობითი სირთულე და მოცულობა, რაც აუცილებელია მომსახურების მიზნების მისაღწევად;

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

- საკონსულტაციო მომსახურების ხარჯის თანაფარდობა პოტენციურ სარგებელთან.

შესავალი

სათანადო განათლების, გამოცდილების, სერტიფიკატებისა და ტრენინგის მიღება შიდა აუდიტორებს ეხმარება განავითარონ უნარებისა და ცოდნის დონე, რაც საჭიროა მათი მოვალეობების შესასრულებლად სათანადო პროფესიული ზრუნვით. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებმა უნდა გაიაზრონ და გამოიყენონ საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებები და შიდა აუდიტის საერთაშორისო კომპეტენციის ჩარჩო.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დონეზე, სათანადო პროფესიული ზრუნვა გულისხმობს შემოწმების მიზნებისა და მოცულობის გააზრებას, აგრეთვე იმ კომპეტენციების გაცნობას, რაც საჭიროა ამ აუდიტორული შემოწმების შესასრულებლად და ის ორგანიზაციის პოლიტიკა და პროცედურები რომლებიც რელევანტურია შიდა აუდიტისათვის.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორებისთვის, სათანადო პროფესიული ზრუნვა გულისხმობს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობას, და სხვა პროფესიული წოდების ქცევის წესებთან თუ ასეთი მოპოვებული აქვთ. შიდა აუდიტს შეუძლია დადგენილი ქონდეს ფორმალური პროცესი, რომელიც მოითხოვს შიდა აუდიტორებისაგან, რომ ხელი მოაწერონ ყოველწლიურ დეკლარაციას ეთიკის კოდექსთან ან ორგანიზაციის ქცევის კოდექსთან დაკავშირებით.

შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოსთან ერთად, შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები უზრუნველყოფს სისტემურ და დისციპლინირებულ მიდგომას შიდა აუდიტის მუშაობის დაგეგმვის, შესრულებისა და დოკუმენტაციის მიმართ. ამ სისტემატურ და დისციპლინირებული მიდგომის დაცვით, შიდა აუდიტორები არსებითად ახორციელებენ სათანადო პროფესიონალურ ზრუნვას. ამასთან, ის რასაც წარმოადგენს სათანადო პროფესიულ ზრუნვას, ნაწილობრივ დამოკიდებულია შიდა აუდიტორული შემოწმების კომპლექსურობაზე. 1220.A1, 1220.A2, 1220.A3 და 1220.C1 სტანდარტებში აღწერილია ის ელემენტები, რომლებიც უნდა გაითვალისწინონ შიდა აუდიტორებმა სათანადო პროფესიული ზრუნვის განხორციელებისას. მაგალითად, შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ მნიშვნელოვანი შეცდომების, თაღლითობისა და შეუსაბამობის არსებობის შესაძლებლობა და, სავარაუდოდ, ჩაატარონ გამოკვლევები და შემოწმებები იმავე ზომით, როგორც ამას გააკეთებდა გონივრულად საზრიანი და კომპეტენტური შიდა აუდიტორი, იმავე ან მსგავს გარემოებებში. სტანდარტი 1220 ასევე განმარტავს, რომ სათანადო პროფესიული დამოკიდებულება არ გულისხმობს შეუცდომლობას. ამიტომ, შიდა აუდიტორებს არ მოეთხოვებათ აბსოლუტური რწმუნებულება, რომ შეუსაბამობა ან დარღვევები არ არსებობს.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დონეზე სათანადო პროფესიული დამოკიდებულება უზრუნველსაყოფად, სტანდარტი 2340 - *მომსახურების ზედამხედველობა* მოითხოვს, რომ შემოწმების ზედამხედველობა სწორად იყოს განხორციელებული, რაც ზოგადად, გულისხმობს შემოწმების სამუშაო ფურცლების, შედეგების და დასკვნების სამეთვალყურეო განხილვას. ამგვარი განხილვების შემდეგ, აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველები, როგორც წესი, უკუკავშირს მიაწოდებენ შიდა აუდიტორებს, რომლებმაც ჩაატარეს ეს აუდიტორული შემოწმება, ხშირად შემოწმების შემდგომი შეხვედრების საშუალებით. შიდა აუდიტორების სათანადო პროფესიული ზრუნვის შესახებ ინფორმაცია შესაძლოა მიღებულ იქნეს აუდიტის ობიექტებისაგან აუდიტორული შემოწმების შემდგომი უკუკავშირის მეშვეობით.

შიდა აუდიტის (2000 სერიის სტანდარტები) მართვისა და ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის (1300 სერიის სტანდარტი) განხორციელებისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იღებს შიდა აუდიტის საერთო პასუხისმგებლობას სათანადო პროფესიული ზრუნვის განხორციელებისათვის. ამისათვის აუდიტის ხელმძღვანელი როგორც წესი, შეიმუშავებს გაზომვის ინსტრუმენტებს, როგორცაა თვითშეფასება, შესრულების მთავარი ინდიკატორები, და ახორციელებს ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების და მთლიანად შიდა აუდიტის შეფასების პროცესს. აუდიტის ობიექტების გამოკითხვების გარდა, ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების შეფასების ინსტრუმენტები შეიძლება იყოს მათი შეფასებები კოლეგებისა და ხელმძღვანელების მხრიდან. მთლიანობაში შიდა აუდიტის შეფასება შეიძლება განხორციელდეს შიდა და გარე შეფასებით, 1310–1312 სტანდარტების შესაბამისად, აგრეთვე აუდიტის ობიექტების გამოკითხვების ან მსგავსი უკუკავშირის მეთოდების გამოყენებით.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტორები ახდენენ სტანდარტ 1220-თან შესაბამისობის დემონსტრირებას საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოს სათანადო გამოყენების საშუალებით, რაც აისახება მათ შიდა აუდიტორული შემოწმების გეგმებში, სამუშაო პროგრამებში და სამუშაო ფურცლებზე. შიდა აუდიტორების საქმიანობის შეფასებაში ასევე შესაძლოა ასახული იყოს მათ მიერ სათანადო პროფესიული ზრუნვის გამოყენება. აუდიტორული დავალებების შესაბამისი საზედამხედველო განხილვები, სავარაუდოდ აისახება აუდიტის სამუშაო ფურცლებზე. სათანადო პროფესიული ზრუნვა ასევე შეიძლება დასტურდებოდეს, როდესაც აუდიტორული შემოწმების ხელმძღვანელი ატარებს შემოწმების შემდგომ აუდიტორთა შეხვედრას და განიხილავს აუდიტის ობიექტებისგან გამოკითხვების ან სხვა ინსტრუმენტების საშუალებით მოპოვებულ უკუკავშირს. დამატებით ამისა, შესაბამისობის მტკიცებულება შეიძლება იყოს ყოველწლიური დეკლარაცია, რომელიც ეხება შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსს და ორგანიზაციის ქცევის კოდექსს. და ბოლოს, შიდა და გარე შეფასებებმა, რომლებიც შესრულებულია შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ფარგლებში, ასევე შეიძლება მიუთითოს, რომ დაცულია სათანადო პროფესიული ზრუნვა.

განმარტების სახელმძღვანელო 1230 –

უნწყვეტი პროფესიონალური განვითარება

სტანდარტი 1230 – უწყვეტი პროფესიონალური განვითარება

შიდა აუდიტორებმა უნდა გააუმჯობესონ თავიანთი ცოდნა, უნარები და სხვა პროფესიული კვალიფიკაციები უწყვეტი პროფესიონალური კვალიფიკაციის ამალღების გზით.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

კომპეტენციების ასამალღებლად და პროფესიული განვითარების გასაგრძელებლად, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გაიაზრონ თავიანთი სამუშაო მოთხოვნები, მათ შორის ტრენინგის პოლიტიკა და შიდა აუდიტის, ორგანიზაციის, ეკონომიკის დარგის, და ნებისმიერი სერტიფიცირების თუ სპეციალიზაციის პროფესიული განათლების მოთხოვნები. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განიხილონ საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოსთან თავიანთი ბოლოდროინდელი განხილვის, შეფასების შედეგების უკუკავშირი, და თვითშეფასების შედეგები, რომლებიც დაფუძნებულია შიდა აუდიტის საერთაშორისო კომპეტენციის ჩარჩოზე, ან მსგავს ნიშნულზე. კარიერული მიზნების დასახვა ხელს შეუწყობს შიდა აუდიტორებს თავიანთი პროფესიული განვითარების გრძელვადიან დაგეგმვაში.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

ცალკეულ შიდა აუდიტორს შეუძლია გამოიყენოს თვითშეფასების ინსტრუმენტი, მაგალითად, კომპეტენციის ჩარჩო, როგორც პროფესიული განვითარების გეგმის შექმნის საფუძველი. განვითარების გეგმა შესაძლოა მოიცავდეს სამუშაოზე ტრენინგის, მწვრთნელის, მენტორის და სხვა შიდა და გარე სწავლების, მოხალისეობას ან სერტიფიკაციის მიღების შესაძლებლობებს. როგორც წესი, შიდა აუდიტორი განიხილავს გეგმას აუდიტის ხელმძღვანელთან და ისინი შეიძლება შეთანხმდნენ, რომ გამოიყენონ პროფესიული განვითარების გეგმა, როგორც საფუძველი შიდა აუდიტორის შეფასების შემუშავებისთვის (მაგ., შესრულების ძირითადი ინდიკატორები), რაც შესაძლოა გამოყენებული იყოს საზედამხედველო მიმოხილვებში, აუდიტის ობიექტთა გამოკითხვებში და წლიური შეფასების შედეგებში. განხილვების შედეგები დაეხმარება აუდიტის ხელმძღვანელს და შიდა აუდიტორს უწყვეტი პროფესიული განვითარების პრიორიტეტული სფეროების განსაზღვრაში. საბოლოოდ კი, ინდივიდუალური შიდა აუდიტორი არის ვალდებული 1230 სტანდარტის შესაბამისობაზე.

პროფესიული განვითარების შესაძლებლობებში შედის კონფერენციებში, სემინარებში, სასწავლო პროგრამებში, ონლაინ კურსებსა და ვებინარებში, დამოუკიდებელი სწავლის პროგრამებში ან საკლასო კურსებში მონაწილეობა; კვლევითი პროექტების ჩატარება; მოხალისეობა პროფესიულ ორგანიზაციებთან; და პროფესიული სერტიფიკატების მოპოვება, როგორცაა შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორი (CIA®). ეკონომიკის გარკვეულ სექტორთან ან სპეციალიზაციასთან (მაგ., მონაცემთა ანალიტიკა, ფინანსური მომსახურება, საინფორმაციო ტექნოლოგიები, საგადასახადო კანონმდებლობა ან სისტემების დიზაინი) დაკავშირებულმა პროფესიული განვითარების მიღებამ შეიძლება გამოიწვიოს დამატებითი პროფესიული კომპეტენციები, რამაც შესაძლოა გააძლიეროს შიდა აუდიტის მუშაობა ამ კონკრეტულ სფეროებში.

ზოგჯერ, შიდა აუდიტის ობიექტების გამოკითხვებმა შესაძლოა გამოავლინოს შიდა აუდიტორების მხრიდან ობიექტის ცოდნის ნაკლებობა. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს და შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ ასეთი პრობლემების გადაჭრა, იმით, რომ მონაწილეობა მიიღონ სხვადასხვა ტრენინგებში მათი ორგანიზაციის შიგნით, რათა უკეთ გაეცნონ და გაიაზრონ თავიანთი ორგანიზაციის სამუშაო პროცესები.

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შიდა აუდიტორებს ქონდეთ შესაძლებლობა გაზარდონ თავიანთი ცოდნა, უნარ-ჩვევები და სხვა კომპეტენციები, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია ჩამოაყალიბოს ტრენინგისა და განვითარების პოლიტიკა, რომელიც ასევე მოიცავს განგრძობით პროფესიულ განვითარებას. ასეთ პოლიტიკას შეუძლია განსაზღვროს ტრენინგის მინიმალური რაოდენობა თითოეული აუდიტორისთვის, მაგალითად, 40 საათი, რომელიც შეესაბამება ბევრ პროფესიულ სასერტიფიკაციო მოთხოვნას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გამოიყენოს ნიშნულთან შედარების იარაღი (benchmarking), და ასევე ეკონომიკის დარგის ან სპეციალიზებული სფეროების კონკრეტული ტენდენციები, შიდა აუდიტის პროფესიის მიმდინარე და აღმოცენებადი საჭიროებების შესაფასებლად.

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შიდა აუდიტის ცოდნა სათანადო დონეზე რჩება ყოველ-დღიურად შიდა აუდიტორები უნდა მიმართავდნენ შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის სახელ-მძღვანელო ინფორმაციას და დოკუმენტებს შიდა აუდიტის სტანდარტებთან, საუკეთესო პრაქტიკასთან, პროცედურებთან და ტექნიკასთან დაკავშირებით, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა იქონიოს შიდა აუდიტის პროფესიაზე ან მათ ორგანიზაციაზე და შესაბამის ეკონომიკის სექტორზე. აღნიშნული შესაძლოა მოიცავდეს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტში და სხვა პროფესიულ ორგანიზაციებში ამჟამინდელი წევრობის ფუნქციონირებას, შიდა აუდიტთან დაკავშირებულ ადგილობრივ ღონისძიებებში მონაწილეობას და ელექტრო-ნული სიახლეების გამოწერას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ აჩვენონ შესაბამისობა 1230 სტანდარტთან შემდეგი ქვემოთ ჩამოთვლილ თემების შესახებ დოკუმენტაციის მომზადებით და შენარჩუნებით ან რომელიმე სხვა მტკიცებულებით:

- შიდა აუდიტორთა თვითშეფასება კომპეტენციის ჩარჩოს ან შესაძარებელი ნიშ-ნულის მიმართ.
- პროფესიული განვითარების და ტრენინგის გეგმები.
- პროფესიულ ორგანიზაციებში წევრობა და შემოწმება.
- პროფესიული ინფორმაციის წყაროებიდან სიახლეების გამოწერა.
- ტრენინგების შემოწმება (მაგ. უწყვეტი განათლების კრედიტები, სერტიფიკატები).

სამუშაო გამოცდილებისა და შიდა ტრენინგის შედეგად მიღწეული გაღრმავებული ცოდნა, სავარაუდოდ, აღინიშნება მუშაობის შეფასებაში, რამაც ასევე შეიძლება აჩვენოს მომავალი პროფესიული განვითარების მიმართულება. აუდიტორთა საქმიანობის შეფასების მაჩვენებლები შეიძლება ასახავდეს საზედამხედველო ან კოლეგების დაკვირვებას ახალი უნარებისა და გაძლიერებული შესაძლებლობების შესახებ ინფორ-მაციას. შიდა აუდიტის პოლიტიკამ, ტრენინგის გრაფიკმა და ჩატარებულმა შიდა აუდიტის თანამშრომელთა გამოკითხვებმა შეუძლია დაადასტუროს, რომ აუდიტორთა უწყვეტი პროფესიული განვითარების შესაძლებლობები უზრუნველყოფილი იყო შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ.

განმარტების სახელმძღვანელო 1300 –

ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა

სტანდარტი 1300 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა

აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს და შეინარჩუნოს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა, რაც მოიცავს შიდა აუდიტის საქმიანობის ყველა სახეს.

ინტერპრეტაცია

ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა იქმნება შიდა აუდიტის საქმიანობის სტანდარტებთან შესაბამისობის შესაფასებლად და ასევე იმის დასადგენად იცავენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. პროგრამა ასევე ითვალისწინებს შიდა აუდიტის ფუნქციის ეფექტურობისა და ეფექტიანობის შეფასებას და საქმიანობის გაუმჯობესების შესაძლებლობების გამოვლენას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა საჭიროა ხელი შეუწყოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ჩართვას შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მიმდინარეობის ზედამხედველობის პროცესში.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი 1300 სთხოვს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების ყოვლისმომცველი პროგრამის შემუშავებას და ფუნქციონირებას. ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა უნდა მოიცავდეს შიდა აუდიტის ფუნქციონირების და მართვის ყველა ასპექტს – მათ შორის შიდა აუდიტის საკონსულტაციო საქმიანობას, როგორც ეს მოცემულია საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო ელემენტებში. ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამისთვის ასევე შესაძლოა სასარგებლო იყოს შიდა აუდიტის პროფესიის საუკეთესო პრაქტიკის გათვალისწინება.

ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა მიზნად ისახავს შიდა აუდიტის შესაბამისობის შეფასებას შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან და შემოწმებას იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსს. როგორც ასეთი, ეს პროგრამა უნდა მოიცავდეს მიმდინარე და პერიოდულ შიდა შეფასებებს და ასევე გარე შეფასებებს, კვალიფიციური დამოუკიდებელი შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის მიერ (იხ. სტანდარტი 1310 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები).

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს კარგად უნდა ესმოდეს შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო ელემენტები, განსაკუთრებით სტანდარტები და ეთიკის კოდექსი. ზოგადად, აუდიტის ხელმძღვანელი ორგანიზაციის

ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, რომ გააცნობიეროს შიდა აუდიტის მიმართ მოლოდინები, განიხილოს მასთან შიდა აუდიტის სტანდარტებისა და ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის მნიშვნელობა და დაარწმუნოს ის მხარი დაუჭიროს სტანდარტებთან და პროგრამასთან მიმართებაში.

როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პოულობს მაგალითებს, თუ როგორ მოხდა ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შემუშავება და განხორციელება სხვა ორგანიზაციებში. განსაკუთრებით ისეთ მაგალითებია მნიშვნელოვანი, რომლებიც მსგავსია შინაარსით და განვითარების მოწიფულობით, მათ ორგანიზაციასთან, რათა უკეთ გამოიყენოს შედეგების მიზნებისათვის. დამატებით ამისა, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია იხელმძღვანელოს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის დამატებით სახელმძღვანელო მითითებებით, ან ამ საკითხთან დაკავშირებით გამოქვეყნებულ სხვა მითითებებით, მათ შორის, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შიდა აუდიტის ხარისხის შეფასების სახელმძღვანელოთი.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

კარგად შემუშავებული ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა უზრუნველყოფს ხარისხის კონცეფციის ჩართვას შიდა აუდიტში და მის ყველა ოპერაციაში. შიდა აუდიტს არ სჭირდება იმის შეფასება, შეესაბამება თუ არა თითოეული შიდა აუდიტორული შემოწმება სტანდარტებს. ამის მაგივრად, თითოეული შიდა აუდიტორული შემოწმება უნდა განხორციელდეს დადგენილი მეთოდოლოგიის შესაბამისად, რომელიც ხელს შეუწყობს ხარისხს და შედეგად სტანდარტთან შესაბამისობას. დამატებით ამისა, მეთოდოლოგია ზოგადად ხელს უწყობს შიდა აუდიტის მუდმივ გაუმჯობესებას.

როგორც სტანდარტი 1300 მოითხოვს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს და ინარჩუნებს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამას, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის ყველა ასპექტს, და რომლის საბოლოო მიზანია შიდა აუდიტის ისეთი მოცულობით და ხარისხით განხორციელება, რაც გულისხმობს სტანდარტებთან შესაბამისობას და ეთიკის კოდექსის გამოყენებას. ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა საშუალებას აძლევს შიდა აუდიტს შეფასდეს სტანდარტებთან შესაბამისობაზე და იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. როგორც ასეთი, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა მოიცავს შიდა აუდიტის ეფექტურობისა და ეფექტიანობის შეფასებებს, რაც ხელს უწყობს გაუმჯობესების შესაძლებლობების გამოვლენას.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პერიოდულად აფასებს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამას და ახდენს მის განახლებას საჭიროების მიხედვით. მაგალითად, შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმები თუ სრულად მოწიფულია, ან შიდა აუდიტორული პირობების შეცვლისთანავე, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის კორექტირებაც შეიძლება გახდეს საჭირო იმისთვის, რომ გაგრძელდეს მუშაობა ეფექტურად და ეფექტიანად, და რათა შიდა აუდიტმა შეძლოს ორგანიზაციისადმი დამატებითი ღირებულების მოტანა და მისი სამუშაო პროცესების გაუმჯობესება.

სტანდარტის 1300-ის განსახორციელებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაითვალისწინოს მისი ხუთი ძირითადი კომპონენტის მოთხოვნები:

- შიდა შეფასებები (სტანდარტი 1311).
- გარე შეფასებები (სტანდარტი 1312).

- ანგარიშგება ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის თაობაზე (სტანდარტი 1320).
- ფრაზის – „შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“ გამოყენება (სტანდარტი 1321).
- შეუსაბამობების შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება (სტანდარტი 1322).

შიდა შეფასებები

შიდა შეფასებები მოიცავს მუდმივ მონიტორინგს და პერიოდულ თვითშეფასებას (იხ. სტანდარტი 1311 – შიდა შეფასებები), რომელიც აფასებს შიდა აუდიტის შესაბამისობას შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო ელემენტებთან, შესრულებული აუდიტის შემონშების ხარისხსა და ზედამხედველობას, შიდა აუდიტის პოლიტიკის და პროცედურების ადეკვატურობას, შიდა აუდიტის მიერ ორგანიზაციისადმი შემატებულ ღირებულებას და შესრულების ძირითადი ინდიკატორების შემუშავებას და მიღწევას.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დანერგოს თანმდევი მონიტორინგის მექანიზმები და უზრუნველყოს შიდა აუდიტის პერიოდული გადახედვა. თანმდევი მონიტორინგის დანერგვა, უპირველეს ყოვლისა, უნდა მოხდეს უწყვეტი ქმედებების საშუალებით, როგორცაა შიდა აუდიტორული შემონშების დაგეგმვა და ზედამხედველობა, სტანდარტიზებული სამუშაო პრაქტიკა, სამუშაო ფურცლების პროცედურები, ანგარიშის მიმოხილვა, აგრეთვე იმ სისუსტეების ან გასაუმჯობესებელი სფეროების იდენტიფიცირება და მათი გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმების შემუშავება. თანმდევი მონიტორინგი ეხმარება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს დაადგინოს, ახდენს თუ არა შიდა აუდიტის პროცესები ხარისხის უზრუნველყოფას ერთი შიდა აუდიტორული დავალებიდან მეორემდე.

პერიოდული თვითშეფასებები ტარდება იმის დასადასტურებლად, რომ თანმდევი მონიტორინგი ეფექტურად მუშაობს და იმის შესაფასებლად, შეესაბამება თუ არა შიდა აუდიტის სტანდარტებს, ამასთანავე იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის საშუალებით, შიდა აუდიტი ასევე აღწევს შესაბამისობას შიდა აუდიტის განსაზღვრებასთან და შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითად პრინციპებთან.

განხორციელების სახელმძღვანელო 1311 – შიდა შეფასებები, იძლევა შემდგომ მითითებებს შიდა შეფასებისთვის, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის. მოთხოვნების შესახებ.

გარე შეფასებები

შიდა შეფასებების გარდა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია უზრუნველყოფის, რომ შიდა აუდიტი ახორციელებდეს გარე შეფასების მიღებას ხუთ წელიწადში ერთხელ მაინც (იხ. სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები). გარე შეფასების მიზანი, რომელიც უნდა შეასრულოს დამოუკიდებელმა შემფასებელმა ან შემფასებელმა ჯგუფმა ორგანიზაციის გარედან, არის დადასტურება, შეესაბამება თუ არა შიდა აუდიტის საქმიანობა სტანდარტებს და იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს.

თვითშეფასება შეიძლება შესრულდეს სრული გარე შეფასების ნაცვლად, იმ პირობით, რომ იგი დადასტურდება კვალიფიციური, დამოუკიდებელი, კომპეტენტური და პროფესიონალი გარე შემფასებლის მიერ. ასეთ შემთხვევებში, გარე დამოუკიდებელი

დამტკიცებით დადასტურებული თვითშეფასების ფარგლები უნდა შედგებოდეს ყოვლის-მომცველი და სრულად დოკუმენტირებული თვითშეფასების პროცესისგან, რომელიც იმეორებს სრულ გარე შეფასების პროცესს.

განხორცილების სახელმძღვანელო 1312 – გარე შეფასებები, იძლევა შემდგომ მი-თითებებს გარე შეფასებისთვის ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგ-რამის მოთხოვნის შესახებ.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგ-რამის შედეგები უნდა აცნობოს უფროს მენეჯმენტს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, როგორც ეს მითითებულია 1320 სტანდარტში – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება. ასეთი კომუნიკაცია უნდა შეიცავდეს:

- როგორც შიდა, ისე გარე შეფასების მასშტაბი და სიხშირე.
- შემფასებლის / შეფასების ჯგუფის კვალიფიკაცია და დამოუკიდებლობა.
- შემფასებელთა დასკვნები.
- ნებისმიერი მაკორექტირებელი სამოქმედო გეგმა, რომელიც შეიქმნა შეფასებიდან გამომდინარე, იმ სფეროების დასახვეწად, რომლებიც არ შეესაბამებოდა სტან-დარტებს და ასევე გაუმჯობესების შესაძლებლობების გამოსაყენებლად.

განხორციელების სახელმძღვანელო 1320-ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება, იძლევა შემდგომ მითითებებს ამ ანგარიშგებასთან დაკავში-რებით.

შესაბამისობის დებულების სწორად გამოყენება

შიდა აუდიტმა შესაძლოა გამოიყენოს მხოლოდ წერილობით ან სიტყვიერი კომუნიკაცია, რათა განაცხადოს, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა შეესაბამება სტანდარტებს, იმ შემთხვევაში, თუ ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის როგორც შიდა ისე გარე შეფასების შედეგები ადასტურებს ამ განცხადებას. განხორციელების სახელმძღვანელო 1321 – „შესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერ-თაშორისო სტანდარტებს“ – გამოყენება, წარმოადგენს დამატებით მითითებებს შესაბამისობის დებულების სწორად გამოყენების შესახებ.

შეუსაბამობის გამჟღავნება

თუ შიდა ან გარე შეფასების შედეგად დადგინდა, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა არ შეესაბამება შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალ-დებულო ელემენტებს და შესაბამისობის არარსებობა გავლენას ახდენს შიდა აუდიტის მთლიან მასშტაბზე ან საოპერაციო ნაწილზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაამჟღავნოს ეს შეუსაბამობა და მისი გავლენა უფროს მენეჯმენტზე და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოზე. დანერგვის სახელმძღვანელო 1322 – შეუსაბამობის გამჟღავნება, წარმოადგენს შემდგომ მითითებებს იმის შესახებ, თუ როგორ და როდის უნდა მოხდეს შეუსაბამობის შესახებ შეტყობინება.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სხვადასხვა დოკუმენტით შეიძლება დადასტურდეს შესაბამისობა სტანდარტ 1300-თან, რომელთაგან ყველაზე გამორჩეულია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ დოკუმენტირებული, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამაა, შიდა და გარე შეფასების შედეგები და დოკუმენტაცია, რომელიც აჩვენებს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ ამ პროგრამის შედეგების კომუნიკაციას ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. ეს უკანასკნელი, როგორც წესი, მოიცავს დასკვნებს, მაკორექტირებელ სამოქმედო გეგმებსა და მაკორექტირებელ ზომებს, რომლებიც განხორციელდა შიდა აუდიტის სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის გასაუმჯობესებლად. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად განხორციელებული ქმედებების ნებისმიერი დოკუმენტაცია ხელს შეუწყობს სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირებას. გარე შეფასებისთვის სტანდარტ 1300-თან შესაბამისობის დადასტურებისთვის შესაძლოა გამოყენებულ იქნას გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის დოკუმენტაცია, ან თვითშეფასების წერილობითი დამოუკიდებელი დადასტურება. ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმი, სადაც განიხილეს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა და მათი შედეგები და პრეზენტაციები უმაღლესი ორგანოსთან, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან, ასევე შეიძლება დაეხმაროს შესაბამისობის მტკიცებულებას.

განმარტების სახელმძღვანელო 1310 –

ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები

სტანდარტი 1310 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები

ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა უნდა შეიცავდეს შიდა და გარე შეფასებებს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი 1310 აღწერს მოთხოვნებს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების შედეგის შესახებ, რომელიც უნდა მოიცავდეს შიდა აუდიტის ყველა ასპექტს. კერძოდ, სტანდარტი მიუთითებს იმაზე, რომ საჭიროა როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებების განხორციელება.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა იცოდეს ამ მოთხოვნების შესახებ. შიდა შეფასებები შედგება სკრუპულოზური, ყოვლისმომცველი პროცესებისგან, შიდა აუდიტის მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობების მუდმივი მეთვალყურეობისა და შემოწმებისგან. ასევე, შესაბამისობის პერიოდული დადასტურებისაგან, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან მიმართებით, ასევე თუ რამდენად იყენებენ შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. გარე შეფასებები დამოუკიდებელ შემფასებელს, ან შემფასებელთა ჯგუფის საშუალებას იძლევა დადგინდეს შიდა აუდიტის შესაბამისობა სტანდარტებთან და იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს, ასევე განსაზღვრონ გასაუმჯობესებელი სფეროები. ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა, ასევე მოიცავს შიდა აუდიტის საქმიანობის ისეთი საზომების მიმდინარე შეფასებებსა და ანალიზს, როგორცაა შიდა აუდიტის გეგმის შესრულება, აუდიტის ციკლის დრო, მიღებული რეკომენდაციები და აუდიტის მომხმარებელთა კმაყოფილება.

როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ინფორმირებულია ნებისმიერი წინასწარი შედეგების შესახებ როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებებიდან, რომლებიც მიუთითებს იმ სფეროებზე, რომლებშიც შიდა აუდიტს გაუმჯობესება შეუძლია. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განახორციელებს სამოქმედო გეგმებს ნებისმიერ გამოვლენილ გაუმჯობესების შესაძლებლობებთან დაკავშირებით, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის მეშვეობით.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სტანდარტი 1310 მოითხოვს რომ ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა შეიცავდეს როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებებს. შიდა შეფასებები მოიცავს მუდმივ მონიტორინგს და პერიოდულ თვითშეფასებას (იხ. სტანდარტი 1311 – შიდა შეფასებები), რომელიც აფასებს შიდა აუდიტის შესაბამისობას შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს საგაღმდებლო ელემენტებთან, შესრულებული აუდიტის ხარისხსა და ზედამხედველობას, შიდა აუდიტის პოლიტიკის და პროცედურების ადეკვატურობას, შიდა აუდიტის მიერ ორგანიზაციისათვის დამატებითი ღირებულების შემატებას. ასევე საქმიანობის ძირითადი ინდიკატორების შემუშავებას და მიღწევას.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა ჩამოაყალიბოს მუდმივი მონიტორინგის მექანიზმების და უზრუნველყოს შიდა აუდიტის მისი პერიოდული გადახედვა. თანმდევნი მონიტორინგის

განხორცილება უპირველეს ყოვლისა, უწყვეტი ქმედებების საშუალებით ხდება, როგორცაა შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვა და ზედამხედველობა, სტანდარტიზებული სამუშაო პრაქტიკა, სამუშაო ფურცლების პროცედურები, ანგარიშის მიმოხილვა, აგრეთვე სუსტი ან გასაუმჯობესებელი სფეროების იდენტიფიცირება და მათი გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმების შემუშავება. თანმდევი მონიტორინგი ეხმარება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს დაადგინოს, ახდენს თუ არა შიდა აუდიტის პროცესები და მექანიზმები ხარისხის უზრუნველყოფას ერთი შიდა აუდიტორული დავალებიდან მეორემდე.

პერიოდული თვითშეფასება ტარდება იმის დასადასტურებლად, რომ თანმდევი მონიტორინგი მუშაობს ეფექტურად და იმის შესაფასებლად, შეესაბამება თუ არა შიდა აუდიტის სტანდარტებს, ასევე იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის საშუალებით, შიდა აუდიტი ასევე მიაღწევს შიდა აუდიტის განსაზღვრებასთან და შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითად პრინციპებთან შესაბამისობას.

შიდა შეფასებების გარდა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია უზრუნველყოს, რომ შიდა აუდიტი ახორციელებდეს გარე შეფასების მიღებას ხუთ წელიწადში ერთხელ მაინც (იხ. სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები). გარე შეფასების მიზანი, რომელიც უნდა შეასრულოს დამოუკიდებელმა შემფასებელმა ან შემფასებელმა ჯგუფმა ორგანიზაციის გარედან, არის დადასტურება, შეესაბამება თუ არა შიდა აუდიტის სტანდარტებს და იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს.

განხორციელების სახელმძღვანელო სტანდარტი 1311 და სტანდარტი 1312, იძლევა შემდგომ მითითებებს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის გარე და შიდა შეფასებებისთვის მოთხოვნების შესახებ.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სხვადასხვა დოკუმენტმა შეიძლება მიუთითოს სტანდარტ 1310-თან შესაბამისობაზე, მათ შორის ყველა დოკუმენტაცია, რომელიც აჩვენებს შესაბამისობას სტანდარტ 1311-სა და სტანდარტ 1312-თან. გარდა ამისა, შესაბამისობის დემონსტრირება ხდება ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომების ოქმებით, სადაც განხილული იქნა შეფასების გეგმები და შედეგები. სამიზნე ნიშნულებზე შედარების ანგარიში და მოთხოვნები, გარედან მომსახურების მიღებისთვის, შესაძლოა აჩვენებდეს ორგანიზაციის სათანადო ძალისხმევას გარე შემფასებლების შესამოწმებლად.

შიდა შეფასებებთან დაკავშირებით, ნებისმიერი მტკიცებულება იმისა, რომ თანმდევი მონიტორინგი შესრულებულია შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შესაბამისად, შესაძლოა ახდენდეს შესაბამისობის დემონსტრირებას (მაგალითად, შესრულების ძირითადი ინდიკატორების განხილვა ან აუდიტის სამუშაო ფურცლების განხილვა). გარდა ამისა, შესაბამისობის დემონსტრირება შესაძლებელია დასრულებული პერიოდული შეფასებების დოკუმენტაციით, მათ შორის, მიმოხილვის და მიდგომის გეგმის, აუდიტის სამუშაო ფურცლებისა და საკომუნიკაციო ანგარიშების მოცულობით. დაბოლოს, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგებმა (მაგ., მაკორექტირებელი ზომების გეგმები, შესაბამისობის გაუმჯობესების მიზნით განხორციელებული მაკორექტირებელი ზომები, ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად განხორციელებული მოქმედებები) შესაძლოა მიუთითონ შესაბამისობაზე.

გარე შეფასებისთვის, შესაბამისობის ყველაზე მნიშვნელოვანი მაჩვენებელია გარე შემფასებლის ანგარიში, რომელიც მოიცავს დასკვნას შესაბამისობის ხარისხის შესახებ და მაკორექტირებელ სამოქმედო გეგმებს. ეს ანგარიში ხშირად შეიცავს გარე შემფასებლის რეკომენდაციებს შიდა აუდიტის ხარისხის, ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გაუმჯობესების გზების შესახებ, რაც ხელს უწყობს შიდა აუდიტს ორგანიზაციის დაინტერესებული მხარეების უკეთესად მომსახურებაში და ორგანიზაციისთვის ღირებულების შემატებაში.

განმარტების სახელმძღვანელო 1311 – შიდა შეფასებები

სტანდარტი 1311 – შიდა შეფასებები

შიდა შეფასებები უნდა შეიცავდეს:

- შიდა აუდიტის საქმიანობის მიმდინარე მონიტორინგს;
- შიდა აუდიტორების მიერ ჩატარებულ პერიოდულ თვითშეფასებებს ან ორგანიზაციაში სხვა თანამშრომლების მიერ განხორციელებულ შეფასებებს, რომლებსაც შიდა აუდიტის პრაქტიკაზე საკმარისი ცოდნა გააჩნიათ.

ინტერპრეტაცია

მიმდინარე მონიტორინგი წარმოადგენს შიდა აუდიტის საქმიანობის ყოველდღიური ანალიზისა და შეფასების პროცესის განუყოფელ ელემენტს. მიმდინარე მონიტორინგი ინტეგრირებული უნდა იყოს ყოველდღიურ პროცედურებსა და მიდგომებში, რომლებიც შიდა აუდიტის ერთეულის მართვისათვის გამოიყენება და მოიცავს პროცესებს, ინსტრუმენტებსა და ინფორმაციას, რომლებიც აუცილებელია ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობის შესაფასებლად.

პერიოდული შეფასებები ხორციელდება ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობის შესაფასებლად.

შიდა აუდიტის საქმიანობის საკმარისი ცოდნა მოითხოვს მინიმუმ შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო საფუძვლების ყველა ელემენტის ცოდნას.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

როგორც სტანდარტი 1311 მიუთითებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია იმაზე, რომ შიდა აუდიტი ახორციელებს თავის შიდა შეფასებას, რომელიც მოიცავს როგორც მიმდინარე მონიტორინგს, ასევე პერიოდულ თვითშეფასებას. შიდა შეფასება ადასტურებს შიდა აუდიტის საქმიანობის შესაბამისობას შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აცნობიერებს, რომ შიდა შეფასებები მიმართულია შიდა აუდიტის მუდმივ გაუმჯობესებაზე და მოიცავს მისი ეფექტურობისა და ეფექტიანობის მონიტორინგს.

შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შიდა აუდიტის ხარისხის შეფასების სახელმძღვანელო, განკუთვნილი შიდა აუდიტებისათვის, ან სხვა შემდგარი დოკუმენტი შესაძლებელია გამოყენებული იქნას როგორც შიდა შეფასების განხორციელების გზამკვლევი.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა შეფასების ორი ურთიერთდაკავშირებული ნაწილი - თანმდევ მონიტორინგი და პერიოდული თვითშეფასება, უზრუნველყოფს ეფექტურ სტრუქტურას შიდა აუდიტისთვის, რათა განუწყვეტლივ შეაფასდეს მისი შესაბამისობა სტანდარტებთან და დადგინდეს იყენებენ თუ არა, შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. გარდა ამისა, შიდა შეფასების შედეგად შესაძლოა გამოვლინდეს პროცესის გაუმჯობესების შესაძლებლობები.

თანმდევრი მონიტორინგი

უპირველეს ყოვლისა, თანმდევრი მონიტორინგი მიიღწევა, უწყვეტი მექანიზმებით, როგორცაა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვა და ზედამხედველობა, სტანდარტიზებული სამუშაო პრაქტიკა, აუდიტის სამუშაო ფურცლების პროცედურები, ანგარიშის მიმოხილვა, აგრეთვე სუსტი ან გასაუმჯობესებელი სფეროების იდენტიფიცირება და გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმები. თანმდევრი მონიტორინგი ეხმარება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს დაადგინოს, ახდენს თუ არა შიდა აუდიტი თავის პროცესებში ხარისხის უზრუნველყოფას ერთი შიდა აუდიტორული დავალებიდან მეორემდე. ზოგადად, თანმდევრი მონიტორინგი ჩვეულებრივ ხორციელდება რეგულარულად, მთელი წლის განმავლობაში სტანდარტული სამუშაო პრაქტიკის დანერგვით. ამის ხელშესაწყობად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შესაძლოა შეიმუშაოს სტანდარტების შესაბამისი შაბლონები, რომლებსაც შიდა აუდიტორები გამოიყენებენ აუდიტორული შემოწმების განხორციელებისას, რაც უზრუნველყოფს სტანდარტების გამოყენების თანამიმდევრულობას.

ადეკვატური ზედამხედველობა წარმოადგენს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ფუნდამენტურ ელემენტს. ზედამხედველობა იწყება აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ფაზაში და გრძელდება მისი განხორციელების და კომუნიკაციის ფაზების განმავლობაში. ადეკვატური ზედამხედველობა ხორციელდება მოლოდინის განსაზღვრით, შიდა აუდიტორებს შორის მუდმივი კომუნიკაციით და სამუშაო დოკუმენტაციის განხილვის პროცედურების საშუალებით, მათ შორის ზედამხედველობაზე პასუხისმგებელი პირის მიერ დროული ხელმოწერით დადასტურებით. განხორციელების სახელმძღვანელო 2340 შემდგომ მითითებებს შემოწმების ზედამხედველობასთან დაკავშირებით.

2200, 2300 და 2400 სერიის სტანდარტების განხორციელების სახელმძღვანელოში მოცემულია შემდგომი მითითებები აუდიტორული შემოწმების სათანადო შესრულების შესახებ, მისი დაგეგმვიდან ანგარიშგებაამდე.

დამატებითი მექანიზმები, რომლებიც ჩვეულებრივ გამოიყენება მუდმივი მონიტორინგისთვის, მოიცავს:

- კონტროლების ნუსხას ან ავტომატიზაციის ინსტრუმენტებს, რომელიც შემუშავებულია შიდა აუდიტორების მიერ დადგენილი პრაქტიკისადმი და პროცედურებისადმი შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად და შესრულების სტანდარტების გამოყენების თანამიმდევრულობის უზრუნველსაყოფად.
- შიდა აუდიტის ობიექტების და სხვა დაინტერესებული მხარეებისგან მიღებული უკუკავშირი, შიდა აუდიტის გუნდის ეფექტურობასა და ეფექტიანობასთან დაკავშირებით. უკუკავშირის მიღება შესაძლოა შიდა აუდიტორული შემოწმების დასრულებიდან დაუყოვნებლივ, ან პერიოდულად (მაგალითად, ყოველწლიურად) გამოკითხვის საშუალებებით ან შიდა აუდიტის ხელმძღვანელსა და მენეჯმენტს შორის საუბრების საშუალებით.
- პერსონალისა და შიდა აუდიტორული შემოწმების შესრულების ძირითადი ინდიკატორები (KPI), როგორცაა შიდა აუდიტის პერსონალში სერთიფიცირებული შიდა აუდიტორების რაოდენობა, შიდა აუდიტში მათი სამუშაო გამოცდილების წლები, მათ მიერ წლის განმავლობაში მიღებული პროფესიული განვითარების საათების რაოდენობა, შიდა აუდიტორული დავალებების დროულობა და დაინტერესებული მხარეების კმაყოფილება.

- არსებობს სხვა საზომები, რომლებიც შეიძლება ფასეული იყოს შიდა აუდიტის ეფექტურობისა და ეფექტურობის დასადგენად. პროექტის ბიუჯეტის, ქრონომეტრაჟის სისტემებისა და აუდიტის გეგმის შესრულების საზომები სუბიექტს ეხმარება იმის დადგენაში, იხარტება თუ არა შესაბამისი დრო აუდიტორული შემოწმების ყველა ასპექტზე. აუდიტის ბიუჯეტთან შედარებით, რეალურად გაწეული ხარჯის, გადახრა, ასევე შეიძლება ღირებული საზომი იყოს შიდა აუდიტის ეფექტურობისა და ეფექტიანობის დასადგენად.

სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის დადასტურების გარდა, თანმდევმა მონიტორინგმა შესაძლოა განსაზღვროს, შიდა აუდიტის გაუმჯობესების შესაძლებლობები. ასეთ შემთხვევებში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ პასუხობს ამ შესაძლებლობებს და შეიმუშავებს გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმას. გასაუმჯობესებელი ცვლილებების განხორციელების შემდეგ, მონიტორინგისთვის შეიძლება გამოყენებულ იქნას შესრულების ძირითადი ინდიკატორები. მიმდინარე მონიტორინგის შედეგები უნდა ეცნობოს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს არანაკლებ ყოველწლიურად, როგორც ამას მოითხოვს სტანდარტი 1320 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება.

პერიოდული თვითშეფასება

პერიოდულ თვითშეფასებებს გააჩნია განსხვავებული ფოკუსი, ვიდრე თანმდევ მონიტორინგს, ვინაიდან ისინი ზოგადად წარმოადგენენ სტანდარტებისა და შიდა აუდიტის უფრო ყოვლისმომცველ და სრულყოფილ მიმოხილვას. ამის საპირისპიროდ, მიმდინარე მონიტორინგი, ძირითადად, ორიენტირებულია შიდა აუდიტორული შემოწმების დონეზე განხორციელებულ განხილვებზე. გარდა ამისა, პერიოდული თვითშეფასება ეხება ყველა სტანდარტის შესაბამისობას, ხოლო მიმდინარე მონიტორინგი ხშირად უფრო მეტად არის ორიენტირებული საქმიანობის სტანდარტებზე აუდიტორული შემოწმების დონეზე.

პერიოდულ თვითშეფასებას ატარებენ შიდა აუდიტის უფროსი თანამდებობის თანამშრომლები, ხარისხის უზრუნველყოფის სპეციალური აუდიტის გუნდი ან ის ინდივიდუალური შიდა აუდიტორი, რომელსაც აქვს დიდი გამოცდილება საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს შესაბამისი, სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორები ან შიდა აუდიტის სხვა კომპეტენტური პროფესიონალები, რომლებიც შეიძლება დაინიშნონ აუდიტის გარედან ორგანიზაციაში. როდესაც ეს შესაძლებელია, უმჯობესია, რომ თვითშეფასების პროცესში მონაწილედნენ შიდა აუდიტორები, ვინაიდან ეს შეიძლება გახდეს მათთვის სასარგებლო ტრენინგის შესაძლებლობა, რათა უკეთესად გაიაზრონ შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩო.

შიდა აუდიტი ახორციელებს პერიოდულ თვითშეფასებას, რათა დაადასტუროს მისი განგრძობითი შესაბამისობა სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან და რომ შეაფასოს:

- შესრულებული შემოწმების ხარისხი და ზედამხედველობა.
- შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების ადეკვატურობა და მიზანშეწონილობა.
- შიდა აუდიტის მიერ ორგანიზაციისათვის ღირებულების შემატების გზები.
- შესრულების ძირითადი ინდიკატორების მიღწევა.
- დაინტერესებული მხარეების მოლოდინის შესრულების ხარისხი.

ამის მისაღწევად, ინდივიდი ან გუნდი, რომელიც ახორციელებს თვითშეფასებას, ჩვეულებრივ აფასებს თითოეულ სტანდარტს, რათა დაადგინოს, ახორციელებს თუ არა შიდა აუდიტი თავის საქმიანობას მასთან შესაბამისობაში. ეს შესაძლოა მოიცავდეს დაინტერესებული მხარეების სიღრმისეულ ინტერვიუებსა და გამოკითხვებს. ამ პროცესის საშუალებით, აუდიტის ხელმძღვანელს, როგორც წესი, შეუძლია შეაფასოს შიდა აუდიტის პრაქტიკის ხარისხი, მათ შორის პოლიტიკისა და პროცედურების დაცვა შიდა აუდიტორული დავალებების განხორციელებისას. პერიოდული თვითშეფასება შეიძლება ჩატარდეს შიდა აუდიტის წევრის ან ორგანიზაციის სხვა პირების მიერ, რომლებსაც აქვთ შიდა აუდიტის პრაქტიკის საკმარისი ცოდნა, კერძოდ სტანდარტებისა და ეთიკის კოდექსის შესახებ.

შიდა აუდიტმა შესაძლოა განახორციელოს დამატებითი ნაბიჯები პერიოდული თვით-შეფასების ხელშესაწყობად, მაგალითად, შიდა აუდიტორული დავალებების შემდგომი განხილვების ჩატარება, ან შესრულების ძირითადი ინდიკატორების ანალიზი.

შიდა აუდიტორული შემოწმების შემდგომი განხილვა – შიდა აუდიტმა შეიძლება შეარჩიოს რამდენიმე შემოწმება დროის გარკვეული პერიოდიდან და ჩაატაროს განხილვა რათა შეაფასოს მათი შესაბამისობა შიდა აუდიტის პოლიტიკასთან (იხ. სტანდარტი 2040 – პოლიტიკა და პროცედურები) და სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან. ეს განხილვები როგორც წესი, ტარდება იმ შიდა აუდიტის თანამშრომლების მიერ, რომლებიც არ მონაწილეობდნენ განხილვის ქვეშ მყოფი შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელებაში. უფრო დიდ ან უფრო განვითარებულ ორგანიზაციაში ეს პროცესი შესაძლოა განახორციელოს ხარისხის უზრუნველყოფის სპეციალისტმა, ან გუნდმა. მცირე ორგანიზაციებში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ან აუდიტის სამუშაო ფურცლების გადახედვაზე პასუხისმგებელ პირს შეუძლია გამოიყენოს საკონტროლო სია, რომელიც მომზადებულია საბოლოო ანგარიშის გამოცემის შემდეგ, რათა დაასრულოს ეს განხილვა და დახუროს ფაილი.

- **შესრულების ძირითადი ინდიკატორების ანალიზი** – შიდა აუდიტი შეიძლება ასევე დააკვირდეს და გააანალიზოს **შესრულების ძირითადი ინდიკატორები**, რაც დაკავშირებულია შიდა აუდიტის სტანდარტული სამუშაო პრაქტიკის ეფექტურობასთან (მაგ., დაგეგმილი და რეალური შიდა აუდიტის შემოწმების განხორციელების დრო (საათები), აუდიტის გეგმის შესრულება (პროცენტული), სავლელ სამუშაოების დასრულებიდან ანგარიშის მომზადებამდე დახარჯული დღეების რაოდენობა, მიღებული და დანერგული აუდიტორული რეკომენდაციების რაოდენობა და ამ აქტივობების დროში შესაბამისობა). სხვა ხშირად გამოყენებული საზომებია, აუდიტის პერსონალში სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორების რაოდენობა, მათი გამოცდილება შიდა აუდიტში (წლები), და მათ მიერ წლის განმავლობაში მიღებული პროფესიული განვითარების საათების რაოდენობა.

პერიოდული თვითშეფასების შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შეიმუშაოს სამოქმედო გეგმა გაუმჯობესების განსახორციელებლად. ეს გეგმა ასევე უნდა შეიცავდეს გაუმჯობესების განსახორციელებელ ვადებს.

პერიოდული თვითშეფასების შედეგები, რომლებიც მიუთითებს შიდა აუდიტის სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის დონეზე, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს უნდა ეცნობოს დასრულებისთანავე, როგორც ამას მოითხოვს სტანდარტი 1320. პერიოდული თვითშეფასება, რომელიც ხორციელდება გარე შეფასებამდე ცოტა ხნით ადრე, ხელს უწყობს დროისა და ძალისხმევის შემცირებას გარე შეფასების შესასრულებლად (იხ. სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები).

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

მრავალმა ასპექტმა შეიძლება მიუთითოს 1311 სტანდარტის შესაბამისობაზე, მათ შორის არის ნებისმიერი მტკიცებულება, რომ განგრძობითი მონიტორინგი განხორციელებულია შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შესაბამისად. აღნიშნულის მაგალითებია: შევსებული კონტროლების სიები, რომლებიც მხარს უჭერენ სამუშაო ფურცლების განხილვას, გამოკითხვის შედეგები და შიდა აუდიტორულ ეფექტურობასა და ეფექტიანობასთან დაკავშირებული შესრულების ძირითადი ინდიკატორებს, მაგალითად, აუდიტორული შემოწმების განხორციელების რეალური და დაგეგმილი დროის ანალიზი. გარდა ამისა, შესაბამისობის დემონსტრირება შესაძლებელია დასრულებული პერიოდული შეფასებების დოკუმენტაციით, რომელიც მოიცავს განხილვის მასშტაბს და მიდგომის გეგმას, აუდიტის სამუშაო ფურცლებს და კომუნიკაციის ანგარიშებს. და ბოლოს, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის წინაშე წარდგენილი პრეზენტაციები, შეხვედრების ოქმები და ასევე, მიმდინარე მონიტორინგისა და პერიოდული თვითშეფასების შედეგები – მათ შორის მაკორექტირებელი ღონისძიებების გეგმები და თვითონ მაკორექტირებელი აქტივობები შესაბამისობის, ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად, შეიძლება მიუთითებდეს შესაბამისობაზე.

განმარტების სახელმძღვანელო 1312 – გარე შეფასებები

სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები

გარე შეფასებები უნდა განხორციელდეს ხუთ წელიწადში მინიმუმ ერთხელ, ორგანიზაციის გარედან მოწვეული კვალიფიციური, დამოუკიდებელი შემფასებლის ან შემფასებელთა ჯგუფის მიერ. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან უნდა განიხილოს:

- გარე შეფასებების ფორმატი და სიხშირე;
- გარე შემფასებლისა ან შემფასებელთა ჯგუფის კვალიფიკაცია და დამოუკიდებლობა, მათ შორის პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტის არსებობის საკითხი.

ინტერპრეტაცია

გარე შეფასება შესაძლებელია განხორციელდეს სრულმასშტაბიანი გარე შეფასების საშუალებით, ან გარე დამოუკიდებელი შემფასებლის მიერ დამოწმებული თვით-შეფასების გზით. გარე შეფასებით უნდა მივიღოთ შემაჯამებელი დასკვნა კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობის თაობაზე; გარე შეფასება შეიძლება ასევე შეიცავდეს ოპერაციული ან სტრატეგიული შინაარსის რეკომენდაციებს.

კვალიფიციურ გარე შემფასებელს ან შემფასებელთა ჯგუფს უნდა გააჩნდეს სპეციალური კვალიფიკაცია შიდა აუდიტის პროფესიულ პრაქტიკისა და გარე შეფასების პროცედურების შესახებ. სპეციალური კვალიფიკაციის დამადასტურებლად შეიძლება ჩაითვალოს გამოცდილება თეორიულ ცოდნასთან ერთად. ყველაზე ღირებულად ითვლება მსგავსი სიდიდის, სირთულის, დარგისა და სექტორის და ასევე ანალოგიური ტექნიკური პრობლემების მქონე ორგანიზაციაში მუშაობის გამოცდილება. სავალდებულო არაა შეფასების ჯგუფის ყველა წევრს გააჩნდეს ყველა მოთხოვნილი კვალიფიკაცია, რადგან ერთიანად ფასდება მთლიანი ჯგუფის კვალიფიციურობა. გარე შემფასებლის ან შემფასებელთა ჯგუფის კვალიფიკაციის ადეკვატურობის თაობაზე გადაწყვეტილების მიღებისას შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ეფუძნება თავის საკუთარ პროფესიონალურ შეფასებებს.

დამოუკიდებელი შემფასებელი ან შემფასებელთა ჯგუფი გულისხმობს ფაქტობრივი და შესაძლო ინტერესთა კონფლიქტის არ არსებობას. დამოუკიდებელი შემფასებელი არ შეიძლება იყოს იმ ორგანიზაციის თანამშრომელი ან კონტროლს დაქვემდებარებული, რომლის შიდა აუდიტის ერთეულის შეფასებაც ხორციელდება. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, შესაძლო ან მოსალოდნელი ინტერესთა კონფლიქტის თავიდან აცილების მიზნით, საჭიროა უზრუნველყოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა, ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ჩართულობა გარე შეფასების პროცესში.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

როგორც ეს სტანდარტი მიუთითებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია უზრუნველყოს, რომ შიდა აუდიტი ახორციელებს გარე შეფასების მიღებას, ყოველ ხუთ წელიწადში ერთხელ, დამოუკიდებელი შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის მიერ ორგანიზაციის გარედან. შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნაა, გარე შეფასება ადასტურებდეს, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს და შიდა აუდიტორები იყენებენ ეთიკის კოდექსს. ამრიგად, მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი რეგულარულად განიხილავდეს საერთაშორისო პროფესიონალური პრაქტიკის ჩარჩოს და იცოდეს ნებისმიერი ცვლილების შესახებ, რომელთა შესახებ კომუნიკაცია საჭიროა განხორციელდეს შიდა აუდიტის პროცესში.

როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აცნობიერებს სხვადასხვა სახის გარე შეფასებებს, ისევე როგორც სხვადასხვა რესურსებს, რომლებიც ხელმისაწვდომია ასეთი მომსახურების მიღებისათვის. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე, როგორც წესი, იცნობს შესყიდვების პოლიტიკას, რომელიც მის ორგანიზაციას გააჩნია, რომ უზრუნველყოს ასეთი გარე მომსახურების მიღება შესაბამისი მომწოდებლისგან. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა იცოდეს დამოუკიდებლობის მოთხოვნები, გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის მიმართ და უნდა ესმოდეს სიტუაციები, რომლებმაც შესაძლოა ხელი შეუშალოს აუდიტორთა დამოუკიდებლობას ან ობიექტურობას, ან შექმნან ინტერესთა კონფლიქტი.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მსჯელობს უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, განსახორციელებელი გარე შეფასების სიხშირესა და ტიპთან დაკავშირებით. ამგვარი დისკუსიები საშუალებას აძლევს აუდიტის ხელმძღვანელს მოახდინოს დაინტერესებული მხარეების ინფორმირება და მოიპოვოს მათი მხარდაჭერა და ქონდეს მათი მოლოდინების შესახებ ინფორმაცია.

სტანდარტების თანახმად, შიდა აუდიტი უნდა ახორციელებდეს გარე შეფასების ჩატარებას სულ მცირე ხუთ წელიწადში ერთხელ. ამასთან, უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ამ მოთხოვნის განხილვის შემდეგ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიძლება დაადგინოს, რომ მიზანშეწონილია გარე შეფასების უფრო ხშირად ჩატარება. არსებობს რამდენიმე მიზეზი, რომ განიხილონ გარე შეფასების უფრო ხშირად ჩატარება, მათ შორის ხელმძღვანელობის ცვლილებები (მაგალითად, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა ან შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი), მნიშვნელოვანი ცვლილებები შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებში, ორი ან მეტი აუდიტორული ორგანიზაციის გაერთიანება ერთ შიდა აუდიტის სუბიექტში, ან პერსონალის მნიშვნელოვანი გადინება. გარდა ამისა, ეკონომიკის დარგთან ან გარემოსთან დაკავშირებით წამოჭრილმა თემებმა შესაძლოა საჭირო გახადოს გარე შეფასების უფრო ხშირად მიღება შიდა აუდიტის მიერ.

გარე შეფასებები აფასებს შიდა აუდიტის სტანდარტებთან შესაბამისობას და იყენებენ თუ არა შიდა აუდიტორები ეთიკის კოდექსს. როგორც აღნიშნულია სტანდარტში 1320 - ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება, გარე შეფასების შედეგები, მათ შორის შემფასებლის, ან, შეფასების ჯგუფის, დასკვნა შესაბამისობის შესახებ, უნდა ეცნობოს ორგანიზაციის მენეჯმენტს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს შეფასების დასრულების შემდეგ.

ორი მიდგომა

გარე შეფასების განხორციელება შესაძლებელია შემდეგი ორი მიდგომიდან ერთ-ერთის გამოყენებით: სრულ მასშტაბიანი გარე შეფასება, ან თვითშეფასება დამოუკიდებელი გარე შემფასებლის დადასტურებით. სრულ გარე შეფასებას ატარებს კვალიფიციური, დამოუკიდებელი გარე შემფასებელი, ან შეფასების ჯგუფი. ჯგუფი უნდა შედგებოდეს კომპეტენტური პროფესიონალებისგან, რომელსაც უნდა ხელმძღვანელობდეს გამოცდილი და პროფესიონალი პროექტის ჯგუფის ხელმძღვანელი. სრული გარე შეფასების მასშტაბი როგორც წესი, მოიცავს სამ ძირითად კომპონენტს:

- სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის დონე. აღნიშნულის შეფასება შესაძლოა განხორციელდეს შიდა აუდიტის დებულების, გეგმების, პოლიტიკის, პროცედურების და პრაქტიკის გადახედვით. ზოგიერთ შემთხვევაში, განხილვაში ასევე შეიძლება შედიოდეს შესაბამისი საკანონმდებლო და მარეგულირებელი მოთხოვნები.
- შიდა აუდიტის ეფექტურობა და ეფექტიანობა. აღნიშნული შეიძლება შეფასდეს შიდა აუდიტის სამუშაო პროცესებისა და ინფრასტრუქტურის და ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შეფასებით, ასევე შიდა აუდიტის თანამშრომლების ცოდნის, გამოცდილებისა და ექსპერტიზის შეფასებით.
- თუ რამდენად აკმაყოფილებს შიდა აუდიტი ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და საოპერაციო აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მოლოდინებს და სძენს ღირებულებას თავის ორგანიზაციას.

მეორე მიდგომა გარე შეფასების მოთხოვნის დასაკმაყოფილებლად არის თვითშეფასება, დამოუკიდებელი გარე შემფასებლის დადასტურებით. ამ ტიპის გარე შეფასება, როგორც წესი, ხორციელდება თავად შიდა აუდიტის მიერ და შემდეგ მოხდება დამოწმება კვალიფიციური, დამოუკიდებელი გარე შემფასებლის მიერ. ასეთი შეფასების მასშტაბი ჩვეულებრივ მოიცავს შემდეგს:

- ყოვლისმომცველი და სრულად დოკუმენტირებული თვითშეფასების პროცესი, რომელიც იმეორებს სრულ გარე შეფასების პროცესს და გულისხმობს სულ მცირე, შიდა აუდიტის სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის შეფასებას.
- თვითშეფასების დადასტურება ადგილზე, კვალიფიციური და დამოუკიდებელი გარე შემფასებლის მიერ.
- სხვა სფეროების შეზღუდული დაფარვას, როგორცაა სამიზნე ნიშნულზე დადარება; წამყვანი პრაქტიკების განხილვა, კონსულტაცია და გამოყენება; და ინტერვიუები უფროს და საოპერაციო აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან.

გარე შემფასებლის კვალიფიკაცია

განურჩევლად იმისა, თუ რომელი მიდგომაა შერჩეული გარე შეფასების ჩასატარებლად, აღნიშნული მთლიანობაში უნდა წარიმართოს კვალიფიციური, დამოუკიდებელი გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის მიერ. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, კონსულტაციას უწევს უფროს მენეჯმენტსა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, რათა შეარჩიოს ასეთი შემფასებელი ან, შემფასებელთა ჯგუფი. ისინი, კომპეტენტური უნდა იყვნენ ორი ძირითადი მიმართულებით: შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკა (მათ შორის, შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს მიმდინარე და სიღრმისეული ცოდნა), და ხარისხის გარე შეფასების პროცესი. მათი სასურველი კვალიფიკაცია და კომპეტენცია ზოგადად მოიცავს:

- სერტიფიკატი, როგორც შიდა აუდიტის პროფესიონალი (მაგალითად, სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორი).
- შიდა აუდიტის წამყვანი პრაქტიკების ცოდნა.
- აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის დონეზე შიდა აუდიტის პრაქტიკაში საკმარისი ბოლოდროინდელი გამოცდილება, რაც აჩვენებს შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს ცოდნასა და გამოყენების უნარს.

ორგანიზაციებს შეუძლიათ მოიძიონ დამატებითი კვალიფიკაცია და კომპეტენციები შეფასების ჯგუფის ხელმძღვანელების და დამოუკიდებელი დამმონებლებისათვის, მათ შორის:

- წინა გარე შეფასების განხორციელების შედეგად მიღებული კომპეტენციისა და გამოცდილების დამატებითი დონე.
- შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ხარისხის შეფასების სასწავლო კურსის ან მსგავსი ტრენინგის გაგება.
- შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ან უფროსი მენეჯერის პოზიციაზე მუშაობის გამოცდილება.
- შესაბამისი ტექნიკური ექსპერტიზა და გამოცდილება ეკონომიკის დარგში.

სპეციალისტებს, რომლებსაც აქვთ სხვა სფეროებში მუშაობის გამოცდილება, შეუძლიათ შეასრულონ დამხმარე ფუნქცია შეფასებაში, საჭიროების შემთხვევაში. მაგალითები მოიცავს საწარმო რისკის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას, საინფორმაციო ტექნოლოგიების აუდიტის, სტატისტიკური შერჩევის, მონიტორინგის სისტემებისა და კონტროლების თვითშეფასების სპეციალისტებს.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დაადგინოს გარე შემფასებლის მიმართ წაყენებული საჭირო უნარები და გამოიყენოს პროფესიული განსჯა შემფასებლის ან შემფასებელთა ჯგუფის შესარჩევად. მაგალითად, შიდა აუდიტის საჭიროებიდან გამომდინარე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია უპირატესობა მიანიჭოს შიდა აუდიტის გამოცდილების მქონე პირებს მსგავსი ზომის, კომპლექსურობის და ეკონომიკის დარგში მოღვაწე ორგანიზაციიდან, რადგან ეს პროფესიონალები უფრო ღირებულნი არიან გარე შემონებლის მიზნებისათვის. შემმონებელთა ჯგუფის თითოეულ წევრს არ ესაჭიროება, ყველა სასურველი კომპეტენციის ფლობა; ამის საპირისპიროდ, შეფასების ჯგუფს მთლიანობაში უნდა ჰქონდეს საჭირო კვალიფიკაცია რათა უზრუნველყოს საუკეთესო შედეგების მიღწევა.

შემფასებლის დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, უფროსმა აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ და ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ, გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის არჩევამდე, უნდა განიხილონ მათ დამოუკიდებლობასა და ობიექტურობასთან დაკავშირებული რამდენიმე ფაქტორი. გარე შემფასებლები, შეფასების ჯგუფები და მათი ორგანიზაციები არ უნდა იყვნენ აღქმული, რომ თავისუფლები არიან რეალური, პოტენციური ან აღქმული ინტერესთა კონფლიქტისგან, რამაც შეიძლება გააუფასუროს მათი ობიექტურობა. ობიექტურობის პოტენციური დაქვეითება შეიძლება მოიცავდეს შეფასების ობიექტ ორგანიზაციასთან, მის პერსონალთან ან მის შიდა აუდიტთან წარსულის, აწმყოსა ან სამომავლო ურთიერთობებს (მაგ. გარე აუდიტის ფინანსური

ანგარიშგების ი; შიდა აუდიტის აქტივებებში გაწეული დახმარება; პირადი ურთიერთობები; წარსული ან მომავალი შემოწმება ხარისხის შიდა შეფასებებში, ან საკონსულტაციო მომსახურება მმართველობაში, რისკის მენეჯმენტში, ფინანსური ანგარიშგებაში, შიდა კონტროლში ან სხვა მასთან დაკავშირებულ სფეროებში).

იმ შემთხვევებში, როდესაც პოტენციური შემფასებლები არიან შიდა აუდიტის ორგანიზაციის ყოფილი თანამშრომლები, გათვალისწინებული უნდა იყოს დროის იმ პერიოდის ხანგრძლივობა, რომლის განმავლობაშიც ისინი იყვნენ დამოუკიდებელი (ამ კონტექსტში დამოუკიდებელი ნიშნავს არ ქონდეს ინტერესთა კონფლიქტი და არ იყოს იმ ორგანიზაციის ნაწილი ან გავლენის ქვეშ, რომლის შემადგენლობაშიც იმყოფება შიდა აუდიტი).

ორგანიზაციის სხვა დეპარტამენტის თანამშრომლები, მიუხედავად იმისა, რომ ორგანიზაციულად განცალკევებულნი არიან შიდა აუდიტისგან, არ განიხილება რომ არიან დამოუკიდებელი გარე შეფასებაში შემოწმების მიზნით. საჭარო სექტორში, ერთი სამინისტროს დაქვემდებარებაში მყოფი, სხვადასხვა იურიდიული პირების შიდა აუდიტები არ განიხილება როგორც დამოუკიდებელი, თუ ისინი ანგარიშგებას აწარმოებენ ერთიდაიგივე შიდა აუდიტის ხელმძღვანელთან. ანალოგიურად, ურთიერთდაკავშირებული ორგანიზაციის თანამშრომლები (მაგ., სათავო და შვილობილი ორგანიზაციები; იგივე ჯგუფში აფილირებული ორგანიზაციები; ან ორგანიზაცია რომელსაც რეგულარული მეთვალყურეობა, ზედამხედველობა ან ხარისხის უზრუნველყოფის პასუხისმგებლობა აქვს მეორე ორგანიზაციის მიმართ) არ განიხილება, რომ არიან დამოუკიდებლები.

ორ ორგანიზაციას შორის ურთიერთ საპასუხო თანაზომადი შეფასებები არ ჩაითვლება დამოუკიდებლად. ამასთან, ურთიერთშეფასება სამ ან მეტ თანაზომად ორგანიზაციას შორის, ერთი ინდუსტრიის ორგანიზაციებს შორის, რეგიონალური ასოციაცია ან სხვა აფილირებული - შეიძლება ჩაითვალოს დამოუკიდებლად. მიუხედავად ამისა, საჭიროა ზრუნვა, რომ შემფასებლის დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა არ გაუფასურდეს და შემფასებელთა ჯგუფის ყველა წევრს შეეძლოს თავისი პასუხისმგებლობის სრულად განხორციელება.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

გარე შემფასებლის ანგარიში არის ძირითადი დოკუმენტი, რომელიც გამოიყენება სტანდარტ 1312-ის შესაბამისობის დადასტურებისთვის. ეს ანგარიში ხშირად შეიცავს გარე შემფასებლის რეკომენდაციებს და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის სამოქმედო გეგმებს შიდა აუდიტის ხარისხის, ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად, რამაც შეიძლება შექმნას ახალი იდეები ან გზები შიდა აუდიტისათვის, რათა იგი უკეთესად მოემსახუროს ორგანიზაციის დაინტერესებულ მხარეებს და ასევე დამატებითი ღირებულება შესძინოს ორგანიზაციას.

დამატებითი დოკუმენტები, რომლებიც შესაბამისობის დემონსტრირებას შეუწყობს ხელს, მოიცავს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომების ოქმებს, სადაც განიხილეს გარე შეფასებების გეგმები და შედეგები. სამიზნე ნიშნულზე დადარების ანგარიში და მომსახურების მიღების მოთხოვნები, შეიძლება აჩვენებდეს ორგანიზაციის გულმოდგინებას გარე შემფასებლების სათანადოდ შერჩევაში.

განმარტების სახელმძღვანელო 1320 –

ანგარიშგება ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის თაობაზე

სტანდარტი 1320 – ანგარიშგება ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის თაობაზე

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს უნდა მიაწოდოს ინფორმაცია ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ფუნქციონირების შედეგების შესახებ. მიწოდებული ინფორმაცია საჭიროა შეიცავდეს შემდეგს:

- შიდა და გარე შეფასებების მასშტაბი და სიხშირე;
- გარე შემფასებლის ან შემფასებელთა ჯგუფის კვალიფიკაცია და დამოუკიდებლობა, ნებისმიერი ინტერესთა კონფლიქტის თაობაზე ინფორმაციის მითითებით;
- შემფასებელთა შემატამბელი დასკვნები;
- მაკორექტირებელი ღონისძიებათა გეგმა.

ინტერპრეტაცია

ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგების ანგარიშგების ფორმა, შინაარსი და სიხშირე, ასახულია შიდა აუდიტის დებულებაში, რომელიც შემუშავებულია შიდა აუდიტის, უფროსი ხელმძღვანელობის, და საზედამხედველო ორგანოს ჩართულობით, შიდა აუდიტის მოვალეობების გათვალისწინებით, ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობის დემონსტრირების მიზნით, გარე და პერიოდული შიდა შეფასების შედეგების წარდგენა ხდება ამ შეფასებების დასრულებისთანავე, ხოლო თანმდევნი მონიტორინგის შედეგების წარდგენა, წელიწადში მინიმუმ ერთხელ. შედეგები მოიცავს შემფასებლის ან შემფასებელთა ჯგუფის შეფასებებს შესაბამისობას ხარისხის თაობაზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი 1320 ასახავს იმ მინიმალურ კრიტერიუმებს, რომელთა გათვალისწინებით მომზადებულია ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა წარუდგინოს უფროს ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს. სტანდარტის თითოეულ ელემენტთან დაკავშირებული მოთხოვნების მსჯელობა ხელს შეუწყობს აუდიტის ხელმძღვანელს, ამ სტანდარტის განხორციელებაში.

როგორც ეს სტანდარტი მიუთითებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია მთელი პროგრამის შედეგების კომუნიკაციაზე. ამისათვის მას უნდა ესმოდეს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები (იხ. სტანდარტი 1300 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა). როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი რეგულარულად ხვდება უფროს ხელმძღვანელობას და ზე-

დამხედველობის უმაღლესი ორგანოს, რათა მათთან განიხილოს და შეათანხმოს შიდა აუდიტთან დაკავშირებული კომუნიკაციების მოლოდინი, მათ შორის ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შესახებ. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე ითვალისწინებს ამ პროგრამასთან დაკავშირებულ პასუხისმგებლობას, რომელიც ასევე ასახულია შიდა აუდიტის დებულებაში.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა იცოდეს ნებისმიერი შიდა შეფასების, მათ შორის პერიოდული შეფასებისა და თანმდევი მონიტორინგის, აგრეთვე დასრულებული გარე შეფასებების შესახებ. როგორც ასეთი, მას უნდა ესმოდეს შიდა აუდიტის შესაბამისობის ხარისხი შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან და შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც წესი, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შესახებ დეტალები დოკუმენტირდება შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების სახელმძღვანელოში (იხ. სტანდარტი 2040 – პოლიტიკა და პროცედურები) და შიდა აუდიტის დებულებაში (იხ. სტანდარტი 1010 – შიდა აუდიტის დებულებაში სავალდებულო სახელმძღვანელოს მოთხოვნების აღიარება). შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიძლება დაიწყოს ამ ინფორმაციის გადახედვით, პროგრამის ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკომუნიკაციო მოთხოვნების გასაგებად, რომელიც მოიცავს ოთხ ძირითად ელემენტს:

- შიდა და გარე შეფასების მასშტაბი და სიხშირე.
- შემფასებელთა კვალიფიკაცია და დამოუკიდებლობა.
- შემფასებელთა დასკვნები.
- მაკორექტირებელი სამოქმედო გეგმები.

შიდა და გარე შეფასების მასშტაბი და სიხშირე

როგორც შიდა, ასევე გარე შეფასების მასშტაბი და სიხშირე განხილულ უნდა იქნას ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან (იხ. სტანდარტი 1311 – შიდა შეფასებები და სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები). მასშტაბის განსაზღვრისას გათვალისწინებული უნდა იქნას შიდა აუდიტის და მისი ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობები, როგორც ეს მოცემულია შიდა აუდიტის დებულებაში. შეფასების მასშტაბი შესაძლოა მოიცავდეს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და უფროსი მენეჯმენტის მხრიდან შიდა აუდიტისადმი გამოხატულ მოლოდინებს და სხვა დაინტერესებული მხარეების მოლოდინებს. ის ასევე შეიძლება შეიცავდეს შიდა აუდიტის პრაქტიკას, რომელიც შეფასებულია სტანდარტების მიმართ და აგრეთვე სხვა მარეგულირებელ მოთხოვნებს, რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს შიდა აუდიტზე. გარე შეფასების სიხშირე განსხვავდება შიდა აუდიტის ზომის და მოწიფულობის შესაბამისად.

შიდა შეფასებები

შიდა აუდიტის სანდოობისა და ობიექტურობის ასამაღლებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, უნდა შექმნას შიდა შეფასების შედეგების კომუნიკაციის მექანიზმები, რომელიც უნდა ხორციელდებოდეს მინიმუმ ყოველწლიურად. 1320 სტანდარტის ინტერპრეტაციაში აღნიშნულია, რომ პერიოდული შიდა შეფასების შედეგების კომუნიკაცია უნდა განხორციელდეს ამგვარი შეფასების დასრულებისთანავე და თანმდევი მონიტორინგის შედეგები კი სულ მცირე, წელიწადში ერთხელ.

პერიოდული შიდა შეფასებები შეიძლება მოიცავდეს, სტანდარტებთან შიდა აუდიტის შესაბამისობის შეფასებას, ამ შესაბამისობის განაცხადის დასადასტურებლად (იხ. სტანდარტი 1321 – „შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“ – გამოყენება). უფრო დიდი ორგანიზაციების შიდა აუდიტის ხელმძღვანელებს შეუძლიათ ყოველწლიურად ჩაატარონ პერიოდული შიდა შეფასებები, ხოლო მცირე ან ნაკლებად მოწიფულ შიდა აუდიტებს, შეუძლიათ პერიოდული შეფასება ჩაატარონ უფრო იშვიათად (მაგალითად, ყოველ ორ წელიწადში ერთხელ). მაგალითად, შიდა აუდიტმა შესაძლოა ჩაატაროს რამდენიმეწლიანი პერიოდის პერიოდული შეფასება, ხოლო ამ შეფასების ანაგარიშგება მოამზადოს ამ მრავალწლიანი პერიოდის თითოეული წლისათვის ცალ-ცალკე.

თანმდევრი მონიტორინგი, როგორც წესი, მოიცავს შიდა აუდიტის სამუშაოს შესრულების ძირითადი ინდიკატორების ანგარიშგებას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია უფროსი მენეჯმენტს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს წარუდგინოს ანგარიში, სადაც ასახული იქნება თანმდევრი მონიტორინგის შედეგები და ასევე გასაუმჯობესებელი მხარეების ყველა რეკომენდაცია.

ზოგადად, მათ, ვისაც დაევალება მუდმივი მონიტორინგისა და პერიოდული შიდა შეფასების განხორციელება, შედეგების შეფასების შესრულების მონაცემებს, უშუალოდ გადასცემენ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს. მცირე ზომის შიდა აუდიტისას, აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია უფრო მეტი უშუალო შემოწმება მოახდინოს, შიდა შეფასების პროცესში. შიდა შეფასების შედეგები, საჭიროების შემთხვევაში, მოიცავს მაკორექტირებელი ზომების გეგმებს და მათ შესრულებაში პროგრესის ჩვენებას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მიაწოდოს შიდა შეფასების ანგარიშები სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს, მათ შორის უფროს ხელმძღვანელობას, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს და გარე აუდიტორებს.

განხორციელების სახელმძღვანელო 1311 – შიდა შეფასებები, გთავაზობთ დამატებით დეტალებს მიმდინარე მონიტორინგისა და პერიოდული შიდა შეფასებების შესახებ.

გარე შეფასებები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განიხილოს გარე შეფასების სიხშირე უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. სტანდარტები მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტმა უნდა გაიაროს გარე შეფასება სულ მცირე ერთხელ მაინც ხუთწელიწადში. ამასთან, უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ამ მოთხოვნების განხილვის შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია განსაზღვროს, რომ მიზანშეწონილია გარე შეფასების უფრო ხშირად ჩატარება. არსებობს რამდენიმე მიზეზი, რომ იმსჯელონ გარე შეფასების უფრო ხშირად ჩატარების თაობაზე, ეს შესაძლოა იყოს: ხელმძღვანელობის ცვლილებები (მაგალითად, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა, ან შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი), მნიშვნელოვანი ცვლილებები შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებში, ორი ან მეტი აუდიტორული ორგანიზაციის გაერთიანება, ერთ შიდა აუდიტის სუბიექტში, ან პერსონალის მნიშვნელოვანი გადინება. გარდა ამისა, ინდუსტრიაში მიმდინარე სპეციფიკური პროცესები ან გარემოსთან დაკავშირებით წამოჭრილი საკითხები.

შემფასებელთა კვალიფიკაცია და დამოუკიდებლობა

გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის არჩევისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, განიხილავს უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან პოტენციური შემფასებლის (შეფასების ჯგუფის) კვალიფიკაციას და მათ დამოუკიდებლობასთან და ობიექტურობასთან დაკავშირებულ რამდენიმე ფაქტორს, მათ შორის რეალურ, პოტენციურ ან ინტერესთა კონფლიქტს. ამის შემდეგ, გარე შეფასების შედეგების ანგარიშგებისას, აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, ადასტურებს გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის კვალიფიკაციას და დამოუკიდებლობას. ნებისმიერი რეალური, პოტენციური ან აღქმული ინტერესთა კონფლიქტი უნდა ეცნობოს უფროს მენეჯმენტს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს. დანერგვის სახელმძღვანელოს სტანდარტი 1312 - გარე შეფასებები, გთავაზობთ დამატებით დეტალებს გარე შემფასებლების კვალიფიკაციისა და დამოუკიდებლობის შესახებ.

შემფასებელთა დასკვნა

გარე შეფასების ანგარიშებში შედის აზრის გამოთქმა ან დასკვნა გარე შეფასების შედეგების შესახებ. შიდა აუდიტის მთლიანობაში სტანდარტებთან შესაბამისობის დონის შესახებ. დასკვნის გარდა, ანგარიში შესაძლოა შეიცავდეს შეფასებას თითოეული სტანდარტის ანდა სტანდარტის სერიის მიმართ. აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განუმარტოს უფროს მენეჯმენტსა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს დასკვნაში მოცემული რეიტინგების შესახებ და ასევე შეფასების შედეგების ზეგავლენის შესახებ. სარეიტინგო შკალის მაგალითი, რომელიც შეიძლება გამოყენებულ იქნას შესაბამისობის ხარისხის საჩვენებლად, არის:

- ზოგადად შეესაბამება - ეს არის ყველაზე მაღალი რეიტინგი, რაც ნიშნავს, რომ შიდა აუდიტს აქვს დებულება, პოლიტიკა და პროცესები და მათი შესრულება და შედეგები შეფასებულია, რომ სტანდარტებს შეესაბამება.
- ნაწილობრივ შეესაბამება - პრაქტიკაში არსებული ხარვეზები შეფასებულია, რომ სტანდარტებიდან გადახრაა, მაგრამ ეს ხარვეზები ხელს არ უშლის შიდა აუდიტს შეასრულოს თავისი ვალდებულებები.
- არ შეესაბამება – პრაქტიკაში არსებული ხარვეზები შეფასებულია იმდენად მნიშვნელოვნად, რომ სერიოზულად აფერხებს ან გამორიცხავს, შიდა აუდიტის მიერ ადეკვატურად საქმიანობას, მის ყველა ან მნიშვნელოვანი ვალდებულებების სფეროებში.

მაკორექტირებელი სამოქმედო გეგმები

გარე შეფასების დროს, შემფასებელს შეუძლია წარმოადგინოს რეკომენდაციები იმ საკითხების გადასაჭრელად, რომლებიც არ შეესაბამებოდა სტანდარტებს და აგრეთვე გაუმჯობესების შესაძლებლობები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეატყობინოს უფროს მენეჯმენტს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, ნებისმიერი სამოქმედო გეგმა, გარე შეფასების რეკომენდაციების შესასრულებლად. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა განიხილოს გარე შეფასების რეკომენდაციების და მაკორექტირებელი სამოქმედო გეგმების დამატება, შიდა აუდიტის პროცესების მონიტორინგის სისტემებში, რომლებიც დაკავშირებულია შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგებთან (იხ. სტანდარტი 2500 – გარე შეფასების დროს გამოვლენილი

რეკომენდაციების შესრულების შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ზოგადად აცნობებს ამის შესახებ ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს, როგორც შიდა აუდიტის მონიტორინგის მიმდინარეობის ნაწილში, ან კიდევ შემდეგი შიდა შეფასების ცალკე ანგარიშის მეშვეობით (სტანდარტი 1311), ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის ნაწილი.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

მრავალმა მტკიცებულებამ შეიძლება მიუთითოს სტანდარტის 1320-ის შესაბამისობაზე, მათ შორის ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმი ან უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან დისკუსიისდამადასტურებელი სხვა სხდომის ოქმები, როგორც შიდა, ასევე გარე შეფასების მასშტაბთან და სიხშირესთან დაკავშირებით. ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ან სხვა შეხვედრების ოქმებში ასევე უნდა იყოს წარმოდგენილი დოკუმენტაცია, რომელიც მხარს დაუჭერს გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის კვალიფიკაციასა და დამოუკიდებლობას. სხვა დოკუმენტებმაც შეიძლება მიუთითონ სტანდარტთან შესაბამისობაზე, რომლებიც კონკრეტულად დაკავშირებულია პერიოდული შიდა და გარე შეფასებების კომუნიკაციასთან. შიდა აუდიტორული კომუნიკაციები შესაძლოა შეიცავდეს გარე შეფასების ანგარიშის ასლს. ეს ანგარიში, როგორც წესი, შეიცავს დეტალებს, რომლებიც მხარს უჭერს შემფასებლის დასკვნას და შეიძლება შეიცავდეს შეფასებას თითოეული სტანდარტის მიმართ. გარე შემფასებელს შეუძლია წარუდგინოს პრეზენტაცია უფროს მენეჯმენტსა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, ან შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია განახორციელოს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგების პირდაპირი კომუნიკაცია.

განმარტების სახელმძღვანელო 1321 – ფრაზის „შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“, გამოყენება

სტანდარტი 1321 – ფრაზის „შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“, გამოყენება

განცხადება იმის თაობაზე, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს, მხოლოდ იმ შემთხვევაშია დასაშვები, თუ ეს განცხადება დასტურდება ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგებით.

ინტერპრეტაცია

შიდა აუდიტი მხოლოდ მაშინ არის შესაბამისობაში ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან, როდესაც მიღწეულ იქნება ამ დოკუმენტებში მითითებული შედეგები. ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგები მოიცავს, როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებით მიღებულ შედეგებს. ყველა შიდა აუდიტის აქტივობები უნდა ახდენდეს, შიდა შეფასების შედეგების დეკლარირებას. ხუთ წელიწადში ერთხელ ჩატარებულ გარე შეფასებას, ასევე აქვს შიდა შეფასების შედეგები.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებები ხორციელდება შიდა აუდიტის შესაფასებლად და მოსაზრების გამოსახატავად, შიდა აუდიტის შესაბამისობასთან დაკავშირებით პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან და შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან. შეფასებებში ასევე შეიძლება იყოს რეკომენდაციები გაუმჯობესების მიზნით.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააცნობიეროს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები და იცოდეს შიდა აუდიტში ბოლო დროს განხორციელებული შიდა და გარე შეფასებების შედეგები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, როგორც წესი, გააზრებული აქვს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მხრიდან, „შესაბამისობაშია შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან“, ფრაზის გამოყენების მოლოდინი. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შესაძლოა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან პერიოდულად იმსჯელოს, ამგვარი ფრაზის გამოყენების საკითხზე, რომ მოიპოვონ ინფორმაცია და იზრუნოს ამ საკითხებთან დაკავშირებულ, მათი მოლოდინების შესრულებაზე.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ წერილობით ან სიტყვიერად განაცხადონ, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა შეესაბამება სტანდარტებს, თუ ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგები, მათ შორის როგორც შიდა, ასევე გარე შეფასების შედეგები, მხარს უჭერს ასეთ განცხადებას. მას შემდეგ, რაც გარე შეფასება დაადასტურებს სტანდარტებთან შესაბამისობას, შიდა აუდიტს შეუძლია გააგრძელოს ამ განაცხადის გამოყენება – სანამ შიდა შეფასებები განაგრძობს ამგვარი განცხადების მხარდაჭერას, მომდევნო გარე შეფასებამდე.

შემდეგი სცენარები არჩვენებს შესაბამისობის დებულების სწორად გამოყენებას:

- თუ მიმდინარე შიდა შეფასების ან უახლესი გარე შეფასების შედეგები არ ადასტურებს სტანდარტებთან და ეთიკის კოდექსთან ზოგად შესაბამისობას, შიდა აუდიტმა უნდა შეწყვიტოს განაცხადის დეკლარირება, რომ მისი საქმიანობა შესაბამისობაშია.
- თუ შიდა აუდიტი არსებობს მინიმუმ ხუთი წელი და არ გაუვლია გარე შეფასება, შიდა აუდიტს არ შეუძლია განაცხადოს, რომ იგი მოქმედებს სტანდარტების შესაბამისად.
- თუ შიდა აუდიტმა გაიარა გარე შეფასება ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში, მაგრამ არ ჩაუტარებია შიდა შეფასება ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შეთანხმებული სიხშირით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გადახედოს, მუშაობს თუ არა შიდა აუდიტი სტანდარტებთან შესაბამისობაში და სწორია თუ არა, შესაბამისობის განაცხადი, მისი შიდა შეფასებით დამოწმებამდე.
- შიდა აუდიტმა, რომელიც ხუთ წელზე ნაკლებია რაც არსებობს, შეიძლება მიუთითოს, რომ იგი სტანდარტების შესაბამისად მუშაობს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ შიდა შეფასების დოკუმენტური შედეგები (ანუ პერიოდული თვითშეფასება) ადასტურებს ამ დასკვნას.
- თუ 1312 სტანდარტის – გარე შეფასებები, შესაბამისად ჩატარებული ბოლო გარე შეფასებიდან, ხუთ წელზე მეტია გასული, შიდა აუდიტმა უნდა შეწყვიტოს განაცხადის დეკლარირება, რომ მისი საქმიანობა შესაბამისობაშია, სანამ არ გაივლის შემდეგ სავალდებულო გარე შეფასებას და მისი შედეგები დაადასტურებს ამ დასკვნას.
- თუ გარე შეფასება ასახავს საერთო დასკვნას, რომ შიდა აუდიტი არ ხორციელდება სტანდარტების შესაბამისად, შიდა აუდიტმა დაუყოვნებლივ უნდა შეწყვიტოს ნებისმიერი განაცხადის გამოყენება, რომელიც მიუთითებს სტანდარტებთან შესაბამისობაზე. შიდა აუდიტს არ შეუძლია განაახლოს შესაბამისობის დებულების გამოყენება, სანამ ის არ გამოასწორებს შეუსაბამობას და არ გაივლის გარე შეფასებას, რომელიც დაადასტურებს სტანდარტებთან შესაბამისობას.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ სტანდარტები ემყარება პრინციპებს. სტანდარტებთან შესაბამისობის შეფასებისას შესაძლოა არსებობდეს სიტუაციები, როდესაც შიდა აუდიტი აღწევს მხოლოდ ნაწილობრივ შესაბამისობას ერთ ან რამდენიმე სტანდარტთან. შიდა აუდიტს შეუძლია წარმოაჩინოს მკაფიო განზრახვა და ერთგულება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითადი პრინციპების საბოლოოდ მისაღწევად, რომლებზეც დაფუძნებულია სტანდარტები, მაგრამ შეუძლია ქონდეს გაუმჯობესების გარკვეული

შესაძლებლობები სტანდარტებთან სრული შესაბამისობის მისაღწევად. ასეთ შემთხვევებში, შიდა აუდიტმა უნდა გაითვალისწინოს შესაბამისობის საერთო დასკვნა, შესაბამისობის დებულების გამოყენების სისწორის დადგენისას.

იმ შემთხვევაში, თუ კონკრეტული შიდა აუდიტორული შემოწმება ვერ აღწევს სტანდარტებთან შესაბამისობას, შესაძლოა შიდა აუდიტს მოეთხოვოს, რომ გაამჟღავნოს შეუსაბამისობა. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია შეუსაბამისობის, შემთხვევების გამჟღავნებაზე. დანერგვის სახელმძღვანელო 1322 – გთავაზობთ დამატებით ინფორმაციას სტანდარტებთან შეუსაბამობის შესახებ.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სხვადასხვა მტკიცებულებამ შეიძლება მიუთითოს შესაბამისობა 1321 სტანდარტთან, მათ შორის, შიდა და გარე შეფასებების ასლები, სადაც შემფასებელი ასკვნის, რომ შიდა აუდიტმა მიაღწია სტანდარტებთან შესაბამისობას. შიდა აუდიტორული დავალებების ანგარიშებმა, შიდა აუდიტის დებულებამ, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მასალებმა და შეხვედრის ოქმებმა და სხვა კომუნიკაციებმა შესაძლოა ასევე შეუწყონ ხელი ამ სტანდარტთან შესაბამისობის დადასტურებას.

განმარტების სახელმძღვანელო 1322 – შეუსაბამობის შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება

სტანდარტი 1322 – შეუსაბამობის შესახებ გამჟღავნება ინფორმაციის გამჟღავნება

თუ ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შეუსაბამობა გავლენას ახდენს შიდა აუდიტის საქმიანობის მასშტაბზე ან ოპერაციულ საქმიანობაზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ინფორმაცია ამ შეუსაბამობის ფაქტსა და მისი შედეგების შესახებ უნდა აცნობოს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია უზრუნველყოს, რომ შიდა აუდიტმა გაიაროს მუდმივი მონიტორინგი, პერიოდული თვითშეფასება და დამოუკიდებელი გარე შეფასება, როგორც ამას მოითხოვს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა. ეს შიდა და გარე შეფასებები ხორციელდება, ნაწილობრივ, შიდა აუდიტის შესაბამისობის შესაფასებლად და მოსაზრების გამოსათქმელად, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან და შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან დაკავშირებით. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი უნდა იცნობდეს შიდა აუდიტის ბოლოდროინდელ შიდა და გარე შეფასების შედეგებს.

სტანდარტი 1322 გამოიყენება იმ შემთხვევებში, როდესაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასკვნის, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა არ შეესაბამება სტანდარტებს და ეთიკის კოდექსს და შესაბამისობის არარსებობამ შეიძლება გავლენა მოახდინოს შიდა აუდიტის მთლიან მასშტაბზე ან კონკრეტულ ოპერაციაზე. მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი გაეცნოს საერთაშორისო პროფესიონალური პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო ელემენტებს, თუ როგორ შეიძლება გავლენა იქონიოს შესაბამისობის გადახრამ, შიდა აუდიტის საერთო მასშტაბზე და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელის მოლოდინებზე შესაბამისობის ნებისმიერი გადახრის ანგარიშგების შესახებ.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

ნებისმიერი შიდა და გარე შეფასების შედეგები და სტანდარტებთან შიდა აუდიტის შესაბამისობის დონე, უნდა ეცნობოს უფროს მენეჯმენტს და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, სულ მცირე ყოველწლიურად. ამ შეფასებებმა შესაძლოა გამოავლინოს დამოუკიდებლობის ან ობიექტურობის დარღვევები, აუდიტის მასშტაბის შეზღუდვები, რესურსების შეზღუდვები, ან სხვა პირობები, რომლებმაც შეიძლება გავლენა მოახდინოს შიდა აუდიტის უნარზე, შეასრულოს თავისი პასუხისმგებლობა დაინტერესებული მხარეების წინაშე. ამგვარი შეუსაბამობის შესახებ, როდესაც იგი იდენტიფიცირდება, როგორც წესი, ეცნობება ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს და აღირიცხება შეხვედრის ოქმში.

თუ შიდა აუდიტი ხუთ წელიწადში ერთხელ მაინც თუ ვერ გაივლის გარე შეფასებას, მას არ შეუძლია დაადასტუროს, რომ მისი საქმიანობა შეესაბამება სტანდარტებს (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 1321 – "შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს" – გამოყენება. ასეთ შემთხვევაში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეაფასებს ამ შეუსაბამობის ზეგავლენას.

შეუსაბამობის სხვა საერთო მაგალითები მოიცავს, მაგრამ არ შემოიფარგლება მხოლოდ ქვემოთ მოყვანილი სიტუაციებით, რომელშიც:

- შიდა აუდიტორს დაევალა აუდიტორული შემოწმება, მაგრამ იგი არ აკმაყოფილებდა ინდივიდუალური ობიექტურობის მოთხოვნებს (იხ. სტანდარტი 1120 - ინდივიდუალური ობიექტურობა).
- შიდა აუდიტმა განახორციელა შიდა აუდიტორული შემოწმება, ამასთან მას არ ჰქონდა კოლექტიური ცოდნა, უნარები და გამოცდილება, რომელიც საჭიროა შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობების შესასრულებლად (იხ. სტანდარტი 1210 – პროფესიული ცოდნა)
- შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ვერ გაითვალისწინა რისკი შიდა აუდიტის გეგმის მომზადებისას (იხ. სტანდარტული 2010 – დაგეგმვა).

ასეთ შემთხვევებში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეაფასოს შეუსაბამობა და დაადგინოს, ახდენს თუ არა იგი გავლენას შიდა აუდიტის მთლიან მასშტაბზე ან კონკრეტულზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის ასევე მნიშვნელოვანია იმის გათვალისწინება, შეუძლია თუ არა და თუ შეუძლია რამდენად, შეუსაბამო სიტუაციამ გავლენა იქონიოს შიდა აუდიტის უნარზე, შეასრულოს თავისი პროფესიული პასუხისმგებლობები ანდა დაინტერესებული მხარეების მოლოდინები. ასეთი პასუხისმგებლობები შესაძლოა მოიცავდეს, ორგანიზაციის კონკრეტულ სფეროებში აუდიტის მიერ საიმედო მარწმუნებელი საქმიანობის განხორციელების საიმედო უზრუნველყოფის შესაძლებლობას, აუდიტის გეგმის შესრულებას და მაღალი რისკის სფეროების დაფარვას.

ასეთი შეფასების შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი გაამჟღავნებს შეუსაბამობას უფროს მენეჯმენტსა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან კომუნიკაციის გზით. ხშირად, ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება გულისხმობს უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან დისკუსიას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან კომუნიკაციას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია განიხილოს შეუსაბამობა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან პირადი შეხვედრების დროს, ორგანოს თავმჯდომარესთან პირისპირ შეხვედრების დროს, ან სხვა შესაბამისი მეთოდების გამოყენებით.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის 1322 სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირების მიზნით, შიდა აუდიტმა უნდა შეინარჩუნოს სტანდარტებთან ან ეთიკის კოდექსთან ნებისმიერი შეუსაბამობის შემთხვევის და შეუსაბამობის ხასიათის დოკუმენტაცია. სხვა მტკიცებულებები, რომლებიც შესაძლოა მიუთითებდეს 1322 სტანდარტთან შესაბამისობას არის დოკუმენტაცია, რომელიც ხელს უწყობს შეუსაბამობის შიდა აუდიტზე საერთო ზემოქმედების განსაზღვრას, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმები, სადაც გაცხადებულია შიდა აუდიტის შეუსაბამობა ეთიკის კოდექსთან ან სტანდარტებთან, ან მემორანდუმები ან გაგზავნილი ელექტრონული ფოსტა ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისთვის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთვის, რომელიც განიხილავს ასეთ შეუსაბამობას. ეს შეუძლია მოიცავდეს დასრულებული ნებისმიერი შიდა ან გარე შეფასების შედეგებს, აგრეთვე ნებისმიერ კომუნიკაციას, რომელიც დოკუმენტურად ადგენს შესაბამისობის არარსებობას და მის გავლენას შიდა აუდიტის მასშტაბზე ან ოპერაციაზე.

განმარტების სახელმძღვანელო 2000 – შიდა აუდიტის საქმიანობის მართვა

სტანდარტი 2000 – შიდა აუდიტის საქმიანობის მართვა

იმისათვის, რომ უზრუნველყოფილი იქნას შიდა აუდიტის ერთეულის მიერ ორგანიზაციისათვის სარგებლის შექმნა, შიდა აუდიტის ერთეულის ხელმძღვანელმა ეფექტიანად უნდა მართოს ის.

ინტერპრეტაცია

ეფექტიანად ითვლება ისეთი მართვა, როცა:

- შიდა აუდიტის ერთეული აღწევს დასახულ მიზნებს და ასრულებს შიდა აუდიტის დებულებით განსაზღვრულ ფუნქციებს;
- შიდა აუდიტის ერთეულის საქმიანობა შესაბამისობაშია სტანდარტებთან;
- პიროვნებები, რომლებიც დასაქმებულნი არიან შიდა აუდიტის ერთეულში იცავენ ეთიკის კოდექსს და სტანდარტებს;
- შიდა აუდიტი მხედველობაში იღებს ინფორმაციას მიმდინარე ტენდენციებისა და იმ ახლად წარმოშობილ თემებსა და პრობლემებზე, რომლებსაც შეუძლიათ ზეგავლენა მოახდინონ ორგანიზაციაზე.

შიდა აუდიტის ერთეულის მიერ, ორგანიზაციისათვის დაინტერესებული მხარეებისათვის, ქმნის ღირებულებას, მაშინ როცა ის მხედველობაში იღებს ორგანიზაციის სტრატეგიას, მიზნებსა და რისკებს; იღწვის გააძლიეროს მმართველობა, რისკი მართვა და კონტროლების პროცესების; ამასთანავე, ობიექტურად იძლევა შესაბამის რწმუნებას.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ეს სტანდარტი განსაზღვრავს მინიმალურ კრიტერიუმებს, რომლებიც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დააკმაყოფილოს შიდა აუდიტის მართვისას. ინტერპრეტაციის თითოეულ ელემენტთან დაკავშირებული მოთხოვნების განხილვა ხელს შეუწყობს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, ამ სტანდარტის განხორციელებაში.

როგორც ეს სტანდარტი მიუთითებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია შიდა აუდიტის მართვაზე ისე, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა მთლიანობაში შეესაბამებოდეს სტანდარტებს, ხოლო ცალკეული შიდა აუდიტორების ქმედებები შეესაბამებოდეს სტანდარტებს და ეთიკის კოდექსს. ამრიგად, მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი რეგულარულად იყენებდეს საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს შესაბამისობას დეტალური საკითხების გადასაჭრელად.

სტანდარტი 2000 მიუთითებს რამდენიმე ფუნდამენტურ ასპექტზე, რასთანაც შესაბამისობაში უნდა იყოს შიდა აუდიტის საქმიანობა, რათა მან ღირებულება შემატოს თავის ორგანიზაციას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია დაიწყოს შიდა აუდიტის მიზნისა და პასუხისმგებლობის განხილვით, რომელიც მის მიერ შეთანხმებულია უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან

და წარმოდგენილია შიდა აუდიტის დებულებაში. ორგანიზაციული სქემის შესწავლა აუდიტის ხელმძღვანელს დაეხმარება დაადგინოს ორგანიზაციის დაინტერესებული მხარეები, სტრუქტურა და საანგარიშგებო ურთიერთობები. ორგანიზაციის სტრატეგიული გეგმის შესწავლა აუდიტის ხელმძღვანელს გააცნობს ორგანიზაციის სტრატეგიას, მიზნებსა და რისკებს. განხილული რისკები უნდა მოიცავდეს მიმდინარე ტენდენციებსა და ისეთ წამოჭრილ საკითხებს, რომლებიც დაკავშირებულია მრეწველობის სექტორთან რომელშიც ფუნქციონირებს ორგანიზაცია, თავად შიდა აუდიტის პროფესიასთან, მარეგულირებელ მოთხოვნებთან და პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ვითარებასთან. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მოიპოვოს დამატებითი ინფორმაცია სტრატეგიული გეგმის შესახებ, უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან საუბრისას.

ასეთი წინასწარ გააზრებული მოსამზადებელი ქმედებები საფუძველს უქმნის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს მართოს შიდა აუდიტი ისე, რომ ღირებულება შემატოს ორგანიზაციას მისი მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესებს გაუმჯობესების გზით და შესაბამისი მარწმუნებელი საქმიანობის განხორციელებით.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

ზემოთ მოხსენებული ინფორმაციის განხილვის შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს შიდა აუდიტის სტრატეგიასა და მიდგომას, რომელიც აუდიტს შეუსაბამებს ორგანიზაციის ხელმძღვანელობის მიზნებსა და მოლოდინებს. გარდა ამისა, როგორც 2010 სტანდარტშია ნათქვამი, აუდიტის ხელმძღვანელი ქმნის რისკებზე დაფუძნებულ შიდა აუდიტის გეგმას, შიდა აუდიტის მარწმუნებელი და საკონსულტაციო პრიორიტეტების დასადგენად. გეგმის მომზადების პროცესში გათვალისწინებულია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სურვილები და აგრეთვე დოკუმენტირებული წლიური რისკის შეფასების შედეგები. (სტანდარტი 2010. A1).

შიდა აუდიტის გეგმაში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, განსაზღვრავს შიდა აუდიტის მასშტაბს და ანგარიშგებას, განსაზღვრავს პროგრამის მისაღწევად საჭირო რესურსებს და ასახავს შიდა აუდიტის განხორციელების, საქმიანობის შეფასების და გეგმასთან მიმართებაში პროგრესის მიდგომას. 2020 სტანდარტის მიხედვით შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია: გეგმის, საჭირო რესურსების და რესურსების ლიმიტირების გავლენის შესახებ ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსა და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან კომუნიკაციაზე და მათგან თანხმობის მიღებაზე და დამტკიცებაზე. ასევე უნდა მოხდეს მათთან გეგმის მნიშვნელოვანი შუალედური ცვლილებების შეთანხმება და დამტკიცება. როგორც 2030 სტანდარტშია აღნიშნული, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა უზრუნველყოს შიდა აუდიტის რესურსების ეფექტურად განთავსება დამტკიცებული აუდიტის გეგმის მისაღწევად. შიდა აუდიტის მართვაში სისტემატური და დისციპლინირებული მიდგომის განსახორციელებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოს და ადგენს შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებს (სტანდარტი 2040). შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურის დოკუმენტები ხშირად ერთიანდება შიდა აუდიტის სახელმძღვანელოში, რომელსაც იყენებს შიდა აუდიტი თავის საქმიანობაში. დოკუმენტებში შესაძლოა შედიოდეს შიდა აუდიტორების პროფესიული სწავლების მეთოდები და ინსტრუმენტები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მოითხოვოს შიდა აუდიტორების მიერ ხელმოწერით დადასტურება, რომ ისინი გაეცნენ და მათ გააცნობიერეს შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები.

2000 სტანდარტი წარმოადგენს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას იმის უზრუნველსაყოფად, რომ შიდა აუდიტორული საქმიანობა ორგანიზაციას სძენს დამატებით ღირებულებას, ობიექტურად განხორციელებული შესაბამისი მარწმუნებელი საქმიანობით და ორგანიზაციის მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების გაუმჯობესების წინადადებების შემოთავაზებით. 2100 სერიის სტანდარტები და დანერგვის სახელმძღვანელოები აღწერს იმ მოთხოვნებსა და პროცესებს, რომლებიც საშუალებას აძლევს შიდა აუდიტს მიღწიოს ამ მიზნებს.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი უზრუნველყოფს შიდა აუდიტის ეფექტურ მართვას, შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების მიმართ, როგორც ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების, ასევე მთლიანად შიდა აუდიტის შესაბამისობის მონიტორინგის საშუალებით. შესაბამისად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე პასუხისმგებელია ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის განხორციელებაზე, როგორც ამას ითვალისწინებს სტანდარტი 1300, და 1200 სერიის სტანდარტებთან დაკავშირებული მეთოდები და ინსტრუმენტები.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა შეაფასოს შიდა აუდიტის ეფექტურობა სტანდარტ 2000 – თან შესაბამისობის მისაღწევად. როგორც წესი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს შიდა აუდიტის ეფექტურობისა და ეფექტიანობის შეფასების მეთოდებს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ ამ მიზნისთვის გამოყენებული საშუალებები მოიცავს უკუკავშირის მიღებას აუდიტის ობიექტის აუდიტის შემდგომი გამოკითხვების საშუალებით, ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების ყოველწლიური შეფასების განხორციელებას, ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის განხორციელებას და ორგანიზაციის შიდა აუდიტის ბენჩმარკინგს ინდუსტრიის იგივე სექტორში მომუშავე სხვა განვითარებულ შიდა აუდიტის ჯგუფებთან.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

იმის მტკიცებულება, თუ რამდენად კარგად იმართებოდა შიდა აუდიტი და მატებს თუ არა იგი თავის ორგანიზაციას დამატებით ღირებულებას, დევს აუდიტის ობიექტების აუდიტის შემდგომ გამოკითხვების შედეგებში და უკუკავშირის სხვა წყაროებში. გარდა ამისა, შიდა და გარე შეფასებები ხელს უწყობს შიდა აუდიტის შესაბამისობის შეფასებას შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო მითითებების მიმართ, მათ შორის, შიდა აუდიტის მართვის ინდიკატორების მიმართ. შესაბამისობის დადასტურებისთვის შესაძლოა ასევე გამოყენებულ იქნას შედარების შედეგები ეკონომიკის შესაბამისი დარგის სტანდარტთან.

იმის გამო, რომ სტანდარტი 2000 მოითხოვს შესაბამისობის მტკიცებულებას არა მხოლოდ შიდა აუდიტის დონეზე, არამედ ცალკეული შიდა აუდიტორის დონეზე, მტკიცებულებები, რომლებიც მხარს უჭერს 1200 სერიის სტანდარტებს შეიძლება ასევე სასარგებლო იყოს. ეს შესაძლოა მოიცავდეს ინდივიდუალურ შიდა აუდიტორთა და შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის საზედამხედველო და კოლეგების მხრიდან შეფასებებს, შიდა აუდიტის საქმიანობასა და შესაბამისობასთან დაკავშირებული საბოძებით.

2000 სერიის სტანდარტებთან შესაბამისობის მტკიცებულება (ანუ სტანდარტები 2010- დან 2070) წარმოადგენს დამატებით მტკიცებულებას სტანდარტ 2000-თან შესაბამისობის შესახებ.

განმარტების სახელმძღვანელო 2010 – დაგეგმვა

სტანდარტი 2010 — დაგეგმვა

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს რისკზე ორიენტირებული გეგმა, რომელიც განსაზღვრავს შიდა აუდიტის საქმიანობის პრიორიტეტებს, ორგანიზაციის მიზნების შესაბამისად.

ინტერპრეტაცია

რისკზე ორიენტირებული გეგმის შესამუშავებლად შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი რჩევებისათვის მიმართავს ოპერაციულ მენეჯმენტს, აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, რათა მიიღოს ინფორმაცია ორგანიზაციის სტრატეგიის, საქმიანობის ძირითადი მიზნების, თანამდევრი რისკებისა და მათი მართვის პროცესების თაობაზე. ორგანიზაციის საქმიანობის, ოპერაციების, რისკების, პროგრამების, სისტემებისა და კონტროლების პროცედურების ცვლილებისას შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა საჭიროებისამებრ უნდა გადახედოს და განაახლოს საქმიანობის გეგმა.

2010.A1 – შიდა აუდიტის საქმიანობის გეგმა უნდა ეფუძნებოდეს სულ მცირე წელიწადში ერთხელ განხორციელებულ რისკების ფორმალიზებული და დოკუმენტირებული შეფასების შედეგებს. ამ პროცესში გათვალისწინებული უნდა იქნას აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოსაზრებები.

2010.A2 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განსაზღვროს და გაითვალისწინოს თუ რა მოლოდონი გააჩნია ოპერაციულ მენეჯმენტს, აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსა და სხვა დაინტერესებულ მხარეებს შიდა აუდიტის მოსაზრების და სხვა შემატყობველი შეფასებების გამოხატვასთან დაკავშირებით.

2010.C1 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა საჭიროა შეაფასოს საკონსულტაციო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებით შემოთავაზებული მოთხოვნები, იმის გათვალისწინებით, თუ რა შესაძლებლობები არსებობს ამ მომსახურების გაწევით ორგანიზაციის რისკების მართვის პროცესების, სარგებლის შექმნისა და მისი ოპერაციული საქმიანობის გაუმჯობესების თვალსაზრისით. გასაწევი მომსახურებები ასახული უნდა იქნას გეგმაში.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის გეგმა მიზნად ისახავს უზრუნველყოფას, რომ შიდა აუდიტის მიერ ადეკვატურად იქნება მოცული ის სფეროები, სადაც ძირითადი რისკების ყველაზე დიდი ზემოქმედებაა, რამაც შესაძლოა გავლენა მოახდინოს ორგანიზაციის მიერ თავისი მიზნების მიღწევის უნარზე. ეს სტანდარტი მიუთითებს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, დაიწყოს შიდა აუდიტის გეგმის მომზადება უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან კონსულტაციის გზით, რათა კარგად გაიგოს და გაიაზროს ორგანიზაციის სტრატეგია, მიზნები, რისკები და რისკების მართვის პროცესები. ასეთი

მიდგომით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ითვალისწინებს ორგანიზაციის რისკის მართვის პროცესების მოწიფებულობას, მათ შორის, იყენებს თუ არა ორგანიზაცია რისკის მართვის ოფიციალურ კონცეფციას, რისკის შეფასების, დოკუმენტირებისა და მართვის მიზნით. ნაკლებად მოწიფულმა ორგანიზაციებმა შესაძლოა გამოიყენონ რისკის მართვის ნაკლები ფორმალური საშუალებები.

შიდააუდიტის ხელმძღვანელის მოსამზადებელი ქმედებები, როგორც წესი, მოიცავს რისკის შეფასების შედეგების გადახედვას, რომელიც აღმასრულებელმა ხელმძღვანელმა განახორციელა. აუდიტის ხელმძღვანელს, შეუძლია გამოიყენოს ისეთი საშუალებები, როგორცაა ინტერვიუები, გამოკითხვები, შეხვედრები და სემინარები, იმისათვის რათა თავად მოიპოვოს ორგანიზაციის სხვადასხვა დონეზე რისკებზე ინფორმაცია, როგორც აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის, ასევე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და სხვა დაინტერესებული მხარეების დონეზე.

განხორციელებისათვის გასათვალისწინებელი საკითხები

რისკის მართვაში ორგანიზაციის მიდგომის გაცნობა და გააზრება შესაძლოა დაეხმაროს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, რომ გადაწყვიტოს, თუ როგორ უნდა მოახდინოს აუდიტის სამყაროს ორგანიზება ან უკვე არსებულის განახლება, რომელიც შედგება ყველა კრიტიკული რისკის ზეგავლენის ქვეშ მყოფი სფეროსგან, რომელიც შეიძლება დაექვემდებაროს შიდა აუდიტს და რის შედეგადაც შესაძლებელი იქნება, შეიქმნას შესასრულებელი აუდიტორული სამუშაოების, ნუსხა, რომლებიც შესაძლოა განახორციელოს შიდა აუდიტმა.

აუდიტის სამყარო მოიცავს ორგანიზაციის სტრატეგიულ გეგმასთან დაკავშირებულ პროექტებსა და ინიციატივებს და ის შესაძლოა ორგანიზებული იყოს ბიზნეს ერთეულების, პროდუქტის ან მომსახურების მიმართულებების, სამუშაო პროცესების, პროგრამების, სისტემების ან კონტროლების მიხედვით.

კრიტიკული რისკების დაკავშირება კონკრეტულ მიზნებთან და სამუშაო პროცესებთან შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ეხმარება აუდიტის სამყაროს ორგანიზებაში და პრიორიტეტული რისკების განსაზღვრაში. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იყენებს რისკ-ფაქტორების მიდგომას, როგორც შიდა, ისე გარე რისკების გათვალისწინების მიზნით. შიდა რისკებმა შეიძლება გავლენა მოახდინოს ორგანიზაციის ძირითად პროდუქტებსა და მომსახურებებზე, პერსონალზე და სისტემებზე. შიდა რისკებთან დაკავშირებული შესაბამისი რისკ-ფაქტორები მოიცავს სფეროში რისკის ცვლილების ხარისხს სფეროში ბოლო აუდიტის ჩატარების შემდეგ, კონტროლების ხარისხსა და სხვა. გარე რისკები შესაძლოა დაკავშირებული იყოს კონკურენციასთან, მომწოდებლებთან, ან ინდუსტრიისთვის დამახასიათებელი სხვა საკითხებთან. გარე რისკებისთვის შესაბამისი რისკის ფაქტორები შეიძლება მოიცავდეს მარეგულირებელ ან სამართლებრივ ცვლილებებს და სხვა პოლიტიკურ და ეკონომიკურ ფაქტორებს.

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ აუდიტის სამყარო, რამდენადაც ეს შესაძლებელია, მოიცავს ორგანიზაციის ყველა იმ არეალს, რომლებიც ექვემდებარება მნიშვნელოვან რისკს, შიდა აუდიტი, როგორც წესი, დამოუკიდებლად განიხილავს და დაადასტურებს იმ მთავარ რისკებს, რომლებიც განსაზღვრულია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ. 2010.A1 სტანდარტის თანახმად, შიდა აუდიტის გეგმა უნდა ემყარებოდეს დოკუმენტურად მომზადებულ რისკების შეფასებას, რაც მინიმუმ წელიწადში ერთხელ განხორციელდება და რომელიც ასევე ითვალისწინებს ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოსაზრებებს. როგორც ტერმინებში ნათქვამია, რისკები იზომება მოხდენის ალბათობისა და ზეგავლენის სიდიდეების მიხედვით.

შიდა აუდიტის გეგმის შემუშავებისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე განიხილავს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ანდა ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ნებისმიერ მოთხოვნას და შიდა აუდიტის უნარს დაეყრდნოს მარწმუნებელი სხვა შიდა და გარე მომწოდებლის მუშაობას (2050 სტანდარტის შესაბამისად).

ზემოხსენებული ინფორმაციის შეგროვებისა და განხილვის შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს შიდა აუდიტის გეგმას, რომელიც ჩვეულებრივ მოიცავს:

- შემოთავაზებულ შიდა აუდიტორული დავალებების ჩამონათვალს (და დაზუსტებას იმის შესახებ, შემოწმება მარწმუნებელი თუ, საკონსულტაციო ხასიათის).
- თითოეული შემოთავაზებული აუდიტორული შემოწმების არჩევის საფუძველს (მაგალითად, რისკის შეფასება, ბოლო აუდიტის ჩატარებიდან გასული დრო, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ცვლილება და ა.შ.).
- თითოეული შემოთავაზებული აუდიტორული შემოწმების მიზნებსა და მასშტაბს.
- ინიციატივების ან პროექტების ჩამონათვალი, რომლებიც წარმოიქმნება შიდა აუდიტის სტრატეგიიდან, მაგრამ შესაძლოა პირდაპირ არ იყოს დაკავშირებული შიდა აუდიტორულ შემოწმებასთან.

მიუხედავად იმისა, რომ აუდიტის გეგმები, როგორც წესი, მზადდება ყოველწლიურად, მათი შემუშავება შესაძლებელია სხვა ციკლის შესაბამისად. მაგალითად, შიდა აუდიტს შეუძლია შეინარჩუნოს განმეორებადი 12-თვიანი აუდიტის გეგმა და პროექტების თავიდან შეფასება განახორციელოს ყოველ კვარტალურად. ან, შიდა აუდიტმა შეიმუშაოს რამდენიმე წლიანი აუდიტის გეგმა და შეაფასოს იგი ყოველწლიურად.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს შიდა აუდიტის გეგმას ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან, იმისათვის რათა შექმნას სხვადასხვა დაინტერესებული მხარეების პრიორიტეტებს შორის შესაბამისობა. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე ამუშავებს იმ რისკების სფეროებს, რომლებიც არ არის შესული მის მიერ მომზადებულ გეგმაში. მაგალითად, ეს განხილვა შეიძლება იყოს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის შესაძლებლობა, რომ გადახედოს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის როლებსა და პასუხისმგებლობებს რისკის მართვასთან დაკავშირებით და შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობისა და ობიექტურობის შენარჩუნების სტანდარტებთან დაკავშირებით (სტანდარტი 1100 სტანდარტი 1130. C2). შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი გაიაზრებს და გეგმაში ასახავს დაინტერესებული მხარეებისგან მიღებულ ნებისმიერ უკუკავშირს გეგმის დასრულებამდე.

შიდა აუდიტის გეგმა საკმარისად მოქნილია, რათა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს საშუალება მისცეს გადახედოს მას და შეცვალოს იგი საჭიროებისამებრ, ორგანიზაციის, რისკების, ოპერაციების, პროგრამების, სისტემების და კონტროლების ცვლილებების შესაბამისად. ამასთან, უნდა განხორციელდეს მნიშვნელოვანი ცვლილებების კომუნიკაცია ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან 2020 სტანდარტის შესაბამისად.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის 2010 სტანდარტთან შესაბამისობის მტკიცებულება არსებობს როგორც დოკუმენტურ შიდა აუდიტის გეგმაში, ასევე რისკის შეფასებაში, რომელსაც ემყარება გეგმა. დამადასტურებელი მტკიცებულება ასევე შეიძლება არსებობდეს შეხვედრების ოქმებში, სადაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა განიხილა აუდიტის სამყარო და რისკის შეფასება ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსა და ხელმძღვანელებთან. გარდა ამისა, წარდგენილი memo- ს საშუალებით შეიძლება გამოყენებულ იქნას აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ცალკეულ წევრებთან მსგავსი საუბრების დოკუმენტირებისთვის ორგანიზაციის სხვადასხვა დონეზე.

განმარტების სახელმძღვანელო 2020 –

კომუნიკაცია-გეგმის წარდგენა და დამტკიცება

სტანდარტი 2020 – კომუნიკაცია - გეგმის წარდგენა და დამტკიცება

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს განსახილველად და დასამტკიცებლად უნდა წარუდგინოს შიდა აუდიტის საქმიანობის გეგმა მის შესასრულებლად საჭირო ადამიანური და მატერიალური რესურსების მითითებით, ასევე ინფორმაცია საანგარიშგებო პერიოდში გეგმის მნიშვნელოვანი ცვლილებების თაობაზე, მათ შორის შუალედური ცვლილებები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა წარადგინოს ინფორმაცია იმ ზეგავლენის შესახებ, რომელიც ექნება რესურსების რაიმე სახით შეზღუდვას შიდა აუდიტზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შიდა აუდიტის გეგმის, შიდა აუდიტის რესურსების მოთხოვნის, და რესურსების ლიმიტირების გავლენის შესახებ კომუნიკაციამდე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს ამ გეგმის განსახორციელებლად საჭირო რესურსებს, რისკის საფუძველზე დაგეგმვის პროცესში გამოვლენილ პრიორიტეტებზე დაყრდნობით (2010 სტანდარტი). რესურსები შესაძლოა შეიცავდეს პერსონალს (მაგალითად, შრომის საათები და უნარები), ტექნოლოგიებს (მაგალითად, აუდიტის საშუალებები და ტექნიკა), დრო / გრაფიკს (რესურსების ხელმისაწვდომობა) და დაფინანსებას. რესურსების ნაწილი, როგორც წესი, ინახება თადარიგში, აუდიტის გეგმაში ცვლილებების განსახორციელებლად. ეს ცვლილებები შეიძლება წარმოიშვას, მაგალითად, გაუთვალისწინებელი რისკების მოხდენის გამო, რომლებმაც შესაძლოა გავლენა იქონიოს ორგანიზაციაზე, ან ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობაზე ანდა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მხრიდან საკონსულტაციო საქმიანობის განხორციელების მოთხოვნაზე. მაგალითად, ახალი შიდა აუდიტის განხორციელების საჭიროება შესაძლოა წარმოიშვას, როდესაც წარმოიშვება ახალი რისკები, ორგანიზაციული გასხვისების ან შერწყმის, პოლიტიკური გაურკვევლობის ან მარეგულირებელი მოთხოვნების ცვლილების გამო.

სასარგებლოა, თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა წინასწარ შეთანხმდებიან ცვლილებების იმ კრიტერიუმებზე, რომლის დადგომის შემთხვევაშიც ცვლილება ჩაითვლება მნიშვნელოვნად და მოითხოვს მსჯელობას და ასევე შეთანხმდებიან შესაბამის კომუნიკაციის პროტოკოლზე. ამ კრიტერიუმების ასახვა შიდა აუდიტის დებულებაში ან სხვა დოკუმენტში სასარგებლო შეიძლება იყოს.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ ახდენს შიდა აუდიტის გეგმაში ასახული აუდიტორული დავალებების აღრიცხვას და შემდეგ აფასებს რესურსების ტიპებსა და რაოდენობას, რაც საჭიროა თითოეული აუდიტორული შემოწმების შესასრულებლად. შეფასებები ძირითადად ემყარება წარსულ გამოცდილებას, კონკრეტულ შემოწმებასთან ანმსგავს შემოწმებასთან მიმართებაში. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შეადაროს რესურსები, ერთის მხრივ, რომლებიც საჭიროა აუდიტის გეგმის პრიორიტეტების შესასრულებლად და მეორეს მხრივ, ხელმისაწვდომია შიდა აუდიტში მიმდინარე ეტაპზე, რათა დაადგინოს არსებობს თუ არა რესურსების შეზღუდულობა. ეს შედარება ასევე შესაძლოა გამოყენებულ იქნეს, გამოვლენილი რესურსების ლიმიტირება, აუდიტზე ზეგავლენის დასადგენად.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, ხვდება ცალკეულ ხელმძღვანელ პირებს ორგანიზაციაში, რათა გააცნოს მათ აუდიტის გეგმა და მოიპოვოს მხარდაჭერა მასზე, სანამ იგი ოფიციალურად წარუდგენს გეგმას დასამტკიცებლად ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს. ასეთი შეხვედრების დროს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გაითვალისწინოს ხელმძღვანელი პირების ნებისმიერ შეშფოთება, რომელიც შეიძლება მათ გამოხატონ, მოახდინოს მათი შესაბამისი ასახვა გეგმაში და მოიპოვოს ამ პირებისაგან ასეთი გეგმის მხარდაჭერა. ეს პროცესი შესაძლოა მოიცავდეს დამატებითი ინფორმაციის მიღებას შემოთავაზებული შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელების დროის და ხელმისაწვდომი რესურსების შესახებ. აღნიშნულმა შესაძლოა მოიტანოს ცვლილებები, რომლებიც გავლენას ახდენს სამუშაოების მასშტაბზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ ამ დისკუსიების შედეგად მიღებული ცოდნა დაეხმარება მას განსაზღვროს საჭიროა თუ არა რაიმე შესწორების შეტანა შიდა აუდიტის გეგმაში, სანამ იგი დასამტკიცებლად წარედგინება ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შიდა აუდიტის გეგმის ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან წარდგენა, როგორც წესი, ხდება შეხვედრის დროს, რომელსაც შეიძლება ესწრებოდეს ასევე უფროსი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა. შემოთავაზებული შიდა აუდიტის გეგმა შეიძლება შეიცავდეს:

- შემოთავაზებულ აუდიტორული სამუშაოების ნუსხას (და დაზუსტებას იმის შესახებ, არის თუ არა შემოწმება მარწმუნებელი თუ საკონსულტაციო ხასიათის).
- თითოეული შემოთავაზებული შიდა აუდიტორულ შემოწმების, არჩევის საფუძველს (მაგალითად, რისკის შეფასება, ბოლო აუდიტის ჩატარებიდან გასული დრო, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობას ცვლილება და ა.შ.).
- თითოეული შემოთავაზებული შიდა აუდიტორულ შემოწმების მიზნებსა და მასშტაბს.
- ინიციატივების ან პროექტების ჩამონათვალს, რომლებიც წარმოიშვება შიდა აუდიტის სტრატეგიიდან, მაგრამ შესაძლოა პირდაპირ არ იყოს დაკავშირებული შიდა აუდიტორულ შემოწმებასთან.

რესურსების ლიმიტირება ზეგავლენას ახდენს შიდა აუდიტის გეგმის წარმატებით განხორციელებაზე. მაგალითად, თუ შიდა აუდიტის რესურსები არ არის საკმარისი გეგმაში შემოთავაზებული ყველა შიდა აუდიტორულ შემოწმების განსახორციელებლად, მაშინ შესაძლოა ზოგიერთი შემოწმება გადაიდოს და მისი შესაბამისი რისკები დარჩეს პასუხისმგებელი. ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან პრეზენტაციის დროს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს შემოთავაზებულ შიდა აუდიტის გეგმას და რისკის

შეფასებას, რომელსაც ეს გეგმა ემყარება. იგი მიუთითებს იმ რისკებზე, რომლებიც პასუხგაცემული იქნება შესაბამისი შიდა აუდიტორული დავალებებით, და ასევე იმ რისკებზე, რომლებზეც პასუხის გაცემა შეუძლებელი იქნება შიდა აუდიტის რესურსების ლიმიტირების გამო. ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს წევრებს შეუძლიათ განიხილონ ეს ინფორმაცია და რეკომენდაციები მისცენ აუდიტის ხელმძღვანელს შიდა აუდიტის გეგმის საბოლოოდ დამტკიცებამდე.

შიდა აუდიტის გეგმა შემუშავებულია საკმარისი მოქნილობით, რათა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეძლოს მისი საქმიანობის მიხედვით მისადაგება ორგანიზაციის რისკების, ოპერაციების, პროგრამების, სისტემებისა და კონტროლების ცვლილებების შესაბამისად. ამასთან, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განიხილოს აუდიტის გეგმაში შეტანილი მნიშვნელოვანი ცვლილებები, მათი საფუძველი და პოტენციური ზეგავლენა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, მათგან ამ ცვლილებების დამტკიცების მისაღებად. რეგულარულად დაგეგმილი კვარტალური ან ნახევარწლიანი ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომები იძლევა შიდა აუდიტის გეგმის გადახედვისა და კორექტირების შესაძლებლობას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აჩვენოს შესაბამისობა 2020 სტანდარტთან, შიდა აუდიტის გეგმის კომუნიკაციის შესახებ ჩანაწერების საფუძველზე. შესაბამისობის დადასტურება, აგრეთვე შეიძლება, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის მასალების ასლის საშუალებით, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის გეგმას, რომელიც შემოთავაზებულია განხილვისა და დამტკიცებისთვის. პირადი დისკუსია უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან შესაძლოა დოკუმენტირებული იყოს მემორანდუმის, ელექტრონული ფოსტის ან კომენტარების საშუალებით, რომლებიც გაკეთდა შიდა აუდიტის მიერ რისკის შეფასების პროცესში. როგორც წესი, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმები შეიცავს შიდა აუდიტის გეგმის განხილვისა და დამტკიცების, ნებისმიერი შუალედური ცვლილებების, ანდა ნებისმიერი რესურსის ლიმიტირების გავლენის შესახებ ჩანაწერებს.

განმარტების სახელმძღვანელო 2030 – რესურსების მართვა

სტანდარტი 2030 – რესურსების მართვა

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა უზრუნველყოს, რომ შიდა აუდიტის რესურსები სათანადო და საკმარისია და შეთანხმებული გეგმის შესასრულებლად ეფექტიანად გამოიყენება.

ინტერპრეტაცია

ტერმინი „სათანადო“ ნიშნავს გეგმის შესასრულებლად საჭირო ცოდნის, უნარებისა და სხვა კვალიფიკაციების ერთობლიობას. „საკმარისი“ ნიშნავს გეგმის შესასრულებლად საჭირო რესურსების რაოდენობას. რესურსები გამოიყენება ეფექტიანად, თუ შეთანხმებული გეგმის შესრულება ოპტიმალურად ხორციელდება.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის გეგმის შემუშავებისას (სტანდარტი 2010) და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან (სტანდარტი 2020) განხილვისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მათთან აწარმოებს დისკუსიას ამ გეგმის პრიორიტეტების შესასრულებლად საჭირო რესურსების შესახებ. 2030 სტანდარტის დანერგვის მიზნით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ ინწყებს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ დამტკიცებულ შიდა აუდიტის გეგმაში შიდა აუდიტისთვის ხელმისაწვდომი რესურსების უფრო ღრმად გააზრებით.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ყურადღებით განიხილავს შიდა აუდიტის პერსონალის რაოდენობას და პროდუქტიული სამუშაო საათების შესაძლო რაოდენობას, ორგანიზაციის გრაფიკის ფარგლებში შიდა აუდიტის გეგმის განსახორციელებლად. პროდუქტიული სამუშაო საათები ზოგადად გამორიცხავს ისეთ ფაქტორებს, როგორცაა ანაზღაურებადი არასამუშაო დრო და სასწავლო და ადმინისტრაციული დავალებების შესრულებაზე დახარჯული დრო. შიდა აუდიტის კოლექტიური ცოდნის, უნარებისა და სხვა კომპეტენციების განხილვის განსახორციელებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გადახედოს უნარების შეფასების დოკუმენტებს, თუ ეს შესაძლებელია, ან შეაგროვოს ინფორმაცია აუდიტის თანამშრომლების მუშაობის შეფასებისა და აუდიტის შემდგომი გამოკითხვებისგან.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე გაიზრებს შიდა აუდიტისთვის დამტკიცებულ ბიუჯეტს და განიხილავს ტრენინგების, ტექნოლოგიების ან დამატებითი პერსონალის აყვანის შესაძლებლობებს შიდა აუდიტის გეგმის შესასრულებლად.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

დამტკიცებულ შიდა აუდიტის გეგმაში განსაზღვრული შიდა აუდიტორული დავალებებისათვის კონკრეტული რესურსების გამოყოფისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიძლება განიხილოს, თუ როგორ შეესაბამება არსებული რესურსები კონკრეტულ უნარებსა და ვადებს, რომლებიც საჭიროა შიდა აუდიტორული დავალებების შესრულებისთვის. ამ პროცესის განმავლობაში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, მუშაობს იმ ხარვეზების შესავსებად, რომლებიც შესაძლოა გამოვლენილი იყოს.

შიდა აუდიტის პერსონალის ცოდნას, უნარებსა და კომპეტენციებთან დაკავშირებული ხარვეზების შესავსებად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია უზრუნველყოს არსებული პერსონალის ტრენინგი, სთხოვოს ორგანიზაციის ექსპერტს იმუშაოს შიდა აუდიტში მოწვეული აუდიტორის სტატუსით, დაიქირაოს დამატებითი პერსონალი, ან გარე მომსახურების მომწოდებელი. თუ, რესურსების რაოდენობა არასაკმარისია დაგეგმილი შიდა აუდიტორული დავალებების ეფექტურად და ეფექტიანად დასაფარად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია დამატებითი პერსონალის დაქირავება, შიდა აუდიტის შემოწმებაში რესურსების ჩართვა შიდა აუდიტის გარედან, ან ორგანიზაციის გარედან, ერთი ან რამდენიმე მოწვეული აუდიტორის გამოყენება, ან როტაციული აუდიტის პროგრამის შემუშავება.

შიდა აუდიტორული დავალებების განხორციელების გრაფიკის შემუშავებისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ითვალისწინებს ორგანიზაციის სამუშაო გრაფიკს, ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების გრაფიკებს და აუდიტის ობიექტების ხელმისაწვდომობას. მაგალითად, თუ საჭიროა შიდა აუდიტორულ შემოწმების წლის კონკრეტულ პერიოდში განხორციელება, ამ შემოწმებისათვის საჭირო რესურსებიც ასევე უნდა იყოს ხელმისაწვდომი იგივე დროის პერიოდში. ანალოგიურად, თუ აუდიტის ობიექტი მიუწვდომელია შეზღუდულია წლის გარკვეული პერიოდის განმავლობაში ორგანიზაციის საჭიროებების გამო, შიდა აუდიტორულ შემოწმება დაინიშნება განსხვავებულ დროს (არა აღნიშნულ) პერიოდში.

იმის გამო, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განახორციელოს ანგარიშგება ლიმიტირებული რესურსების ზეგავლენის (სტანდარტი 2020) და გეგმასთან მიმართებაში შიდა აუდიტის საქმიანობის შესახებ (სტანდარტი 2060), შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის აუცილებელია, რომ რეგულარულად აწარმოოს მუდმივი მონიტორინგი და შეფასება რესურსების ადეკვატურობაზე. იმის უზრუნველსაყოფად, რომ რესურსები არის შესაბამისი, საკმარისი და ეფექტურად განაწილებული შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს საბოძს რათა შეაფასოს შიდა აუდიტის საქმიანობა და ხელს უწყობს უკუკავშირის მიღებას შიდა აუდიტის ობიექტებიდან.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის დოკუმენტაცია, რომელიც ადასტურებს 2030 სტანდარტთან შესაბამისობას, შესაძლოა შეიცავდეს შიდა აუდიტის გეგმას, რომელიც შეიცავს შიდა აუდიტორული დავალებების განხორციელების სავარაუდო გრაფიკს და გამოყოფილ რესურსებს. გარდა ამისა, აუდიტის შემდგომი შედარება ბიუჯეტით გათვალისწინებული საათების რეალურად დახარჯულ საათებთან შეიძლება იყოს დოკუმენტირებული, იმის დასადასტურებლად, რომ რესურსები ეფექტურად იყო განაწილებული. შიდა აუდიტისა და ცალკეული შიდა აუდიტორების, აუდიტის ობიექტების მხრიდან შეფასებების შედეგები, ხშირად აისახება აუდიტის შემდგომ ანგარიშებში, გამოკითხვებსა და წლიურ ანგარიშებში.

განმარტების სახელმძღვანელო 2040 – პოლიტიკა და პროცედურები

სტანდარტი 2040 – პოლიტიკა და პროცედურები

შიდა აუდიტის ერთეულის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს და დანერგოს ერთეულის საქმიანობის მარეგულირებელი წერილობითი ფორმალიზებული პოლიტიკა და პროცედურები.

ინტერპრეტაცია

წერილობითი ფორმალიზებული პოლიტიკებისა და პროცედურების ფორმა და შინაარსი დამოკიდებულია შიდა აუდიტის ერთეულის სიდიდებზე, სტრუქტურასა და მისი ფუნქციების შესრულების სირთულეზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის სახელმძღვანელო პოლიტიკისა და პროცედურების შესადგენად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს რამდენიმე ფაქტორს. აუცილებელია, რომ შიდა აუდიტის ეს პოლიტიკა და პროცედურები შესაბამისობაში იყოს საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელოსთან. გარდა ამისა, პოლიტიკის და პროცედურების შიდა აუდიტის დებულებასთან შესაბამისობა ხელს უწყობს დაინტერესებული მხარეების მოლოდინების შესრულებას.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია დაიწყოს პოლიტიკისა და პროცედურების შემუშავება შესაბამისი ინფორმაციის, მაგალითების და შაბლონების შეგროვებით, მაგალითად, გამოიყენოს შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის წყაროები. ამასთან, შაბლონები უნდა იყოს მისადაგებული კონკრეტული ორგანიზაციისა და კონკრეტული შიდა აუდიტის საჭიროებებთან.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისათვის მნიშვნელოვანია განიხილოს ორგანიზაციის არსებული სტრატეგია, პოლიტიკა და პროცესები, მათ შორის აპირებს თუ არა ორგანიზაციის ხელმძღვანელობა შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების გადახედვას ანდა დამტკიცებას.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ 2040 სტანდარტის განხორციელება დიდწილად დამოკიდებული იქნება ორგანიზაციის სტრუქტურაზე, მოწიფულობასა და კომპლექსურობაზე. მაშინ როდესაც დიდ და მოწიფულ შიდა აუდიტს შეუძლია ჰქონდეს შიდა აუდიტის ოპერაციების ოფიციალური სახელმძღვანელო, რომელიც მოიცავს პოლიტიკასა და პროცედურებს, უფრო მცირე ან ნაკლებად მოწიფულ შიდა აუდიტს არა. ამის ნაცვლად, პოლიტიკა და პროცედურები შესაძლოა გამოქვეყნდეს ცალკეული დოკუმენტების სახით ან ინტეგრირებული იყოს აუდიტის მართვის კომპიუტერული პროგრამული უზრუნველყოფის ფარგლებში.

შემდეგი თემები, ზოგადად, შედის შიდა აუდიტის სახელმძღვანელოში ან სხვაგვარად არის დოკუმენტირებული და ისინი ეხმარება შიდა აუდიტს თავისი საქმიანობის წარმართვაში.

- შიდა აუდიტის პოლიტიკა.

o შიდა აუდიტის საერთო მიზანი და პასუხისმგებლობა.

o შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სა-
ხელმძღვანელოს დაცვა.

o დამოუკიდებლობა და ობიექტურობა.

o ეთიკა.

o კონფიდენციალური ინფორმაციის დაცვა.

o ჩანაწერების შენახვა.

- შიდა აუდიტის პროცედურები.

o რისკზე დაფუძნებული აუდიტის გეგმის მომზადება.

o აუდიტის დაგეგმვა და შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამის მომზადება.

o შიდა აუდიტორული შემოწმების შესრულება.

o შიდა აუდიტორული შემოწმების დოკუმენტირება.

o შედეგების კომუნიკაცია / ანგარიშგება.

o მონიტორინგი და აუდიტის შემდგომი პროცესები.

- ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა.
- ადმინისტრაციული საკითხები.

o ტრენინგისა და სერთიფიცირების შესაძლებლობები.

o უწყვეტი განათლების მოთხოვნები.

o შიდა აუდიტის შესრულების შეფასება.

შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების შესახებ შიდა აუდიტის პერსონალის სათანადო ინფორმირების უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შეიმუშაოს ინდივიდუალური დოკუმენტები, სასწავლო მასალები ან ყოვლისმომცველი სახელმძღვანელო. ამ ინფორმაციის შესასწავლად შიდა აუდიტორების ტრენინგების ჩატარება არის შესაძლებელი. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მოითხოვოს, რომ შიდა აუდიტორებმა ხელი მოაწერონ დადასტურების ფორმებს, რაც მიუთითებს, რომ მათ წაკითხული აქვთ და ესმით პოლიტიკა და პროცედურები.

შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები პერიოდულად უნდა გადაიხედებოდეს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის, ან მის მიერ უფლებამოსილი შიდა აუდიტის მენეჯერის მიერ, რომელსაც ევალება შიდა აუდიტის პროცესების და წარმოშობილი საკითხების მონიტორინგი. ასეთი განხილვები შესაძლოა გათვალისწინებული იყოს შიდა აუდიტის შიდა შეფასებებში (სტანდარტი 1311) და გარე შეფასებაში, რომელიც ხდება ხუთ წელიწადში ერთხელ მაინც (სტანდარტი 1312).

შემოთავაზებები შიდა აუდიტის საოპერაციო ცვლილებებზე შეიძლება წარმოიშვას ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ან შიდა აუდიტორებიდან ან აუდიტის ობიექტებიდან უკუკავშირის საფუძველზე (მაგალითად, კმაყოფილების დასადგენად აუდიტის ობიექტების გამოკითხვის საშუალებით). შიდა აუდიტში პროცედურული ცვლილებების შეტანის შემთხვევაში, მათ შესახებ ინფორმაცია შეიძლება მიწოდოს წერილობით ანდა განიხილონ შიდა აუდიტის თანამშრომელთა შეხვედრების დროს, რათა მოხდეს ცვლილებების გააზრება. ასევე შესაძლოა ჩატარდეს ტრენინგი (მაგალითად, ახალი პროცედურების პრეზენტაციის მიზნით).

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის პოლიტიკისა და პროცედურების დოკუმენტაცია ადასტურებს 2040 სტანდარტის შესაბამისობას. მტკიცებულება, რომ ადგილი ქონდა შიდა აუდიტის პოლიტიკის და პროცედურების მკაფიო კომუნიკაციას შიდა აუდიტის პერსონალთან, შესაძლოა შეიცავდეს შიდა აუდიტის პერსონალთან შეხვედრის დღის წესრიგს და ოქმს, ელ.ფოსტას, ხელმოწერილ ცნობას, სასწავლო გრაფიკს ან მსგავს დოკუმენტაციას.

განმარტების სახელმძღვანელო 2050 – კოორდინაცია და შედეგების გამოყენება

სტანდარტი 2050 – კოორდინაცია და შედეგების გამოყენება აუდიტის ობიექტების სათანადო დაფარვისა და სამუშაოთა დუბლირების თავის არიდების მიზნით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა საჭირო გაცვალოს ინფორმაცია მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურებათა გამწვევ სხვა შიდა და გარე მხარეებთან, მოახდინოს საქმიანობის კოორდინაცია და შეაფასოს მათ მიერ შესრულებული სამუშაოს შედეგების სანდოობა.

ინტერპრეტაცია

მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურებათა გამწვევ სხვა შიდა და გარე მხარეებთან საქმიანობის კოორდინაციისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიძლება გამოიყენოს მათ მიერ გაწეული სამუშაოს შედეგები. აღნიშნული საჭიროა ხდებოდეს სათანადოდ ჩამოყალიბებული და თანმიმდევრული პროცესის საფუძველზე, სადაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა საჭიროა გაანალიზოს მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურებათა გამწვევი სხვა შიდა და გარე მხარეების კვალიფიკაცია, დამოუკიდებლობა და პროფესიონალური წინდახედულება. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე საჭიროა მიიღოს ზუსტი ინფორმაცია სხვა მხარეების მიერ განხორციელებული სამუშაოების მოცულობაზე, ამოცანებსა და სამუშაოს შედეგებზე. იმ შემთხვევაში, როცა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მიიღებს გადაწყვეტილებას, სხვისი სამუშაოს შედეგზე დაყრდნობის თაობაზე, ის რჩება პასუხისმგებელი შიდა აუდიტის მიერ შესრულებული სამუშაოს შედეგებისა და შემატყობველი დასკვნების ადეკვატური მტკიცებულებებით უზრუნველყოფაზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან

შესავალი

მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების მიმწოდებლების ფუნქციები განსხვავდება ორგანიზაციის მიხედვით. შედეგად, მათი ძალისხმევის კოორდინაციის ამოცანის შესასრულებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს არსებული მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების მიმწოდებლების სხვადასხვა როლებს, ორგანიზაციის სტრუქტურული სქემისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომების დღის წესრიგის ან ოქმების განხილვით. ზოგადად, ფუნქციების მიხედვით, მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების მიმწოდებლები იყოფა შიდა ან გარე მიმწოდებლებად.

- მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების შიდა მიმწოდებლებს გააჩნიათ საზედამხედველო ფუნქციები, რომლებიც ან ანგარიშს აწვდიან უფროს ხელმძღვანელობას ან თავად არიან ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ნაწილი. მათი შემოწმება შესაძლოა მოიცავდეს ისეთ სფეროებს, როგორცაა გარემოს დაცვა, ფინანსური კონტროლები ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება, საინფორმაციო უსაფრთხოება, იურიდიული, რისკის მართვა, შესაბამისობა, ან ხარისხის უზრუნველყოფა. მათი ფუნქცია ხშირად განიხილება, როგორც „თავდაცვის მეორე ხაზის“ - „რისკის მართვის და შესაბამისობის ფუნქცია“, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის თავდაცვის სამი ხაზის მოდელის შესაბამისად.

- გარე მომწოდებლები ანგარიშს წარუდგენენ უფროს მენეჯმენტს ან გარე დაინტერესებულ მხარეებს, ან შეიძლება ისინი დაქირავებულნი იყვნენ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ და ანგარიში წარუდგინონ მას.

მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების მომწოდებლების იდენტიფიცირების შემდეგ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს ინფორმაციის ტიპსა და ოდენობას, რომელიც შეიძლება გაზიარდეს მათთან, ორგანიზაციის კონფიდენციალურობის მოთხოვნების შესაბამისად. მნიშვნელოვანია, რომ აუდიტის ხელმძღვანელმა გაითვალისწინოს კონფიდენციალური ინფორმაციის გაზიარების შეზღუდვები, განსაკუთრებით გარე მხარეებთან.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

აუდიტის ხელმძღვანელი ხვდება თითოეულ პროვაიდერს, რათა შეაგროვოს საკმარისი ინფორმაცია, რომ ორგანიზაციის მარწმუნებელი და საკონსულტაციო არის კოორდინირებული. ორგანიზაციის კონფიდენციალურობის მოთხოვნების შესაბამისად, მხარეები აწარმოებენ ინფორმაციის გაცვლას მომავალი მიმოხილვების, შეფასებებისა და აუდიტების მიზნების, მასშტაბის და ვადების შესახებ; ასევე წინასწარი აუდიტის შედეგების და ერთმანეთის სამუშაოზე დაყრდნობის შესაძლებლობებზე.

მარწმუნებელი და საკონსულტაციო კოორდინაციის პროცესი განსხვავდება ორგანიზაციის მიხედვით. მცირე ორგანიზაციებში კოორდინაცია შეიძლება იყოს არაფორმალური. დიდ ან ძლიერ რეგულირებულ ორგანიზაციებში კოორდინაცია შეიძლება იყოს ფორმალური და კომპლექსური.

ერთ-ერთი მიდგომა მარწმუნებელი საქმიანობით დაფარვის კოორდინაციისათვის არის მარწმუნებელი რუკის შექმნა, იდენტიფიცირებული რისკის მნიშვნელოვანი კატეგორიების დაკავშირებით, შესაბამის მარწმუნებელი წყაროებთან და თითოეული რისკის კატეგორიისთვის მოწოდებული მარწმუნებელი დონის შეფასებით. იმის გამო, რომ რუქა ყველა მნიშვნელოვან რისკს მოიცავს, ის გამოამზეურებს ხარვეზებს და დუბლირებებს მოწოდებულ მარწმუნებელ საქმიანობათა ერთობლიობაში, რაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს საშუალებას აძლევს შეაფასოს მოწოდებული მარწმუნებელი საქმიანობის საკმარისობა, თითოეული რისკის შესაბამისი სფეროსათვის. მიღებული შედეგების განხილვა შესაძლებელია მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლებთან, რათა მხარეებმა შეძლონ შეთანხმება, თუ როგორ უნდა მოახდინონ კოორდინაცია, რათა შემცირდეს დუბლირება და მაქსიმალურად გაიზარდოს მარწმუნებელი საქმიანობით დაფარვის ეფექტურობა და ეფექტიანობა.

მეორე მიდგომა მარწმუნებელი საქმიანობით, აუდიტის ობიექტის დაფარვის კოორდინაციისათვის არის, მარწმუნებელი საქმიანობის კომბინირებული მოდელი, სადაც შიდა აუდიტი უზრუნველყოფს, მოწოდებული მარწმუნებელი საქმიანობის კოორდინაციას, თავდაცვის მეორე ხაზის ფუნქციებით, როგორცაა შესაბამისობის ფუნქცია, შიდა აუდიტორული დავალებების ხასიათის, სიხშირისა და სიჭარბის შესამცირებლად.

კოორდინაციის მაგალითები:

- დაგეგმილი შემოწმების ხასიათის, მასშტაბისა და დროის სინქრონიზაცია.
- მარწმუნებელი ტექნიკის, მეთოდებისა და ტერმინოლოგიის გააზრების შეთანხმების უზრუნველყოფა.
- ერთმანეთის სამუშაო პროგრამებზე, სამუშაო ფურცლებზე და ანგარიშებზე წვდომის უზრუნველყოფა.
- ერთმანეთის შესრულებულ სამუშაოზე დაყრდნობაზე შეთანხმება, რათა მინიმუმამდე დავიყვანოთ ძალისხმევის დუბლირება.
- პერიოდულად შეხვედრა, იმის დასადგენად, საჭიროა თუ არა დაგეგმილი სამუშაოების დროის კორექტირება, დასრულებული შემოწმების შედეგების საფუძველზე.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აირჩიოს, რომ დაეყრდნოს და გამოიყენოს მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლების შესრულებულ სამუშაოს, რამდენიმე მიზეზების გამო, მაგალითად, შიდა აუდიტის ექსპერტიზის მიღმა მყოფი სპეციალიზებული სფეროების შეფასება, ან შიდა აუდიტის გეგმის მიღმა მყოფი სფეროების შეფასებისათვის უფრო მეტი რისკის დაფარვის მიზნით. ამასთან, როდესაც შიდა აუდიტი ეყრდნობა მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლების შესრულებულ შემოწმებას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ინარჩუნებს საბოლოო პასუხისმგებლობას შიდა აუდიტის დასკვნებსა და მოსაზრებებზე ამ სფეროში. ამრიგად, აუცილებელია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ჩამოაყალიბოს თანმიმდევრული პროცესი და კრიტერიუმები, რათა დაადგინოს, შეუძლია თუ არა შიდა აუდიტს დაეყრდნოს მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლების შესრულებულ შემოწმებას. ამ პროცესში შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია:

- შეაფასოს მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლის ობიექტურობა იმის გათვალისწინებით, აქვს თუ არა მომწოდებელს ინტერესთა კონფლიქტი და არის თუ არა ის გამჟღავნებული.
- შეაფასოს მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლის დამოუკიდებლობა, მომწოდებლის ანგარიშგებითი ურთიერთობების და მათი ზეგავლენის შესწავლით.
- დაადასტუროს მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლის კომპეტენცია, პროფესიული გამოცდილების, კვალიფიკაციის, სერტიფიცირების და პროფესიული წევრობის გადამოწმებით და შემოწმებით არიან თუ არა ისინი შესაბამისი და მოქმედი.
- შეაფასოს სათანადო პროფესიული ზრუნვა იმ პრაქტიკის ელემენტების შესწავლით, რომელსაც მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებელი იყენებს შემოწმების შესასრულებლად (მაგ., მომწოდებლის მეთოდოლოგია, და იყო თუ არა სამუშაო სათანადოდ დაგეგმილი, მართული, დოკუმენტირებული და განხილული).

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შესაძლოა ასევე შეეცადოს გააცნობიეროს რეალურად შესრულებული სამუშაოების მოცულობა, მიზნები და შედეგები, იმის დასადგენად, თუ რა ზომით შეუძლია დაეყრდნოს აუდიტი მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლების შესრულებულ სამუშაოებს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი როგორც წესი, განიხილავს, არის თუ არა მომწოდებლის დასკვნები გონივრული და ემყარება თუ არა საკმარის, საიმედო და შესაბამის აუდიტორულ მტკიცებულებებს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს საჭიროა თუ არა დამატებითი შემოწმების ან ტესტირების განხორციელება საკმარისი მტკიცებულებების მისაღებად, დაყრდნობის სასურველი ზომის მხარდასაჭერად ან

მის გასაზრდელად. დამატებითი სამუშაოების საჭიროების შემთხვევაში, შიდა აუდიტს შეუძლია თავიდან გადაამოწმოს სხვა მომწოდებლის შედეგები.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

2050 სტანდარტთან შესაბამისობის მტკიცებულება შეიძლება მოიცავდეს კომუნიკაციებს მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობის სხვადასხვა მომწოდებლების ფუნქციებისა და პასუხისმგებლობის შესახებ, რომელიც შესაძლოა ასახული იყოს მარწმუნებელი და საკონსულტაციო ინდივიდუალურ მომწოდებელთან შეხვედრების ჩანაწერებში, ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან შეხვედრების ოქმებში. სხვა მომწოდებლების დამოკიდებულებასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შესაბამისობა ასევე, შესაძლოა დადასტურდეს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ გამოყენებული ამ მოთხოვნის განხორციელების პროცესის და კრიტერიუმის დოკუმენტირებით. მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობის მიმწოდებლების კოორდინაციის მოთხოვნასთან შესაბამისობა ასევე დასტურდება მარწმუნებელი რუქების ანდა შიდა აუდიტის კომბინირებული გეგმების საშუალებით, რომლებიც განსაზღვრავს, თუ რომელი მომწოდებელია პასუხისმგებელი მარწმუნებელი და საკონსულტაციო მომსახურების გაწევაზე თითოეულ სფეროში.

განმარტების სახელმძღვანელო 2060 –

ანგარიშგება აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს წინაშე

სტანდარტი 2060 – ანგარიშგება აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს წინაშე

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა პერიოდულად უნდა წარუდგინოს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს საანგარიშგებო ინფორმაცია შიდა აუდიტის მიზნის, შიდა აუდიტის უფლებებისა და პასუხისმგებლობის, გეგმის შესრულების მიმდინარეობისა და ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობის თაობაზე. ანგარიში ასევე უნდა შეიცავდეს ინფორმაციას მნიშვნელოვან რისკებსა და კონტროლების პრობლემებზე, მათ შორის არაკეთილსინდისიერი ქმედების რისკებსა და ორგანიზაციის მართვასა და ზედამხედველობაზე და სხვა ცნობებს, რომლებიც აღმასრულებელ ხელმძღვანელობის ანდა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მხრიდან ყურადღებას ითხოვს.

ინტერპრეტაცია

ანგარიშის წარდგენის სიხშირე და შინაარსი განისაზღვრება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან ანდა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შეთანხმებით. ანგარიშის სიხშირე და შინაარსი დამოკიდებულია წარსადგენი ინფორმაციის მნიშვნელობაზე და მათი მხრიდან განსახორციელებელი მარეაგირებელი ქმედებების სისწრაფეზე.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ანგარიშები და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისათვის ანდა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსათვის მისაწოდებელი ინფორმაცია, უნდა მოიცავდეს ინფორმაციას შემდეგ საკითხებზე:

- შიდა აუდიტის დებულება;
- შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობა;
- შიდა აუდიტის საქმიანობის გეგმა და ინფორმაცია გეგმის შესრულების მდგომარეობაზე;
- დამატებითი რესურსების საჭიროებები;
- შიდა აუდიტის ერთეულის საქმიანობის შედეგები;
- ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობა და არსებით საკითხებზე მათთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად გასატარებელი ღონისძიებების გეგმა;
- ინფორმაცია მენეჯმენტის მიერ იმ რისკების მიღებაზე, რომელიც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის შეხედულებით, შესაძლოა მიუღებელი იყოს ორგანიზაციისათვის.

ამ და სხვა მოთხოვნებზე, რომელიც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შეტყობინების მომზადებას ეხება, სტანდარტებში არსებობს შესაბამისი მითითებები.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ეფექტური კომუნიკაცია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ძირითადი პასუხისმგებლობაა და ეს სტანდარტი აერთიანებს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ანგარიშგების ძირითად მოთხოვნებს, რომლებიც მითითებულია სტანდარტებში. კომუნიკაციასთან დაკავშირებული სტანდარტების დანერგვისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, როგორც წესი, სურს გააცნობიეროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ანგარიშგებასთან დაკავშირებული მოლოდინები, რომლებიც შესაძლოა წარმოდგენილი იყოს აუდიტის კომიტეტი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დებულებაში. როგორც წესი, სამი მხარე განიხილავს და ურთიერთთანამშრომლობით განსაზღვრავს შიდა აუდიტის ანგარიშგების ისეთ სიხშირეს და ფორმას და ანგარიშგების გრაფიკს, რომელიც ყველაზე შესაფერისია ორგანიზაციისთვის. აქვე, ასევე განისაზღვრება სხვადასხვა სახის აუდიტორული ინფორმაციის მნიშვნელობა და პრიორიტეტულობა. ასევე სასარგებლოა მოხდეს წინასწარი შეთანხმება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პროტოკოლზე, რომლის შესაბამისადაც ის შეატყობინებს ინფორმაციას მნიშვნელოვან და გადაუდებელ რისკების ან კონტროლების ღონისძიებებზე და მასთან დაკავშირებულ ქმედებებზე, რომლებიც უნდა განხორციელდეს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ.

გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის სასარგებლოა:

- შიდა აუდიტის დებულების, შემუშავება და პერიოდული გადახედვა, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის მიზანს, უფლებამოსილებას და პასუხისმგებლობას.
- შიდა აუდიტის გეგმის და შესრულების ძირითადი ინდიკატორების შემუშავება, შიდა აუდიტის პროგრესის გასაზომად, გეგმის შესრულების შესაფასებლად.
- ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შემუშავება და გადახედვა, რომელიც განსაზღვრავს შიდა აუდიტის შესაბამისობას საერთაშორისო პროფესიონალური პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო სახელმძღვანელო პრინციპებთან.
- მნიშვნელოვანი რისკის და კონტროლების საკითხების იდენტიფიცირების პროცესის შემუშავება.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

მიუხედავად იმისა, რომ სტანდარტი 2060 იძლევა მოქნილობის საშუალებას ანგარიშგების სიხშირეში და შინაარსში, იგი აღნიშნავს, რომ ეს ფაქტორები დამოკიდებულია ანგარიშგების ინფორმაციის მნიშვნელობაზე და იმ პრიორიტეტულობაზე, რომლითაც უნდა იმოქმედონ ამ ინფორმაციის მიღებისას აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ და ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ. გარდა ამისა, ზოგიერთ სტანდარტს აქვს კონკრეტული მოთხოვნები ანგარიშგების სიხშირესთან დაკავშირებით. მაგალითად, საკითხები, რომლებიც ყოველწლიურად უნდა წარედგინოს, მოიცავს შიდა აუდიტის ორგანიზაციულ დამოუკიდებლობას (სტანდარტი 1110) და შიდა აუდიტის თანმდევნი მონიტორინგის შედეგებს (სტანდარტი 1320).

აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან თანმიმდევრული და ეფექტური კომუნიკაციის შესანარჩუნებლად და თვალის მისადევნებლად შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გამოიყენოს სტანდარტის მიხედვით მითითებული ანგარიშგების ყველა მოთხოვნის ჩამონათვალი, რომელიც შეეხება შემდეგ თემებს:

- შიდა აუდიტის დებულება.
- შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა.
- შიდა აუდიტის გეგმები, რესურსების მოთხოვნები და საქმიანობა.
- შიდა აუდიტორული დავალებების შედეგები.
- ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა.
- შესაბამისობა ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან.
- მნიშვნელოვანი რისკის და კონტროლების საკითხები და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობას მიერ რისკის მიღება.

ასეთი ჩამონათვალი შესაძლოა შეიცავდეს კომუნიკაციების გრაფიკს და შეხსენებებს ნებისმიერი დოკუმენტის დამტკიცების მოთხოვნის შესახებ. ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის დღის წესრიგში გარკვეული საკითხის ყველა სხდომაზე განხილვის დაფიქსირება, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შესაძლებლობას აძლევს მოახდინოს მნიშვნელოვანი საკითხების რეგულარული კომუნიკაცია.

შიდა აუდიტის დებულება

1000 სტანდარტის – მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა, შესაბამისად, შიდა აუდიტის მიზანი, უფლებამოსილება და პასუხისმგებლობა ოფიციალურად უნდა განისაზღვროს შიდა აუდიტის დებულებაში. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია დებულების პერიოდულ განხილვაზე და მის წარდგენაზე აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან დასამტკიცებლად. ასევე უნდა განიხილოს შიდა აუდიტის მისია და შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს ის სავალდებულო ელემენტები, რომლებიც აღიარებულია შიდა აუდიტის დებულებაში, 1010 სტანდარტის – გამოსაყენებლად სავალდებულო სახელმძღვანელო მითითებების გათვალისწინება შიდა აუდიტის დებულებაში, შესაბამისად.

შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა.

ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ ყოველწლიურად უნდა დაადასტუროს შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა, სტანდარტის 1110 - ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა, შესაბამისად. გარდა ამისა, ნებისმიერი ჩარევა შიდა აუდიტის მასშტაბის განსაზღვრაში, შემოწმების შესრულებაში ან შედეგების კომუნიკაციაში და აგრეთვე ამგვარი ჩარევის შედეგები, უნდა იყოს გამჟღავნებული ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსათვის, სტანდარტის 1110.A1 შესაბამისად. დამოუკიდებელი ანგარიშგებითი ურთიერთობა აუცილებელია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან უშუალო კომუნიკაციის გასაადვილებლად, როგორც ამას მოითხოვს სტანდარტი 1111 – პირდაპირი ურთიერთთანამშრომლობა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან დაა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან.

შიდა აუდიტის გეგმები, რესურსების მოთხოვნები და შესრულება

სტანდარტი 2020 – კომუნიკაცია და დამტკიცება და მასთან დაკავშირებული განხორციელების სახელმძღვანელო განსაზღვრავს კომუნიკაციის დეტალებს შიდა აუდიტის გეგმების და რესურსების მოთხოვნებისათვის. 2060 სტანდარტი ამატებს შიდა აუდიტის გეგმასთან მიმართებაში აუდიტის შესრულების ანგარიშგების მოთხოვნას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის, ეს არის შესაძლებლობა წარმოაჩინოს შიდა აუდიტის საქმიანობის შედეგად შექმნილი, ორგანიზაციული პროცესების გაუმჯობესება, საქ-

მიანობის დაცვა და აუდიტის რეკომენდაციების განხორციელება. შიდა აუდიტის საქმიანობის დონის დასადგენად, მრავალი აუდიტის ხელმძღვანელი იყენებს შესრულების ძირითად ინდიკატორებს, როგორცაა აუდიტის გეგმის პროცენტული შესრულება, მიღებული ან განხორციელებული აუდიტის რეკომენდაციების რაოდენობა (პროცენტი), აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მაკორექტირებელი ქმედებების სტატუსი, ან ანგარიშების მოსამზადებლად დახარჯული საშუალო დრო. გარდა ამისა, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მიერ აუდიტისადმი გაკეთებულ სპეციალურ მოთხოვნაზე / შემოწმების მიმდინარეობის შესახებ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია იმსჯელოს ორგანოს სხდომებზე.

შიდა აუდიტორული მომსახურების შედეგები

სტანდარტების 2400 სერია მოიცავს შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების კომუნიკაციის მოთხოვნებს, მათ შორის ინფორმაციას, რომელსაც უნდა შეიცავდეს აუდიტორული შემოწმების შედეგების კომუნიკაცია, ამ ინფორმაციის ხარისხს და პროტოკოლს, შეცდომების ან გამოტოვების ან ეთიკის კოდექსთან ან სტანდარტებთან შეუსაბამობის შემთხვევაში. სტანდარტი 2440 – შედეგების შეტყობინება, განიხილავს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას, რომელიც ეხება შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო შედეგების კომუნიკაციას, ხოლო სტანდარტი 2450 - საერთო მოსაზრებები, აღწერს საერთო დასკვნის გაცემის კრიტერიუმებს.

ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა

1300 სტანდარტის სერია მოიცავს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შემუშავებასა და განხორციელებაზე, რომელიც მოიცავს შიდა და გარე შეფასებებს. სტანდარტში 1320 - ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება, ჩამოთვლილია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის კომუნიკაციის მოთხოვნები აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, მათ შორის, რომ ეს ანგარიშგება უნდა მოხდეს შეფასების დასრულებისთანავე. ამასთან, შიდა აუდიტის მიმდინარე მონიტორინგის შედეგები, რომელიც წარმოადგენს შიდა შეფასების პროცესის ნაწილს, ანგარიშგებულ უნდა იყოს სულ მცირე ყოველწლიურად.

შიდა აუდიტის გარე შეფასებასთან დაკავშირებით, რომელიც უნდა ჩატარდეს სულ მცირე ხუთ წელიწადში ერთხელ, სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები, მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან განიხილოს გარე შემფასებლის, ან შეფასების ჯგუფის კვალიფიკაცია და დამოუკიდებლობა, მათ შორის ნებისმიერი პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ხელი უნდა შეუწყოს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ზედამხედველობას გარე შეფასების პროცესზე, რათა შეამციროს აღქმული ან პოტენციური ინტერესთა კონფლიქტი.

შესაბამისობა ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან

სტანდარტი 1320 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება, და მისი განხორციელების სახელმძღვანელო, ასევე აღწერს შიდა აუდიტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის შესახებ ანგარიშგების დეტალებს. სტანდარტის 1322 – შეუსაბამობების გამჟღავნება, თანახმად, "როდესაც ეთიკის კოდექსთან ან სტანდარტებთან შეუსაბამობა გავლენას ახდენს შიდა აუდიტის მთლიან მასშტაბზე ან ოპერაციაზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაამჟღავნოს შეუსაბამობა და მისი ზეგავლენა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. სტანდარტი 1322, ასევე აღწერს შეუსაბამობის შესახებ ანგარიშგებისას

გასათვალისწინებელ ასპექტებს. სტანდარტი 2431 - შიდა აუდიტორულ შემოწმებაში შეუსაბამობის გამჟღავნება, ადგენს ინფორმაციას, რომელიც უნდა გახდეს ცნობილი, როდესაც შეუსაბამობა გავლენას ახდენს კონკრეტულ აუდიტორულ შემოწმებაზე. გარდა ამისა, სტანდარტი 2060 მოუწოდებს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, მოახდინოს შეუსაბამობების გამოსასწორებელი სამოქმედო გეგმის კომუნიკაცია.

მნიშვნელოვანი რისკისა და კონტროლების საკითხები და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ რისკის მიღება

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ანგარიშგების ძირითადი მიზანი არის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისთვის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსათვის რწმუნებულების და რჩევის მიცემა ორგანიზაციის მმართველობასთან (სტანდარტი 2110), რისკის მართვასთან (სტანდარტი 2120) და კონტროლებთან დაკავშირებით (სტანდარტი 2130). ამ პროცესების სიღრმისეული გააზრება შესაძლებელია 2100 სერიის სტანდარტების დანერგვით. სტანდარტი 2060 განსაზღვრავს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას მნიშვნელოვანი რისკისა და კონტროლების საკითხების შესახებ, რამაც შესაძლოა უარყოფითად იმოქმედოს ორგანიზაციაზე და მის უნარზე მიაღწიოს თავის მიზნებს. მნიშვნელოვანია ის საკითხები, რომლებიც მოითხოვს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ყურადღებას, რაც შეიძლება მოიცავდეს ინტერესთა კონფლიქტს, კონტროლების სისუსტეებს, შეცდომებს, თაღლითობებს, უკანონო ქმედებებს, არაეფექტურობასა და არაეფექტიანობას.

თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი თვლის, რომ აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ მიიღო რისკის ისეთი დონე, რომელიც ორგანიზაციისათვის მიუღებელია, მან პირველ რიგში უნდა განიხილოს ეს საკითხი აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან. თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა ვერ გადაწყვეტს ამ საკითხს, სტანდარტი 2600 ურჩევს აუდიტის ხელმძღვანელს აღნიშნული საკითხზე იმსჯელოს, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან. თუ ასეთი საკითხები ძალიან სასწრაფოა, ორგანოს დაგეგმილ სხდომამდე (მაგ., მნიშვნელოვანი თაღლითობა), შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს სტანდარტი ურჩევს შეათანხმოს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და განახორციელოს უფრო სწრაფი კომუნიკაცია.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის დისკუსიები აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან – შიდა აუდიტის დებულების შინაარსის, შიდა აუდიტის გეგმას შესრულების და მნიშვნელოვან რისკებთან დაკავშირებული ზემოქმედების ან კონტროლების საკითხების შესახებ, შეიძლება აისახოს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შეხვედრების დღის წესრიგში და ოქმებში. ამ მხარეებს შორის მსჯელობა შესაძლოა ასევე დოკუმენტალურად აისახოს მოხსენებებსა და პრეზენტაციებში, სადაც თანდართული იქნება ანგარიშგების მიწოდების ადრესატების სიები. დაუგეგმავი შეხვედრების ოქმებმა და ელექტრონულად გაგზავნილი ანგარიშებისა და სხვა კომუნიკაციების დოკუმენტაციამ, ასევე შეიძლება არგვენოს შესაბამისობა 2060 სტანდარტთან. აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს გამოკითხვების შედეგები და შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მუშაობის შეფასება შეიძლება შეიცავდეს უკუკავშირს, რომელიც მიუთითებს ამ სტანდარტთან დაკავშირებულ აუდიტის ხელმძღვანელის კომუნიკაციის ხარისხსა და ეფექტურობაზე. აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია შეინარჩუნოს კომუნიკაციების ჩამონათვალი, რომელიც ანგარიშგების სიხშირესა და დამტკიცების მოთხოვნებს დოკუმენტირებას ახდენს.

დანერგვის სახელმძღვანელო 2070 – მომსახურების გარე მიმწოდებელი და პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტზე

სტანდარტი 2070 – მომსახურების გარე მიმწოდებელი და პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტზე

იმ შემთხვევაში, თუ შიდა აუდიტის ფუნქცია სრულდება მომსახურების გარე მიმწოდებელის მიერ, მან უნდა აცნობოს ორგანიზაციას, რომ უშუალოდ ორგანიზაციაა პასუხისმგებელი შიდა აუდიტის ეფექტიანობის უზრუნველყოფაზე.

ინტერპრეტაცია

ეს პასუხისმგებლობა ასახული უნდა იყოს ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამაში, რომლითაც ფასდება ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შესაბამისობა.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

როდესაც ორგანიზაციის მიერ ჩართულია გარე მომსახურების მიმწოდებელი, რომელიც ორგანიზაციაში ახორციელებს შიდა აუდიტორულ საქმიანობას, მნიშვნელოვანია, რომ გარე მომსახურების მიმწოდებელს გააზრებული ქონდეს სტანდარტების 1300 სერია და ორგანიზაციას აცნობოს თავისი პასუხისმგებლობის შესახებ, ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შენარჩუნების შესახებ, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის ყველა ასპექტს. გარე მომსახურების მიმწოდებელ უნდა დარწმუნდეს, რომ ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა მოიცავს შიდა აუდიტის ოპერაციების და მართვის ყველა ასპექტს, საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს საფუძველზე ელემენტებისა და შიდა აუდიტის პროფესიის საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად. ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა აფასებს ორგანიზაციის შიდა აუდიტორული და ორგანიზაციის შიგნით მისი მომსახურებების ხარისხს, შედეგად იძლევა რეკომენდაციებს მათი უწყვეტი გაუმჯობესების მიზნით. ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა უნდა მოიცავდეს განგრძობით მონიტორინგს, პერიოდულ თვითშეფასებას და გარე შეფასებებს, რომლებიც ჩატარებულია კვალიფიციური დამოუკიდებელი მხარის მიერ, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებისა და შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად.

1300 სერიის სტანდარტების დანერგვის სახელმძღვანელოში მოცემულია მეტი ინფორმაცია ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მიმართ მოთხოვნების შესახებ, მათ შორის, შიდა და გარე შეფასებები, პროგრამის შედეგების ანგარიშგება აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსათვის, და „შეესაბამება შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებს“ – განაცხადის გამოყენება.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როდესაც ორგანიზაცია ახორციელებს შიდა აუდიტორულ შემოწმებას მომსახურების გარე მომწოდებლის საშუალებით, ეს მას არ ათავისუფლებს ეფექტური შიდა აუდიტის შენარჩუნების პასუხისმგებლობისაგან. ამრიგად, მაშინაც კი, როდესაც შიდა აუდიტი ხორციელდება არა თავად შიდა აუდიტის მიერ, ორგანიზაცია ინარჩუნებს იმის პასუხისმგებლობას რომ შიდა აუდიტი ხორციელდება ეფექტურად და ეფექტიანად და შეესაბამება სტანდარტებს, ხოლო ინდივიდუალური შიდა აუდიტორების საქმიანობა შეესაბამება სტანდარტებს და ეთიკის კოდექსს.

ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა, როგორც ამას მოითხოვს სტანდარტი 1300 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა, მოიცავს როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებებს. როდესაც ორგანიზაცია დაიქირავებს გარე მარწმუნებელი მომსახურების მომწოდებელს, რომ შეასრულოს შიდა აუდიტის ფუნქცია, ამ მომსახურების მიმწოდებელმა უნდა აცნობოს ორგანიზაციას, რომ ორგანიზაცია პასუხისმგებელია ეფექტური შიდა აუდიტის ფუნქციონირებაზე, რაც აგრეთვე გულისხმობს იმის უზრუნველყოფას, რომ ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა მოიცავს როგორც შიდა, ასევე გარე შეფასებებს სტანდარტებთან შესაბამისობასთან დაკავშირებით.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, ან გარე მომსახურების მიმწოდებელმა, რომელიც დაქირავებულია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის როლში, უნდა უზრუნველყოს ორგანიზაციის ინფორმირება მისი პასუხისმგებლობის შესახებ, რომელიც დაკავშირებულია ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამასთან. როგორც წესი, ხელშეკრულება (ე.ი. აუდიტორის წერილი) ორგანიზაციასა და გარე მომსახურების მიმწოდებელს შორის განსაზღვრავს მომსახურების მიმწოდებლის პასუხისმგებლობებისა და მუშაობის შედეგებს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამასთან დაკავშირებით. გარე მომსახურების მიმწოდებელი, დაქირავებულია როგორც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, და ფუნქციონირებს როგორც შიდა აუდიტი, მას ასევე შეუძლია შეხვდეს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, რათა განიხილოს ორგანიზაციის პასუხისმგებლობა და ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის ხასიათი და მოთხოვნები. ეს მოთხოვნები ჩამოყალიბებულია 1300 სერიის სტანდარტებში.

- სტანდარტი 1300 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა განმარტავს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს და შეინარჩუნოს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტის ყველა ასპექტს. როდესაც გარე მომსახურების მიმწოდებელი ასრულებს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის როლს, მომსახურების მიმწოდებელმა უნდა რეალურად შეიმუშაოს და შეინარჩუნოს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა, თუ ეს ხელშეკრულების ნაწილია. ამასთან, დამქირავებელი ორგანიზაცია კვლავ ინარჩუნებს საბოლოო პასუხისმგებლობას შიდა აუდიტის ხარისხზე.
- სტანდარტი 1310 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნები ადგენს, რომ ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამა უნდა შეიცავდეს როგორც შიდა, ისე გარე შეფასებებს.
- სტანდარტი 1311 – შიდა შეფასებები მოითხოვს, რომ სავალდებულო შიდა შეფასებები უნდა მოიცავდეს როგორც მიმდინარე მონიტორინგს, ასევე პერიოდულ თვითშეფასებას. თუ შიდა აუდიტის ფუნქცია მთლიანად გადაეცემა გარე მომსა-

ხურების მიმწოდებელს, ხელშეკრულების შესაბამისად, გარე მომსახურების მიმწოდებლის მიერ შესაძლოა განხორციელდეს თანმდევნი მონიტორინგი და პერიოდული თვითშეფასება.

- სტანდარტი 1312 – გარე შეფასებები განმარტავს გარე შეფასების მოთხოვნებს, მათ შორის მათ ფორმასა და სიხშირეს (ხუთ წელიწადში ერთხელ მაინც), ასევე კვალიფიკაციისა და დამოუკიდებლობის მოთხოვნებს გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფისთვის. მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ იმ შემთხვევებში, როდესაც შიდა აუდიტის მთლიანი საქმიანობის შესყიდვა ხდება გარე მომსახურების მიმწოდებლისგან, გარე შეფასების მასშტაბი ემყარება მხოლოდ დამქირავებელი ორგანიზაციისთვის ჩატარებულ სამუშაოს. დამატებით, ორგანიზაციამ უნდა უზრუნველყოს, რომ გარე შემფასებელი ან შეფასების ჯგუფი, რომელიც გარე შეფასების შესასრულებლად არის შერჩეული, აკმაყოფილებს დამოუკიდებლობის მოთხოვნებს.

სტანდარტი 1320 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება ასახავს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგების კომუნიკაციისთვის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. გარე მომსახურების მიმწოდებელი, რომელიც დაქირავებულია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ფუნქციით და მუშაობს, როგორც ორგანიზაციის გარედან მონვეული შიდა აუდიტი, როგორც წესი, ხვდება აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, რათა განიხილონ ანგარიშგების მოთხოვნები და მოლოდინები.

- სტანდარტი 1321 – „შესაბამისობაშია“ შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან – განაცხადის გამოყენება მიუთითებს, რომ შიდა აუდიტს შეუძლია სტანდარტებთან შესაბამისობის განაცხადის კომუნიკაცია, წერილობით ან სიტყვიერად, მხოლოდ მაშინ, თუ ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგების (მათ შორის, შიდა და გარე შეფასებები) მხარს უჭერს ასეთ განცხადებას.

სტანდარტი 1322 – შეუსაბამობის გამჟღავნება მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, ან გარე მომსახურების მიმწოდებელმა, დაქირავებულმა როგორც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს გაუმჟღავნოს ნებისმიერი შემთხვევა, როდესაც შიდა აუდიტის საქმიანობა არ შეესაბამება სტანდარტებს ან ეთიკის კოდექსს და ამ შესაბამისობის არარსებობა გავლენას ახდენს შიდა აუდიტის მთლიან სფეროზე ან ოპერაციებზე.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

ბევრი დოკუმენტი შეიძლება მიუთითებდეს 2070 სტანდარტთან შესაბამისობაზე. უპირველეს ყოვლისა, ხელშეკრულებამ (ე.ი. დანიშვნის წერილი) ორგანიზაციასა და გარე მომსახურების მიმწოდებელს შორის, შესაძლოა აჩვენოს ორგანიზაციის პასუხისმგებლობა, რომელიც დაკავშირებულია ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის ფუნქციონირებასთან. ამ პასუხისმგებლობის ორი ძირითადი დამადასტურებელია, თავად ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის დოკუმენტი, და შიდა და გარე შეფასებების შედეგები.

შიდა შეფასებისთვის, დოკუმენტაცია ჩვეულებრივ შედგება მუდმივი მონიტორინგის შედეგების, აგრეთვე დასკვნების, მაკორექტირებელი ზომების გეგმისა და პერიოდული

შიდა შეფასების შედეგად მიღებული მაკორექტირებელი ზომებისაგან, რათა გაუმჯობესდეს შესაბამისობა შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს სავალდებულო ელემენტებთან. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ეფექტურობისა და ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად განხორციელებული ქმედებების ნებისმიერი დოკუმენტაცია ხელს შეუწყობს სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირებას. გარე შეფასებისთვის, შესაბამისობის საჩვენებლად შეიძლება გამოყენებულ იქნეს გარე შემფასებლის ან შეფასების ჯგუფის დოკუმენტაცია, ან თვითშეფასების წერილობითი დამოუკიდებელი დამოწმება.

აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შეხვედრების დღის წესრიგში და ოქმში შეიძლება მითითებული იყოს, რომ გარე მომსახურების მიმწოდებელს ეცნობა მისი ორგანიზაციის პასუხისმგებლობა, შეინარჩუნონ ეფექტური შიდა აუდიტის პროცესი. შეხვედრების ჩანაწერებმა შეიძლება ასევე დაადასტუროს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ განხორციელდა ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის ანგარიშგება, როგორც ამას მოითხოვს სტანდარტები. ამგვარი კომუნიკაციის მტკიცებულება შესაძლოა შეიცავდეს წარდგენილ მემორანდუმებს ან სხვა წერილობით დოკუმენტებს.

განმარტების სახელმძღვანელო 2100 – სამუშაოს არსი

სტანდარტი 2100 — სამუშაოს არსი

შიდა აუდიტმა უნდა შეაფასოს და ხელი შეუწყოს ორგანიზაციის მმართველობითი, ზედამხედველობითი, რისკის მართვის და კონტროლის პროცესების გაუმჯობესება სისტემატიზირებული, თანმიმდევრული და რისკზე ორიენტირებული მიდგომის გამოყენებით. შიდა აუდიტის სარგებლიანობა და მის მიმართ საანდობა გაიზრდება, თუ აუდიტორთა იქნება პროაქტიული, მათ შეფასებებში გათვალისწინებული იქნება ახალი მიდგომები და მომავალში მოსალოდნელი შესაძლო ცვლილებები.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტ 2100-თან შესაბამისობა მოითხოვს მმართველობის, რისკის მართვისა და კონტროლების კონცეფციების სრულყოფილად გააზრებას, როგორც ეს განსაზღვრულია შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებში, აგრეთვე შემდეგ ინდივიდუალურ სტანდარტებში, რომლებიც გამოიყენება ამ კონცეფციებში: სტანდარტი 2110 – მმართველობა, სტანდარტი 2120 - რისკის მართვა და სტანდარტი 2130 - კონტროლები. შიდა აუდიტისთვის ასევე მნიშვნელოვანია ორგანიზაციის მიზნების გააზრება.

აღნიშნულის გააზრების შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, ატარებს ინტერვიუებს ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, რათა გააცნობიეროს თითოეული დაინტერესებული მხარის ფუნქციები და პასუხისმგებლობა მმართველობასთან, რისკის მართვასთან და კონტროლთან დაკავშირებით. როგორც წესი, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო პასუხისმგებელია მართვის პროცესის წარმართვაზე, ხოლო ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა პასუხისმგებელია რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების წარმართვაზე.

შიდა აუდიტორებმა უნდა გააცნობიერონ ორგანიზაციის სამუშაო პროცესები, რათა შეძლონ მათი ეფექტურად შეფასება და ამისათვის ორგანიზაციაში დამკვიდრებული მმართველობის, რისკის მართვის და კონტროლების სისტემების გამოყენება, როგორც შეფასების სახელმძღვანელო.

გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გამოიყენონ თავიანთი ცოდნა, გამოცდილება და საუკეთესო პრაქტიკა რათა პროაქტიულად გამოამზებონ მიგნებული ხარვეზები და შეიმუშაონ რეკომენდაციები მათი გაუმჯობესებისათვის.

ორგანიზაციის სტრატეგიის და რისკების გააზრებაში შიდა აუდიტის დასახმარებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ჩვეულებრივ განიხილავს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და მისი კომიტეტების წესდებებს, შეხვედრების დღის წესრიგებსა და ოქმებს და ორგანიზაციის სტრატეგიულ გეგმას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე განიხილავს ორგანიზაციის მისიას, ძირითად მიზნებს, კრიტიკულ რისკებს და საკვანძო კონტროლებს,

რომელიც გამოიყენება ამგვარი რისკების მისაღებ დონემდე შესარბილებლად. ამ განხილვის დროს, შიდა აუდიტი იღებს ცოდნას ორგანიზაციის მიერ გამოყენებული მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების განსაზღვრებების, ჩარჩოების, მოდელების და პროცესების შესახებ. აღნიშნული ასევე სასარგებლოა შიდა აუდიტორებისთვის, რათა გაიაზრონ ამ სამ პროცესთან დაკავშირებული ძირითადი ორგანიზაციული ფუნქციები, რომელიც დაკისრებული აქვთ ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს თავმჯდომარეს, აღმასრულებელ დირექტორს და სხვა მთავარ ოფიცრებს (მაგ. შემდეგ სფეროებში: ფინანსები, ეთიკა, რისკები, შესაბამისობა, ადამიანური რესურსები, საინფორმაციო ტექნოლოგიები), ისევე როგორც სხვებს.

მმართველობის, რისკის მართვისა და კონტროლების შესახებ დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ 2110, 2120 და 2130 სტანდარტების განხორციელების სახელმძღვანელო.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

ამ სტანდარტის დანერგვის მიზნით, ჩვეულებრივ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან განიხილავს სტანდარტის მოთხოვნებს, როლებსა და პასუხისმგებლობებს და შიდა აუდიტის საუკეთესო სტრატეგიებს, რათა შიდა აუდიტმა ეფექტურად და ეფექტიანად შეაფასოს და ხელი შეუწყოს ორგანიზაციაში მმართველობის, რისკის მართვის და კონტროლების პროცესებს.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია შიდა აუდიტის დებულებაში მოახდინოს იმ ნებისმიერი მოლოდინის დოკუმენტირება, რომელიც დაკავშირებულია ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და შიდა აუდიტის როლებთან, პასუხისმგებლობებთან და ანგარიშვალდებულებებთან. აღნიშნული მიზნად ისახავს შიდა აუდიტის დამოუკიდებლობის დაცვას იმის დადასტურებით, რომ ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო პასუხისმგებელი და ანგარიშვალდებულნი არიან ორგანიზაციის მმართველობის, რისკის მართვის და კონტროლების პროცესებზე, ხოლო შიდა აუდიტი პასუხისმგებელია ამ სამ პროცესთან დაკავშირებულ მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობის განხორციელებაზე.

ორგანიზაციის მმართველობის, რისკის მართვისა და კონტროლების პროცესების შესაფასებლად სათანადო სტრატეგიის შემუშავების მიზნით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, ითვალისწინებს ამ სამი პროცესის სიმჭიდროვს დონეს, აგრეთვე ორგანიზაციის კულტურას და იმ თანამშრომელთა თანამდებობრივ დონეს, რომლებიც პასუხისმგებელი არიან ამ პროცესებზე. ამის შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აფასებს ამ სამ პროცესთან დაკავშირებულ რისკებს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეფასების წარმართვის მიზნით შეუძლია გამოიყენოს რისკის ან შიდა კონტროლების მართვის ის კონცეფცია, რომლებიც მიღებულია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ (მაგალითად, COSO-ს შიდა კონტროლებისა და ორგანიზაციის რისკების მართვის კონცეფციები, King Report კორპორაციული მართვის შესახებ, ან ISO 31000). შეფასების დროს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ქმნის ყველა შესაბამის აუდიტორული დაკვირვების და დასკვნის დოკუმენტს და ხელმძღვანელობასთან განიხილავს მათ. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე იძლევა რეკომენდაციებს პროცესების გაუმჯობესების მიზნით და შესაძლოა მნიშვნელოვანი აუდიტორული მიგებები მიაწოდოს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს.

თუ ორგანიზაციაში რისკის ან კონტროლების მართვის დადგენილი კონცეფცია არ არის მიღებული ორგანიზაციის მართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების წარმართვის მიზნით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია განიხილოს შესაბამისი კონცეფციის რეკომენდაციები, გააცნოს ისინი ხელმძღვანელობას, და მოიპოვოს მათი მხარდაჭერა აღნიშნული კონცეფციის გამოყენებით ამ პროცესების შეფასების და გაუმჯობესების რეკომენდაციების განსახორციელებლად.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტაცია, რომელიც სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირებას ახდენს, მოიცავს შიდა აუდიტის დებულებას, რომელშიც აღწერილია შიდა აუდიტის ფუნქციები და პასუხისმგებლობა მმართველობით ორგანოსთან, რისკის მართვასთან და კონტროლებთან დაკავშირებით. დამატებით ამისა, შესაბამისობის დადასტურება შესაძლოა შიდა აუდიტის გეგმის ან შეხვედრების ოქმის საშუალებით, სადაც სტანდარტის ელემენტები განიხილეს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, ზედამხედველობის უმაღლესმა ორგანომ და ორგანიზაციის აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ. შიდა აუდიტორული შემოწმების გეგმა შეიძლება ასახავდეს შიდა აუდიტის დისციპლინირებულ, სისტემურ და რისკზე დაფუძნებულ მიდგომას, ხოლო შიდა აუდიტორული შემოწმების ანგარიშმა შეიძლება აჩვენოს შესაბამისი და დამატებული ღირებულების მომტანი აუდიტის შედეგი.

შესაბამისობის დამატებითი მტკიცებულებები აღწერილია 2110, 2120 და 2130 სტანდარტების განხორციელების სახელმძღვანელოში.

განმარტების სახელმძღვანელო 2110 –

ორგანიზაციის მმართველობა და ზედამხედველობა

სტანდარტი 2110 – ორგანიზაციის მმართველობა და ზედამხედველობა

შიდა აუდიტმა უნდა შეაფასოს და გასცეს სათანადო რეკომენდაციები ორგანიზაციის მმართველობითი და ზედამხედველობითი პროცესების გასაუმჯობესებლად, რათა:

მიღებულ იქნას სტრატეგიული და ოპერაციული გადაწყვეტილებები;

რისკის მართვისა და კონტროლების პროცესების ზედამხედველობა;

ორგანიზაციაში ხელი შეეწყოს სათანადო ეთიკისა და ღირებულებების დამკვიდრებას;

ორგანიზაციაში უზრუნველყოფილი იქნას ქმედითი საქმიანობის შედეგიანობის მართვის სისტემისა და ანგარიშვალდებულების მექანიზმის დამკვიდრება;

ორგანიზაციის შიგნით, რისკისა და კონტროლების შესახებ ინფორმაცია მიწოდებული იქნას შესაბამისი მომხმარებლებისათვის;

უზრუნველყოფილი იქნას ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელისუფლებასა და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, გარე აუდიტორებს, შიდა აუდიტორებსა და სხვა მარწმუნებელი მხარეების საქმიანობის კოორდინაცია და ინფორმაციის გაცვლა.

2110.A1 – შიდა აუდიტმა უნდა შეაფასოს ორგანიზაციის ეთიკასთან დაკავშირებული მიზნების, პროგრამებისა და ღონისძიებების დიზაინი, აღსრულება და ქმედითობა.

2110.A2 – შიდა აუდიტმა უნდა შეაფასოს უწყობს თუ არა ხელს ორგანიზაციის საინფორმაციო ტექნოლოგიების მმართველობითი და ზედამხედველობის პროცესები ორგანიზაციის სტრატეგიებისა და მიზნების შესრულებას.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ამ სტანდარტის შესასრულებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და შიდა აუდიტორები იწყებენ მმართველობის კონცეფციისა და ტიპური მმართველობითი პროცესების მახასიათებლებში ჩაღრმავებით და მკაფიო გაგებით. მათ ასევე უნდა განიხილონ მმართველობის ცნების ფორმალური განმარტება, როგორც ეს მოცემულია შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების ტერმინებში და გაეცნონ გლობალურად მიღებულ მმართველობის კონცეფციებს და მოდელებს (მაგ., COSO-ს კონცეფცია ან ISO 31000).

მმართველობის კონცეფციები, მოდელები და მოთხოვნები განსხვავდება ორგანიზაციის ტიპისა და მისი მარეგულირებელი იურისდიქციების შესაბამისად. თუ როგორ აყალიბებს და ახორციელებს ორგანიზაცია ეფექტური მმართველობის პრინციპებს, ასევე დამოკიდებულია ისეთ ფაქტორებზე, როგორცაა მისი ზომა, კომპლექსურობა, სასიცოცხლო ციკლი, განვითარების სიშნიფე, დაინტერესებული მხარეების სტრუქტურა და იურიდიული მოთხოვნები, რომელსაც ექვემდებარება ორგანიზაცია. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიდგომა მმართველობის პროცესის შეფასების და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისთვის რეკომენდაციების მისაცემად განსხვავდება იმ კონცეფციის ან მოდელის მიხედვით, რომელსაც ორგანიზაცია იყენებს.

შემდეგ ეტაპზე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს, მოიცავს თუ არა შიდა აუდიტის მიმდინარე გეგმა ორგანიზაციის მმართველობით პროცესებს და პასუხობს თუ არა მათთან დაკავშირებულ რისკებს. მმართველობა არ არსებობს, როგორც დამოუკიდებელი პროცესებისა და სტრუქტურების ერთობლიობა. უფრო მეტიც, მმართველობა, რისკის მართვა და კონტროლები ურთიერთდაკავშირებულია. მაგალითად, ეფექტური მმართველობა მოიცავს რისკების განხილვას სტრატეგიის შემუშავებისას. ამის შესაბამისად, რისკის მართვა ეყრდნობა ეფექტურ მმართველობას (მაგალითად, ხელმძღვანელობის ტონი; რისკის მადა, ტოლერანტობა და კულტურა; და რისკის მართვის მეთვალყურეობა). ანალოგიურად, ეფექტური მმართველობა ეყრდნობა შიდა კონტროლს და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ინფორმირება, ამ კონტროლების ეფექტურობის შესახებ.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია განიხილოს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და კომიტეტების დებულებები, აგრეთვე შეხვედრების დღის წესრიგი და ოქმი, რათა გაეცნოს იმ როლს, რომელსაც ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო თამაშობს ორგანიზაციის მმართველობაში, განსაკუთრებით სტრატეგიულ და ოპერატიულ გადაწყვეტილებებთან დაკავშირებით. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია ისაუბროს სხვა მმართველობის მთავარ პოზიციებზე მყოფ მხარეებთან (მაგ., ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს თავმჯდომარე, მთავრობის სტრუქტურაში არჩეული ან დანიშნული თანამდებობის პირი, ეთიკის მთავარი ოფიცერი, ადამიანური რესურსების ერთეულის უფროსი, დამოუკიდებელი გარე აუდიტორი, შესაბამისობის ერთეულის უფროსი, რისკის მთავარი ოფიცერი და ა.შ.) ორგანიზაციაში არსებული სპეციფიკური პროცესებისა და უკვე არსებული მარწმუნებელი საქმიანობის უფრო მკაფიოდ გააზრების მიზნით. თუ ორგანიზაციის საქმიანობა რეგულირდება მარეგულირებლის მიერ, მაშინ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განიხილოს მმართველობასთან დაკავშირებულ პრობლემები, რომლებიც გამოკვეთა ორგანიზაციის მარეგულირებელმა.

მმართველობის პროცესის ღრმად გაგება არის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან შემდეგ საკითხების შესახებ დისკუსიის საფუძველი:

- მმართველობის ცნების განმარტება და ორგანიზაციაში მმართველობითი პროცესების ხასიათი.
- 2110 სტანდარტის მოთხოვნები.
- შიდა აუდიტის ფუნქცია მმართველობაში.
- შიდა აუდიტის მიდგომისა და გეგმის ნებისმიერი ცვლილება, რამაც შეუძლია გააუმჯობესოს აუდიტის შესაბამისობა სტანდარტთან.

ეს დისკუსია ხელს შეუწყობს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან შეთანხმების მიღწევას და მოლოდინების მისადაგებას, იმის შესახებ, თუ რას წარმოადგენს მმართველობის პროცესი, იმისათვის რათა შემუშავდეს და განხორციელდეს შიდა აუდიტის შესაბამისი გეგმა და მიდგომა.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

მმართველობითი პროცესები გაითვალისწინება შიდა აუდიტის რისკის შეფასებისა და აუდიტის გეგმის შემუშავების დროს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, დაადგენს უფრო მაღალი რისკის მქონე ორგანიზაციის მართვის პროცესებს, რომელთა საპასუხო ღონისძიებების განსაზღვრა ხდება შესაბამისი მარწმუნებელი და საკონსულტაციო (შიდა აუდიტორული დავალებები) განხორციელების შედეგად. გარდა ამისა, სტანდარტი 2110 განსაზღვრავს შიდა აუდიტის კონკრეტულ პასუხისმგებლობებს ორგანიზაციის მმართველობითი პროცესის შეფასებაზე და გაუმჯობესების სათანადო რეკომენდაციების წარდგენაზე, იმისათვის რათა მიღწეული იქნას შემდეგი:

- სტრატეგიული და ოპერატიული გადაწყვეტილებების მიღება - სტრატეგიული და ოპერატიული გადაწყვეტილებების მისაღებად ორგანიზაციის მმართველობითი პროცესის შესაფასებლად, შიდა აუდიტს შეუძლია განიხილოს აუდიტის ძველი ანგარიშები, აგრეთვე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმები, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს პოლიტიკის სახელმძღვანელო ან მართვის შესაბამისი დოკუმენტები, რაც დაეხმარება აუდიტს იმის გაგებაში, თუ როგორ განიხილება და საბოლოოდ მიიღება ასეთი გადაწყვეტილებები. ეს განიხილვა, როგორც წესი, ცხადყოფს, ორგანიზაციაში ფუნქციონირებს თუ არა კარგად დაფუძნებული, თანმიმდევრული გადაწყვეტილების მიღების პროცესები. ამასთანავე, დეპარტამენტის ხელმძღვანელებთან გასაუბრებით შეიძლება დადგინდეს, თუ რა პროცესების შედეგად მიიღება ორგანიზაციის სტრატეგიული და ოპერატიული გადაწყვეტილებები.
- რისკის მართვისა და კონტროლების მეთვალყურეობა - იმის დასადგენად, თუ როგორ უზრუნველყოფს ორგანიზაცია მისი რისკების მართვაზე და კონტროლზე მეთვალყურეობას, შიდა აუდიტი, როგორც წესი, ახორციელებს რისკის შეფასების პროცესს. შიდა აუდიტს ასევე შეუძლია განიხილოს იმ შეხვედრების ოქმები, სადაც განიხილეს რისკის მართვის სტრატეგია, ისევე როგორც ადრე ჩატარებული რისკის შეფასებები და შეუძლია ინტერვიუს მიღება პერსონალისაგან ისეთ მთავარი სფეროებიდან, როგორცაა შესაბამისობა, რისკის მართვა და ფინანსები. მიღებული ინფორმაცია შესაძლოა შედარდეს შესადარებელ ნიშნულებთან და შესაბამისი ეკონომიკის დარგის ტენდენციებთან, რათა უზრუნველყოფილი იყოს ყველა შესაბამისი რისკის გათვალისწინება.
- ორგანიზაციაში შესაბამისი ეთიკისა და ფასეულობების პოპულარიზაცია - იმისათვის რომ შეაფასოს, თუ როგორ უწყობს ხელს ორგანიზაცია ეთიკის და ღირებულებების პოპულარიზაციას, როგორც ორგანიზაციის შიგნით, ასევე გარე პარტნიორთა შორის, შიდა აუდიტი განიხილავს ორგანიზაციის შესაბამის მიზნებს, პროგრამებსა და საქმიანობას. ეს შესაძლოა შეიცავდეს მისიისა და ღირებულების შესახებ განცხადებებს, ქცევის კოდექსს, სამსახურში აყვანის და ტრენინგების პროცესებს, თაღლითობის წინააღმდეგ პოლიტიკას, ცხელ ხაზს და გამოკვლევის პროცესს. გამოკითხვებისა და ინტერვიუების საშუალებით შეიძლება შეფასდეს, მიღწეულია თუ არა ორგანიზაციის ძალისხმევის შედეგად მისი ეთიკური სტანდარტების და ღირებულებების საკმარისი ცოდნა მის თანამშრომლებში.
- ეფექტური ორგანიზაციული საქმიანობის მართვის და ანგარიშვალდებულების უზრუნველყოფა – იმის შესაფასებლად, თუ როგორ ეფექტურად უზრუნველყოფს ორგანიზაცია საქმიანობის მართვასა და ანგარიშვალდებულებას, შიდა აუდიტს შეუძლია გადახედოს ორგანიზაციის პოლიტიკასა და პროცესებს, რომლებიც დაკავშირებულია პერსონალის შრომის ანაზღაურებასთან, მიზნების დასახვასთან

და საქმიანობის შეფასებასთან. შიდა აუდიტის შეუძლია ასევე განიხილოს აღნიშნულთან დაკავშირებული გაზომვები (მაგ., შესრულების ძირითადი ინდიკატორები) და წამახალისებელი გეგმები (მაგ., პრემიები), იმის დასადგენად, არის თუ არა ისინი სათანადოდ შემუშავებული და განხორციელებული, რომ მოხდეს პერსონალის მიერ მიუღებელი ქცევის ან ზედმეტი რისკის აღების პრევენცია ან აღმოჩენა და რომ ხელი შეეწყოს ქმედებებს რომლებიც შესაბამისობაშია ორგანიზაციის სტრატეგიულ მიზნებთან.

- რისკისა და კონტროლების შესახებ ინფორმაციის მიწოდება ორგანიზაციის შესაბამის სფეროებში – იმის შესაფასებლად, თუ რამდენად კარგად აწვდის ორგანიზაცია რისკის და კონტროლების ინფორმაციას შესაბამის სფეროებში, შიდა აუდიტს შეუძლია გადახედოს შიდა ანგარიშებს, შესაბამის მემორანდუმებს და ელ.ფოსტის გზავნილებს, და პერსონალის შეხვედრის ოქმებს, რათა განიხილოს რისკებთან და კონტროლებთან დაკავშირებული ინფორმაცია არის თუ არა სრული, ზუსტი და დროულად განაწილებული. გამოკითხვებისა და ინტერვიუების საშუალებით შესაძლოა დადგინდეს თანამშრომელთა ცნობიერების დონე თავიანთი პასუხისმგებლობების შესახებ, რომელიც დაკავშირებულია რისკის და კონტროლების პროცესებთან და მათ ზეგავლენასთან ორგანიზაციაზე. როგორც წესი, მარწმუნებელი და საკონსულტაციო საქმიანობის განხორციელების დროს, შიდა აუდიტი ასევე აფასებს, თუ როგორ ახდენს აუდიტის ობიექტი რისკის და კონტროლების შესახებ ინფორმაციის შესაბამის კომუნიკაციას.
- ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს, გარე და შიდა აუდიტორებს, სხვა მარწმუნებელი მოწოდებლებსა და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობას შორის კოორდინაცია და ინფორმაციის კომუნიკაცია – სხვადასხვა მხარეებს შორის კოორდინაციასთან და ინფორმაციის კომუნიკაციასთან დაკავშირებული ორგანიზაციის შესაძლებლობების შეფასების მიზნით, შიდა აუდიტს შეუძლია იმ შეხვედრების იდენტიფიცირება, რომლებშიც მონაწილეობენ აღნიშნული ჯგუფები (მაგალითად, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო, აუდიტის კომიტეტი (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და საფინანსო კომიტეტი) და განსაზღვრა, თუ რამდენად ხშირად ხდებოდა ეს შეხვედრები. შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ დაესწრონ ამ შეხვედრებს, როგორც მონაწილეები ან დამკვირვებლები და მათ შეუძლიათ განიხილონ შეხვედრების ოქმები, სამუშაო გეგმები და ჯგუფებში განაწილებული ანგარიშები, რათა გაიგონ, თუ როგორ ახდენენ კოორდინაციას ეს მხარეები და როგორ ურთიერთობენ ერთმანეთთან.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ იმოქმედონ სხვადასხვა ამპლუაში, რათა შეაფასონ და რეკომენდაციები გაუწიონ მმართველობითი პროცესების გაუმჯობესებას. მათ შეუძლიათ განახორციელონ ორგანიზაციის მმართველობითი პროცესების დიზაინისა და ეფექტურობის დამოუკიდებელი და ობიექტური შეფასება. მარწმუნებლის გარდა, დამატებით და მის სანაცვლოდ შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ აირჩიონ საკონსულტაციო მომსახურების გაწევა. ასეთი მიდგომა შესაძლოა იყოს უპირატესი განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც განიხილება ცნობილი საკითხები, ან მმართველობის პროცესი არ არის მომწიფებული. როგორც მარწმუნებელი ისე საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის დროს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გადაწყვიტოს გამოიყენოს თანმდევნი მონიტორინგის მეთოდები, როგორცაა შიდა აუდიტორების გამოყოფა მმართველობასთან დაკავშირებული თანამშრომლების შეხვედრებზე დაკვირვების მიზნით და მათთვის მუდმივი კონსულტაციების გაწევა. ჩვეულებრივ, მმართველობის ერთი მთლიანი შიდა აუდიტი არ ხორციელდება. ამის საპირისპიროდ, შიდა აუდიტის მიერ მმართველობითი პროცესების შეფასება, ეფუძნება დროთა განმავლობაში მრავალი აუდიტორული დავალებიდან მიღებულ ინფორმაციას.

თუ მთლიანი მმართველობის შეფასება სათანადოა, ის ითვალისწინებს:

- ზემოთ ჩამოთვლილი მმართველობის კონკრეტული პროცესების აუდიტის შედეგები.
- მმართველობის საკითხები, რომლებიც გამოჩნდება აუდიტის შედეგად, რომლებიც არ არის ფოკუსირებული კონკრეტულად მმართველობაზე, როგორცაა:
 - o სტრატეგიული დაგეგმვა.
 - o რისკების მართვის პროცესები.
 - o ოპერაციული ეფექტურობა და ეფექტიანობა.
 - o ფინანსური ანგარიშგების შიდა კონტროლები.
 - o რისკები, რომლებიც დაკავშირებულია საინფორმაციო ტექნოლოგიებთან, თაღლითობასთან და სხვა სფეროებთან.
 - o შესაბამის კანონებთან და რეგულაციებთან შესაბამისობა.
- მართვის პროცესების შეფასების შედეგები (მაგალითად, შესაბამისობის ინსპექტირება, ხარისხის აუდიტი, კონტროლების თვითშეფასება).
- გარე მარწმუნებელი მომწოდებლების შესრულებული სამუშაო (მაგ., იურიდიული გამომძიებლები, სახელმწიფო აუდიტის სამსახური და საჯარო საბუღალტრო ფირმები) .
- შიდა მარწმუნებელი მომწოდებლები, ან დაცვის მეორე ხაზის ფუნქციები (მაგალითად, ჯანმრთელობა და უსაფრთხოება, შესაბამისობა და ხარისხი).
- სხვა ინფორმაცია მმართველობის საკითხებზე, როგორცაა არასასურველი ინციდენტები, რაც მიუთითებს მმართველობითი პროცესების გაუმჯობესების შესაძლებლობაზე.

დაგეგმვის, შეფასებისა და ანგარიშგების ფაზების დროს შიდა აუდიტორები განიხილავენ შედეგების პოტენციურ ხასიათს და შესაძლო უარყოფით ზეგავლენას და უზრუნველყოფენ სათანადო კომუნიკაციას აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შესაბამისობა 2110 სტანდარტთან შესაძლოა დაფიქსირდეს ცალკეული შიდა აუდიტის ანგარიშების მეშვეობით ინდივიდუალური მმართველობის პროცესების შესახებ, ან მმართველობის შესახებ მთლიანი ანგარიშის საშუალებით, რომელიც მოიცავს მარწმუნებელ შეფასებებსა და საკონსულტაციო სამსახურების რეკომენდაციებს. დოკუმენტაცია ასევე შეიძლება მოიცავდეს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის ოქმს, რომლის დროსაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს შიდა აუდიტის მმართველობითი პრაქტიკის საერთო შეფასებას. ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს სხდომის მასალები შეიძლება წარმოადგენდეს მტკიცებულებას, რომ ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო სათანადოდ იყო ინფორმირებული კომპენსაციისა და წახალისების პაკეტების შესახებ და რომ იგი აკონტროლებდა მაღალი რგოლის ხელმძღვანელების მუშაობას. მადლობის განცხადებები, რომელსაც ხელს აწერენ თანამშრომლები და ბიზნეს პარტნიორები, აჩვენებს ორგანიზაციის ძალისხმევას, ხელი შეუწყოს მისი ეთიკისა და ღირებულებების ცოდნას.

განმარტების სახელმძღვანელო 2120 – რისკის მართვა

სტანდარტი 2120 – რისკის მართვა

შიდა აუდიტმა უნდა შეაფასოს რისკის მართვის პროცესების ეფექტიანობა და ხელი შეუწყოს მათ გაუმჯობესებას.

ინტერპრეტაცია:

რისკის მართვის პროცესების ეფექტურობის განსაზღვრა ეფუძნება შიდა აუდიტის შეფასებას შემდეგი ასპექტების გათვალისწინებით:

- ორგანიზაციის მიზნები მხარს უჭერენ და შესაბამისობაშია მის მისიასთან;
- გამოვლენილი და შეფასებულია არსებითი რისკები;
- რისკის მიმართ დადგენილია სათანადო მიდგომები, რომლებიც უზრუნველყოფენ რისკების შენარჩუნებას ორგანიზაციის რისკის მაღის ფარგლებში;

რელევანტური რისკების შესახებ ინფორმაცია გროვდება და დროულად გადაეცემა ორგანიზაციას, რაც საშუალებას აძლევს პერსონალს, მენეჯმენტსა და მთავარ საზედამხედველო ორგანოს განახორციელონ თავიანთი პასუხისმგებლობები.

შიდა აუდიტის აქტივობებისას შეიძლება შეგროვდეს ინფორმაცია, ამ შეფასების მხარდასაჭერად, მრავალჯერადი დანიშვნის დროს. ამ შესასრულებელ სამუშაოში ჩართულობის შედეგები, როდესაც ერთიანად განიხილება, იძლევა ორგანიზაციის რისკების მართვის პროცესებისა და მათი ეფექტურობის გაგებას.

რისკის მართვის პროცესები მონიტორინგი ხდება მიმდინარე მენეჯმენტის აქტივობების, ცალკეული შეფასებების ან ორივე მეშვეობით.

რისკის მართვის პროცესის მონიტორინგი ხდება თანმდევად მენეჯმენტის აქტივობებით, ცალკე შეფასებით ანდა ორივე მეთოდით ერთდროულად.

2120.C1 – საკონსულტაციო მომსახურების გაწევისას შიდა აუდიტორებმა მხედველობაში უნდა მიიღონ მომსახურების მიზნებიდან გამომდინარე რისკები და ასევე სხვა მნიშვნელოვანი რისკების არსებობის შესაძლებლობა;

2120.C2 – შიდა აუდიტორებმა საკონსულტაციო მომსახურების გაწევიდან მიღებული ცოდნა რისკების თაობაზე უნდა გამოიყენონ ორგანიზაციის რისკის მართვის პროცესების შეფასებაში.

2120.C3 – რისკების მართვის პროცესების ორგანიზაციასთან ან სრულყოფასთან დაკავშირებით მენეჯმენტის მხარდაჭერისას, შიდა აუდიტორებმა თავი უნდა შეიკავონ რისკების მართვის პროცესებში ნებისმიერი მენეჯერული პასუხისმგებლობების აღებისაგან.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ამ სტანდარტის მოთხოვნების შესასრულებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და შიდა აუდიტორები იწყებენ ორგანიზაციის რისკის მადის, მისიის და სტრატეგიული მიზნების გაცნობას და გააზრებას. ასევე მნიშვნელოვანია საოპერაციო მიზნების და აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ გამოვლენილი რისკების სრულყოფილად გააზრება.

რისკები შეუძლია იყოს ფინანსური, ოპერატიული, იურიდიული / მარეგულირებელი ან სტრატეგიული ხასიათის. გათვალისწინებული უნდა იყოს შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების, ტერმინების განმარტებაში მოცემული, რისკების მართვის ტერმინების განმარტება, საერთაშორისო დონეზე გამოქვეყნებული რისკების მართვის კონცეფციებთან და მოდელებთან ერთად. დამატებით ამისა, განხორციელების სახელმძღვანელო 2100 – შემოწმების შინაარსი, შესაძლოა სასარგებლო იყოს სტანდარტის 2120-ის განსახორციელებლად საჭირო საბაზისო ცოდნის მისაღწევად.

რადგან ეს სტანდარტი მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტმა განახორციელოს რისკის მართვის პროცესების ეფექტურობის შეფასება, შიდა აუდიტორები ზოგადად უნდა გაეცნონ ორგანიზაციის არსებულ რისკის მართვის გარემოს და ადგილზე არსებულ მაკორექტირებელ ღონისძიებებს (კონტროლებს) პრიორიტეტული რისკების საპასუხოდ. მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტორებმა გაიაზრონ, თუ როგორ ახდენს ორგანიზაცია რისკების იდენტიფიცირებას, შეფასებას და მონიტორინგს, მანამ სანამ ისინი დაიწყებენ სტანდარტის 2120-ის დანერგვას.

რისკის შეფასებისას, შიდა აუდიტი თვალისწინებს ორგანიზაციის ზომას, კომპლექსურობას, სასიცოცხლო ციკლს, სიმწიფის დონეს, დაინტერესებული მხარეების სტრუქტურას და სამართლებრივ და კონკურენტულ გარემოს. ორგანიზაციის გარემოს ბოლოდროინდელმა ცვლილებებმა (მაგალითად, ახალმა რეგულაციებმა, ახალმა მენეჯერულმა პერსონალმა, ორგანიზაციის ახალმა სტრუქტურამ, ახალმა პროცესებმა და ახალმა პროდუქტებმა) შესაძლოა წარმოშვას ახალი რისკები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია გადახედოს ორგანიზაციის რისკის მართვის არსებული პრაქტიკის სიმწიფეს და განსაზღვროს, თუ რამდენად უნდა დაეყრდნოს შიდა აუდიტი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის რისკის შეფასებას.

და ბოლოს, შიდა აუდიტს თავის საქმიანობაში უნდა ჰქონდეს დადგენილი პროცესი დაგეგმვის, აუდიტისა და რისკის მართვის საკითხების შესახებ. შიდა აუდიტორები ასევე განახორციელებენ კონკრეტული სფეროს თუ პროცესის რისკის მართვას, როდესაც ახორციელებენ ამ სფეროს თუ პროცესის შიდა აუდიტორულ შემოწმებას.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

2120 სტანდარტის დანერგვით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და შიდა აუდიტორები, შედეგად წარმოაჩინენ ორგანიზაციის რისკის მართვის პროცესების გაგებას და მათი გაუმჯობესების შესაძლებლობების განსაზღვრის უნარს. აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან საუბრის საშუალებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს ორგანიზაციის რისკის მადას, ტოლერანტობას და რისკის კულტურას. შიდა აუდიტმა უნდა გააფრთხილოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა ახალი რისკების შესახებ, და აგრეთვე იმ რისკების შესახებ, რომლებიც არ არის სათანადოდ შერბილებული, და უნდა წარმოადგინოს რეკომენდაციები და სამოქმედო გეგმები შესაბამისი რეაგირებისთვის რისკებზე (მაგ.,

მიიღე, განაგრძე, გადაიტანე, შეამსუბუქე ან თავიდან აირიდე). გარდა ამისა, შიდა აუდიტმა უნდა მოიპოვოს საკმარისი ინფორმაცია ორგანიზაციის რისკების მართვის პროცესების ეფექტურობის შესაფასებლად.

ორგანიზაციის სტრატეგიული გეგმის, საოპერაციო გეგმისა და პოლიტიკის განხილვისა და აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან დისკუსიის საშუალებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მიიღოს შესაბამისი ცოდნა რათა შეაფასოს, თუ რამდენად შესაბამისობაშია ორგანიზაციის სტრატეგიული მიზნები მის მისიასთან, ხედვასთან და რისკის მადასთან. აუდიტის ხელმძღვანელის ინტერვიუებმა საშუალო რგოლის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან შესაძლებელია მას მისცეს დამატებითი ცოდნა ორგანიზაციის მისიის, მიზნებისა და რისკის მადას ურთიერთ შესაბამისობაზე სტრუქტურული ერთეულების (საოპერაციო) დონეზე.

შიდა აუდიტორებმა საფუძვლიანად უნდა შეისწავლონ თუ როგორ ახდენს ორგანიზაცია რისკების იდენტიფიკაციას და მათზე რეაგირებას და როგორ განსაზღვრავს რომელი რისკები არის მისაღები. შიდა აუდიტი, როგორც წესი, აფასებს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და რისკის მართვის მთავარი თანამდებობის პირების ფუნქციებს რისკების მართვასთან დაკავშირებულ პასუხისმგებლობებისა და პროცესებში. ამ მიზნის მისაღწევად, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განიხილონ ახლახან დასრულებული რისკის შეფასებები და მასთან დაკავშირებული ანგარიშები, რომლებიც მომზადებულია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის, გარე აუდიტორების, ან მარეგულირებლისა და სხვა წყაროების მიერ.

გარდა ამისა, შიდა აუდიტი, როგორც წესი, თავად ახორციელებს რისკის შეფასებას. აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან დისკუსიები და ორგანიზაციის პოლიტიკისა და შეხვედრის ოქმების მიმოხილვა ზოგადად გამოავლენს ორგანიზაციის რისკის მადას, რაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს და შიდა აუდიტს საშუალებას აძლევს, რომ აუდიტის რისკის რეკომენდაციები შესაბამისობაში იყოს რისკის მადასთან. შიდა აუდიტს შეუძლია გამოიყენოს საერთაშორისოდ აღიარებული რისკის მართვის ან კონტროლების ჩარჩო (მაგალითად, COSO შიდა კონტროლები, ან რისკების მართვა, ან ISO 31000) რისკების იდენტიფიკაციაში დასახმარებლად. პოტენციური რისკების ზეგავლენის და შესაბამისი შესაძლებლობების შესახებ მუდამ მიმდინარე ცოდნის შესანარჩუნებლად, შიდა აუდიტმა შეიძლება ასევე შეისწავლოს ორგანიზაციის ინდუსტრიასთან დაკავშირებული ახალი მოვლენები და ტენდენციები და ასევე ისეთი პროცესები, რომელთა გამოყენება შესაძლებელია ამგვარი რისკების და შესაძლებლობების მონიტორინგის, შეფასების და რეაგირებისთვის.

ასეთი ქმედებებით, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ დამოუკიდებლად შეასრულონ ე.წ. გადახრების ანალიზი, რათა დადგინდეს, ახდენს თუ არა ორგანიზაცია მნიშვნელოვანი რისკების გამოვლენისა და შეფასებას ადეკვატურად, და შიდა აუდიტს აქვს თუ არა შესაძლებლობა, რომ შეაფასოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ განხორციელებული რისკების მართვის პროცესი. რისკის მართვის პროცესის განხილვისას მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტორებმა გამართონ დისკუსია მათ მიერ იდენტიფიცირებულ რისკებთან და მათ საპასუხო ღონისძიებებთან დაკავშირებით. მაგალითად, ხელმძღვანელობამ შესაძლოა არჩიოს რისკის მიღება და შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დაადგინოს არის თუ არა ეს გადაწყვეტილება ორგანიზაციის რისკის მადას ან რისკის მართვის სტრატეგიის შესაბამისი. თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი დაასკვნის, რომ ხელმძღვანელობამ მიიღო რისკის ისეთი დონე, რომელიც ორგანიზაციისთვის შესაძლოა მიუღებელი იყოს, მაშინ მან უნდა განიხილოს ეს საკითხი უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და შეიძლება საჭირო

გახდეს საკითხის კომუნიკაცია ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან, 2600 სტანდარტის – რისკების აღების კომუნიკაცია, შესაბამისად. იმ შემთხვევებში, როდესაც ხელმძღვანელობა ირჩევს რისკის შერბილების სტრატეგიის გამოყენებას გამოვლენილი რისკების საპასუხოდ, შიდა აუდიტს შეუძლია შეაფასოს, საჭიროების შემთხვევაში, გატარებული შემარბილებელი ზომების ადეკვატურობა და დროულობა. ამის მიღწევა შესაძლებელია კონტროლების დიზაინის განხილვისა და კონტროლებისა და მონიტორინგის პროცედურების ტესტირების გზით.

იმისათვის, რათა შეაფასონ, ხდება თუ არა რისკის შესაბამისი ინფორმაციის დროული დოკუმენტირება და კომუნიკაცია ორგანიზაციის შიგნით, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ ინტერვიუ ჩაატარონ სხვადასხვა დონის თანამშრომლებთან და დაადგინონ, არის თუ არა ორგანიზაციის მიზნები, მნიშვნელოვანი რისკები და რისკის მართვის საკმარისად ახსნილი და გაგებულ ორგანიზაციაში. როგორც წესი, შიდა აუდიტი ასევე აფასებს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის რისკის მართვის შედეგების ანგარიშგების ადეკვატურობას და დროულობას. შიდა აუდიტმა შეიძლება განიხილოს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ოქმები იმის დასადგენად, ხდება თუ არა ყველაზე მნიშვნელოვანი რისკების შესახებ კომუნიკაცია ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და ხდება თუ არა ეს კომუნიკაცია დროულად და მოქმედებს თუ არა ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო, რათა უზრუნველყოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის სათანადო რეაგირება.

და ბოლოს, შიდა აუდიტმა უნდა მიიღოს აუცილებელი ზომები რომლებიც უზრუნველყოფს, რომ აუდიტი მართავს საკუთარ რისკებს, როგორცაა აუდიტის წარუმატებლობა, ცრუ მარწმუნებლობა და რეპუტაციული რისკები. ანალოგიურად, ამ რისკების შესაბამისი ყველა მაკორექტირებელ ღონისძიებებზე უნდა განახორციელოს მონიტორინგი.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებმაც შეიძლება დაადასტურონ შესაბამისობა 2120 სტანდარტთან, მოიცავს შიდა აუდიტის დებულებას, რომელშიც აღწერილია შიდა აუდიტის ფუნქციები და პასუხისმგებლობები, რომლებიც დაკავშირებულია რისკის მართვასთან, და შიდა აუდიტის გეგმა. დამატებით ამისა, შესაბამისობა შესაძლოა დასტურდება შეხვედრების ოქმებით, რომელზეც განიხილებოდა სტანდარტის ისეთი ელემენტები, როგორცაა შიდა აუდიტისგან რისკის მართვის რეკომენდაციები, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს და აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას შორის, ან შეხვედრები შიდა აუდიტსა და შესაბამის კომიტეტებს, სამუშაო ჯგუფებს და მთავარ აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას შორის.

შიდა აუდიტის მიერ შესრულებული რისკების შეფასება და რისკების საპასუხო ღონისძიებების სამოქმედო გეგმები ზოგადად აჩვენებს რისკის მართვის პროცესების როგორც შეფასებას, ასევე გაუმჯობესებას.

განმარტების სახელმძღვანელო 2130 – კონტროლი

სტანდარტი 2130 — კონტროლი

შიდა აუდიტი უნდა დაეხმაროს ორგანიზაციას ქმედითი კონტროლების მექანიზმების შენარჩუნებაში, მისი ეფექტურობისა და შედეგიანობის შეფასებისა და მუდმივი სრულყოფის ხელშეწყობით.

2130.A1 – შიდა აუდიტმა უნდა შეაფასოს მმართველობით და ზედამხედველობით პროცესებთან, ოპერაციულსა და ინფორმაციულ სისტემებთან დაკავშირებული რისკების კონტროლის ღონისძიებების ადეკვატურობა და ეფექტურობა, შემდეგ კონტექსტში:

- ორგანიზაციის სტრატეგიული მიზნების მიღწევა;
- ორგანიზაციის ფინანსური აღრიცხვა-ანგარიშგების და ოპერაციული ინფორმაციის სანდოობა და მთლიანობა;
- საქმიანობის პროცესებისა და პროგრამების ეფექტურობა და ეფექტიანობა;
- ორგანიზაციის აქტივების დაცულობა;
- კანონმდებლობასთან, მარეგულირებელ დოკუმენტებთან, პოლიტიკებთან, პროცედურებთან და კონტრაქტებთან შესაბამისობა.

2130.C1 – შიდა აუდიტორებმა საკონსულტაციო მომსახურების განწვიდან მიღებული ცოდნა კონტროლების თაობაზე უნდა გამოიყენონ ორგანიზაციის შიდა კონტროლის პროცესების შეფასებისას.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ამ სტანდარტის შესასრულებლად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი და შიდა აუდიტორები იწყებენ კონტროლების კონცეფციისა და ტიპური კონტროლების პროცესების მახასიათებლების მკაფიო გააზრებას. მათ ასევე უნდა გაითვალისწინონ კონტროლების ოფიციალური განმარტება, როგორც ეს მოცემულია შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების ტერმინებში, აგრეთვე განხორციელების სახელმძღვანელოში 2100 – უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან მსჯელობით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განიხილავს ორგანიზაციის რისკის მადას, ტოლერანტობას და რისკის კულტურას. შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია გააცნობიერონ კრიტიკული რისკები, რომლებიც ხელს უშლის ორგანიზაციას მიაღწიოს დასახულ მიზნებს, და ასევე გააცნობიერონ ის კონტროლები, რომელიც განხორციელებულია რისკების შესამცირებლად მისაღებ დონეზე.

სასარგებლოა შიდა აუდიტორებმა განიხილონ ძირითადი კონტროლების ბოლო დროს განხორციელებული შეფასების შედეგები, მასთან დაკავშირებული სამოქმედო გეგმები და ორგანიზაციის საქმიანობასთან დაკავშირებული ის ბოლოდროინდელი ცვლილებები რომლებმაც შესაძლოა გააჩინონ ახალი რისკები. შიდა აუდიტორებს

შეუძლიათ კონსულტაცია გაიარონ ორგანიზაციის იურიდიულ დეპარტამენტთან, შესაბამისობის მთავარ ოფიცერთან, ან სხვა შესაბამის მხარესთან რათა მიიღონ ინფორმაცია იმ კანონებისა და წესების შესახებ, რომლებსაც ორგანიზაცია უნდა აკმაყოფილებდეს. შიდა აუდიტისთვის სასარგებლოა იმის ცოდნა, თუ როგორ იგებს ორგანიზაცია მარეგულირებელი მოთხოვნების ცვლილებებს და უზრუნველყოფს მათთან შესაბამისობას.

შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია გაეცნოს ორგანიზაციის მიერ ოფიციალურად, ან არაოფიციალურად მიღებული კონტროლების კონცეფციას და ასევე იცნობდნენ საერთაშორისო დონეზე აღიარებულ, ყოვლისმომცველ კონტროლების კონცეფციებს, როგორცაა COSO შიდა კონტროლების ინტეგრირებული კონცეფცია. მიუხედავად იმისა, რომ კონტროლების კომპონენტები, პროცესები და პასუხისმგებლობის დაკისრება მსგავსია სხვადასხვა კონცეფციებში, მათში გამოყენებული ტერმინოლოგია შესაძლოა განსხვავდებოდეს.

შიდა აუდიტორებმა ასევე უნდა გაიაზრონ პასუხისმგებლობა, რომელიც დაკავშირებულია ეფექტური კონტროლების განხორციელებასთან. ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა, როგორც წესი, მეთვალყურეობას უწევს კონტროლების სისტემის შექმნას, ადმინისტრირებას და შეფასებას. აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა ზოგადად პასუხისმგებელია კონტროლების შეფასებაზე შესაბამის სფეროებში. შიდა აუდიტი უზრუნველყოფს სხვადასხვა დონის რწმუნებულებას, ამ სფეროებში მოქმედი კონტროლების პროცესების ეფექტიანობის შესახებ. კონტროლის მონიტორინგზე პასუხისმგებლობის დაყოფა, შესაძლოა შედიოდეს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ორგანიზაციის კონტროლების პოლიტიკაში.

და ბოლოს, შიდა აუდიტს უნდა ჰქონდეს დადგენილი პროცესი კონტროლების საკითხების დაგეგმვასთან, აუდიტსა და ანგარიშგებასთან დაკავშირებით.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სტანდარტის დანერგვის შედეგად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა და მთლიანად შიდა აუდიტმა უნდა წარმოაჩინონ ორგანიზაციის კონტროლების პროცესების გაგება, ასევე უნდა აცნობონ აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას კონტროლთან დაკავშირებული ახლად წამოჭრილი საკითხების შესახებ და შეიმუშაონ რეკომენდაციები და სამოქმედო გეგმები მაკორექტირებელი ღონისძიებების და მონიტორინგისთვის. შიდა აუდიტმა უნდა მოიპოვოს საკმარისი ინფორმაცია ორგანიზაციის კონტროლების პროცესების ეფექტურობის შესაფასებლად.

კონტროლები შექმნილია რისკის შესარბილებლად საერთო ორგანიზაციულ, საოპერაციო და ტრანზაქციის დონეებზე. კონტროლების ეფექტურობის კომპეტენტური შეფასება გულისხმობს კონტროლების შეფასებას მიზანთან დაკავშირებული რისკის კონტექსტში (მიზნის მიღწევის ალბათობა მის რისკზე დამიზნებულ შესაფასებელი კონტროლების პირობებში) ზემოთ აღნიშნულ თითოეულ დონეზე. შიდა აუდიტი შეიმუშავებს რისკისა და კონტროლების მატრიცას, რომელიც ეხმარება მას ამგვარი შეფასების განხორციელებაში. ასეთი მატრიცა ხელს შეუწყობს შიდა აუდიტს შემდეგ საკითხებში:

- მიზნების და მისი ხელისშემშლელი რისკების განსაზღვრა.
- რისკების მნიშვნელობის დადგენა, მათი მოხდენის ალბათობის და ზეგავლენის გათვალისწინებით.
- მნიშვნელოვან რისკებზე შესაბამისი რეაგირების დადგენა (მაგ. მიღება, მიდევნება, გადაცემა, შერბილება ან თავიდან აცილება).

- იმ საკვანძო კონტროლების დადგენა, რომლებსაც იყენებს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა რისკის მართვის მიზნით.
- კონტროლების დიზაინის ადეკვატურობის შეფასება, რათა დადგინდეს, რამდენად მიზანშეწონილია კონტროლების ეფექტურობის შემოწმება.
- იმ კონტროლების ტესტირების განხორციელება, რომელიც ჩაითვალება, რომ ადეკვატურად არის შემუშავებული (დიზაინი ადეკვატურია), იმის დასადგენად, მოქმედებენ თუ არა ისინი დანიშნულებისამებრ (ეფექტურად).

რისკისა და კონტროლების მატრიცის გამოყენებისას, შიდა აუდიტისთვის სასარგებლო იქნება თუ ის გაესაუბრება და შესაბამის ინფორმაციას მოიპოვებს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისაგან; განიხილავს ორგანიზაციულ გეგმებს, პოლიტიკას და პროცესებს; გამოიყენებს გამჭოლ ტესტებს, გამოკითხვებს, შიდა კონტროლების კითხვარებს და დიაგრამებს, რათა მოიპოვოს ინფორმაცია კონტროლების დიზაინის ადეკვატურობის შესახებ. ასევე გამოიყენებს ინსპექტირებას, დადასტურებებს, განგრძობით აუდიტს და მონაცემთა ანალიზს კონტროლების ტესტი ეფექტურობაზე შესამოწმებლად.

კონტროლების ეფექტურობის შესაფასებლად, შიდა აუდიტი, როგორც წესი, განსაზღვრავს, ზომავს და მეთვალყურეობს, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა ახდენს თუ არა მონიტორინგს, გაზომვას დანახარჯებსა და სარგებელის შეფასებას კონტროლების განხორციელებისას. აღნიშნული მოიცავს იმის იდენტიფიცირებას, აღემატება თუ არა კონტროლების პროცესებში გამოყენებული რესურსები სარგებელს და ქმნის თუ არა კონტროლების პროცესები მნიშვნელოვან საოპერაციო შეფერხებებს (მაგალითად, შეცდომები, დაყოვნებები ან ძალისხმევის დუბლირება).

შიდა აუდიტორებისთვის შესაძლოა ასევე სასარგებლო იყოს იმის შეფასება, თუ რამდენად შეესაბამება კონტროლების დონე რისკს, რომელსაც ის პასუხობს. ერთი ინსტრუმენტი, რომელსაც მრავალი შიდა აუდიტორი იყენებს არის ურთიერთკავშირის ვიზუალური დოკუმენტი – რისკისა და კონტროლების რუკა, რომელიც ასახავს რისკის მნიშვნელობას კონტროლების ეფექტურობის მიმართ.

ეფექტური კონტროლების შენარჩუნების უწყვეტი გაუმჯობესების მიზნით, შიდა აუდიტი, როგორც წესი, უზრუნველყოფს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს კონტროლების საერთო შეფასებით, ან ახდენს ინდივიდუალური აუდიტორული დავალებებიდან დაგროვილი კონტროლების შეფასების შედეგების კომპილაციას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია რეკომენდაცია გაუწიოს კონტროლების კონცეფციის დანერგვას იმ შემთხვევაში, თუ ის ჯერ არ ფუნქციონირებს ორგანიზაციაში. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებმა შესაძლოა შეიმუშაონ რეკომენდაციები კონტროლების გარემოს გასაუმჯობესებლად (მაგალითად, ტონი აღმასრულებელ ხელმძღვანელობაში, რომელიც ხელს უწყობს ეთიკური ქცევის კულტურას და შეუსაბამობებზე დაბალ ტოლერანტობას).

შიდა აუდიტის მხრიდან ქმედებების განხორციელება, რაც ხელს შეუწყობს კონტროლების ეფექტურობის მუდმივ გაუმჯობესებას, მოიცავს:

- ტრენინგების ჩატარება კონტროლებისა და თვითმონიტორინგის მიმდინარე პროცესებთან დაკავშირებით.
- აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისათვის კონტროლების (რისკი და კონტროლები) შეფასების საინფორმაციო სესიების ხელის შეწყობა.
- ორგანიზაციაში კონტროლების დიზაინის და ფუნქციონირების დოკუმენტირების, ანალიზის და შეფასების ლოგიკური სტრუქტურის ჩამოყალიბებაში აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისათვის დახმარება.

- კონტროლების ხარვეზების იდენტიფიცირების, შეფასების და გამოსწორების პროცესის შემუშავებაში დახმარების გაწევა.
- აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისათვის დახმარება რათა ის მუდმივად საქმის კურსში იყოს კონტროლების მოთხოვნებთან დაკავშირებულ საკითხებში, კანონებში და რეგულაციებში.
- იმ ტექნოლოგიური მიღწევების მონიტორინგი, რაც ხელს შეუწყობს კონტროლების ეფექტურობასა და ეფექტიანობას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებმაც შეიძლება დაადასტურონ შესაბამისობა 2130 სტანდარტთან, მოიცავს შიდა აუდიტის მიერ კონტროლების შეფასებას და ტესტირების დოკუმენტებს. ასეთი დოკუმენტაცია, როგორც წესი, არსებობს აუდიტორთა სამუშაო ფურცლებში და შეიცავს:

- შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან შეხვედრების ოქმი, რომელზეც განხილულ იქნა კონტროლები .
- რისკის და კონტროლების მატრიცა და რუქები.
- გამჭოლი ტესტის აღწერა.
- აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან ჩატარებული გამოკითხვებისა და ინტერვიუების შედეგები.
- კონტროლების ტესტირების შედეგები.

შესაბამისობის დემონსტრირება ასევე შესაძლოა მოხდეს გეგმების, შიდა აუდიტორული დავალებების ანგარიშების, აუდიტის დასკვნებში დასმულ საკითხებზე შემდგომი მონიტორინგის ანდა კონტროლების საერთო შეფასების საშუალებით. თუ აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა ინარჩუნებს საოპერაციო და კონტროლების სათანადო პროცედურებს, პერსონალისთვის სასურველი კონტროლების კომუნიკაციისთვის, აღნიშნული შესაძლოა წარმოადგენდეს შესაბამისობის დემონსტრირებასაც. მუდმივი გაუმჯობესება შეიძლება ნაჩვენები იყოს სტანდარტული საოპერაციო და კონტროლების პროცედურების მუდმივი განახლებით, ცვალებად გარემოზე რეაგირების მიზნით.

განმარტების სახელმძღვანელო 2130 – კონსერვაცია

სტანდარტი 2200 — ინდივიდუალური მომსახურების დაგეგმვა

შიდა აუდიტორებმა უნდა შეიმუშაონ და დოკუმენტირება მოახდინონ თითოეული მომსახურების განვების გეგმა, რომელიც მოიცავს ინფორმაციას მომსახურების მიზნების, მომსახურების მასშტაბის, დროის გრაფიკისა და გამოყოფილი რესურსების თაობაზე. გეგმა უნდა ითვალისწინებდეს მომსახურებასთან მიმართებაში განსაზღვრულ ორგანიზაციის სტრატეგიას, მიზნებსა და რისკებს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვა მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტისთვის. ეს არის მნიშვნელოვანი არა მხოლოდ 2200 სტანდარტისთვის, არამედ ამ სერიის სხვა სტანდარტისათვის.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვისას, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, იწყებენ შიდა აუდიტის წლიური გეგმის გააზრებით, შემოწმების დაგეგმვის მონახაზზე დისკუსიებით, რასაც შედეგად მოყვება გეგმის შემუშავება (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 2010 – დაგეგმვა), და შიდა აუდიტორული შემოწმების შიდა აუდიტის წლიურ გეგმაში ჩასმის შემდეგ მომხდარი ყველა მნიშვნელოვანი ცვლილების გააზრებით, რომელმაც ზეგავლენა მოახდინა ორგანიზაციაზე. შიდა აუდიტორებმა ასევე უნდა გაიაზრონ, თუ როგორ ზემოქმედებს ორგანიზაციის სტრატეგია, მიზნები და რისკები შიდა აუდიტორულ შემოწმებაზე.

შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია გაიგონ ორგანიზაციის შიდა აუდიტის მიერ გამოყენებული შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის პროცესი, რომელიც ხშირად აღწერილია შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების სახელმძღვანელოში. შიდა აუდიტორებმა ასევე უნდა გააცნობიერონ შემოწმების მასშტაბი და დაინტერესებული მხარეების მოლოდინები და გაეცნონ ობიექტში ჩატარებულ წინა აუდიტებს (შიდა ან გარე) ან შესაბამისობის მიმოხილვას. დამატებით ამისა, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, ეცნობიან სტრატეგიას, მიზნებსა და რისკებს, რომლებიც დაკავშირებულია მომავალ აუდიტის ობიექტთან „სფეროსთან ან პროცესთან. შიდა აუდიტორებისთვის შესაძლოა სასარგებლო იყოს იმ ინფორმაციის გამოთხოვა, განახორციელა თუ არა აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ რისკის შეფასება, აუდიტის განხილვის ქვეშ მყოფ სფეროში დაუ ასეა, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის აზრის გაგება მომავალი აუდიტის სფეროში რისკის შეფასების და ნებისმიერი რისკისა და კონტროლების შესახებ.

შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელებისთვის საჭირო რესურსები (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 2030 – რესურსების მართვა) და დაადგინონ, თუ როგორ შეიძლება მათი ყველაზე ეფექტური გამოყენება.

შემდგომი მითითებები შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის პროცესის შესახებ წარმოდგენილია შემდეგი სტანდარტების განხორციელების სახელმძღვანელოებში:

სტანდარტი 2201 – დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები, სტანდარტი 2210 – აუდიტორული მომსახურების მიზნები; სტანდარტი 2220 – მომსახურების მასშტაბი; სტანდარტი 2230 – მომსახურების რესურსების გადანაწილება; და სტანდარტი 2240 – აუდიტორული მომსახურების სამუშაო პროგრამა.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

2200 სტანდარტის განხორციელებისას, შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია დაადგინონ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები, როგორც შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის გადამწყვეტი ნაწილი. ამ მიზნით, შიდა აუდიტორებმა უნდა განიხილონ აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ ჩატარებული ბოლოდროინდელი რისკის შეფასება, აგრეთვე წლიური დაგეგმვის დროს დასრულებული შიდა აუდიტის მიერ რისკის შეფასება, რადგან შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები დაკავშირებული იქნება ობიექტში არსებულ რისკებთან. სხვა გასათვალისწინებელ საკითხებში შედის წინა შიდა აუდიტორული შემოწმების რისკის შეფასებები და აუდიტის დასკვნები. რისკზე დაფუძნებული მიზნების დადგენის შემდეგ, შესაძლებელია განისაზღვროს აუდიტორული შემოწმების მასშტაბი, რომლის ფარგლებშიც განხორციელდება მომავალი აუდიტი და იმუშავებენ შიდა აუდიტორები.

შემოწმების მიზნების განსაზღვრისათვის, შიდა აუდიტორები ზოგადად განსაზღვრავენ იმ მონაცემებს, რომლებიც საჭიროა ამ შიდა აუდიტორული შემოწმების ფარგლებში და გადასცემენ სფერო ობიექტის ხელმძღვანელობას, რაც მას აძლევს საკმარის დროს მომზადებისთვის. შიდა აუდიტორები ასევე ურთიერთობენ სფერო ობიექტის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან ან სხვა მნიშვნელოვან პერსონალთან, რათა უზრუნველყონ ძირითად პერსონალზე ხელმისაწვდომობა აუდიტის პროცესის ადრეულ ეტაპზე.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის მთელი პროცესის განმავლობაში, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, ამზადებენ და ინარჩუნებენ დოკუმენტაციას შეხვედრების დროს განხორციელებული დისკუსიებიდან და მიღებული დასკვნებიდან და ათავსებენ ასეთ დოკუმენტებს აუდიტის სამუშაო ფურცლებში. შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ეტაპზე, შიდა აუდიტორები განსაზღვრავენ ფორმალობისა და საჭირო დოკუმენტაციის დონეს. ორგანიზაციის შიდა აუდიტის პოლიტიკის სახელმძღვანელოში შესაძლებელია მითითებული იყოს ნაბიჯები ამ ფორმალური პროცესისთვის და თანდართული ქონდეს შესაბამისი შაბლონები.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ დაიწყონ აუდიტის პროგრამის შემუშავება, ბიუჯეტის, ლოგისტიკისა და შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციის ფორმის გათვალისწინებით. აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, განსაზღვრავს, თუ როგორ, როდის და ვის ეცნობება შემოწმების შედეგები (იხ. სტანდარტი 2440 – შედეგების შეტყობინება). აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე განსაზღვრავს საჭირო აუდიტის პერსონალს აუდიტორული შემოწმების გეგმის შესაბამისად (იხ. სტანდარტი 2340 – მომსახურების ზედამხედველობა). შემოწმების დაგეგმვის ბოლო ნაბიჯი, სანამ შიდა აუდიტორები დაიწყებენ საველე სამუშაოებს, როგორც წესი, მოიცავს აუდიტის ხელმძღვანელობის მიერ შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამის დამტკიცებას. ამასთან, შიდა აუდიტორული შემოწმების გეგმის და სამუშაო პროგრამის მისადაგება შესაძლებელია საველე სამუშაოების დროს, ახალი ინფორმაციის მიღების საფუძველზე. აღნიშნული ცვლილება უნდა დამტკიცდეს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელობას მიერ.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის დოკუმენტები, რომლებმაც შეიძლება დაადასტურონ 2200 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტორული შემოწმების გეგმის დოკუმენტს, რომელიც შეიცავს დაგეგმვისას გასათვალისწინებელ საკითხებს, შემოწმების მასშტაბს, მიზნებს, რესურსების განაწილებას და დამტკიცებულ სამუშაო პროგრამას. შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების სახელმძღვანელო შეიძლება შეიცავდეს დამტკიცებულ შაბლონების დოკუმენტებს, რომლებიც დაკავშირებულია შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვასთან. დოკუმენტაცია შეიძლება მოიცავდეს შენიშვნებს დაგეგმვასთან დაკავშირებული შეხვედრებიდან, რომლებიც წინ უძღოდა შემოწმებას, როგორცაა ოქმები, შეხვედრაზე დამსწრეები, შემოწმების განხორციელების ვადები, ხელმისაწვდომი რესურსები და სხვა ძირითადი საკითხები. ამგვარი შენიშვნები, როგორც წესი, დოკუმენტირებულია აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლებში.

დამატებით ამისა, შესაბამისობის დადასტურება შესაძლებელია მოახდინოს შიდა აუდიტორული შემოწმების ობიექტთან კომუნიკაციამ, მომავალი შიდა აუდიტორული შემოწმების შესახებ. მაგალითად, კომუნიკაცია შემოწმების მიზნებისა და ფარგლების შესახებ. შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამის შემუშავების შემდეგ, უშუალოდ სამუშაო პროცესის, მომზადების ან დაწყების ნებისმიერი დოკუმენტაცია ასევე, შესაძლოა ემსახუროდეს 2200 სტანდარტთან შესაბამისობას.

შესაბამისობის დამატებითი მტკიცებულებები

აღწერილია შემდეგი სტანდარტების განხორციელების სახელმძღვანელოებში: სტანდარტი 2201 – დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები, სტანდარტი 2210 – აუდიტორული მომსახურების მიზნები; სტანდარტი 2220 – მომსახურების მასშტაბი; სტანდარტი 2230 – მომსახურების რესურსების გადანაწილება; და სტანდარტი 2240 – აუდიტორული მომსახურების სამუშაო პროგრამა.

განმარტების სახელმძღვანელო 201 – დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სტანდარტი 2201 – დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები

ინდივიდუალური მომსახურების დაგეგმვისას შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ:

- აუდიტის ობიექტის სტრატეგია, მიზნები და მისი საქმიანობის შედეგიანობის კონტროლის საშუალებები;
- აუდიტის ობიექტის ამოცანებთან, მიზნებთან, რესურსებთან და საოპერაციო საქმიანობასთან დაკავშირებული მნიშვნელოვანი რისკები და ასევე რისკების მისაღებ დონეზე შენარჩუნების საშუალებები;
- აუდიტის ობიექტის საზედამხედველო, რისკის მართვის და კონტროლის პროცესების ადეკვატურობა და ეფექტურობა, შესაბამისი კონცეპტუალური მიდგომებისა და მოდელებთან შედარებით.
- შესამოწმებელი საქმიანობის საზედამხედველო, რისკის მართვისა და კონტროლების პროცესების მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების შესაძლებლობები.

2201.A1 – ისეთი ინდივიდუალური აუდიტორული მომსახურების დაგეგმვას, რომლის შედეგების მომხმარებლებიც ორგანიზაციის გარე მხარეები არიან, შიდა აუდიტორებმა გარე მხარეებთან წერილობით უნდა შეათანხმონ მომსახურების მიზნები, მასშტაბი, შესაბამისი მოვალეობები და სხვა მოლოდინები, მათ შორის შეზღუდვები მომსახურების შედეგების შეტყობინებაზე და აუდიტის დოკუმენტაციაზე წვდომის საკითხები.

2201.C1 – შიდა აუდიტორებმა საკონსულტაციო მომსახურების მიმღებ მხარეებთან (კლიენტთან) უნდა შეათანხმონ მომსახურების მიზნები, მასშტაბი, შესაბამისი მოვალეობები და კლიენტის სხვა მოლოდინი. მნიშვნელოვნად დიდი მომსახურებების შემთხვევაში ეს მოლოდინი წერილობით უნდა იქნას განსაზღვრული. მოთხოვნათა გათვალისწინებით;

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტორებმა ყურადღებით უნდა დაგეგმონ შიდა აუდიტორული შემოწმება, რათა ეფექტურად შეასრულონ შიდა აუდიტის წლიური გეგმით დასახული მიზნები და დაიცვან ორგანიზაციის მიერ დადგენილი პოლიტიკა და შიდა აუდიტის პროცედურები. შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვა, როგორც წესი, იწყება იმ დოკუმენტაციის განხილვით, რომელიც კავშირშია შიდა აუდიტის წლიურ გეგმასთან.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ ეფექტურად დაგეგმონ შემოწმება, თუ ისინი დაიწყებენ ორგანიზაციის მისიის, ხედვის, მიზნების, რისკის, რისკის მადის, კონტროლების გარემოს, მმართველობის სტრუქტურისა და აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის რისკის მართვის გააზრებას. წინასწარი გამოკითხვა შესაძლოა იყოს ფასეული ინსტრუმენტი, რომელიც დაეხმარება შიდა აუდიტორებს აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის საკმარისად გააზრებაში.

რისკისა და კონტროლების მატრიცის შემუშავება ან არსებულის გადახედვა – ეს არის შიდა აუდიტორების მიერ გამოყენებული ჩვეულებრივი პრაქტიკა იმ რისკების დასადგენად, რომლებმაც შეიძლება ზეგავლენა მოახდინონ განხილვის ქვეშ მყოფი სფეროს მიზნებზე, რესურსებზე ანდა ოპერაციებზე. რისკისა და კონტროლების მატრიცამ შეიძლება უზრუნველყოს კრიტიკული უკუკავშირი გამოვლენილ მთავარ რისკებზე და ასევე შესაბამის შემარბილებელ კონტროლებზე. ის ასევე შეიძლება გამოყენებული იქნას აუდიტს დაქვემდებარებული ობიექტის ქვეპროცესების მთავარი მიზნების დასადგენად.

აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, აგროვებენ ინფორმაციას აუდიტის ობიექტის პოლიტიკისა და პროცედურების შესახებ და ცდილობენ გააცნობიერონ განხილვის ქვეშ მყოფ სფეროში გამოყენებული საინფორმაციო სისტემები, ასევე პროცესში გამოყენებული ინფორმაციის წყაროები, ტიპები და საიმედოობის დონე და ასევე ის ინფორმაცია, რაც შეფასებული იქნება როგორც მტკიცებულება. შიდა აუდიტორები ასევე მოიპოვებენ და განიხილავენ სხვა შიდა ან გარე მარწმუნებელი საქმიანობის მომწოდებლების მიერ შესრულებული შემოწმების შედეგებს ანდა განხილვის ქვეშ მყოფი სფეროს ან პროცესის წინასწარი აუდიტის შედეგებს, თუ ეს შესაძლებელია.

შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია დაადგინონ, ახალმა პროცესებმა ან შექმნილმა პირობებმა შეიძლება თუ არა გააჩინოს ახალი რისკები. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებისთვის სასარგებლოა წინასწარ განსაზღვრონ აუდიტის ეფექტურად განხორციელებისთვის საჭირო რესურსები და ინფორმაცია, მათ შორის შიდა აუდიტორების უნარები.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

2201 სტანდარტის დანერგვისთვის მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტორებმა განსაზღვრონ, გაიაზრონ და დოკუმენტად მოამზადონ აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის მისია, სტრატეგიული მიზნები, მიზნები, შესრულების ძირითადი ინდიკატორები, რისკები და კონტროლები. როგორც წესი, შიდა აუდიტორები აფასებენ, ხდება თუ არა რისკების მართვა ორგანიზაციის რისკის ტოლფერანტობის დონეზე, მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების მეშვეობით.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გამართონ დისკუსიები ობიექტის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, სტრატეგიის და მიზნების გასაგებად. ამ დისკუსიებს შიდა აუდიტორებმა შესაძლოა დაამატონ სტრატეგიული დოკუმენტების ორგანიზაციული გეგმების, ბიუჯეტების და შეხვედრების ოქმების განხილვა. დამხმარე დოკუმენტაციაში შეიძლება გამოვლინდეს მნიშვნელოვანი რისკები. შედეგად, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გამოიყენონ ორგანიზაციის სამუშაო პროცესების და გარემოს ცოდნა, და დამოუკიდებლად შეაფასონ ის რისკ ფაქტორები, რომლებიც განხილულია აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ.

აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის სტრატეგიის მიზნების და რისკების გააცნობიერება შიდა აუდიტორებს დაეხმარება შეაფასონ მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების ადეკვატურობა და ეფექტურობა. შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განიხილონ ორგანიზაციის სტრუქტურა, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ფუნქციები და პასუხისმგებლობები, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ანგარიშები და საოპერაციო პროცედურები, მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების გააზრების მიზნით. შიდა აუდიტორებისთვის ასევე მნიშვნელოვანია შეხვედრის ოქმების გადახედვა შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ეტაპზე, რათა დადგინდეს, უნდა დაემატოს თუ არა რაიმე დამატებითი ტესტები შემოწმების სამუშაო პროგრამას.

აღმასრულებელმა ხელმძღვანელობამ შესაძლოა შეინარჩუნოს პროცესების დინება და კონტროლების დოკუმენტები ისეთი მარეგულირებელი მოთხოვნების შესაბამისად, როგორცაა Sarbanes-Oxley (აშშ), Turnbull (დიდი ბრიტანეთი), ან სხვა. შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განიხილონ ასეთი დოკუმენტაცია ძირითადი კონტროლების დასადგენად. ამის შემდეგ, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განიხილონ გამოიყენონ თუ არა შესაბამისი კონცეფცია ან მოდელი, როგორცაა COSO შიდა კონტროლი ან ISO 31000, შეფასების განხორციელებაში დასახმარებლად.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს, შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია განიხილონ, თუ როგორ შეიძლება შიდა აუდიტმა ღირებულება შემატოს თავის ორგანიზაციას. ამ თვალსაზრისით, შიდა აუდიტორები იყენებენ თავიანთ პროფესიულ განსჯას, ცოდნას და გამოცდილებას ორგანიზაციის მმართველობაში, რისკის მართვისა და კონტროლის პროცესებში მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების შეტანის შესაძლებლობების დასადგენად.

აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვისას, შიდა აუდიტორები ადგენენ შემოწმების მიზნებს და მასშტაბს შემდეგი სტანდარტების შესაბამისად: სტანდარტი 2210 - აუდიტორული მომსახურების მიზნები და სტანდარტი 2220 - მომსახურების მასშტაბი. ამის გაკეთება შიდა აუდიტორებს საშუალებას აძლევს, განიხილონ, რისი ტესტირება უნდა ჩაატარონ განხილვის ქვეშ მყოფ პროცესში ან სფეროში. ეს ასევე საშუალებას აძლევს მათ პრიორიტეტი მიანიჭონ შიდა აუდიტორული შემოწმების ფარგლებში მყოფ სფეროებს, მათში გამოვლენილი რისკების მნიშვნელობიდან გამომდინარე. პრიორიტეტი ზოგადად მიენიჭება მნიშვნელოვან რისკებს, რაც განისაზღვრება რისკის მოხდენის ალბათობით და მოხდენის შემთხვევაში ზეგავლენით, რომელიც ამ რისკს ექნება ორგანიზაციაზე. რისკებს, რომელთა მოხდენის ალბათობა უფრო მაღალია ხოლო ზემოქმედება უფრო დიდი, შიდა აუდიტორები ზოგადად უფრო მაღალი პრიორიტეტს ანიჭებენ ტესტირებისთვის.

გარდა ამისა, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, საუბრობენ პირებთან, რომლებიც მუშაობენ განხილვას დაქვემდებარებულ სფეროში ან პროცესში. ამას შეუძლია გააძლიეროს ამ სფეროში ან პროცესის გაგება და შედეგად აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვა იქნება უფრო ეფექტური.

განხორციელების სახელმძღვანელო 2210 – აუდიტორული მომსახურების მიზნები და განხორციელების სახელმძღვანელო 2220 – მომსახურების მასშტაბი იძლევა დამატებით მითითებებს.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებსაც შეუძლია სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირება, მოიცავს კარგად დოკუმენტირებულ დაგეგმვის მემორანდუმს, რომელიც სხვა ასპექტებთან ერთად, აჩვენებს, რომ აუდიტორები ითვალისწინებენ 2201 სტანდარტში ჩამოთვლილ მოთხოვნებს. სხვა დოკუმენტებს, როგორცაა გამჭოლი ტესტების ოქმები, პროცესის დინების დიაგრამები, სამუშაო ფურცლები, და რისკის და კონტროლის მატრიცა ასევე შეუძლია აჩვენოს სტანდარტთან შესაბამისობა.

გარდა ამისა, ზოგადად, შიდა აუდიტორებს აქვთ დოკუმენტაცია იმ ხარვეზების შესახებ, რომლებიც მათ აღმოაჩინეს განხილვის ქვეშ მყოფი სფეროს პოლიტიკასა და პროცედურებთან მიმართებაში და ეს შეიძლება იყოს შესაბამისობის დემონსტრაცია. ორგანიზაციის მმართველობის, რისკის მართვისა და კონტროლის პროცესებში მნიშვნელოვანი გაუმჯობესების შეტანის შესაძლებლობები, შესაძლოა დოკუმენტურად აისახოს შეხვედრის ოქმებში, პრეზენტაციებში ან აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან საბოლოო კომუნიკაციაში.

განმარტების სახელმძღვანელო 201 – დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სტანდარტი 2210 – აუდიტორული მომსახურების მიზნები

მიზნები განსაზღვრული უნდა იქნას ყოველი ინდივიდუალური მომსახურებისათვის.

2210.A1 – შიდა აუდიტორებმა უნდა განახორციელონ აუდიტის ობიექტს მიკუთვნებული რისკების წინასწარი შეფასება. შეფასების შედეგები ასახული უნდა იყოს მომსახურების მიზნებში.

2210.A2 – მომსახურების მიზნების განსაზღვრისას, შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ არსებითი შეცდომების, არაკეთილსინდისიერი ქმედებების, შეუსაბამობების და სხვა რისკების ალბათობა.

2210.A3 – მმართველობის და ზედამხედველობის სისტემის, რისკის მართვისა და კონტროლის პროცესების შესაფასებლად საჭიროა ადეკვატური კრიტერიუმების გამოყენება. შიდა აუდიტორებმა უნდა დაადგინონ, აქვს თუ არა მენეჯმენტს, აღმასრულებელ ხელძღვანელობას და/ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს განსაზღვრული შეფასების ადეკვატური კრიტერიუმები მიზნების მიღწევისა და ამოცანების შესრულების მონიტორინგისათვის. თუ კრიტერიუმები ადეკვატურია, შიდა აუდიტორებმა შეფასებისას ისინი უნდა გამოიყენონ. არაადეკვატური კრიტერიუმების არსებობის შემთხვევაში, შიდა აუდიტორებმა ოპერაციულ აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან, აღმასრულებელ ხელძღვანელობასა და/ან ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან თანამშრომლობით უნდა შეიმუშაონ შეფასების ადეკვატური კრიტერიუმები.

ინტერპრეტაცია

კრიტერიუმები შეიძლება იყოს შემდეგი სახის:

- შიდაორგანიზაციული (მაგალითად, ორგანიზაციის შიდა პოლიტიკები და პროცედურები);
- გარე (მაგალითად, კანონები და სახელმწიფო ორგანოების ნორმატიული აქტები);
- საუკეთესო პრაქტიკა (მაგალითად დარგობრივი ან პროფესიული გაერთიანებების რეკომენდაციები).

2210.C1 – საკონსულტაციო მომსახურების მიზნები უნდა მოიცავდეს მმართველობის, ზედამხედველობის, რისკების მართვისა და კონტროლის პროცესების შესწავლას კლიენტთან შეთანხმებულ ფარგლებში.

2210.C2 – საკონსულტაციო მომსახურების მიზნები შესაბამისობაში უნდა იყოს ორგანიზაციის ღირებულებებთან, სტრატეგიებთან და მიზნებთან.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი 2210 აშკარად აცხადებს, რომ შიდა აუდიტორებმა უნდა განსაზღვრონ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები, როგორც დაგეგმვის ნაწილი თითოეული შემოწმებისთვის. მიზნები, როგორც წესი, განისაზღვრება ობიექტში გამოვლენილი ძირითადი რისკების საფუძველზე. ზოგადად, შიდა აუდიტორები იწყებენ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების განსაზღვრის პროცესს დაგეგმვის საკითხების (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 2201 - დაგეგმვის საკითხები) და შიდა აუდიტის წლიური გეგმის განხილვით, რათა სრულად გაერკვნენ, თუ რატომ ხორციელდება შემოწმება და ამით რა მიზნის მიღწევას ცდილობს ორგანიზაცია. შიდა აუდიტორებისთვის შესაძლოა სასარგებლო აღმოჩნდეს ორგანიზაციის მისიის, ხედვისა, მოკლევადიანი და გრძელვადიანი მიზნების და ძირითადი პოლიტიკისა და პროცედურების გააზრება და ასევე მათი კავშირის დანახვა აუდიტს დაქვემდებარებულ სფეროსთან ან პროცესთან. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია ღრმად გაეცნონ აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის სტრატეგიას, მისიას და მიზნებს, აგრეთვე მის საოპერაციო რესურსებს და შედეგებს.

შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების განსაზღვრამდე, შიდა აუდიტორებისთვის სასარგებლოა დაადგინონ დაგეგმვის ეტაპისთვის შესრულებული იყო თუ არა რისკის შეფასება და რომ შიდა აუდიტორები საფუძვლიანად გაეცნონ როგორც ორგანიზაციის, ასევე ობიექტის რისკებს. გარდა ამისა, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია დაინტერესებული მხარეების მოლოდინების გაგება, მათ შორის ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინების.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ ჩამოაყალიბონ შიდა აუდიტორული შემოწმების წინასწარი მიზნები შიდა აუდიტის წლიური გეგმის და წინასწარი შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების განხილვის, დაინტერესებულ მხარეებთან მსჯელობის და ობიექტის მისიის, ხედვისა და მიზნების გათვალისწინებით. წინასწარი მიზნების შემდგომი დახვეწა ხდება განხილვის ობიექტის მმართველობის, რისკის მენეჯმენტის და კონტროლის პროცესების რისკის შეფასების განხორციელების მეშვეობით. შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები გამოხატავს, თუ კონკრეტულად რის მიღწევას ცდილობს შემოწმება და განსაზღვრავს შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბს (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 2220 – მასშტაბი).

შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები ეხმარება შიდა აუდიტორებს განსაზღვრონ თუ რომელი პროცედურები უნდა შეასრულონ. ისინი ასევე ეხმარებიან შიდა აუდიტორებს შემოწმების მსვლელობაში პროცესების და სისტემების რისკის და კონტროლის ტესტების განხორციელების პრიორიტეტების განსაზღვრაში. რისკისა და კონტროლის ტესტირება, ზოგადად, იძლევა დიზაინის ადეკვატურობის, ოპერაციული ეფექტურობის, შესაბამისობის, ეფექტიანობის, სიზუსტისა და ანგარიშგების რწმუნებულებას.

შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია განსაზღვრონ მიზნები, რომლებიც არის მკაფიოდ გასაგები, ლაკონური და უკავშირდება რისკის შეფასებას. ხშირად, შიდა აუდიტორები იყენებენ საუკეთესო პრაქტიკასა და კონცეფციებს, COSO შიდა კონტროლის კონცეფცია ან ISO 31000, რისკების და კონტროლების საპასუხო მიზნების განსაზღვრისას.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს, შიდა აუდიტორებისთვის სასარგებლოა შექმნან დაგეგმვის მემორანდუმი, სადაც ისინი შეძლებენ მიზნების, მასშტაბის, რისკის

შეფასების და ტესტირების პრიორიტეტული სფეროების დოკუმენტირებას. დაგეგმვის მემორანდუმი, ასევე მნიშვნელოვანი დოკუმენტია შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების, მასშტაბის, და სხვა მნიშვნელოვანი ფონური ინფორმაციის კომუნიკაციისათვის შიდა აუდიტის ჯგუფის წევრებთან.

განხორციელების სახელმძღვანელო 2300 – შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელება, იძლევა დამატებით მითითებებს, თუ როგორ უნდა იყოს მიღწეული შემოწმების მიზნები.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის დოკუმენტები, რომლებმაც შესაძლოა დაადასტურონ 2210 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს დაგეგმვის მემორანდუმს, რომელიც შეიცავს შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნებს, აგრეთვე დამტკიცებულ აუდიტორულ სამუშაო პროგრამას, რომელშიც ასევე მოცემულია მიზნები. შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები ასახული უნდა იყოს ამ შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაშიც.

დამატებით დოკუმენტაცია, რომელსაც შეუძლია აჩვენოს შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტორული შემოწმების დამადასტურებელ ჩანაწერებს, როგორცაა შეხვედრების ოქმი ან დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციის ჩანაწერები. ამ დოკუმენტებს შეუძლია ასახოს, თუ როგორ იქნა განსაზღვრული შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც აღწერს თუ რა ნაბიჯები უნდა გადადგან შიდა აუდიტორებმა შემოწმების დროს, ხელს შეუწყობს 2210 სტანდარტის შესაბამისობის დემონსტრირებას.

განმარტების სახელმძღვანელო 220 – მომსახურების მასშტაბი

სტანდარტი 220 – მომსახურების მასშტაბი

დადგენილი მასშტაბი მომსახურების მიზნების მისაღწევად საკმარისი უნდა იყოს.

220.A1 – მომსახურების მასშტაბში უნდა შევიდეს შესაბამისი სისტემების, მონაცემების, პერსონალის და მატერიალური აქტივების, მათ შორის მესამე მხარის მიერ კონტროლირებული აქტივების შესწავლა.

220.A2 – თუ მარწმუნებელი მომსახურების გაწევის პროცესში გამოვლინდება მნიშვნელოვანი საკონსულტაციო მომსახურების გაწევის საჭიროებები, მაშინ საჭიროა ამ მომსახურებათა მიზნები, მასშტაბი, შესაბამისი მოვალეობები და სხვა მოლოდინი სპეციფიკური პირობების სახით წერილობით დადგინდეს. საკონსულტაციო მომსახურების შედეგების წარდგენა უნდა განხორციელდეს საკონსულტაციო მომსახურების სტანდარტების შესაბამისად.

220.C1 – საკონსულტაციო მომსახურების განხორციელებისას, შიდა აუდიტორები უნდა დარწმუნდნენ, რომ მომსახურების მასშტაბი საკმარისია შეთანხმებული მიზნების მისაღწევად. თუ შიდა აუდიტორებს წარმოეშვებათ ეჭვი მომსახურების მასშტაბის ადეკვატურობასთან დაკავშირებით, ეს ფაქტი განხილული უნდა იქნას კლიენტთან, რათა გადაწყდეს გაგრძელდეს თუ არა საკონსულტაციო მომსახურება.

220.C2 – საკონსულტაციო მომსახურებების გაწევის დროს, შიდა აუდიტორებმა უნდა გაითვალისწინონ კონტროლის საკითხები მომსახურების მიზნებთან მიმართებაში და ასევე, ყურადღება მიაქციონ კონტროლებს სხვა მნიშვნელოვან სისუსტეებს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტის 220-ის განხორციელებისას, შიდა აუდიტორებს ევალებათ დაადგინონ შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბი, რომელიც საკმარისია ამ შემოწმების მიზნების მისაღწევად. იმის გამო, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმება ზოგადად ვერ მოიცავს ყველაფერს, შიდა აუდიტორებმა უნდა განსაზღვრონ, რა იქნება და რა არ იქნება დაფარული აუდიტის მიერ. როდესაც შიდა აუდიტორები ადგენენ შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბს, ზოგადად, ისინი განიხილავენ ფაქტორებს, როგორცაა სფეროს ან პროცესის საზღვრები, მასშტაბის შიგნით და გარეთ მდებარე სივრცეები/საკითხები, ქვეპროცესები, სფეროს ან პროცესის კომპონენტები და განხორციელების ვადები.

შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, განიხილავენ დაგეგმვისას გასათვალისწინებელ საკითხებს (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 2201 – დაგეგმვისას გასათვალისწინებელი საკითხები) და შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნებს (იხ. განხორციელების სახელმძღვანელო 2210 – დაგეგმვის ფაზაში გამოვლენილი ძირითადი რისკების გააზრების მიზნით. ეს საშუალებას აძლევს მათ კარგად გააცნობიერონ, თუ როგორ უნდა დაუკავშირონ შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბი მის მიზნებს შედეგიანად. შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია ყურადღებით განიხილონ შიდა აუდიტორული შემოწმების საზღვრები, რადგან მასშტაბი უნდა იყოს საკმარისი რათა მიაღწიონ შემოწმების მიზნებს.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

დაგეგმვის დროს, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, ადგენენ მასშტაბის განაცხადის დოკუმენტს, რომელშიც კონკრეტულად წერია, თუ რა იქნება და რა არ იქნება ჩართული შიდა აუდიტორულ შემოწმებაში (მაგ., სფეროს ან პროცესების საზღვრები, მასშტაბის შიგნით და გარეთ მყოფი საკითხები, ქვეპროცესები, სფეროს ან პროცესის კომპონენტები და განხორციელების ვადები). განხორციელების ვადა შეიძლება ეფუძნებოდეს დროის გარკვეულ მონაკვეთს, კვარტალს, კალენდარულ წელს ან სხვა წინასწარ განსაზღვრულ დროის პერიოდს.

იმის უზრუნველსაყოფად, რომ მასშტაბი საკმარისია შემოწმების მიზნების მისაღწევად და ორგანიზაციის შიდა აუდიტის წლიურ გეგმასთან შესაბამისობაშია, შიდა აუდიტორებმა უნდა გამოიყენონ ჯანსაღი პროფესიული განსჯა, რომელიც ეყრდნობა მათ შესაბამის გამოცდილებას ანდა საზედამხედველო დახმარება. შემოწმების მასშტაბის განსაზღვრისას მათ სასურველია განიხილონ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები, რათა დადგინდეს, რომ თითოეული მიზნის შესრულება შესაძლებელია დადგენილი პარამეტრების შესაბამისად. შიდა აუდიტორები ზოგადად განიხილავენ და დოკუმენტად ადგენენ მასშტაბის ნებისმიერ შეზღუდვას, ისევე როგორც კლიენტის ან დაინტერესებული მხარეების მხრიდან თხოვნებს მასშტაბში გარკვეული საკითხების ჩამატების ან ამოღების შესახებ. თუ შიდა აუდიტორებს შეეზღუდებათ შემოწმების მასშტაბი, ეს უნდა იყოს მოხსენიებული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში.

ზოგჯერ, შიდა აუდიტორები შეიძლება დაეყრდნონ სხვების მიერ შესრულებულ შემოწმებას – მაგალითად, გარე აუდიტორებს ან ორგანიზაციის შესაბამისობის ჯგუფებს – და შეიძლება სასარგებლო იყოს ამგვარი დამოკიდებულების ასახვა შემოწმების მასშტაბის დოკუმენტში. სტანდარტი 2050 – და მისი განხორციელების სახელმძღვანელო გთავაზობთ შემდგომ მითითებებს შიდა აუდიტის სხვების მიერ შესრულებულ სამუშაოზე დამოკიდებულების შესახებ.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებმაც შეიძლება დაადასტურონ შესაბამისობა 2220 სტანდარტთან, მოიცავს შიდა აუდიტის დებულებაში ან შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებში შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის პროცესის აღწერას, რომელიც, როგორც წესი, განმარტავს, თუ როგორ განისაზღვრება შემოწმების მასშტაბი. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელობის მიერ დამტკიცებული შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამა, ზოგადად, აჩვენებს, რამდენად შეესაბამება შემოწმების მასშტაბი მის მიზნებს და პასუხობს გამოვლენილ ძირითად რისკებს.

როგორც წესი, მასშტაბის განაცხადი ნათლად არის ასახული შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში. სხვა დოკუმენტები, რომლებმაც შეიძლება აჩვენონ შესაბამისობა, მოიცავს დაგეგმვის მემორანდუმებს, ხელმოწერილ ნებართვებს, აუდიტორული შემოწმების დაწყების განცხადებს და იმ შეხვედრებიდან ჩანაწერებს სადაც განიხილეს შემოწმების მასშტაბი.

განმარტების სახელმძღვანელო 2230 – მომსახურების ჩესუნსების გადანაწილება

სტანდარტი 2230 – მომსახურების რესურსების გადანაწილება

შიდა აუდიტორებმა მომსახურების მიზნების მისაღწევად უნდა განსაზღვრონ ადეკვატური და საკმარისი რესურსები თითოეული მომსახურების სახის, სირთულის, დროითი და არსებული რესურსების შეზღუდვების შეფასების საფუძველზე.

ინტერპრეტაცია

„ადეკვატური“ ნიშნავს ცოდნის, უნარებისა და სხვა კვალიფიკაციების ნარევს, რომელიც აუცილებელია მომსახურების შესასრულებლად. „საკმარისი“ აღნიშნავს რესურსების ისეთ რაოდენობას, რომელიც საჭიროა მომსახურების პროფესიონალურ დონეზე შესასრულებლად.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

2230 სტანდარტის დასაკმაყოფილებლად, შიდა აუდიტორებმა უნდა უზრუნველყონ რესურსების განაწილება შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების მისაღწევად. მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტორებს, რომლებიც დაინიშნებიან კონკრეტულ აუდიტორულ შემოწმებაში ჰქონდეთ საჭირო ცოდნა, უნარები, გამოცდილება და დამატებითი კომპეტენციები, რომ შეასრულონ ეს შემოწმება კომპეტენტურად და საფუძველიანად. შიდა აუდიტისთვის ასევე მნიშვნელოვანია, რომ შეიცავდეს იმ ოდენობის რესურსებს, რაც საკმარისია შემოწმების საჭიროებების დასაკმაყოფილებლად, რაც ასევე გულისხმობს შიდა აუდიტორების მხრიდან დეტალებისადმი ყურადღების და სათანადო პროფესიული ზრუნვის გამოვლინებას.

სანამ განსაზღვრავენ, თუ როგორ გადაანაწილონ შიდა აუდიტორული შემოწმების რესურსები საუკეთესოდ, შიდა აუდიტორები, ზოგადად, დაგეგმვის ფაზის დოკუმენტების გადახედვით გაეცნობიან და გაიაზრებენ შემოწმების მიზნებსა და მასშტაბს. შიდა აუდიტორებისთვის ასევე მნიშვნელოვანია, რომ გაიგონ შიდა აუდიტორული შემოწმების შინაარსი და კომპლექსურობა, ძირითად დაინტერესებულ მხარეებთან დისკუსიის საშუალებით, აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ჩათვლით.

შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია არა მხოლოდ პერსონალის რესურსების აღრიცხვა, არამედ ხელმისაწვდომი ტექნოლოგია, რომელიც შეიძლება იყოს სასარგებლო ან საჭირო, ხარისხიანი შემოწმების შესასრულებლად. მათ ასევე შეუძლიათ განიხილონ, საჭიროა თუ არა დამატებითი გარე რესურსები ან ტექნოლოგია შემოწმების განსახორციელებლად.

შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამის განხილვით, შიდა აუდიტორებმა შეიძლება კარგად გააცნობიერონ, თუ რამდენი დროა საჭირო თითოეული ნაბიჯის განსახორციელებლად. მათ უნდა იცოდნენ აუდიტორული შემოწმებისთვის დაგეგმილი საათების რაოდენობა, აგრეთვე ნებისმიერი დროის, ენობრივი, ლოგისტიკური ან სხვა

სახის შეზღუდვები ნებისმიერი შესაბამისი მხარისთვის (მაგალითად, შიდა აუდიტის წევრები, აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა, ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო და / ან გარე მხარეები).

თუ შიდა აუდიტს არ აქვს სათანადო და საკმარისი პერსონალის რესურსი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა მოიპოვოს კომპეტენტური რჩევა ან დახმარება ამ დანაკლისის შესავსებად. განხორციელების სახელმძღვანელო 1210 – პროფესიონალური კვალიფიკაცია, იძლევა შემდგომ მითითებებს ცოდნის, უნარებისა და სხვა კომპეტენციების მოპოვების შესახებ, რომლებიც აუცილებელია შიდა აუდიტის პასუხისმგებლობის შესასრულებლად.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, აფასებენ შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამას და იყენებენ თავიანთ საუკეთესო პროფესიონალურ განსჯას, რათა განსაზღვრონ რესურსების ტიპი და რაოდენობა, რომლებიც უნდა გამოყონ შემოწმებისთვის მისი მიზნების საუკეთესოდ შესასრულებლად. მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტორული შემოწმებისთვის შესაბამისი პერსონალის დანიშვნა განხორციელდეს მათი ხელმისაწვდომობის, ცოდნის, უნარებისა და გამოცდილების საფუძველზე. აუდიტორები ვისაც გააჩნია სპეციალიზებული უნარების ნაკრები (მაგ., ფინანსური ანგარიშგება, საინფორმაციო ტექნოლოგიები, ხარჯების ანალიზი, აქტივების განკარგვა, მშენებლობა, ეკონომიკის დარგის სპეციფიკური უნარები და სხვა) ფასდაუდებელი იქნება შიდა აუდიტისთვის თუ იგი შეძლებს მათ სათანადოდ გამოყენებას. ამიტომ, შიდა აუდიტისთვის მნიშვნელოვანია დიდი ყურადღება დაუთმოს შიდა აუდიტორული შემოწმებისთვის საუკეთესო ხელმისაწვდომი რესურსების შერჩევას.

თუ სპეციალიზებული უნარების მქონე ხელმისაწვდომი შიდა აუდიტორების რაოდენობა არ არის საკმარისი შემოწმების ჩასატარებლად, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, განიხილავენ არის თუ არა დამატებითი ტრენინგი უფრო ეფექტური, თუ შემოწმებისას აუდიტორთა უფრო ახლო ზედამხედველობა მოიტანს თუ არა უკეთეს შედეგს. იმ შემთხვევებში, როდესაც არსებულ შიდა აუდიტის თანამშრომლებს არ აქვთ ცოდნა ან უნარები შიდა აუდიტორული შემოწმების შესასრულებლად, შიდა აუდიტს შეუძლია განიხილოს არსებული რესურსების სხვა წყაროებიდან შევსება, მაგალითად, მოწვეული აუდიტორის გამოყენება, სპეციალიზაციის ექსპერტის მოწვევა ან ორგანიზაციის შიგნიდან სპეციალისტის მოწვევა.

შიდა აუდიტორებმა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელთან ერთად უნდა განიხილონ ნებისმიერი პრობლემა, რომელიც ეხება შიდა აუდიტორული შემოწმებისთვის გამოყოფილ რესურსებს. შიდა აუდიტორებმა შეიძლება განახორციელონ შემოწმების განხორციელებისას დახარჯული რეალური დროის დადარება გეგმით გათვალისწინებულ დროის პერიოდთან. შემოწმების დროის მნიშვნელოვანი გადახარჯვის მიზეზები და შედეგი, არსებობის შემთხვევაში, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ დოკუმენტად შექმნან და გაიაზრონ როგორც გაკვეთილი შემდგომი შემოწმებების უკეთესი დაგეგმვის მიზნით.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებსაც შეუძლია დაადასტურონ 2230 სტანდარტთან შესაბამისობის დემონსტრირება, მოიცავს დამტკიცებულ შემოწმების სამუშაო პროგრამას, რომელიც, როგორც წესი, აჩვენებს, რომ შიდა აუდიტმა გამოიყენა შესაბამისი და საკმარისი რესურსი შიდა აუდიტორული შემოწმებისთვის, მათ შორის პერსონალი, რომელსაც ქონდა შესაბამისი შიდა აუდიტის გამოცდილება, უნარები და კომპეტენცია. პროგრამის დამხმარე დოკუმენტაცია, ზოგადად, აჩვენებს საქმიანობის გადანაწილებას თითოეულ შიდა აუდიტორზე, აგრეთვე ვადებს, რომლებიც გათვალისწინებულია ამ შემოწმებაზე.

სხვა დოკუმენტაცია, რომელსაც შეუძლია აჩვენოს 2230 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტის დაგეგმვის ჩანაწერებს, სადაც შეიძლება აღწერილი იყოს ტექნოლოგია ან სხვა რესურსები, რომლებიც განხილულ იქნა დაგეგმვის ეტაპზე. გარდა ამისა, სამუშაო დროის აღრიცხვის ფურცლებს, რომელიც გამოყენებული იყო დაგეგმილი საათების შესრულების მონიტორინგის მიზნით, ასევე შეუძლია შესაბამისობის ჩვენება. აუდიტის შემდგომ აუდიტის ობიექტის უკუკავშირს, შიდა აუდიტის რესურსების ხარისხთან და აუდიტის ანგარიშის დროულობასთან დაკავშირებით, ასევე შეუძლია მოახდინოს შესაბამისობის დემონსტრირება.

განმარტავის სახელმძღვანელო 2240 –

აუდიტორული მომსახურების სამუშაო პროგრამა

სტანდარტი 2240 – აუდიტორული მომსახურების სამუშაო პროგრამა

შიდა აუდიტორებმა მომსახურების მიზნების მისაღწევად უნდა შეიმუშაონ სამუშაო პროგრამები და მოახდინონ მათი დოკუმენტირება.

2240.A1 – სამუშაო პროგრამებში მიეთითება აუდიტორული მომსახურების განვსისას გამოსაყენებელი ინფორმაციის იდენტიფიკაციის, შეგროვების, ანალიზის, შეფასებისა და დოკუმენტირების პროცედურები. სამუშაო პროგრამა დამტკიცებული უნდა იქნას მისი აღსრულების დაწყებამდე. ნებისმიერი ცვლილება პროგრამაში დროულად უნდა იქნას დამტკიცებული.

2240.C1 – საკონსულტაციო მომსახურების სამუშაო პროგრამები შესაძლოა ფორმითა და შინაარსით განსხვავებული იყოს, მომსახურების შინაარსიდან გამომდინარე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

2240 სტანდარტის განსახორციელებლად, შიდა აუდიტორები იწყებენ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების და მასშტაბის, და აგრეთვე აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის ძირითადი რისკებისა და კონტროლების ღრმად და ნათლად გააზრებით. როგორც წესი, მათ აქვთ სრული გაგება აუდიტორული შემოწმებისთვის ხელმისაწვდომი რესურსების შესახებ.

სამუშაო პროგრამის შემუშავებამდე შიდა აუდიტორებისთვის სასარგებლოა განიხილონ მომავალი შემოწმების სხვადასხვა ასპექტები და მათ შორის:

- შერჩევის ზომა რომელზეც ჩატარდება ტესტირება და მეთოდოლოგია, რომელიც იქნება გამოყენებული ტესტირებისას.
- აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს რისკების რეესტრი ან რისკის მატრიცა და მისი კავშირი სამუშაო პროგრამის შემუშავებასთან.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბი.
- როგორ მოხდება შემოწმების მიზნების მიღწევა.
- არის თუ არა საჭირო რესურსები ხელმისაწვდომი.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ეტაპზე განხორციელებული განხილვები და მიღებული დასკვნები.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სამუშაო პროგრამის შემუშავებისას, შიდა აუდიტორები, ზოგადად, განიხილავენ აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის რისკებს. სამუშაო პროგრამა ემყარება შემოწმების მიზნებს და მასშტაბს. პროგრამა ჩვეულებრივ მოიცავს რესურსების განაწილების გეგმას და აღწერს იმ ტექნიკას ან მეთოდოლოგიას, რომლებიც გამო-

ყენებული შემოწმების ჩასატარებლად (მაგალითად, სტატისტიკური შერჩევის ტექნიკა). შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია დაადგინონ რომელი ტესტები ან აუდიტის ქმედებებია საჭირო აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის რისკების შესაფასებლად და არსებული კონტროლების ტესტირების განსახორციელებლად. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორებმა უნდა უზრუნველყონ, რომ ტესტები საკმარისად სპეციფიკურია, რათა თავიდან იქნას აცილებული მასშტაბიდან გასვლა.

ეფექტური სამუშაო პროგრამის შემუშავების მიზნით, შიდა აუდიტორები ითვალისწინებენ აუდიტის ტესტების ხასიათს, მასშტაბებს და ვადებს, რომლებიც საჭიროა შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების მისაღწევად. სამუშაო პროგრამაში აუდიტორული შემოწმების თითოეული პროცედურა უნდა იყოს შემუშავებული კონკრეტული კონტროლის, რომელიც პასუხობს რისკს, ტესტის განსახორციელებლად. ასევე მნიშვნელოვანია, რომ სამუშაო პროგრამა შემუშავდეს და დოკუმენტირებული იყოს ისე, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების ჯგუფის ყველა წევრმა მასში გაიგოს თუ რა უნდა გააკეთოს და რომელი ამოცანები აქვს ჯერ კიდევ შესასრულებელი.

სამუშაო პროგრამების ფორმატი შეიძლება განსხვავდებოდეს შემოწმების ან ორგანიზაციის მიხედვით. ჩვეულებრივ, პროგრამის გავრცელებულ ფორმატებში შედის სტანდარტული შაბლონები ან საკონტროლო სიები დაგეგმილი ქმედებების შესრულების დოკუმენტირებისთვის, მემორანდუმები, რომლებიც შეაჯამებს შესრულებულ დავალებებს და რისკის და კონტროლების მატრიცის დამატებითი სვეტები, სადაც ჩაიწერება შედეგები შეფასების დასრულების შემდეგ. კარგად დოკუმენტირებული სამუშაო პროგრამა ეხმარება შემოწმების ჯგუფის წევრებს მოახდინონ ფუნქციების, პასუხისმგებლობებისა და ამოცანების კომუნიკაცია. სამუშაო პროგრამა მოიცავს დასრულებული სამუშაოს შემსრულებელი აუდიტორების სახელს და გვარს, ხელმოწერას, და სამუშაოს დასრულების თარიღს.

2240.A1 სტანდარტის შესაბამისად, სამუშაო პროგრამები უნდა დამტკიცდეს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელობის მიერ აუდიტის საველე სამუშაოების დაწყებამდე. ამასთან, საველე სამუშაოების დროს მიღებული ახალი ინფორმაციისა და ცოდნის საფუძველზე, აუდიტის პროგრამა შეიძლება მისადაგებული იყოს, მხოლოდ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელობის დაუყოვნებელი დამტკიცების შემთხვევაში.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სამუშაო პროგრამა თავისთავად, დოკუმენტის სახით დამტკიცებით, ზოგადად აჩვენებს შესაბამისობას სტანდარტ 2240-თან. სამუშაო პროგრამის ნებისმიერ ცვლილებას ასევე უნდა ჰქონდეს დოკუმენტირებული დამტკიცება. აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობა და ამოცანის შესრულებაზე პასუხისმგებელი შიდა აუდიტორის მიერ, შესაბამისი ხელმოწერები სამუშაო პროგრამის თითოეული ამოცანის შესრულების შემდეგ, ასევე აჩვენებს სტანდარტთან შესაბამისობას.

სხვა დოკუმენტები, რომლებსაც შეუძლიათ აჩვენონ სტანდარტის 2240 შესაბამისობა, მოიცავს შეხვედრის ჩანაწერებს ან მემორანდუმებს, რომლებიც ასახავს სამუშაო პროგრამის შემუშავების დაგეგმვის ნაბიჯებს. დამატებით ამისა, აუდიტის შემოწმების ჯგუფთან დაგეგმვასთან დაკავშირებული შეხვედრების ჩანაწერები, რომლის დროსაც შემოწმების ობიექტთან განიხილეს შემოწმების მიზანი და ობიექტისთვის მისაღები შედეგი, ან იმის მტკიცებულება, რომ ასეთ შეხვედრებს ადგილი ჰქონდა, ახდენს შესაბამისობის დემონსტრირებას.

განმარტების სახელმძღვანელო 2300 – აუდიტორული მომსახურების განხორციელება

სტანდარტი 2300 – აუდიტორული მომსახურების განხორციელება

შიდა აუდიტორებმა უნდა მოახდინონ მომსახურების მიზნების მისაღწევად საკმარისი მოცულობის ინფორმაციის განსაზღვრა, შეგროვება, ანალიზი, შეფასება და დოკუმენტურად გაფორმება.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებში, შიდა აუდიტორული შემოწმების პროცესი იყოფა სამ ფაზად, და თითოეულს შეესაბამება სტანდარტის შესაბამისი სერია: დაგეგმვა (2200 სერია), განხორციელება და ზედამხედველობა (2300 სერია) და კომუნიკაცია (2400 სერია). სინამდვილეში, ამ ჯგუფის სტანდარტების შესაბამისი აუდიტორული საქმიანობა არ სრულდება განცალკევებულად და თანმიმდევრულად. პრაქტიკაში, აუდიტორული შემოწმების გარკვეული სამუშაოები შესაძლოა შესრულდეს დაგეგმვის პროცესში. ხოლო დაგეგმვა, ზედამხედველობა და კომუნიკაცია ხორციელდება შემოწმების შესრულების მთელი დროის განმავლობაში. ამრიგად, შემოწმების მომზადებისას, შიდა აუდიტორებმა უნდა განიხილონ სამივე ჯგუფის სტანდარტები და განხორციელების სახელმძღვანელო ერთმანეთის პარალელურად.

შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელებამდე, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ ისარგებლონ დაგეგმვის პროცესში ჩამოყალიბებული ინფორმაციის განხილვით, რომელიც უნდა შეიცავდეს:

- შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები, რომლებიც ასახავს შიდა აუდიტის მიერ ჩატარებული რისკის წინასწარი შეფასების შედეგებს (სტანდარტი 2210 - და სტანდარტი 2210.A1).
- კრიტერიუმები, რომლებიც გამოყენებული იქნება აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის მმართველობის, რისკის მართვისა და კონტროლების შესაფასებლად (სტანდარტი 2210.A3).
- შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამა (რომელიც შეიცავს დაგეგმვის ეტაპზე გაკეთებულ დასკვნებს), შიდა აუდიტორული შემოწმების ამოცანები და პროცედურები, რომლებიც გამოყენებული იქნება აუდიტორული შემოწმების ინფორმაციის იდენტიფიცირების, ანალიზისა და დოკუმენტირებისათვის (სტანდარტული 2240 – აუდიტორული მომსახურების სამუშაო პროგრამა და სტანდარტი 2240.A1).

დაგეგმვის ფაზაში შესრულებული სამუშაოების დოკუმენტირება, როგორც წესი, ხორციელდება სამუშაო ფურცლებზე და მათზე მითითებები მოცემულია სამუშაო პროგრამაში. ეს დოკუმენტებია:

- რისკისა და კონტროლების მატრიცა, რომელიც რისკებსა და კონტროლს უკავშირებს ტესტირების მიდგომას, შედეგებს, დაკვირვებებსა და დასკვნებს.

- სამუშაო პროცესის რუკები, დიაგრამები ანდა კონტროლების პროცესების თხრობითი აღწერილობები.
- კონტროლის დიზაინის ადეკვატურობაზე შეფასების შედეგები.
- ძირითადი კონტროლების ეფექტურობის შემოწმების გეგმა და მიდგომა.
- დაგეგმვის ფაზაში გამოყენებული ანალიზისა და დაკონკრეტების დონე განსხვავდება შიდა აუდიტის სამსახურის და აუდიტორული შემოწმების მიხედვით. კონტროლების დიზაინის ადეკვატურობის შეფასება ხშირად სრულდება, აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ფაზაში, რადგან ის ეხმარება შიდა აუდიტორებს მკაფიოდ განსაზღვრონ ძირითადი კონტროლები, რათა შემდგომში შეამოწმონ მათი ეფექტურობა. მიუხედავად ამისა, ამ შეფასების შესასრულებლად ყველაზე შესაფერისი დრო დამოკიდებულია შიდა აუდიტორული შემოწმების ხასიათზე; თუ იგი არ შესრულდა დაგეგმვის ფაზაში, კონტროლების დიზაინის შეფასება შესაძლოა განხორციელდეს როგორც ცალკე, კონკრეტული ფაზა შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელებისას, ან შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ შეაფასონ კონტროლების დიზაინი, კონტროლების ეფექტურობის ტესტების შესრულებისას.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

2300 სტანდარტის სერია მოიცავს დაგეგმვის ფაზაში აღწერილი ტესტების ჩატარებას, შედეგების შეფასებას და დოკუმენტირებას. როდესაც შიდა აუდიტორები გაიაზრებენ ინფორმაციას, რომელიც საჭიროა შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების მისაღწევად, მათ უნდა გაითვალისწინონ აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინები. საჭირო ინფორმაციის ტიპი და გამოყენებული ანალიზები შეიძლება დამოკიდებული იყოს იმაზე, თუ რა არის შემოწმების მიზანი და მოლოდინი, შედეგად მოიტანოს რწმუნებულება დასკვნით ანდა მოსაზრება (სტანდარტი 2410.A1) თუ კონსულტაცია და რჩევა (სტანდარტი 2410.C1).

შიდა აუდიტორები იწყებენ შემოწმებას ობიექტური, მაგრამ ჯერ კიდევ ცნობისმოყვარე გონებით და სტრატეგიულად ეძებენ ინფორმაციას (მაგალითად, აუდიტის მტკიცებულებებს), რაც ხელს შეუწყობს შემოწმების მიზნების მიღწევას. აუდიტორული შემოწმების პროცესის თითოეულ საფეხურზე, შიდა აუდიტორები იყენებენ პროფესიონალურ სკეპტიციზმს, რათა შეაფასონ არის თუ არა ინფორმაცია საკმარისი და სათანადო, რათა უზრუნველყოს გონივრული საფუძველი, რომელსაც დაეფუძნება დასკვნების ანდა რეკომენდაციების ფორმულირება, თუ არ არის საკმარისი და საჭიროა დამატებითი ინფორმაციის შეგროვება. სტანდარტი 2330 – ინფორმაციის დოკუმენტირება, მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა მოახდინონ აუდიტორული შემოწმების შედეგად მიღებული ინფორმაციის დოკუმენტირება; მტკიცებულებებმა ლოგიკურად უნდა დაადასტურონ აუდიტორთა დასკვნები და შემოწმების შედეგები.

2310 სტანდარტის – ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება, განმარტებით, "საკმარისი ინფორმაცია არის ფაქტობრივი, ადეკვატური და დამაჯერებელი, რათა საზრიანი, ინფორმირებული ადამიანი იმავე დასკვნამდე მივიდეს, სადამდეც მივიდა აუდიტორი". ამრიგად, შემოწმების ინფორმაციის შეგროვება და დოკუმენტაცია უნდა მოხდეს იმგვარად, რომ საზრიან, ინფორმირებულ პირს, მაგალითად სხვა შიდა აუდიტორს ან გარე შემფასებელს, შეეძლოს შემოწმების გამეორების შემთხვევაში ისეთი შედეგის მიღწევა, რაც დაადასტურებს შიდა აუდიტორის მიერ მიღებულ შედეგებს და ლოგიკურად მივა იგივე დასკვნებამდე.

შიდა აუდიტორებმა უნდა დააფუძნონ დასკვნები და შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგები შესაბამის ანალიზებსა და შეფასებებზე (იხ. სტანდარტი 2320 – ანალიზი და შეფასება). მარწმუნებელი საქმიანობებისთვის და ზოგიერთი საკონსულტაციო საქმიანობისთვის, საბოლოო მიზანია დასკვნების მიღება იმის შესახებ, მთავარი კონტროლების დიზაინი და ფუნქციონირება, თუ რამდენად უჭერს მხარს შემოწმების ობიექტის უნარს მიაღწიოს თავის მიზნებს.

სამუშაო პროგრამის ფარგლებში, შიდა აუდიტორები, როგორც წესი, ქმნიან ტესტირების გეგმას, რათა შეაგროვონ მტკიცებულებები ადეკვატურად შემუშავებული ძირითადი კონტროლების ოპერატიული ეფექტურობის შესახებ (იხ. სტანდარტი 2240 -. ზოგადად, მეორადი კონტროლები (ანუ კონტროლები, რომლებიც აუმჯობესებს პროცესს, მაგრამ არ არის ძირითადი) და კონტროლები რომელსაც აქვს სისუსტე დიზაინში (ანუ კონტროლები რომლებიც სავარაუდოდ ვერ შეასრულებენ თავის მიზანს მაშინაც კი, თუ ისინი გამართულად მუშაობენ) არ საჭიროებს ეფექტურობაზე ტესტირებას. თუ ტესტირების გეგმის დეტალები არ არის საკმარისი, შიდა აუდიტორებს შეიძლება დასჭირდეთ დამატებითი დეტალების ინფორმირება, როგორცაა ტესტირების კრიტერიუმები და ტესტის ობიექტთა სიმრავლე, შერჩევის მეთოდოლოგია და შერჩევის ზომა, რაც საჭიროა საკმარისი ინფორმაციის მისაღებად. სტანდარტი 2240.A1 მოითხოვს გეგმის კორექტირების დაუყოვნებლად დამტკიცებას.

შიდა აუდიტორების მიდგომა შეფასების განხორციელებისათვის, ხშირად მოიცავს აუდიტის ხელით შესასრულებელ პროცედურებსა და კომპიუტერიზებული აუდიტის ტექნიკის კომბინაციას. აუდიტის ხელით შესასრულებელი პროცედურების ზოგად კატეგორიებში შედის: გამოკვლევა (მაგალითად, ინტერვიუები ან გამოკითხვები), დაკვირვება, შემოწმება, დადარება, მიდევნება, საკონტროლო შესრულება, დადასტურება და ანალიტიკური პროცედურები (მაგალითად, კოეფიციენტების ანალიზი, ტენდენციების ანალიზი ან ნიშნულზე დადარება). კომპიუტერიზებული აუდიტის ტექნიკა მოიცავს განზოგადოებულ, აუდიტის ზოგად კომპიუტერულ პროგრამებსა და სპეციალიზებულ პროგრამებს, რომლებიც ამოწმებენ სხვა პროგრამული უზრუნველყოფის და სისტემების დამუშავების ლოგიკას და კონტროლებს. შეფასების პროცედურები უფრო დეტალურად არის განხილული განხორციელების სახელმძღვანელოში 2320 – ანალიზი და შეფასება.

შეფასების დასრულების შემდეგ, შედეგები შეიძლება ჩაიწეროს სვეტში, რომელიც დაემატება რისკისა და კონტროლების მატრიცას, რომელიც, როგორც წესი, დოკუმენტირებულია როგორც აუდიტის სამუშაო ფურცელი. მატრიცაში შეტანილი ჩანაწერები ჩვეულებრივ მოიცავს მითითებას ან დამატებით სამუშაო ფურცლებთან კავშირს (link), რომელიც დოკუმენტურად აჩვენებს ტესტირების პროცედურების დეტალებს და გამოყენებულ ანალიზებს, შედეგებს და შიდა აუდიტორის დასკვნების მხარდამჭერ დამატებით ასპექტებს. შიდა აუდიტის ინფორმაცია, ტესტირების შედეგები და დასკვნების საფუძველი ასევე შეიძლება წარმოდგენილი იყოს შესრულებული შემოწმების შეჯამების სახით.

აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, აყალიბებს სამუშაო დოკუმენტაციისადმი საერთო მიდგომას შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების სახელმძღვანელოში. დოკუმენტაცია უფრო დეტალურად არის განხილული განხორციელების სახელმძღვანელოში 2330 – ინფორმაციის დოკუმენტირება.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

2300 სტანდარტთან შესაბამისობა შესაძლებელია დადასტურდეს შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლებით, რომელიც აღწერს ქმედებებს, ანალიზებსა და შეფასებებს, რომლებიც შესრულებულია აუდიტორული შემოწმების დროს, ასევე ლოგიკას, რომელიც მხარს უჭერს დასკვნებს, მოსაზრებებს ანდა რჩევებს. სამუშაო ფურცლები ჩვეულებრივ მოიცავს კომპიუტერიზებული აუდიტის ტექნიკის ან პროგრამული უზრუნველყოფის აღწერას, რომელიც გამოიყენებოდა შიდა აუდიტორული შემოწმების დროს. დამატებით ამისა, შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციები, როგორც წესი, ასევე ახდენს შესაბამისობის დემონსტრირებას. აუდიტორული შემოწმების შემდგომმა გამოკითხვებმა ან უკუკავშირის სხვა მექანიზმებმა შეიძლება დაადასტურონ, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები მიღწეულია, აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს თვალსაზრისით. შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობის დოკუმენტაციას შეუძლია უზრუნველყოს შესაბამისობის მტკიცებულება.

განმარტების სახელმძღვანელო 2310 – ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება

სტანდარტი 2310 — ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება

შიდა აუდიტორებმა მომსახურების მიზნების მისაღწევად უნდა განახორციელონ საკმარისი, საიმედო, შესაბამისი და სასარგებლო ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება.

ინტერპრეტაცია

„საკმარისი ინფორმაცია“ ეფუძნება ფაქტებს, არის ადეკვატური და იმდენად დამატებელი, რომ საღად მოაზროვნე და ინფორმირებული მომხმარებელი მის საფუძველზე იმავე დასკვნამდე მივა რაზეც აუდიტორი. საიმედო ინფორმაცია - ესაა ყველაზე სრული და სანდო ინფორმაცია, რომლის მიღებაც შესაძლებელია სათანადო აუდიტორული პროცედურების გამოყენებით. შესაბამისი ინფორმაცია ამყარებს დაკვირვებების შედეგებს და რეკომენდაციებს და ეხმიანება მომსახურების მიზნებს. სასარგებლო ინფორმაცია ეხმარება ორგანიზაციას მიზნების მიღწევაში.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტი იყენებს სისტემურ და დისციპლინირებულ მიდგომას მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების ეფექტურობის შესაფასებლად და გასაუმჯობესებლად. სისტემური და დისციპლინირებული მიდგომა მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა მოახდინონ ინფორმაციის იდენტიფიცირება, ანალიზი, შეფასება და დოკუმენტაცია, შემოწმების შედეგების და შიდა აუდიტორთა დასკვნების დასადასტურებლად. სტანდარტი 2310 განსაზღვრავს იმ ინფორმაციის კრიტერიუმებს, რომელთა იდენტიფიცირებაც აუცილებელია.

შიდა აუდიტორები იწყებენ ინფორმაციის შეგროვებას, რომელიც მოიცავს აუდიტორულ მტკიცებულებებს, შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვისას. შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნებისა და სამუშაო პროგრამის განხილვა შიდა აუდიტორებს ხელს უწყობს მოახდინონ საკმარისი, სანდო, შესაბამისი და სასარგებლო ინფორმაციის იდენტიფიცირება. სამუშაო პროგრამა განსაზღვრავს იმ პროცედურებს, რომლებიც უნდა გამოიყენონ შიდა აუდიტორებმა შემოწმების განხორციელებისას.

შიდა აუდიტორებისათვის სასარგებლოა, შიდა აუდიტორული შემოწმების დაწყებამდე, განიხილონ ორგანიზაციის პოლიტიკა და შესაბამისი კანონები, რომლებიც დაკავშირებულია მონაცემთა კონფიდენციალურობასთან. მათ ასევე შეუძლიათ კონსულტაცია გაიარონ ორგანიზაციის იურიდიულ სამსახურთან, რათა მიიღონ პასუხი პერსონალურ ინფორმაციაზე მათი წვდომის შესახებ წამოჭრილ ყველა კითხვაზე.

ინფორმაციის იდენტიფიკაციის პროცესს ხელს უწყობს შიდა აუდიტორსა და ორგანიზაციის პერსონალს შორის ღია და ურთიერთთანამშრომლობით კომუნიკაციას. აღნიშნული განსაკუთრებით ეხება იმ პერსონალს, ვინც უშუალოდ კავშირშია აუდიტს დაქვემდებარებულ სფეროსთან ან პროცესთან. კომუნიკაციის ეფექტური არხების შექმნა და ფუნქციონირება არის შიდა აუდიტორული შემოწმების განხორციელების მნიშვნელოვანი ასპექტი. შიდა აუდიტის ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა ასევე მნიშვნელოვანია ღია კომუნიკაციისთვის (იხ. სტანდარტი 1110 – ორგანიზაციული დამოუკიდებლობა).

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს, შიდა აუდიტორები აგროვებენ ინფორმაციას აუდიტის ობიექტის შესახებ და ახდენენ მის დოკუმენტირებას სამუშაო ფურცლებში. დაგეგმვის ფაზაში გამოყენებული ანალიზისა და დეტალების დონე განსხვავდება სხვადასხვა შიდა აუდიტის სამსახურის და შიდა აუდიტორული შემოწმების მიხედვით. კონტროლების დიზაინის ადეკვატურობის შეფასება ხშირად ხორციელდება, როგორც შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ნაწილში, რადგან ის ეხმარება შიდა აუდიტორებს განსაზღვრონ ძირითადი კონტროლები, რათა შემდგომში შეამოწმონ მათი ეფექტურობა. ამრიგად, კონტროლების პროცესების დიზაინის ტესტირების შედეგად გამოიკვეთება აუდიტის მტკიცებულებები.

2310 სტანდარტის თანახმად, აუდიტის ინფორმაციის სანდოობა დამოკიდებულია შესაბამისი შიდა აუდიტორული შემოწმების ტექნიკის გამოყენებაზე. ზოგიერთ ტექნიკას უფრო მეტი დრო სჭირდება ან მეტ რესურსს მოითხოვს, ვიდრე სხვები, მაგრამ შესაძლოა მაინც ღირდეს მისი გამოყენება, რადგან ისინი უზრუნველყოფენ რწმუნებულების უფრო მაღალ დონეს. ზოგადად, შიდა აუდიტის მარტივი მანუალური პროცედურები მოიცავს:

- ფიზიკური მტკიცებულებების შემოწმება, მაგალითად, აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის ფიზიკური ქონება.
- აუდიტის ობიექტის ან გარე წყაროებიდან მოპოვებული დოკუმენტაციის შემოწმება.
- მოწმეთა ჩვენებების შეგროვება ინტერვიუების, გამოკითხვების ან რისკის და კონტროლის თვითშეფასების გზით.
- გამჭოლი ტესტის ჩატარება პროცესზე დასაკვირვებლად მოქმედებაში.
- იმ მონაცემთა შესწავლა, რომელთა მუდმივი მონიტორინგი ხორციელდება ტექნოლოგიის საშუალებით.

ინფორმაციის ანალიზისა და შეფასების უფრო კომპლექსური პროცედურები უფრო დეტალურად არის განხილული განხორციელების სახელმძღვანელოში 2320 – ანალიზი და შეფასება.

ინფორმაციის საკმარისობა და საიმედოობა იზრდება, როდესაც ინფორმაციას გააჩნია შემდეგი კრიტერიუმები: არის მიმდინარე, დადასტურებული, ანდა მოპოვებულია უშუალოდ შიდა აუდიტორის მიერ (მაგალითად, პროცესზე დაკვირვება ან დოკუმენტაციის განხილვა) ან დამოუკიდებელი მესამე მხარისგან. ასევე, ინფორმაცია უფრო საიმედოა, როდესაც ის მოიპოვება ისეთი სისტემიდან, სადაც კონტროლები ეფექტურად მუშაობს.

საკმარისი და სანდო ინფორმაციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი მახასიათებელია ის, რომ იგი უნდა იყოს შეგროვებული და დოკუმენტირებული ისე, რომ გონივრულ, ინფორმირებულ პირს (მაგალითად, შიდა აუდიტის ზედამხედველს ან გარე შემფასებელს) შეეძლოს გაიმეოროს სამუშაო ფურცლებში დოკუმენტირებული აუდიტის ნაბიჯები და ტესტები და მიაღწიოს იგივე შედეგებს და ლოგიკურად მიაღწიოს იმავე დასკვნებს, რასაც თავდაპირველმა შიდა აუდიტორებმა, რომლებმაც შეასრულეს ეს სამუშაო. ამიტომ მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ჩამოაყალიბოს დოკუმენტაციის სისტემა, მათ შორის სასურველი ტერმინოლოგია და სტანდარტიზებული აღნიშვნები (მაგალითად, სიმბოლოები და უჭრაში მონიშვნები) და პროცედურები რათა შიდა აუდიტორებმა გამოიყენონ ეს სისტემა მუდმივად. ინფორმაციის დოკუმენტირება უფრო დეტალურად არის განხილული განხორციელების სახელმძღვანელოში 2330 - ინფორმაციის დოკუმენტირება.

იმის გამო, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების რესურსები არ არის შეუზღუდავი, შიდა აუდიტორებისთვის მნიშვნელოვანია განსაზღვრონ დაპრიორიტეტული გახადონ ყველაზე რელევანტური და სასარგებლო ინფორმაცია (მაგ. ინფორმაცია, რომელიც მხარს უჭერს ან მეტ სანდოობას ანიჭებს შემოწმების დაკვირვებებსა და რეკომენდაციებს). შიდა აუდიტორებისთვის ასევე მნიშვნელოვანია კრიტიკულად შეაფასონ შემოწმების შესახებ ყველა ინფორმაცია მთლიანობაში, ვიდრე დაეყრდნონ ცალკეულ მაგალითებს, რადგან მათი დასკვნები და რჩევები ემყარება მტკიცებულებებს, რომლებიც არის დამატებული და არა აბსოლუტური.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

2310 სტანდარტთან შესაბამისობა შესაძლებელია დადასტურდეს შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამაში და მის დამხმარე სამუშაო ფურცლებზე, რომლებიც შესაძლებელია ინახებოდეს როგორც ელექტრონულად ან ქაღალდის ფორმატში. სამუშაო ფურცლები, როგორც წესი, ორგანიზებულია სამუშაო პროგრამის შესაბამისად და დაკავშირებულია სამუშაო პროგრამასთან, წარმოდგენილია ისინი ინდივიდუალური გვერდების სახით, თუ აუდიტის ნაბიჯების სახით კომპიუტერულ აუდიტორულ სისტემაში. შემოწმების ზედამხედველობის შედეგად, მიზნების დასადასტურებლად საჭირო მტკიცებულებები მოიპოვება საკმარისი, სანდო, შესაბამისი და სასარგებლო ინფორმაციის იდენტიფიკაციით.

იმის დასადასტურებლად, რომ შემოწმების შედეგად მიწოდებული ინფორმაცია ორგანიზაციისთვის სასარგებლო იყო, შესაძლოა იმ პერსონალის გამოკითხვები განხორციელდეს, ვინც დაკავშირებულია აუდიტს დაქვემდებარებულ სფეროსთან ან პროცესთან (აუდიტის შემოწმების კომუნიკაციების დასრულების შემდეგ). გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მონიტორინგს უწევს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისთვის გადაცემულ შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგებზე რეაგირებას, რასაც ასევე შეუძლია დაადასტუროს გადაცემული ინფორმაციის სარგებლიანობა.

განმარტავის სახელმძღვანელო 2320 – ანალიზი და შეფასება

სტანდარტი 2320 – ანალიზი და შეფასება

შიდა აუდიტორებმა შემატყობველი დასკვნები და მომსახურების შედეგები უნდა დააფუძნონ სათანადო ანალიზებს და შეფასებებს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვისას, შიდა აუდიტორებმა უნდა შეიმუშაონ სამუშაო პროგრამა შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების მისაღწევად. მარწმუნებელი საქმიანობისთვის, სამუშაო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემოწმების ინფორმაციის იდენტიფიცირების, ანალიზის, შეფასების და დოკუმენტირების პროცედურებს (სტანდარტი 2240.A1). 2300 სტანდარტის სერია აღწერს ამ დაგეგმილი პროცედურების პრაქტიკაში განხორციელებას.

სტანდარტი 2320 სთხოვს შიდა აუდიტორებს, რომ გაანალიზონ და შეაფასონ შემოწმების დროს მიღებული ინფორმაცია დასკვნების გაკეთებამდე. შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვისა და სამუშაო პროგრამის შექმნისას, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ შეასრულონ შიდა აუდიტორული შემოწმების რამდენიმე ეტაპი და მოიპოვონ მნიშვნელოვანი ინფორმაცია, მათ შორის რისკისა და კონტროლების მატრიცა და კონტროლების დიზაინის ადეკვატურობის შეფასება. სამუშაო პროგრამა ხშირად უკავშირდება სამუშაო ფურცლებს, სადაც დოკუმენტირებულია შესრულებული სამუშაო, შექმნილი ინფორმაცია და შედეგად მიღებული გადაწყვეტილებები. ტიპური სამუშაო ფურცლების მაგალითებია: დაგეგმვის მემორანდუმი ან საკონტროლო სია, ძირითადი პროცესების დიაგრამები ან თხრობითი აღწერილობები, პროცესის დონის რისკის რუკა და რისკისა და კონტროლების მატრიცა, რომელიც დოკუმენტურად აჩვენებს კავშირებს რისკებს, კონტროლებს, ტესტირების მიდგომას, ინტერვიუების რეზიუმეებს, შედეგებს, მტკიცებულებებს და დასკვნებს შორის.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ფაზიდან განხორციელების ფაზაზე გადასვლა შესაძლოა არ იყოს სრულიად მკაფიო, რადგან ორივე ფაზა მოიცავს აუდიტორული ინფორმაციის გარკვეულწილად ანალიზსა და შეფასებას. ხშირად, დაგეგმვის პროცესში შიდა აუდიტორები განსაზღვრავენ კონტროლებს და აფასებენ მათი დიზაინის ადეკვატურობას, რადგან ეს მათ ეხმარება ძირითადი კონტროლების დადგენაში, რომელთა ეფექტურობას ისინი ამოწმებენ უკვე შემდგომში.

შიდა აუდიტორული შემოწმების შესრულება ზოგადად გულისხმობს სამუშაო პროგრამით გათვალისწინებული ტესტების ჩატარებას ძირითადი კონტროლების ოპერაციული ეფექტურობის შესახებ მტკიცებულებების შესაგროვებლად. რისკისა და კონტროლების მატრიცისა და სამუშაო პროგრამის საფუძველზე, შიდა აუდიტორებს, სავარაუდოდ, აქვთ სპეციალური პროცედურების და ტესტების ჩამონათვალი, რაც უნდა განახორციელონ. სხვა ფაქტორები, რომლებიც ჩვეულებრივ ასახულია სამუშაო პროგრამაში, მოიცავენ

აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მოლოდინებს; ტესტირების მიზნებს, კრიტერიუმებს, მიდგომებს, პროცედურებს და ტესტის ობიექტთა სიმრავლეს; და შერჩევის მეთოდოლოგიას და შერჩევის ზომებს. ამასთან, შესაძლოა გარკვეული დეტალების დადგენა მაინც საჭირო გახდეს შემოწმების შესრულების ადრეულ ეტაპებზე.

საბოლოო ჯამში, შიდა აუდიტორები ცდილობენ მივიდნენ დასკვნებამდე სამუშაო პროგრამის შესრულების შედეგად (მაგალითად, დასკვნა იმის შესახებ, ეფექტურია თუ არა კონტროლები რისკების შესამცირებლად მისაღები დონემდე). დიზაინის ადეკვატურობის, და ასევე კონტროლების ოპერაციული ეფექტურობის შესახებ საკმარის ინფორმაციაზე დაყრდნობით, შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ მივიდნენ დასკვნამდე, თუ რამდენად ადეკვატურია არსებული კონტროლები აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის მიზნების მისაღწევად.

ტესტირების მოცულობა დამოკიდებულია იმაზე, იძლევიან თუ არა ტესტის შედეგები აუდიტის საკმარის მტკიცებულებებს, რომელზეც შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ თავიანთი დასკვნების ან რჩევების დაფუძნება. თუ სამუშაო პროგრამაში გათვალისწინებული ტესტები არ იძლევა საკმარის ინფორმაციას დასკვნებისა და რეკომენდაციების შესამუშავებლად, შიდა აუდიტორებს შეიძლება დასჭირდეთ ტესტირების გეგმის კორექტირება და დამატებითი ტესტების ჩატარება. სტანდარტი 2240.A1 მოითხოვს, სამუშაო პროგრამის კორექტირების დაუყოვნებლივ დამტკიცებას.

ანალიზი

ტესტების მიდგომები ხშირად მოიცავს აუდიტის სახელმძღვანელო პროცედურებისა და კომპიუტერიზებული აუდიტის ტექნიკის კომბინაციას; ეს უკანასკნელი მოიცავს ზოგად აუდიტის კომპიუტერულ და სხვა პროგრამებს, რომლებიც განკუთვნილია სხვა პროგრამული უზრუნველყოფის და სისტემების დამუშავების ლოგიკისა და კონტროლების ტესტირებისთვის. ადრე აღწერილი ტესტირების ინფორმაციის მსგავსად, შიდა აუდიტორული შემოწმების ტესტირების პროცედურები, როგორც წესი, განისაზღვრება შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამის შემუშავებისას (სტანდარტული 2240).

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ შეამოწმონ ტესტის ობიექტთა მთელი სიმრავლე ან ინფორმაციის წარმომადგენლობითი ნიმუში. თუ ისინი ირჩევენ ნიმუშს, ისინი პასუხისმგებელი არიან შესაბამისი მეთოდების გამოყენებაზე, რომელიც უზრუნველყოფს, რომ შერჩეული ნიმუში წარმოადგენს მთელ სიმრავლეს ანდა დროის იმ პერიოდს, რომელზეც შედეგების განზოგადება მოხდება.

აუდიტის კომპიუტერიზებული ტექნიკების გამოყენებამ შესაძლოა ხელი შეუწყოს ინფორმაციის მთლიანი პოპულაციის და არა მხოლოდ ნიმუშის ანალიზს. შერჩევის ტექნიკისა და აუდიტის კომპიუტერიზებული ტექნიკის შესახებ დამატებითი ინფორმაცია შეგიძლიათ იხილოთ შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის შესაბამის დამხმარე სახელმძღვანელოში.

მარტივი სახელმძღვანელო აუდიტის პროცედურები მოიცავს ინფორმაციის შეგროვებას მოთხოვნის (მაგალითად, ინტერვიუები ან გამოკითხვები), დაკვირვების და შემოწმების საშუალებით. სხვა მანუალური აუდიტის პროცედურების ჩატარებას შესაძლოა უფრო დიდი დრო დასჭირდეს, მაგრამ, ზოგადად, უზრუნველყოფს რწმუნებულების უფრო მაღალ დონეს. მანუალური აუდიტის პროცედურების მაგალითებია:

- დადარება – შიდა აუდიტორები ამოწმებენ დოკუმენტირებული ან ჩაწერილი ინფორმაციის სანდოობის უკან, ინფორმაციის წარმოშობის წყაროსკენ გაყოლით, მატერიალური რესურსისკენ ან წინა პერიოდში მომზადებული ჩანაწერისკენ.
- მიდევნება – შიდა აუდიტორები ამოწმებენ დოკუმენტირებული ან ჩაწერილი ინფორმაციის სისრულეს, ინფორმაციის მიდევნების საშუალებით წინ დოკუმენტის,

ჩანაწერის ან მატერიალური რესურსიდან დროის შემდგომ პერიოდში მომზადებულ დოკუმენტამდე.

- თავიდან შესრულება – შიდა აუდიტორები ამოწმებენ კონტროლების სიზუსტეს პროცესის ხელახალი შესრულებით, რამაც შესაძლოა უზრუნველყოს კონტროლების ოპერაციული ეფექტურობის პირდაპირი მტკიცებულება.
- დამოუკიდებელი დადასტურება – შიდა აუდიტორები შუამდგომლობენ და მიიღებენ ინფორმაციის სიზუსტის წერილობით დადასტურებას დამოუკიდებელი მესამე მხარისგან.

ანალიტიკური პროცედურები გამოიყენება რათა არსებული ინფორმაცია შედარდეს იმას რაც უნდა იყოს (მოსალოდნელს), დამოუკიდებელ (ე.ი. მიუკერძოებელ) წყაროზე დაყრდნობით და იმის დაშვებით, რომ გონივრული დაშვებით შესაძლებელია არსებობდეს გარკვეულ ურთიერთობები ინფორმაციებს შორის, საპირისპირო პირობების არარსებობის შემთხვევაში. ანალიტიკური პროცედურები ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნეს შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს (2200 სერიის სტანდარტი). ანალიტიკური პროცედურების მაგალითებია:

- თანაფარდობის, ტენდენციების და რეგრესიული ანალიზი.
- გონივრულობის ტესტები.
- პერიოდების მიხედვით შედარებები.
- პროგნოზები.
- დადარება მრეწველობის მსგავს სექტორთან ან ორგანიზაციულ ერთეულთან.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ განახორციელონ მოლოდინიდან ნებისმიერი მნიშვნელოვანი გადახრის შემდგომი გამოკვლევა, რათა დადგინდეს ამ გადახრის მიზეზი ანდა გონივრულობა (მაგალითად, თაღლითობა, შეცდომა ან პირობების შეცვლა). თუ შედეგების ახსნა ვერ ხერხდება, ეს შეიძლება მიუთითებდეს დამატებითი დაკვირვების საჭიროებაზე და მნიშვნელოვანი პრობლემის არსებობაზე, რომელიც უნდა ეცნობოს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს (იხ. სტანდარტი 2060 – ანგარიშგება აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთან).

შეფასებები

შიდა აუდიტორები იყენებენ თავიანთ გამოცდილებას, ლოგიკასა და პროფესიულ სკეპტიციზმს, რათა შეაფასონ შემოწმების განმავლობაში აღმოჩენილი ინფორმაცია და მიიღონ ლოგიკური დასკვნები. შიდა აუდიტორები, ზოგადად, იწყებენ შემოწმებას, ობიექტური და ცნობისმოყვარე გონებით, სტრატეგიულად ეძებენ ინფორმაციას, რომელსაც შეუძლია შემოწმების მიზნების დაკმაყოფილება. შიდა აუდიტორული შემოწმების პროცესის თითოეულ საფეხურზე, აუდიტორები იყენებენ პროფესიულ გამოცდილებას და პროფესიულ სკეპტიციზმს იმის დასადგენად, საკმარისი და რელევანტურია თუ არა მოპოვებული მტკიცებულებები დასკვნების ან დასაბუთების ჩამოსაყალიბებლად. 2330 სტანდარტის – ინფორმაციის დოკუმენტირება, თანახმად, შიდა აუდიტორებმა უნდა მოახდინონ ინფორმაციის დოკუმენტირება, რომელიც ლოგიკურად ამყარებს შემოწმების შედეგებს და დასკვნებს. ამასთან, ეს არ ნიშნავს, რომ ასეთი დოკუმენტაციის თავმოყრისას, შიდა აუდიტორებმა არ შეიტანონ ისეთი რელევანტური ინფორმაცია, რომელსაც შეუძლია ეწინააღმდეგებოდეს დასკვნებს.

შიდა აუდიტორები ხშირად ატარებენ ძირეული მიზეზების ანალიზს შეცდომის, პრობლემის, ხელიდან გაშვებული შესაძლებლობის, ან შეუსაბამობის შემთხვევის გამომწვევი ძირეული მიზეზების დასადგენად. შიდა აუდიტორებს ძირეული მიზეზების ანალიზი,

საშუალებას აძლევს ხელმძღვანელობას მიაწოდონ პრობლემის არსის ინფორმაცია, რომელიც გააუმჯობესებს ორგანიზაციის მმართველობის, რისკების მართვისა და კონტროლების პროცესების ეფექტურობასა და ეფექტიანობას. ამასთან, ეს ანალიზი ზოგჯერ მოითხოვს დიდ რესურსებს, მაგალითად, დროს და საგნების სპეციალიზებული ექსპერტიზას. ამრიგად, სანამ განახორცილებენ ძირეული მიზეზების ანალიზს, იქამდე, შიდა აუდიტორებმა უნდა განახორციელონ სათანადო პროფესიული ზრუნვა და განიხილონ აღნიშნულისთვის საჭირო ძალისხმევა პოტენციურ სარგებელთან მიმართებაში (სტანდარტი 1220.A1).

მიუხედავად იმისა, რომ რთულ საკითხებს ესაჭიროება უფრო კომპლექსური ანალიზი, გარკვეულ ვითარებაში ძირეული მიზეზების ანალიზი შეიძლება იყოს მარტივი, როგორც რამდენიმე „რატომ“ კითხვის დასმა, რომლითაც საჭიროა დადგინდეს ნაპოვნი განსხვავების ძირეული მიზეზი. მაგალითად:

მიუხედავად იმისა, რომ რთულ საკითხებს შეიძლება უფრო სკრუპულოზური ანალიზი დასჭირდეს, გარკვეულ ვითარებაში ძირითადი მიზეზის ანალიზი შესაძლოა იყოს ისეთი მარტივი, როგორც „რატომ“ კითხვების სერიის დაყენება, რომლითაც საჭიროა დადგინდეს განსხვავების ძირითადი მიზეზი. მაგალითად:

მუშა დაეცა. რატომ? რადგან იატაკზე დაღვრილი იყო ზეთი. რატომ? რადგან ნაწილი უშვებდა ამ ზეთს. რატომ? რადგან ნაწილი მწყობრიდან გამოვიდა. რატომ? რადგან ამ ნაწილის მომწოდებლების მიმართ მოთხოვნილი ხარისხის სტანდარტები არასაკმარისია.

ძირეული მიზეზების უმეტესობა შესაძლებელია მიკვლეული იყოს როგორც ადამიანის ან ადამიანთა ჯგუფის მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებებში, მოქმედებებში ან უმოქმედობაში. ამასთან, ქვეშარეული ძირეული მიზეზის დადგენა შესაძლოა აღმოჩნდეს რთული და სუბიექტური იყოს, მაშინაც კი, თუ შიდა აუდიტორებმა ჩაატარეს რაოდენობრივი და ხარისხობრივი მონაცემების ანალიზი. ზოგიერთ შემთხვევაში, მრავალი შეცდომა, გავლენის სხვადასხვა ხარისხით, შეიძლება ერთმანეთს დაემატოს და წარმოქმნას პრობლემური საკითხის ძირეული მიზეზი, ან ძირეული მიზეზი შეიძლება მოიცავდეს რისკს დაკავშირებულს უფრო ფართო საკითხთან, როგორცაა საერთო ორგანიზაციული კულტურა. ამიტომ, შიდა აუდიტორებმა, უნდა გამოიყენონ ინფორმაცია მოპოვებული რამდენიმე შიდა და გარე დაინტერესებული მხარისგან. ზოგიერთ შემთხვევაში, შიდა აუდიტორებმა დამოუკიდებელ და ობიექტურ შეფასებაზე დაყრდნობით უნდა წარუდგინონ შესაძლო ძირეული მიზეზების სხვადასხვა სცენარები აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას განსახილველად. როდესაც ძირეული მიზეზების ანალიზისთვის საჭირო დროის მონაკვეთი ან უნარების დონე მეტია, ვიდრე ეს გააჩნია შიდა აუდიტორებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია რეკომენდაცია გაუწიოს ხელმძღვანელობას, თუ როგორ გადაჭრას ეს გამოწვევა, რათა მუშაობა ძირეული მიზეზების დასადგენად გაგრძელდეს.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სამუშაო ფურცლები, ზოგადად, დოკუმენტურად ადგენს საკმარის ინფორმაციას შიდა აუდიტორული შემოწმების ანალიზის, შედეგებისა და დასკვნების შესახებ, რათა მკითხველმა შეძლოს გაიაზროს თუ რა არის დასკვნების საფუძველი. სამუშაო ფურცლებში ასევე აღწერილია ტექსტის ობიექტთა სიმრავლე, შერჩევის პროცესი და შერჩევის მეთოდი რომელიც აუდიტორებმა გამოიყენეს შემოწმებაში. სამუშაო პროგრამაში წარმოდგენილი ჯვარედინი მითითებები სამუშაო ფურცლებზე. შემოწმების საზედამხედველო განხილვები (სტანდარტი 2340 – მომსახურების ზედამხედველობა), ასევე ასახავს დამატებით ვალიდაციას.

განმარტების სახელმძღვანელო 2330 – ინფორმაციის დოკუმენტირება

სტანდარტი 2330 – ინფორმაციის დოკუმენტირება

შიდა აუდიტორებმა შემატყობველი დასკვნების და მომსახურების შედეგების გასამყარებლად უნდა განახორციელონ საკმარისი რაოდენობის სანდო, შესაბამისი და სასარგებლო ინფორმაციის დოკუმენტალური გაფორმება.

2330.A1 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააკონტროლოს მომსახურებასთან დაკავშირებულ დოკუმენტაციაზე დაშვება. დოკუმენტების გარე მხარისათვის გადაცემამდე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, საჭიროა დადგენილი წესით მოიპოვოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და/ან ორგანიზაციის იურიდიული სამსახურის თანხმობა.

2330.A2 – აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს აუდიტის მომსახურებასთან დაკავშირებული დოკუმენტაციის შენახვის წესები, მიუხედავად იმისა თუ რა ფორმით ხდება მისი შენახვა. დოკუმენტაციის შენახვის ვადასთან დაკავშირებული მოთხოვნები შესაბამისობაში უნდა იყოს ორგანიზაციის ანალოგიურ პოლიტიკებთან და ნებისმიერ შესაბამის მარეგულირებელ და სხვა მოთხოვნებთან.

2330.C1 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეიმუშაოს საკონსულტაციო მომსახურების გაწევასთან დაკავშირებული დოკუმენტების მიღების, შენახვის ვადების და მათი შიდა და გარეშე მხარეებზე გავრცელების პოლიტიკა. ეს პოლიტიკები შესაბამისობაში უნდა იყოს ორგანიზაციის ანალოგიურ პოლიტიკებთან და ნებისმიერ შესაბამის მარეგულირებელ და სხვა მოთხოვნებთან.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლები გამოიყენება შიდა აუდიტორული შემოწმების პროცესში მოპოვებული ინფორმაციის დოკუმენტირებისათვის, მათ შორის დაგეგმვის, მონაცემთა ტესტირების, ანალიზის და შეფასების ჩათვლით, ასევე შემოწმების შედეგებისა და დასკვნების ფორმულირებისათვის. სამუშაო ფურცლები შეიძლება ფუნქციონირებდეს ქაღალდზე, ელექტრონულად, ან ორივე სახით. შიდა აუდიტის პროგრამული უზრუნველყოფის გამოყენებამ, შეუძლია გააძლიეროს სამუშაო ფურცლების ფუნქციონირების თანამიმდევრულობა და ეფექტურობა.

სამუშაო ფურცლების შინაარსი, ორგანიზაცია და ფორმატი, ზოგადად, განსხვავდება ორგანიზაციისა და შიდა აუდიტორული შემოწმების ხასიათის მიხედვით. ამასთან, მნიშვნელოვანია სამუშაო ფურცლების მაქსიმალური თანამიმდევრულობის მიღწევა შიდა აუდიტის საქმიანობისას, რადგან ის ზოგადად ხელს უწყობს შემოწმების ინფორმაციის გაზიარებას და აუდიტის საქმიანობის კოორდინაციას. იმის გამო, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი არის პასუხისმგებელი ასეთ კოორდინაციაზე და შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების შემუშავებაზე (იხილეთ შესაბამისად. სტანდარტი 2050 – კოორდინაცია და დამოკიდებულება და სტანდარტი 2040 – პოლიტიკა და პროცედურები), ლოგიკურია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიმუშაოს სხვადასხვა ტიპის შიდა აუდიტორული შემოწმების შესაბამისი სამუშაო ფურცლების

წარმოების სახელმძღვანელო მითითებები და პროცედურები შიდა აუდიტორებისათვის. სამუშაო ფურცლების სტანდარტიზებული, მაგრამ მოქნილი, ფორმატის ან შაბლონების გამოყენება აუმჯობესებს შიდა აუდიტორული შემოწმების პროცესის ეფექტურობასა და თანამიმდევრულობას. მიღებული სტანდარტიზებული სამუშაო ფურცლების ელემენტები მოიცავს: ზოგად წყობას / "მონიშვნის უჯრები" (ე.ი. სიმბოლოები, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული აუდიტის პროცედურების წარმოსადგენად), სხვა სამუშაო ფურცლებზე ჭვარედინი მითითების / გადამისამართების სისტემა და დადგენილი ინფორმაცია, რომელიც შენახული უნდა იყოს მუდმივად ან გადატანილი იყოს სხვა აუდიტორულ შემოწმებაში. შემოწმების შესახებ ინფორმაციის დოკუმენტირების დაწყებამდე, შიდა აუდიტორებმა უნდა განიხილონ და გააცნობიერონ მათი სამუშაო ფურცლების შემუშავების პროცედურები, სტანდარტიზებული აღნიშვნები და ნებისმიერი ხელმისაწვდომი შაბლონი ან პროგრამა, რომელსაც შიდა აუდიტის იყენებს.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

სტანდარტის 2310 - ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება , „შიდა აუდიტორებმა უნდა განსაზღვრონ საკმარისი, საიმედო, შესაბამისი და სასარგებლო ინფორმაცია შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების მისაღწევად“. ინფორმაციის ეს მახასიათებლები ასევე აუცილებელია შიდა აუდიტორებისთვის, რათა გაითვალისწინონ სამუშაო ფურცლებში ინფორმაციის დოკუმენტირებისას. ეფექტური სამუშაო ფურცლები შეიცავს ინფორმაციას, რომელიც არის საკმარისი და შესაბამისი შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნებთან, დაკვირვებებთან, დასკვნებთან და რეკომენდაციებთან, რაც ინფორმაციას ხდის სასარგებლოს ორგანიზაციის მიზნების მისაღწევად.

სამუშაო ფურცლებზე ეფექტურად დოკუმენტირებული ინფორმაცია ასევე საიმედოა, რადგან იგი მიიღება შიდა აუდიტორული შემოწმების შესაბამისი ტექნიკის გამოყენებით, რომლებიც დოკუმენტირება. ალბათ, ყველაზე მთავარია, რომ სამუშაო ფურცლები შეიცავს საკმარის და შესაბამის ინფორმაციას, რომელიც საშუალებას მისცემს გონივრულ, ინფორმირებულ პირს, მაგალითად სხვა შიდა აუდიტორს ან გარე აუდიტორს, მივიდნენ იგივე დასკვნებამდე, სადამდეც მივიდნენ ის შიდა აუდიტორები, რომლებმაც ჩაატარეს შიდა აუდიტორული შემოწმება. ამრიგად, სამუშაო ფურცლების შექმნა და წარმოება წარმოადგენს სისტემური და დისციპლინირებული შიდა აუდიტორული შემოწმების პროცესის მნიშვნელოვან ნაწილს, რადგან ის ორგანიზებას უწევს აუდიტის მტკიცებულებებს იმგვარად, რომ იძლევა სამუშაოს იგივენაირად შესრულების საშუალებას და ხელს უწყობს დასკვნებსა და შედეგებს შემოწმებას.

სამუშაო ფურცლები შეიძლება შეიცავდეს შემდეგ ელემენტებს:

- ინდექსი ან საცნობარო ნომერი.
- სათაური, რომელიც განსაზღვრავს აუდიტს დაქვემდებარებულ სფეროს ან პროცესს
- შემოწმების თარიღი ან პერიოდი.
- შესრულებული სამუშაოს მასშტაბი.
- მონაცემების მოპოვებისა და ანალიზის მიზანი.
- სამუშაო ფურცელში განთავსებული მონაცემების წყარო(ები).
- შეფასებული პოპულაციის აღწერა, შერჩევის ზომისა და შერჩევის მეთოდის ჩათვლით.

- მონაცემთა ანალიზისთვის გამოყენებული მეთოდოლოგია.
- ჩატარებული ტესტებისა და განხორციელებული ანალიზების დეტალები.
- დასკვნები და სამუშაო ფურცლებში მათ შესაბამის აუდიტის დაკვირვებებზე მითითება.
- შემოთავაზებული შემოწმების შემდგომი შესასრულებელი სამუშაო.
- შიდა აუდიტორ(ებ)ის სახელი, ვინც განახორციელა შემოწმება.
- განხორციელებული შემოწმების შედეგების მიმოხილვის მინიშნებები და შემსრულებელი შიდა აუდიტორ (ებ) ის სახელი.

ზოგადად, სამუშაო ფურცლები ორგანიზებულია სამუშაო პროგრამაში შემუშავებული სტრუქტურის შესაბამისად და გააჩნიათ ჯვარედინი მითითებები შესაბამის ინფორმაციასთან. სამუშაო ფურცლების გამოყენების საბოლოო შედეგი არის შესრულებული პროცედურების, შეგროვებული ინფორმაციის, მიღებული დასკვნების, შემუშავებული რეკომენდაციების და ასევე თითოეული მათი ლოგიკური საფუძვლის დოკუმენტაციის (ელექტრონული, ქაღალდი ან ორივე) შეგროვება. ეს დოკუმენტაცია წარმოადგენს შიდა აუდიტორების დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაციის საფუძვლის ძირითად წყაროს, მათ შორის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან.

სამუშაო ფურცლების საზედამხედველო მიმოხილვა, როგორც წესი, გამოიყენება შიდა აუდიტის პერსონალის პროფესიული უნარების განსავითარებლად (იხ. სტანდარტი 2340 - საზედამხედველო მიმოხილვა ასევე შეიძლება გამოყენებულ იქნეს როგორც საფუძველი, შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის შეფასებისათვის და საფუძველი ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ფუნქციონირებისათვის (იხ. სტანდარტი 1300 - ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა).

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

სწორად მომზადებული და შევსებული სამუშაო ფურცლები, იქნება ეს ქაღალდზე თუ ელექტრონული სახით შენახული, აჩვენებს შესაბამისობას 2330-სტანდარტთან. იმის მტკიცებულება, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების ინფორმაცია არის საკმარისი, სანდო, შესაბამისი და სასარგებლო, შეიძლება ასახული იყოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ აუდიტის რეკომენდაციების ეფექტურად განხორციელებაში. როდესაც შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგები შესაბამის მხარეებს ეცნობათ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიძლება ასევე მიიღოს უკუკავშირი შემოწმების ინფორმაციის დოკუმენტირების შესახებ. ანალოგიურად, იმ პირების შემოწმების შემდგომმა გამოკითხვებმა, რომლებმაც მიიღეს შემოწმების შესახებ ინფორმაცია, ასევე შეიძლება დაადასტურონ შესაბამისობა.

განმარტების სახელმძღვანელო 2330 – ინფორმაციის მოკუბენსტირება

სტანდარტი 2340 – მომსახურების ზედამხედველობა

განსაზღვრული მიზნების მიღწევის, განუული სამუშაოების ხარისხისა და თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლების მიზნით, მომსახურების განწვის პროცესზე უნდა ხორციელდებოდეს სათანადო მონიტორინგი.

ინტერპრეტაცია

მონიტორინგის სათანადო მოცულობა დამოკიდებულია შიდა აუდიტორების პროფესიონალური კვალიფიკაციის დონეზე, გამოცდილებაზე და მომსახურების სირთულეზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს გააჩნია საერთო პასუხისმგებლობა მომსახურებაზე მონიტორინგზე, მიუხედავად იმისა, სამუშაო შესრულებულია შიდა აუდიტის მიერ თუ შიდა აუდიტისათვის. მას შეუძლია მონიტორინგის განხორციელება დააკისროს შიდა აუდიტში მომუშავე სათანადო გამოცდილების მქონე თანამშრომლებს. სათანადო მტკიცებულებები მონიტორინგის პროცედურების განხორციელების თაობაზე უნდა დოკუმენტირდებოდეს და ინახებოდეს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს გააჩნია საბოლოო პასუხისმგებლობა შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობაზე, რათა უზრუნველყო შემოწმების მიზნების მიღწევა, ხარისხის უზრუნველყოფა და აუდიტის პერსონალის განვითარება. შესაბამისად, როდესაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი გეგმავს, თუ როგორ განხორციელდება შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობა, მან უნდა განიხილოს შემოწმების მიზნები და შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები, რომლებიც ხელს უწყობენ 2340 სტანდარტის შესრულებას. შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის პროცესის დაწყებამდეც, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს, ჩვეულებრივ, შემუშავებული აქვს შიდა აუდიტის პოლიტიკა და პროცედურები, რომელიც, მათ შორის, აღწერს თუ როგორ განხორციელდება შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვა, შესრულება და მეთვალყურეობა (იხ. სტანდარტი 2040 – პოლიტიკა და პროცედურები). ასეთ პოლიტიკასა და პროცედურებში შესაძლებელია ასევე მითითებული იყოს ის პროგრამული უზრუნველყოფა ან შაბლონები, რომლებიც შიდა აუდიტორებმა უნდა გამოიყენონ, რათა შექმნან სამუშაო პროგრამებისა და სამუშაო ფურცლების თანამიმდევრული ფორმატი. ამის მსგავსად, პოლიტიკასა და პროცედურებში შესაძლებელია ასევე მითითებული იყოს შიდა აუდიტის პერსონალის პროფესიული განვითარების შესახებ, მაგალითად, შემოწმების შემდგომი შეხვედრის მოთხოვნა, მასში მონაწილე შიდა აუდიტორებს და შემოწმების ზედამხედველ აუდიტორს ან შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შორის.

შიდა აუდიტის პერსონალური უნარების შეფასება არის განგრძობითი, და მიმდინარეობს არა მხოლოდ შიდა აუდიტორული შემოწმების პროცესში. უნარ-ჩვევების შეფასება, ზოგადად, იძლევა საკმარის ინფორმაციას შიდა აუდიტორების კომპეტენციების შესახებ, რაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს საშუალებას აძლევს შემოწმებაში დანიშნოს

შესაბამისი ცოდნის, უნარების და სხვა კომპეტენციების მფლობელი შიდა აუდიტორები. ანალოგიურად, უნარ-ჩვევების შეფასება, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს საშუალებას აძლევს დანიშნოს შიდა აუდიტორული შემოწმების კვალიფიციური ზედამხედველი.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობა არის პროცესი, რომელიც იწყება შემოწმების დაგეგმვით და გრძელდება მისი განხორციელების და ანგარიშგების მთელი პერიოდის განმავლობაში. შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ფაზის განმავლობაში, შემოწმების ზედამხედველი პასუხისმგებელია სამუშაო პროგრამის დამტკიცებაზე და შეუძლია აიღოს პასუხისმგებლობა დაგეგმვის პროცესის სხვა ასპექტებზეც (იხ. სტანდარტი 2240.A1). სამუშაო პროგრამის დამტკიცების ძირითადი კრიტერიუმია, არის თუ არა იგი შემუშავებული შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნების ეფექტურად მისაღწევად. გარდა ამისა, სამუშაო პროგრამა უნდა შეიცავდეს შემოწმების ინფორმაციის იდენტიფიკაციის, ანალიზის, შეფასების და დოკუმენტირების პროცედურებს. სტანდარტი 2240.A1 მოითხოვს, რომ სამუშაო პროგრამაში ნებისმიერი შესწორება უნდა დამტკიცდეს. შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველობა ასევე გულისხმობს იმის უზრუნველყოფას, რომ სამუშაო პროგრამაში ნებისმიერი ცვლილება ავტორიზებულია და სამუშაო პროგრამა შესრულებულია.

შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველი, როგორც წესი, ინარჩუნებს კომუნიკაციას შიდა აუდიტორებთან, რომელიც დანიშნულია შემოწმების განსახორციელებლად და აუდიტს დაქვემდებარებულ სფეროს ან პროცესის ხელმძღვანელობასთან. შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველი, როგორც წესი, განიხილავს სამუშაო ფურცლებს, სადაც აღწერილია ჩატარებული აუდიტორული პროცედურები, იდენტიფიცირებული ინფორმაცია და შემოწმების დროს გაკეთებული აუდიტორული დაკვირვებები და წინასწარი დასკვნები. ზედამხედველი აფასებს, არის თუ არა ინფორმაცია, ტესტირებები და შედეგები საკმარისი, საიმედო, რელევანტური და სასარგებლო შემოწმების მიზნების მისაღწევად და დამყარებულია თუ არა მათზე შემოწმების შედეგები და დასკვნები, როგორც ამას მოითხოვს სტანდარტი 2330 – ინფორმაციის დოკუმენტირება.

სტანდარტი 2420 – მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციები იყოს ზუსტი, ობიექტური, მკაფიო, ლაკონური, კონსტრუქციული, სრული და დროული. შიდა აუდიტორული შემოწმების ზედამხედველი განიხილავს შემოწმების კომუნიკაციებსა ამ ელემენტების შესაბამის სამუშაო ფურცლებს, ვინაიდან სამუშაო ფურცლები უზრუნველყოფენ უპირველეს მხარდაჭერას შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციებისთვის.

შიდა აუდიტორული შემოწმების განმავლობაში, შემოწმების ზედამხედველი, ანდა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ხვდება შემოწმების განხორციელებაში მონაწილე შიდა აუდიტორებს და განიხილავს შემოწმების პროცესს, რაც გამოაჩენს შიდა აუდიტორების ტრენინგის, განვითარების და შეფასების შესაძლებლობებს. შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციებისა და სამუშაო ფურცლების განხილვისას, რომლებშიც დოკუმენტურად ასახულია შემოწმების პროცესის ყველა ასპექტი, შემოწმების ხელმძღვანელს შეუძლია მოითხოვოს დამატებითი მტკიცებულებები ან განმარტება. შიდა აუდიტორებს ეძლევათ შესაძლებლობა, გააუმჯობესონ თავიანთი მუშაობის დონე შემოწმების ხელმძღვანელის მიერ დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემით.

ჩვეულებრივ, შემოწმების საბოლოო დოკუმენტაცია თავისუფლდება ზედამხედველის სარევიზიო ჩანაწერებისგან მას შემდეგ, რაც სათანადო მტკიცებულება იქნება მოწოდებული.

ბული ან სამუშაო ფურცლებზე შეიტანება დამატებითი ინფორმაცია, რომელიც პასუხობს ზედამხედველის მიერ წამოჭრილ პრობლემებს ანდა შეკითხვებს. აღნიშნულის კიდევ ერთი ვარიანტია, შიდა აუდიტმა ცალკე აღრიცხოს შიდა აუდიტორული შემოწმების ხელმძღვანელის პრობლემების და შეკითხვების ჩანაწერები, მათი გადაჭრის განხორციელებული ნაბიჯები და შედეგები.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია შიდა აუდიტის ყველა შემოწმებაზე და ყველა მნიშვნელოვან პროფესიულ შეფასებაზე, რომელიც შესრულებულია ამ შემოწმებების განმავლობაში, იქნება ეს თავად შიდა აუდიტის მიერ, თუ ან მომსახურების სხვა მომწოდებლის მიერ ვინც ასრულებდა შიდა აუდიტის შემოწმებას. ამიტომ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, შეიმუშავებს პოლიტიკასა და პროცედურებს, რომლებიც მიზნად ისახავს შეამციროს რისკი, რომ შიდა აუდიტორები გააკეთებენ ისეთ შეფასებებს ან ქმედებებს, რომლებიც შეუთავსებელია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პროფესიულ განსჯასთან და შეუძლია უარყოფითად იმოქმედოს აუდიტის შემოწმების მიზნებზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, შეიმუშავებს იმ მეთოდს, რომლის საშუალებითაც უნდა გადაწყდეს პროფესიონალური განსჯის ნებისმიერი განსხვავებები, რომლებიც შეიძლება წარმოიშვას. ეს მეთოდი შეიძლება მოიცავდეს შესაბამის ფაქტებზე მსჯელობას, დამატებითი გამოძიების ან კვლევის განხორციელებას და განსხვავებულ მოსაზრებებზე დასკვნის გამოტანას და სამუშაო ფურცლებზე დოკუმენტირებას. თუ ადგილი აქვს პროფესიულ განსჯაში განსხვავებას, რომელიც ეხება ეთიკურ საკითხებს ეს შეიძლება გადაეცეს ორგანიზაციაში იმ პირებს, რომლებსაც აქვთ პასუხისმგებლობა ეთიკურ საკითხებზე.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

2340 სტანდარტთან შესაბამისობის მტკიცებულება შეიძლება მოიცავდეს შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლებს, რომლებიც ინიცირებულია და დათარიღებულია შემოწმების ზედამხედველის მიერ (თუ ხელით არის დოკუმენტირებული) ან ელექტრონულად არის დამტკიცებული (თუ დოკუმენტირებულია სამუშაო ფურცლების კომპიუტერულ პროგრამაში). დამატებითი მტკიცებულებები შესაძლოა მოიცავდეს შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო ფურცლების შესრულებული მიმოხილვის სიას ანდა მიმოხილვის კომენტარების შემორანდუმს.

ხარისხის უზრუნველყოფა შიდა აუდიტორული შემოწმების დონეზე ასევე შეიძლება დემონსტრირებული იყოს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის ფუნქციონირებით და გამოკითხვების შედეგებით, რომლებიც უკავშირდება შიდა აუდიტორულ შემოწმებაში უშუალოდ მონაწილე პირების შემოწმებასთან დაკავშირებულ გამოცდილებას. შიდა აუდიტორებს ასევე შეიძლება ჰქონდეთ შემოწმების ზედამხედველობასთან დაკავშირებული უკუკავშირის შესაძლებლობა, კოლეგიალური შეფასების მეთოდის საშუალებით, მაგალითად, გამოკითხვების მეშვეობით.

განმარტების სახელმძღვანელო 2400 –

კომუნიკაცია მომსახურების შედეგების თაობაზე

სტანდარტი 2400 — კომუნიკაცია მომსახურების შედეგების თაობაზე

შიდა აუდიტორებმა უნდა მოამზადონ და წარადგინონ ანგარიშგება აუდიტორული და საკონსულტაციო მომსახურებების შედეგების თაობაზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი მოითხოვს, რომ შიდა აუდიტორებმა განახორციელონ შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების კომუნიკაცია. ამიტომ, შიდა აუდიტორებს მკაფიოდ უნდა ესმოდეთ შემოწმების შედეგების კომუნიკაციის მოთხოვნების შესახებ. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა გაითვალისწინოს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინები შემოწმების შედეგების კომუნიკაციასთან დაკავშირებით.

შიდა აუდიტორებმა უნდა გაიაზრონ შედეგების კომუნიკაციასთან დაკავშირებული აუდიტის სახელმძღვანელოში მოცემული პოლიტიკა და პროცედურები, სხვა დაინტერესებული მხარეების მოლოდინები, და ნებისმიერი სტანდარტული შაბლონის გამოყენება, რათა უზრუნველყონ თანამიმდევრულობა აუდიტის დაკვირვებების და დასკვნების შემუშავებაში. სტანდარტი 2040 - პოლიტიკა და პროცედურები და მასთან დაკავშირებული განხორციელების სახელმძღვანელო, გთავაზობთ უფრო მეტ ინფორმაციას შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობის შესახებ, პოლიტიკასა და პროცედურებთან დაკავშირებით.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როგორც წესი, შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების სახელმძღვანელო ადგენს შემოწმებასთან დაკავშირებით აუდიტორული დაკვირვების / დასკვნის დოკუმენტირების პროცესს. შიდა აუდიტს შეუძლია შეიმუშაოს შიდა აუდიტორული შემოწმების საკომუნიკაციო გეგმა, რომელიც აღწერს დეტალურ მითითებებს, თუ როგორ უნდა მოახდინონ შიდა აუდიტორებმა აუდიტორული დაკვირვებების კომუნიკაცია შემოწმების მსვლელობისას და ასევე შემოწმების საბოლოო შედეგების კომუნიკაცია მისი დასრულებისას.

შედეგების კომუნიკაციისას, შიდა აუდიტორები განიხილავენ საკომუნიკაციო გეგმას, შემდეგი ასპექტების ჩათვლით: საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები . (სტანდარტი 2410), – საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის ხარისხი (სტანდარტი 2420) და შედეგების შეტყობინება (სტანდარტი 2440). მას შემდეგ, რაც დადგინდება, რომ ეს საკომუნიკაციო სტანდარტები შესრულებულია, შიდა აუდიტორი ადასტურებს, თუ როგორ მოხდება შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების კომუნიკაცია. სამუშაო ფურცლებზე მითითებულია, თუ რომელი შედეგების კომუნიკაცია განხორციელდება ზეპირსიტყვიერად და რომლის წერილობით.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტაცია, რომელსაც შეუძლია დაადასტუროს 2400 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების სახელმძღვანელოს, რომელიც შეიცავს:

- პოლიტიკა, რომელიც ეხება კანონებთან, რეგულაციებთან ან სხვა საკითხებთან დაკავშირებული შესაბამისობების კომუნიკაციას.
- პოლიტიკა, რომელიც ეხება სენსიტიური ინფორმაციის კომუნიკაციას მართვის ჯაჭვის შიგნით და გარეთ.
- პოლიტიკა, რომელიც ეხება კომუნიკაციას ორგანიზაციის გარეთ.

სხვა დოკუმენტაცია შესაძლოა მოიცავდეს საკომუნიკაციო გეგმას, დაკვირვებისა და ესკალაციის ჩანაწერებს, შუალედური და წინასწარი კომუნიკაციის დოკუმენტებს, შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციის დოკუმენტებს და მონიტორინგისა და შემდგომი ღონისძიებების კომუნიკაციის დოკუმენტებს.

განმარტების სახელმძღვანელო 2410 – საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები

სტანდარტი 2410 – საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები

წარდგენილი საანგარიშგებო ინფორმაცია უნდა შეიცავდეს მომსახურების მიზნებს, მასშტაბს და შედეგებს.

2410.A1 – საბოლოო ანგარიში მომსახურების შედეგების თაობაზე უნდა შეიცავდეს შიდა აუდიტორთა შესაბამის შემაჯამებელ დასკვნას და ასევე შესაბამის რეკომენდაციებს და/ან შეთანხმებულ სამოქმედო გეგმას. სადაც ეს აუცილებელია, ანგარიში შესაძლოა შეიცავდეს შიდა აუდიტორის მოსაზრებას. მოსაზრება უნდა ითვალისწინებდეს აღმასრულებელი ხელძღვანელობის და/ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა მოლოდინებს და ეფუძნებოდეს საკმარის, სანდო, შესაბამის და სასარგებლო ინფორმაციას.

ინტერპრეტაცია

მომსახურების დონეზე აუდიტორის მოსაზრებები შეიძლება შეიცავდეს რეიტინგებს, დასკვნებს ან მომსახურების შედეგების აღწერის სხვა ფორმებს. ამგვარი მომსახურების გაწევა შესაძლოა უკავშირდებოდეს სპეციფიკური საქმიანობის პროცესის, კონკრეტული რისკის ან ორგანიზაციული ერთეულის კონტროლებს. მსგავსი მოსაზრებების ფორმულირებისას გაითვალისწინება მომსახურების შედეგები და მათი მნიშვნელობა.

2410.A2 – შიდა აუდიტორებისთვის რეკომენდირებულია მომსახურების შესახებ მიწოდებულ საანგარიშგებო ინფორმაციაში ასახონ პოზიტიური შეფასებები საქმიანობის შედეგებზე.

2410.A3 – მომსახურების შედეგების ორგანიზაციის გარე მხარეებისათვის მიწოდებისას, უნდა მიეთითოს ინფორმაცია მომსახურების შედეგების შეტყობინებასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული შეზღუდვების თაობაზე.

2410.C1 – საკონსულტაციო მომსახურებათა მიმდინარეობისა და შედეგების შესახებ წარსადგენი საანგარიშგებო ინფორმაციის ფორმა და შინაარსი შესაძლოა განსხვავდებოდეს მომსახურების სახისა და კლიენტის მოთხოვნების შესაბამისად.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციები წარმოადგენს კრიტიკულ კომპონენტს იმაში, თუ როგორ ახდენს შიდა აუდიტი თავისი საქმიანობის ღირებულების დემონსტრირებას. ამგვარი კომუნიკაციების ფორმატი და შინაარსი შეიძლება განსხვავდებოდეს ორგანიზაციის ან შიდა აუდიტორული შემოწმების ტიპის მიხედვით.

დაინტერესებულ მხარეებთან კომუნიკაცია მოითხოვს ყურადღებით დაგეგმვას. სასარგებლოა შემოწმების საკომუნიკაციო გეგმის შემუშავება, მისი განხილვა და შეთანხმება დაინტერესებულ მხარეებთან წინასწარ, თუ ეს შესაძლებელია.

კომუნიკაციის კრიტერიუმების დაკმაყოფილების უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტმა უნდა იცოდეს სტანდარტი 2200 – ინდივიდუალური მომსახურების დაგეგმვა, სტანდარტი 2210 - შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები, სტანდარტი 2220 - მომსახურების მასშტაბი., სტანდარტი 2300 - აუდიტორული მომსახურების განხორციელება, სტანდარტი 2310 - ინფორმაციის განსაზღვრა და შეგროვება, სტანდარტი 2320 - ანალიზი და შეფასება, სტანდარტი 2330 - ინფორმაციის დოკუმენტირება და სტანდარტი 2340 - მომსახურების ზედამხედველობა.

შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბის და მიზნების კომუნიკაცია, როგორც წესი, ხორციელდება:

- შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის დროს.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების მსვლელობაში, თუ ადგილი აქვს ცვლილებებს დაგეგმილ მასშტაბში და მიზნებში.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში.

ადეკვატური ზედამხედველობა უზრუნველყოფს, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების მასშტაბი და მიზნები იყოს მიღწეული, შესაბამისი კონტროლები არის ამუშავებული შემოწმების შედეგების ხარისხიან კომუნიკაციასთან დაკავშირებით.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტმა გაითვალისწინოს საკომუნიკაციო გეგმა შიდა აუდიტორული შემოწმების დაწყებისთანავე, ან მალევე დაწყების შემდგომ. როგორც წესი, გეგმა განსაზღვრავს რატომ, ვისთან, როგორ და რის კომუნიკაციას განახორციელებენ შიდა აუდიტორები. მაგალითად, შიდა აუდიტორები განახორციელებენ შემოწმების მიზნების, მასშტაბის, შუალედური შედეგების და საბოლოო შედეგების კომუნიკაციას. გეგმაში ასევე შესაძლოა მითითებული იყოს კომუნიკაციის კონკრეტული ფორმატის გამოყენება. გადაწყვეტილების მიღების პროცესი, იმის შესახებ, თუ რისი კომუნიკაცია უნდა განხორციელდეს ოფიციალურად და რისი არა, დოკუმენტურად იქნება აღწერილი შემოწმების სამუშაო ფურცლებში. საკომუნიკაციო გეგმა, როგორც წესი, ყოველი შემოწმების საველე სამუშაოების ფაზის დაწყებამდე განიხილება შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან, მაგალითად, იმ პირებთან, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან აუდიტს დაქვემდებარებულ სფეროზე ან პროცესზე. კომუნიკაციის გეგმა შესაძლებელია პერიოდულად განახლდეს, თუ ამას მოითხოვს შეცვლილი გარემოებები.

შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციის დაგეგმვისას, შიდა აუდიტორები ითვალისწინებენ ნებისმიერ თავდაპირველ მსჯელობას და შუალედურ კომუნიკაციას, რომელიც მათ შესაძლოა ქონდათ აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის ხელმძღვანელობასთან. აუდიტორები ყურადღებით განიხილავენ ყველა შესაბამის სამუშაო ფურ-

ცელსა და სამუშაო ფურცლების რეზიუმეებს და ასევე მსჯელობენ რამდენიმე დამატებით ფაქტორზე, მათ შორის:

- დაინტერესებული მხარეების მოლოდინები.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნები.
- აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის სტრატეგიული მიზნები.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების დაგეგმილი მასშტაბი და მისი ნებისმიერი შეზღუდვა.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგები.

შიდა აუდიტორებმა ასევე უნდა გაითვალისწინონ 2410.A1 სტანდარტის მოთხოვნა, რათა შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში შეიტანონ რელევანტური დასკვნები, აგრეთვე რელევანტური რეკომენდაციები ანდა სამოქმედო გეგმები. შემოწმების დონეზე აუდიტის მოსაზრებები შეიძლება შეიცავდეს შედეგების რეიტინგს, დასკვნას, ან შედეგების სხვა აღწერას და მათ მნიშვნელობას, რაც შემდგომ განმარტებულია 2410.A1 სტანდარტის ინტერპრეტაციაში.

აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან კომუნიკაცია წარმოადგენს განგრძობით პროცესს შემოწმების მსვლელობის განმავლობაში. შიდა აუდიტი თავის ორგანიზაციას სძენს ღირებულებას, იმით, რომ მის მიერ მომზადებული კომუნიკაციები (სიტყვიერი და წერილობითი) ახდენენ პოზიტიურ ცვლილებებს ორგანიზაციაში. შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების კომუნიკაციისას, შიდა აუდიტორებმა უნდა აღიარონ დამაკმაყოფილებელი საქმიანობა და აღნიშნონ შედეგების განაწილების ანდა გამოყენების ნებისმიერი შეზღუდვების შესახებ, როგორც ეს მოცემულია სტანდარტ 2410.A2 და სტანდარტ 2410.A3.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

მასალები, რომლებსაც შეუძლია დაადასტურონ 2410 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების წერილობით დოკუმენტს, რომელშიც განსაზღვრულია შიდა აუდიტორული შემოწმების ანგარიშის ფორმატის შესაბამისობა სხვა დოკუმენტებთან, როგორცაა ჩანაწერები, შიდა მემორანდუმები ან ელექტრონული ფოსტით კორესპონდენცია, რომლებიც აჩვენებს თუ როგორ შეიქმნა შედეგების საკომუნიკაციო საბოლოო გეგმა. შესაბამისობის დემონსტრირება შესაძლებელია საკომუნიკაციო გეგმის დაცვით ან დასტურდება წერილობითი მოხსენებით (და მისი შესაბამისი შინაარსით), სამუშაო ფურცლებით ანდა შეხვედრების ოქმებით, სადაც განხილულ იქნა გამოწვევები და შედეგები.

შემოწმების დაწყების წერილმა, ან შიდა აუდიტის ანგარიშმა აუდიტის ობიექტთან შემოწმების დაწყების შეხვედრების შესახებ, ასევე შესაძლოა ასახოს შესაბამისობა, რადგან ისინი, როგორც წესი, აღწერენ შიდა აუდიტორული შემოწმების სამუშაო პროგრამას, მიზნებსა და მასშტაბს და ასევე საბოლოო კომუნიკაციის შეთანხმებულ პარამეტრებს. საბოლოო ანგარიშში, რომელიც მოიცავს შიდა აუდიტორული შემოწმების მიზნებს, მასშტაბს და შედეგებს, აგრეთვე შესაბამის დასკვნებს რეკომენდაციებთან ანდა სამოქმედო გეგმებთან ერთად, ასევე შეუძლია ასახოს შესაბამისობა. საბოლოო ანგარიშში შეიძლება დეკლარირებული იყოს დამაკმაყოფილებელი საქმიანობა და ორგანიზაციის გარეთ მყოფი მხარეებისთვის შედეგების კომუნიკაციასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული ნებისმიერი შეზღუდვა.

განმარტების სახელმძღვანელო 2420 –

საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის ხარისხი

სტანდარტი 2420 – საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები

წარდგენილი საანგარიშგებო ინფორმაცია უნდა შეიცავდეს მომსახურების მიზნებს, მასშტაბს და შედეგებს.

2410.A1 – საბოლოო ანგარიში მომსახურების შედეგების თაობაზე უნდა შეიცავდეს შიდა აუდიტორთა შესაბამის შემატყობველ დასკვნას და ასევე შესაბამის რეკომენდაციებს და/ან შეთანხმებულ სამოქმედო გეგმას. სადაც ეს აუცილებელია, ანგარიში შესაძლოა შეიცავდეს შიდა აუდიტორის მოსაზრებას. მოსაზრება უნდა ითვალისწინებდეს აღმასრულებელი ხელძღვანელობის და/ან ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა მოლოდინებს და ეფუძნებოდეს საკმარის, სანდო, შესაბამის და სასარგებლო ინფორმაციას.

ინტერპრეტაცია

მომსახურების დონეზე აუდიტორის მოსაზრებები შეიძლება შეიცავდეს რეიტინგებს, დასკვნებს ან მომსახურების შედეგების აღწერის სხვა ფორმებს. ამგვარი მომსახურების განწევა შესაძლოა უკავშირდებოდეს სპეციფიკური საქმიანობის პროცესის, კონკრეტული რისკის ან ორგანიზაციული ერთეულის კონტროლებს. მსგავსი მოსაზრებების ფორმულირებისას გაითვალისწინება მომსახურების შედეგები და მათი მნიშვნელობა.

2410.A2 – შიდა აუდიტორებისთვის რეკომენდირებულია მომსახურების შესახებ მიწოდებულ საანგარიშგებო ინფორმაციაში ასახონ პოზიტიური შეფასებები საქმიანობის შედეგებზე.

2410.A3 – მომსახურების შედეგების ორგანიზაციის გარე მხარეებისათვის მიწოდებისას, უნდა მიეთითოს ინფორმაცია მომსახურების შედეგების შეტყობინებასა და გამოყენებასთან დაკავშირებული შეზღუდვების თაობაზე.

2410.C1 – საკონსულტაციო მომსახურებათა მიმდინარეობისა და შედეგების შესახებ წარსადგენი საანგარიშგებო ინფორმაციის ფორმა და შინაარსი შესაძლოა განსხვავდებოდეს მომსახურების სახისა და კლიენტის მოთხოვნების შესაბამისად.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

კომუნიკაცია ხდება შიდა აუდიტორული შემოწმების მთელი პროცესის განმავლობაში. ამიტომ, სტანდარტი 2420 მიესადაგება შემოწმების ყველა ეტაპს: შემოწმების დაგეგმვასა და განხორციელებას, შედეგების კომუნიკაციას, პროგრესის მონიტორინგს და რისკის მიღების კომუნიკაციას. იმის გამო, რომ შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციების მაღალი ხარისხი კრიტიკულად მნიშვნელოვანია, შიდა აუდიტორები დიდ ყურადღებას აქცევენ დეტალებს კომუნიკაციების შემუშავების დროს და ითვალისწინებენ ხარისხიანი კომუნიკაციების იმ მახასიათებლებს, რომლებიც აღწერილია 2420 სტანდარტის ინტერპრეტაციაში.

2420 სტანდარტთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტორებმა უნდა გააცნობიერონ ორგანიზაციის მოლოდინები კომუნიკაციასთან დაკავშირებით, დაინტერესებული მხარეების მოლოდინის ჩათვლით კომუნიკაციის ვადებთან დაკავშირებით. როგორც წესი, ამისათვის ხდება კომუნიკაციის გეგმის წინასწარი შემუშავება, როგორც ეს განმარტებულია 2410 განხორციელების სახელმძღვანელოში - საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები.

შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გადახედონ შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებს, რომლებიც ხშირად ასახულია შიდა აუდიტის სახელმძღვანელოში, რათა დადგინდეს ყველა ის შაბლონი, რომლებიც უნდა იქნას გამოყენებული; შაბლონები, ზოგადად, უზრუნველყოფს სწორ და თანმიმდევრულ კომუნიკაციას შიდა აუდიტორული შემოწმების ყველა ფაზის განმავლობაში. ორგანიზაციის მიერ გამოყენებული წერის სტილის, სახელმძღვანელო მითითებების განხილვა საბოლოო კომუნიკაციის მომზადებამდე, შიდა აუდიტორებს დაეხმარება წარმოადგინონ საბოლოო კომუნიკაცია რომელიც შესაბამისობაში იქნება ორგანიზაციის მიერ მიღებული წერის სტილთან.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

2420 სტანდარტის ინტერპრეტაცია განსაზღვრავს ხარისხიანი კომუნიკაციის სპეციფიკურ მახასიათებლებს: **ზუსტი, ობიექტური, მკაფიო, ლაკონური, კონსტრუქციული, სრული და დროული.** შიდა აუდიტორებს შეუძლიათ გაითვალისწინონ თითოეულთან დაკავშირებული შემდეგი დამატებითი ინფორმაცია :

ზუსტი - ინტერპრეტაცია აღნიშნავს, რომ ზუსტი კომუნიკაცია თავისუფალია შეცდომებისა და უზუსტობებისგან და თანხვედრაშია მის უკან მდგომ ფაქტებთან. სიზუსტის შესანარჩუნებლად მნიშვნელოვანია ზუსტი ფორმულირების გამოყენება, რომელიც ეყრდნობა აუდიტორული შემოწმების დროს შეგროვებულ მტკიცებულებებს. გარდა ამისა, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსის თანახმად, შიდა აუდიტორებს მოეთხოვებათ «გაამჟღავნონ მათთვის ცნობილი ყველა მატერიალური ფაქტი, რომელთა გაუმჟღავნებლობის შემთხვევაში, შესაძლოა დამახინჯდეს აუდიტს დაქვემდებარებული სფეროს ან პროცესის ანგარიშგება». თუ კომუნიკაციებში შეცდომა მოხდა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განახორციელოს შესაბამისად შესწორებული ინფორმაციის კომუნიკაცია, როგორც ეს აღწერილია 2421 სტანდარტში - შეცდომები და გამოტოვებები.

ობიექტურობა - კომუნიკაციებში ობიექტურობის უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტორები იყენებენ მიუკერძოებელ ფრაზეოლოგიას და ყურადღებას ამახვილებენ პროცესების ხარვეზებზე და მათ გამოსწორებაზე. ობიექტურობა იწყება მიუკერძოებელი გონებრივი დამოკიდებულებით, რომელიც შიდა აუდიტორებს უნდა ჰქონდეთ შიდა აუდიტორული შემოწმების შესრულებისას. ობიექტურობა არის ეთიკური პრინციპი, რომელიც აღწერილია შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსსა და 1120 სტანდარტში - ინდივიდუალური ობიექტურობა. შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის ძირითადი პრინციპები ასევე ხაზს უსვამს ობიექტურობის მნიშვნელობას და მიუთითებს, რომ იმისათვის რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა შეფასდეს, როგორც ეფექტური, შიდა აუდიტი და შიდა აუდიტორები უნდა იყოს ობიექტური და შეუსაბამო გავლენისგან თავისუფალი ანუ დამოუკიდებელი.

- მკაფიო – კომუნიკაციებში მკაფიოების დონე იზრდება მაშინ, როდესაც შიდა აუდიტორები იყენებენ ენას, რომელიც ადვილად გასაგებია მიზნობრივი აუდიტორისთვის და შეესაბამება ეკონომიკის შესაბამის დარგში და ორგანი-

ზაციაში გამოყენებულ ტერმინოლოგიას. გარდა ამისა, მკაფიო კომუნიკაციები თავიდან იცილებს არა საჭირო ტექნიკური ენის გამოყენებას. 2420 სტანდარტის ინტერპრეტაცია ასევე აღნიშნავს, რომ მკაფიო კომუნიკაციები ლოგიკურია და შიდა აუდიტის მუშაობაში სისტემატური, დისციპლინირებული და რისკზე დაფუძნებული მიდგომით ხასიათდება. მკაფიოობა იზრდება მაშინ, როდესაც შიდა აუდიტორები ახდენენ მნიშვნელოვანი დაკვირვებებისა და მიგნებების კომუნიკაციას და ლოგიკურად ამყარებენ კონკრეტული აუდიტორული შემოწმების რეკომენდაციებსა და დასკვნებს.

- ლაკონური – შიდა აუდიტორები უზრუნველყოფენ კომუნიკაციების სათანადო ლაკონურობას იმით, რომ ახდენენ აუდიტორული შემოწმებისათვის ზედმეტი და არასაჭირო, არა მნიშვნელოვანი, ან არა რელევანტური ინფორმაციის ამოღებას.
- კონსტრუქციული – შიდა აუდიტორებისთვის სასარგებლოა გამოიყენონ კონსტრუქციული ტონი კომუნიკაციის მთელი პროცესის განმავლობაში, რომელიც ასახავს მიგნებების სიმძიმეს. კონსტრუქციული კომუნიკაციები საშუალებას იძლევა ჩამოყალიბდეს საკითხების გადაწყვეტის ურთიერთთანამშრომლობით პროცესი, რაც ხელს შეუწყობს პოზიტიურ ცვლილებებს შიდა აუდიტორული შემოწმების საკითხებში ანდა ასევე ორგანიზაციაში. საბოლოო ჯამში, როგორც შიდა აუდიტის განმარტებაშია მითითებული, შიდა აუდიტორები კონსტრუქციული ტონის გამოყენებით ცდილობენ დაეხმარონ ორგანიზაციას თავისი მიზნების შესრულებაში.
- სრული - კომუნიკაციების სისრულის უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტის პროცესში სასურველია გაითვალისწინონ ნებისმიერი ინფორმაცია, რომელიც აუცილებელია სამიზნე აუდიტორებისთვის. სრული წერილობითი კომუნიკაციები, ზოგადად, მკითხველს საშუალებას აძლევს მივიდეს იგივე დასკვნამდე, რაზეც შიდა აუდიტი მივიდა.
- დროული - და ბოლოს, მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტორებმა განახორციელონ ყველა კომუნიკაცია დაგეგმვის ეტაპზე დადგენილი ვადებში. კომუნიკაციის დროულობა თითოეული ორგანიზაციისთვის შეუძლება განსხვავებული იყოს. იმის დასადგენად, თუ რა არის დროული, შიდა აუდიტორები ხშირად ახდენენ ნიშნულებზე დადარებას და ატარებენ სხვა კვლევებს შემოწმების საგანთან დაკავშირებით. დამატებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ან შიდა აუდიტორს შეუძლია შეიმუშაოს შესრულების ძირითადი ინდიკატორები, რომლებიც გაზომავს კომუნიკაციების დროულობას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებსაც შეუძლიათ დაადასტურონ 2420 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ დამტკიცებულ საბოლოო კომუნიკაციის მის მხარდამჭერ დოკუმენტებს. შიდა აუდიტორებს უნდა შეეძლოთ აჩვენონ, რომ ასეთი დოკუმენტები შესაბამისობაშია კომუნიკაციის საბოლოო გეგმასთან. იმ კომუნიკაციების შემთხვევაში, რომლებიც ხდება წერილობითი ანგარიშის გარეშე, შეხვედრის ოქმებში წარმოდგენილ მათთან დაკავშირებულ ინფორმაციას შეუძლია ასახოს შესაბამისობის მტკიცებულება.

განმარტების სახელმძღვანელო 2421 – შესაბამისი და გამოტოვებები

სტანდარტი 2421 – შეცდომები და გამოტოვებები

თუ საანგარიშგებო ინფორმაციის საბოლოო ვარიანტი შეიცავს არსებით შეცდომას ან გამოტოვებას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განახორციელოს შესწორებული საანგარიშგებო ინფორმაციის მიწოდება ყველა მხარისთვის, რომლებმაც მიიღეს ინფორმაციის საწყისი ვარიანტი.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

შიდააუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გააცნობიეროს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინები იმის თაობაზე, თუ რომელი შეცდომების ან გამოტოვებების გამოვლენას მიიჩნევენ ისინი მნიშვნელოვნად. შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების ტერმინებში მნიშვნელობა განისაზღვრება, როგორც „საკითხის შედარებითი მნიშვნელობა იმ კონტექსტში, რომელშიც ის განიხილება, რაოდენობრივი და თვისებრივი ფაქტორების ჩათვლით, როგორცაა სიდიდე, ხასიათი, ეფექტი, შესაბამისობა და გავლენა. პროფესიული განსჯა ეხმარება შიდა აუდიტორებს, როდესაც აფასებენ საკითხების მნიშვნელობას შესაბამისი მიზნების კონტექსტში“.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეატყობს შეცდომას ან გამოტოვებას შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში, მას შეუძლია უპასუხოს შემდეგი კითხვებს, რათა დაადგინოს მისი მნიშვნელოვნება:

- შეცვლის თუ არა შეცდომა ან გამოტოვება, აუდიტორული შემოწმების შედეგებს?
- შეცვლის თუ არა შეცდომა ან გამოტოვება, ვინმეს აზრს აუდიტორული მიგნებების სიმძიმის შესახებ?
- შეცვლის თუ არა შეცდომა ან გამოტოვება, დასკვნას?
- შეცვლის თუ არა შეცდომა ან გამოტოვება, აუდიტორულ მოსაზრებას?
- შეცვლის თუ არა შეცდომა ან გამოტოვება, აუდიტის რეკომენდირებულ გაუმჯობესების მოქმედებას?

თუ რომელიმე კითხვაზე პასუხი არის «დიახ», შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია დაადგინოს, რომ შეცდომა ან გამოტოვება მნიშვნელოვანია. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, ცდილობს შეცდომის ან გამოტოვების მიზეზის პოვნას, რათა მსგავსი ვითარება არ მოხდეს მომავალში და დაადგინოს, საჭიროა თუ არა მიზეზის შეტანა კომუნიკაციაში აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის

უმაღლეს ორგანოსთან. შემდეგ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს კომუნიკაციის ყველაზე შესაბამის მეთოდს, რათა უზრუნველყოს შესწორებული ინფორმაციის მიღება ყველა იმ მხარის მიერ, ვინც უკვე მიიღო შეცდომის ან გამოტოვების შემცველი კომუნიკაცია. შეცდომებისა და გამოტოვებების და მათი მიზეზების შესახებ ეფექტური კომუნიკაცია ემსახურება შიდა აუდიტის პატიოსნების და სტატუსის დაცვას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

2421 სტანდარტთან შესაბამისობა შესაძლებელია ნაჩვენები იყოს შეცდომებისა და გამოტოვებების მართვის შიდა აუდიტის პოლიტიკისა და პროცედურების არსებობით. ელექტრონულ კორესპონდენციას და სხვა ჩანაწერებს შეუძლიათ დაადასტურონ, თუ როგორ დაადგინა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეცდომის ან გამოტოვების მნიშვნელოვნება და მიზეზი.

მამტკიცებელ მასალებს – მაგალითად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის კალენდარს, ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს ან სხვა სხდომების ოქმებს, სადაც განიხილეს შეცდომა ან გამოტოვება, შიდა მემორანდუმებს და ელექტრონული ფოსტით კორესპონდენციას – შეუძლია აჩვენოს კონკრეტული ინფორმაცია, რომლის კომუნიკაციაც განხორციელდა, ისევე როგორც, თუ როგორ და როდის განხორციელდა ეს კომუნიკაცია. და ბოლოს, შეცდომის ან გამოტოვების შემცველი თავდაპირველი და შესწორებული საბოლოო კომუნიკაციის დოკუმენტაცია ასევე ასახავს შესაბამისობას.

განმარტების სახელმძღვანელო 2430 – ფრაზის „განხორციელდა შიდა აუდიტორთა პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“ გამოყენება

სტანდარტი 2430 — ფრაზის „განხორციელდა შიდა აუდიტორთა პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“ გამოყენება

განცხადება იმის თაობაზე, რომ შიდა აუდიტის მომსახურებები „განხორციელდა შიდა აუდიტორთა პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“, დასაშვებია მხოლოდ მაშინ, თუ ის დასტურდება შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგებით.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

2430 სტანდარტთან შესაბამისობის მისაღწევად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაიაზროს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შემუშავებასა და ფუნქციონირებასთან დაკავშირებული მოთხოვნები (სტანდარტების 1300 სერია) და იცოდეს შიდა აუდიტის საქმიანობის მიმდინარე შიდა და გარე შეფასებების შედეგები. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია გაითვალისწინოს ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინები, თუ რა შემთხვევაში შეუძლია რომ შიდა აუდიტორულ შემოწმებების ანგარიშებში გამოიყენოს განაცხადი „განხორციელდა შიდა აუდიტორთა პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

როდესაც შიდა აუდიტი ახორციელებს შიდა აუდიტორული შემოწმების ანგარიშებებს, არ არსებობს მოთხოვნა, რომ მითითებული იყოს, იყო თუ არა შესრულებული სამუშაო შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად. მიუხედავად ამისა, ამ განცხადების გამოყენება ზრდის შიდა აუდიტის სანდოობას. სტანდარტი 2430 კრძალავს აღნიშნული განაცხადის გამოყენებას, თუ შიდა აუდიტის ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგები, მათ შორის მიმდინარე (ძალაში მყოფი) შიდა და გარე შეფასებები, არ ამყარებს დასკვნას, რომ შიდა აუდიტის საქმიანობა, ზოგადად, შეესაბამება სტანდარტებს. განხორციელების სახელმძღვანელო 1300 – ხარისხის უზრუნველყოფისა და გაუმჯობესების პროგრამა, გთავაზობთ დამატებით მითითებებს ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის მოთხოვნების შესახებ.

როდესაც შიდა აუდიტის საქმიანობა არ შეესაბამება სტანდარტებს, შიდა აუდიტს შეუძლია აირჩიოს იმის მითითება, რომ აუდიტორული შემოწმება არ ჩატარებულა სტანდარტების შესაბამისად. ამასთან, ასეთი განცხადება არ არის სავალდებულო.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

როდესაც შიდა აუდიტორული შემოწმების ანგარიშებში შეტანილია განცხადება „ჩატარებულია შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად“, ხარისხის უზრუნველყოფის და გაუმჯობესების პროგრამის შედეგები ხშირად საკმარისია 2340 სტანდარტთან შესაბამისობის დასადასტურებლად. შიდა აუდიტის გადაწყვეტილება, გამოიყენოს თუ არა შესაბამისობის განაცხადი საბოლოო კომუნიკაციაში შესაძლებელია დოკუმენტირებული იყოს შიდა აუდიტორული შემოწმების ანგარიშის შაბლონში, ან შემოწმების სხვა საკომუნიკაციო ჩანაწერებში ანდა შიდა აუდიტის პოლიტიკასა და პროცედურებში. ამგვარი დოკუმენტების ყოვლისმომცველი განხილვა მიუთითებს, გამოყენებული იყო თუ არა შესაბამისობის განაცხადი სათანადოდ. და პირიქით, შიდა აუდიტის შეუძლია არ შეიტანოს შესაბამისობის განაცხადი შემოწმების ნებისმიერ ანგარიშში და ამ გადაწყვეტილების დოკუმენტაცია ასევე მისაღებია, როგორც 2430 სტანდარტთან შესაბამისობის მტკიცებულება.

განმარტების სახელმძღვანელო 2431 – მომსახურების ფარგლებში შეუსაბამობის გამჟღავნება

სტანდარტი 2431 — მომსახურების ფარგლებში შეუსაბამობის გამჟღავნება

თუ ეთიკის კოდექსთან და სტანდარტებთან შეუსაბამობა ზეგავლენას ახდენს კონკრეტულ ინდივიდუალურ მომსახურებაზე, მაშინ მომსახურების შედეგების ამსახველ ანგარიშში უნდა აისახოს შემდეგი:

- ეთიკის კოდექსის პრინციპ(ებ)ი ან ქცევის წეს(ებ)ი ან სტანდარტ(ებ)ი, რომლებთანაც სრული შესაბამისობაც ვერ იქნა უზრუნველყოფილი;
- შეუსაბამობის მიზეზ(ებ)ი;
- შეუსაბამობის ზეგავლენა მომსახურების განვებაზე და მის საანგარიშგებო შედეგებზე.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

სტანდარტი 2431 მოითხოვს, რომ როდესაც ეთიკის კოდექსთან ან შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტებთან აუდიტის საქმიანობის შეუსაბამობა გავლენას ახდენს კონკრეტული შემონიშნების შედეგებზე, აღნიშნული უნდა გამჟღავნდეს. ამიტომ, შიდა აუდიტორებს უნდა ესმოდათ შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსის და სტანდარტების მოთხოვნები. მათ ასევე უნდა გაითვალისწინონ შეუსაბამობის პოტენციური სფეროები შიდა აუდიტორული შემონიშნების დონეზე და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინები ნებისმიერი შეუსაბამობის ანგარიშგების შესახებ.

შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის ეთიკის კოდექსი მოიცავს შიდა აუდიტის პროფესიასა და პრაქტიკასთან დაკავშირებულ ფართო პრინციპებს და ქცევის უფრო კონკრეტულ წესებს, რომელთა დაცვა მოეთხოვება, როგორც შიდა აუდიტს, ასევე ინდივიდუალურ აუდიტორებს, რომლებიც ახორციელებენ შიდა აუდიტის მომსახურებას შიდა აუდიტის განმარტების შესაბამისად (აღნიშნულში ასევე იგულისხმება შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის წევრები, სერტიფიკატების მფლობელი პირები და სერტიფიცირების კანდიდატები). ეთიკის კოდექსის მიზანია შიდა აუდიტის საერთაშორისო პროფესიაში ეთიკური კულტურის გაძლიერება.

როგორც სტანდარტების შესავალშია ნათქვამი, „სტანდარტების მიზანია:

1. გამკვლევობა გაუწიოს, საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩოს საგაღმდეგო ელემენტების დაცვას.
1. 2. ჩარჩოს შემუშავება, შიდა აუდიტის ღირებულების შემმატებელი მომსახურების ფართო სპექტრის ფუნქციონირებისა და გაძლიერებისათვის.
1. 3. შიდა აუდიტის საქმიანობის შესრულების შეფასების საფუძველის განსაზღვრა.
1. 4. ორგანიზაციული პროცესებისა და ოპერაციების გაუმჯობესება.

”სტანდარტები წარმოადგენს პრინციპებზე დაფუძნებულ, საგაღმართო მოთხოვნებს, რომელიც მოიცავს:

- შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკისა და საქმიანობის შესრულების ეფექტურობის შეფასების ძირითადი მოთხოვნების წინადადებებს, რომლებიც საერთაშორისოდ გამოყენებადია როგორც ორგანიზაციულ, ასევე ინდივიდუალურ დონეზე.
- ინტერპრეტაციებს, რომლებიც განმარტავს ტერმინებს ან ცნებებს სტანდარტებში“.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

ზოგჯერ, გარკვეულმა გარემოებებმა შეიძლება ხელი შეუშალოს შიდა აუდიტორებს მიაღწიონ ეთიკის კოდექსთან ან სტანდარტებთან შესაბამისობას. ზოგადად, ეს არის გარემოებები, როდესაც შიდა აუდიტორის დამოუკიდებლობა ანდა ობიექტურობა უფასურდება, ან შიდა აუდიტორს ექმნება შემდეგი გამოწვევები: არასანდო მონაცემები, ინფორმაციის ნაკლებობა, აუდიტის მასშტაბის შეზღუდვა ან სხვა შეზღუდვები. ასეთ შემთხვევებში, შიდა აუდიტორმა უნდა განსაზღვროს ის პრინციპი, ქცევის წესები ან სტანდარტები, რომელთა სრული შესაბამისობა ვერ იქნა მიღწეული, და ასევე განსაზღვროს, მოქმედებს თუ არა ეს შეუსაბამობა შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგებზე. თუ შეუსაბამობა გავლენას ახდენს შედეგებზე, მაშინ შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციებში აღწერილი უნდა იყოს, თუ რატომ მოხდა შეუსაბამობა და როგორ იმოქმედა შედეგებზე და კომუნიკაციებზე.

შიდა აუდიტისთვის სასარგებლო იქნება რამდენიმე სცენარის განხილვა, რომლებსაც სტანდარტი 2431 მიესადაგება:

- იმ შემთხვევაში, თუ შიდა აუდიტორის ობიექტურობისა და დამოუკიდებლობის გაუფასურება გავლენას ახდენს შემოწმების შედეგებზე, შედეგების კომუნიკაციაში გამჟღავნებული უნდა იყოს შეუსაბამობა 1120 სტანდარტთან - ინდივიდუალური ობიექტურობა, და ეთიკის კოდექსის ობიექტურობის პრინციპთან .
- იმ შემთხვევაში, როდესაც შიდა აუდიტმა განახორციელა შემოწმება, რომლისთვისაც იგი არ ფლობდა კოლექტიურ ცოდნას, უნარებსა და გამოცდილებას, რაც საჭირო იყო მათი პასუხისმგებლობების შესასრულებლად, ამ შემოწმების შედეგების კომუნიკაციამ უნდა გაამჟღავნოს შეუსაბამობა 1210 – სტანდარტთან – პროფესიული ცოდნა და ეთიკის კოდექსის კომპეტენციის პრინციპი.
- თუ შიდა აუდიტი შეეჭახა რაიმე სახის შეზღუდვას ჩანაწერებზე, პერსონალზე ან ქონებაზე მისი წვდომის შესაძლებლობაში და ეს შეზღუდვები გავლენას ახდენს შემოწმების მასშტაბზე, შედეგების კომუნიკაციაში გამჟღავნებული უნდა იყოს შეუსაბამობა 2220.A1 სტანდარტთან.
- თუ შიდა აუდიტის რესურსი არასაკმარისია აუდიტორული შემოწმების მიზნების მისაღწევად, შედეგების კომუნიკაციაში გამჟღავნებული უნდა იყოს შეუსაბამობა 2230 სტანდარტთან – შიდა აუდიტორული შემოწმების რესურსების განაწილება.

ამგვარი ინფორმაციის გამჟღავნება, როგორც წესი, დოკუმენტირდება სამუშაო ფურცლებზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის მნიშვნელოვანია გაითვალისწინოს, ახდენს თუ არა შეუსაბამობის სიტუაცია ზეგავლენას შიდა აუდიტის უნარზე, შეასრულოს თავისი პროფესიული პასუხისმგებლობა ანდა დააკმაყოფილოს დაინტერესებული მხარეების მოლოდინები. შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს, უნდა მიაწოდოს თუ არა და როგორ მიაწოდოს, აღნიშნული საკითხები ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს. ხშირად შეუსაბამობის გამჟღავნება ხდება უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან დისკუსიის საშუალებით და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან სხდომის დროს. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია წინასწარ განიხილოს შეუსაბამობა ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან პირადი შეხვედრის დროს, თავმჯდომარესთან ინდივიდუალური შეხვედრის დროს, ან სხვა შესაბამისი მეთოდით. სრულყოფილად გამჟღავნების უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა განიხილოს, ჩართოს თუ არა შეუსაბამობა შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

დოკუმენტები, რომლებსაც შეუძლია აჩვენონ შესაბამისობა სტანდარტ 2431-თან, მოიცავს:

- შიდა აუდიტის წერილობითი პოლიტიკა და პროცედურები ეთიკის კოდექსთან ანდა სტანდარტებთან შეუსაბამობის გამოვლენის შესახებ სამუშაო ფურცლებში.
- მემორანდუმები, ელ.ფოსტა ან სხვა წერილობითი კომუნიკაციები, რომლებიც განსაზღვრავს ეთიკის კოდექსის პრინციპებს ან ქცევის წესებსა და სტანდარტებს, რომელთანაც შესაბამისობა არ იქნა მიღწეული და შეუსაბამობის ზეგავლენის აღწერა შიდა აუდიტორულ შემოწმებაზე და ამ შემოწმების განხორციელებულ კომუნიკაციაზე.
- შეხვედრების ოქმები ან სხვა ჩანაწერები, რომლებიც დოკუმენტირებას ახდენენ შეუსაბამობის სიტყვიერად გამჟღავნებას, ამის მიზეზებს და გავლენას შიდა აუდიტორულ შემოწმებაზე და მის შედეგებზე რომლის კომუნიკაციაც განხორციელდა.
- შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციაში შეუსაბამობის გამჟღავნების მტკიცებულება.

განმარტების სახელმძღვანელო 2440 – შედეგების შეფასების შეფასება

სტანდარტი 2440 – შედეგების შეფასების შეფასება

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა უზრუნველყოს მომსახურების შედეგების მიწოდება შესაბამისი მხარეებისათვის.

ინტერპრეტაცია

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მომსახურების შედეგების ამსახველი საბოლოო ანგარიშის წარდგენამდე პასუხისმგებელია მის გადახედვასა და შეთანხმებაზე და ასევე იმის განსაზღვრაზე, თუ ვის და როგორ უნდა წარედგინოს ის. იმ შემთხვევაში, თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მოახდენს ამ უფლებამოსილების დელეგირებას, მას შემოადინიშნული პასუხისმგებლობა არ ეხსნება.

2440.A1 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია მომსახურების საბოლოო შედეგების იმ მხარეებისათვის წარდგენაზე, რომლებიც შეძლებენ მათ ჯეროვნად განხილვას.

2440.A2 – თუ საკანონმდებლო და ნორმატიული აქტებით სხვა რამ არაა დადგენილი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა, მანამ სანამ მომსახურების შედეგებს წარუდგენს გარეთ მხარეებს, უნდა:

- შეაფასოს ორგანიზაციისთვის შესაძლო რისკი;
- მიიღოს კონსულტაციები აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისაგან და/ან საჭიროებისამებრ იურიდიული ერთეულისაგან;
- გააკონტროლოს შედეგების თაობაზე ინფორმაციის შეტყობინება მათ გამოყენებაზე შეზღუდვის დადგენის გზით.

2440.C1 – შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია საკონსულტაციო მომსახურების საბოლოო შედეგების კლიენტებისთვის წარდგენაზე.

2440.C2 – საკონსულტაციო მომსახურების განვივისას, შესაძლოა გამოვლინდეს პრობლემები მმართველობითი, ზედამხედველობის, რისკის მართვისა და კონტროლის სფეროებში. იმ შემთხვევაში, როდესაც ეს საკითხები ორგანიზაციისათვის მნიშვნელოვანია, მათ თაობაზე ინფორმაცია უნდა მიეწოდოს ორგანიზაციის ოპერაციულ მენეჯმენტს, აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

2440 სტანდარტი აღნიშნავს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია აუდიტორული შემოწმების საბოლოო შედეგების ყველა შესაბამის მხარესთან კომუნიკაციაზე შემოწმების დასრულების შემდეგ. ამ სტანდარტის დანერგვისთვის მომზადებისას შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის სასარგებლოა განიხილოს ამ სტანდარტის ინტერპრეტაციაში მოცემული თითოეულ ელემენტი.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, გაცნობიერებულია ყველა ორგანიზაციულ საკომუნიკაციო პროტოკოლში და აგრეთვე ორგანიზაციის სტრუქტურულ სქემაში. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა გაითვალისწინოს ორგანიზაციის აღმასრულებელი

ხელმძღვანელობის და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს მოლოდინები, რომლებიც დაკავშირებულია შიდა აუდიტორული შემოწმების კომუნიკაციებთან.

ორგანიზაციის აუდიტის დებულებას და საკომუნიკაციო პროტოკოლებს შეუძლია დაეხმაროს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ორგანიზაციის გარეთანგარიშგების პროცესის განსაზღვრაში. ხელმძღვანელის მიერ გასათვალისწინებელი ფაქტორები მოიცავს, მაგალითად, რომელ მხარეებთან უნდა გააგზავნონ ორიგინალი და ასლი საბოლოო კომუნიკაცია, და როდის უნდა აცნობონ რეგულატორებს, რომლებიც ორგანიზაციის ეკონომიკის დარგს აკონტროლებენ.

2400 სტანდარტის – ინფორმირება მომსახურების შედეგების თაობაზე, 2410 სტანდარტის – საანგარიშო ინფორმაციის წარდგენის კრიტერიუმები და 2420 სტანდარტის – საანგარიშგებო ინფორმაციის წარდგენის ხარისხი, განხორციელების სახელმძღვანელოები წარმოადგენენ შემდგომ მითითებებს შედეგების კომუნიკაციის შესახებ.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან დისკუსიისა და ორგანიზაციული საკომუნიკაციო პროტოკოლების განხილვის საშუალებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს თუ ვინ მიიღებს შემოწმების შედეგებს და რა ფორმა ექნება ამ შედეგების კომუნიკაციას. შედეგების კომუნიკაციამდე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის სასარგებლო იქნება გადახედოს შემოწმების შედეგების კომუნიკაციის მუშა ვარიანტს.

ანგარიშის მიმღებების განსაზღვრისას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გაითვალისწინოს, აქვს თუ არა რომელიმე პოტენციურ მიმღებ მხარეს სამუშაოდან გამომდინარე საჭიროება შედეგების მისაღებად, ასევე აქვთ თუ არა მათ პასუხისმგებლობა აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის სამოქმედო გეგმებზე. შესაძლებელია გათვალისწინებული იყოს ორგანიზაციული კომუნიკაციის პროტოკოლი, რათა უზრუნველყოფილი იყოს, რომ ორგანიზაციის სხვადასხვა დონეზე მყოფმა შესაბამისმა პასუხისმგებელმა პირებმა მიიღონ საბოლოო კომუნიკაციის ასლი. ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო შესაძლოა შეყვანილი იყვნენ მიმღებთა სიაში, თუ ეს შეესაბამება მათ მოლოდინებს. თანამიმდევრულობის უზრუნველსაყოფად, შიდა აუდიტს შეუძლია შეიმუშაოს მხარეთა განაწილების სტანდარტული სია, რომლებიც მიიღებენ ყველა კომუნიკაციას, ისევე როგორც აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის ის დონეები ორგანიზაციაში, რომლებიც უნდა იყოს შეტანილი განაწილების სიაში შემოწმების იმ შედეგების მისაღებად, რომლებიც შედის მათი პასუხისმგებლობის სფეროებში. ამასთან, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია გააფართოოს განაწილების სია, საჭიროების შემთხვევაში, რაც ხშირად მოიცავს ორგანიზაციის ხელმძღვანელობას.

შედეგების კომუნიკაცია შეიძლება განხორციელდეს სიტყვიერად ან წერილობით, ხოლო ფორმა შესაძლოა განსხვავდებოდეს კომუნიკაციის მიმღების შესაბამისად. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს რომელი ფორმა გამოიყენოს თითოეული მიმღებისთვის. მაგალითად, ზოგიერთმა მიმღებმა შეიძლება მიიღოს რეზიუმე, ზოგი კი მიიღებს სრულ ანგარიშს. შეიძლება მიზანშეწონილი იყოს შედეგების კომუნიკაცია შეხვედრაზე პრეზენტაციის და დისკუსიის საშუალებით. კომუნიკაციის მეთოდის მიუხედავად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა დაადგინოს ვინ მიიტანს და ვინ მიიღებს შემოწმების შედეგებს.

საბოლოო კომუნიკაციას მოეთხოვება, რომ იყოს დამტკიცებული შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის ან მის მიერ დელეგირებული პირის მიერ. მცირე შიდა აუდიტის შემთხვევაში,

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია პირადად მოამზადოს შემოწმების საბოლოო ანგარიში. მაგრამ, უფრო დიდ ორგანიზაციებში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მოიპოვებს და განიხილავს ანგარიშს და განსაზღვრავს, თუ რამდენად დაეყრდნობა იმ შიდა აუდიტორს, რომელმაც მოამზადა ანგარიში, სანამ საბოლოოდ დამტკიცებს ამ ანგარიშს.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მიაწოდოს შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციის ელექტრონული ანდა ბეჭდური ასლები შესაბამის შიდა და გარე მხარეებს, როგორც ეს შეთანხმებულია აუდიტორული შემოწმების დაგეგმვის ეტაპზე, ანდა ამას მოითხოვს აუდიტის დებულება და საკომუნიკაციო პროტოკოლები. როგორც წესი, მიმღები მხარეები არიან ისინი, ვისაც შეუძლიათ მოახდინონ სათანადო რეაგირება აუდიტორული შემოწმების შედეგებზე.

შიდა აუდიტის შემოწმების შედეგების მიმღებთა სრული ჩამონათვალის გამოყენება მნიშვნელოვანია იმ შემთხვევისათვის, როდესაც შედეგების გავრცელების შემდეგ შესაძლოა დადგინდეს, რომ ადგილი აქვს შეცდომას ან გამოტოვებას. 2421 სტანდარტი ეხება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პასუხისმგებლობას შეცდომის ან გამოტოვების კომუნიკაციასთან დაკავშირებით.

იურიდიულ ვალდებულებებთან და ორგანიზაციულ პროტოკოლებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა დიდი ყურადღება მიაქციოს ყველა გასათვალისწინებელ საკითხს, როდესაც ამზადებს შედეგების კომუნიკაციას ორგანიზაციის გარეთ. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაითვალისწინოს მგრძობიარე ინფორმაციის კომუნიკაციის შედეგები, რადგან ასეთმა ინფორმაციამ შეძლება გავლენა მოახდინოს ორგანიზაციის საბაზრო ღირებულებაზე, რეპუტაციაზე, მოგებაზე ან კონკურენტუნარიანობაზე. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის სასარგებლოა გაიაროს კონსულტაცია აღნიშნულ საკითხზე ორგანიზაციის იურიდიულ სამსახურში და შესაბამისობის მოთხოვნების მქონე სამსახურებში.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მოახდინოს 2440 სტანდარტის განხორციელების სხვაზე დელეგირება, მაგრამ საბოლოო პასუხისმგებლობის დელეგირება მას არ შეუძლია. 2440 სტანდარტის განხორციელების უფლებამოსილების სხვაზე დელეგირების გადაცემის შემთხვევაში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ინარჩუნებს პასუხისმგებლობას და ანგარიშვალდებულებას.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია დაადასტუროს 2440 სტანდარტთან შესაბამისობა განხილვის დონის დამოწმებით და ყველა სამუშაო ფურცელზე საქმიანობის შესრულების დამადასტურებელი ხელმოწერების უზრუნველყოფით, საბოლოო კომუნიკაციის მომზადებამდე. ამის გარდა, შედეგების ნებისმიერ წერილობით განხორციელებული კომუნიკაციის ასლებს, რომლებიც გააჩნია აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას, აუდიტის კომიტეტს, აღმასრულებელ დირექტორს, გარე მხარეებს ან სხვებს – ასევე შეუძლია შესაბამისობის დემონსტრირება. შედეგების ვერბალური კომუნიკაციის მტკიცებულება შესაძლოა აისახოს შეხვედრის ოქმების, პრეზენტაციებისა და მემორანდუმების საშუალებით, რომლებშიც ნაჩვენებია დამსწრეები ვინც მიიღო კომუნიკაცია. მნიშვნელოვანია იმ ჩანაწერების შენახვა, რომლებიც ადასტურებს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ საბოლოო კომუნიკაციის დამტკიცებას და შიდა აუდიტორული შემოწმების შედეგების მიწოდებას იმ მიმღებებისთვის, რომლებიც განსაზღვრულია საკომუნიკაციო გეგმაში.

განმარტების სახელმძღვანელო 2450 – განზოგადებული მოსაზრება

სტანდარტი 2450 – განზოგადებული მოსაზრება

განზოგადებული მოსაზრების მომზადებისა და წარდგენის შემთხვევაში, ის უნდა ითვალისწინებდეს ორგანიზაციის სტრატეგიებს, რისკებსა და მიზნებს, ასევე აღმასრულებელი მენეჯმენტის, მმართველობითი და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსა და სხვა დაინტერესებული მხარეების მოლოდინებს. განზოგადებული შეფასებები გამყარებული უნდა იქნას საკმარისი, სანდო, შესაბამისი და სასარგებლო ინფორმაციით.

ინტერპრეტაცია

წარდგენილი საანგარიშგებო ინფორმაცია უნდა შეიცავდეს:

- სამუშაოს მასშტაბს, დროითი პერიოდის მითითებით, რომელზეც ვრცელდება შეფასება;
- ინფორმაციას მომსახურების მასშტაბში არსებულ შეზღუდვებზე;
- ინფორმაციას ყველა მომიჯნავე მომსახურებების თაობაზე, მათ შორის მარწმუნებელი მომსახურების გამწვევი სხვა მხარეების სამუშაოს შედეგების მიმართ ნდობაზე;
- მოკლე შემაჯამებელ ინფორმაციას, რომელიც ამყარებს განზოგადებულ მოსაზრებას;
- რისკისა ან კონტროლის კონცეპტუალურ მოდელებს ან სხვა კრიტერიუმებს, რასაც ეფუძნება განზოგადებული მოსაზრება;
- მომზადებულ განზოგადებულ მოსაზრებას, შემაჯამებელი შეფასებას, საბოლოო დასკვნას.

უარყოფითი განზოგადებული მოსაზრების წარდგენის მიზეზები დასაბუთებული უნდა იყოს.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

საერთო მოსაზრება არის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ შემუშავებული შედეგების რეიტინგი, დასკვნა ანდა სხვა აღწერა, როდესაც ის ფართო დონეზე განიხილავს ორგანიზაციის მმართველობას, რისკის მართვას ანდა კონტროლების პროცესებს. ზოგადი მოსაზრება არის შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პროფესიული განსჯა, რომელიც ეფუძნება რიგი ინდივიდუალური შემოწმებების და სხვა მსგავსი საქმიანობის შედეგებს, მაგალითად, სხვა მარწმუნებელი საქმიანობის მიმწოდებლების მიერ კონკრეტული დროის ინტერვალში გაკეთებულ შეფასებებს.

საერთო მოსაზრებები განსხვავდება დასკვნებისაგან იმით, რომ დასკვნა გამომდინარეობს ერთი შიდა აუდიტორული შემოწმებიდან, ხოლო საერთო მოსაზრება გამომდინარეობს მრავალი შემოწმებიდან. ასევე, დასკვნა არის შემოწმების კომუნიკაციის ნაწილი, ხოლო საერთო მოსაზრების კომუნიკაცია ხორციელდება შემოწმების შესახებ კომუნიკაციისგან დამოუკიდებლად.

2310 სტანდარტის ინტერპრეტაცია – ინფორმაციის იდენტიფიკაცია, განსაზღვრავს ტერმინებს: საკმარისი, საიმედო, რელევანტური და სასარგებლო.

- საკმარისი ინფორმაცია ფაქტობრივი, ადეკვატური და დამატარებელია, რათა გონივრული, ინფორმირებული ადამიანი იმავე დასკვნებამდე მივიდეს, სადამდეც შიდა აუდიტორი მივიდა.
- საიმედო ინფორმაცია არის საუკეთესო ინფორმაცია, რომლის მოპოვებაც შესაძლებელია შიდა აუდიტორული შემოწმების შესაბამისი ტექნიკის გამოყენებით.
- რელევანტური (შესაბამისი) ინფორმაცია მხარს უჭერს შიდა აუდიტორული შემოწმების დაკვირვებებსა და რეკომენდაციებს და შეესაბამება შემოწმების მიზნებს.
- სასარგებლო ინფორმაცია ეხმარება ორგანიზაციას მიაღწიოს თავის მიზნებს.

2450 სტანდარტის ინტერპრეტაცია მიუთითებს საერთო მოსაზრების კომუნიკაციის საჭირო კომპონენტებზე; შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს უნდა ესმოდეს ყველა ეს კომპონენტი, სანამ შეიმუშავებს საერთო მოსაზრებას. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს კარგად უნდა ჰქონდეს გააზრებული ორგანიზაციის სტრატეგიები, მიზნები და რისკები, და ასევე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მოლოდინები საერთო დასკვნის მოსაზრების შემუშავებამდე.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იწყებს იმის გათვალისწინებით, თუ როგორ დაუკავშირდება საერთო მოსაზრება ორგანიზაციის სტრატეგიებს, მიზნებსა და რისკებს. შემდეგ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ითვალისწინებს, გადაჭრის თუ არა მისი მოსაზრება პრობლემას, შემატებს ღირებულებას ან დაუზრუნველყოფს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას ან სხვა დაინტერესებულ მხარეებს რწმუნებულებით, ორგანიზაციაში საერთო ტენდენციასთან ან პირობებთან დაკავშირებით. აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან და სხვა შესაბამის დაინტერესებულ მხარეებთან დისკუსიებს შეუძლია დაეხმაროს შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს გააცნობიეროს მათი მოლოდინები საერთო მოსაზრების მასშტაბთან დაკავშირებით.

- ამის შემდგომ, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს იმ საერთო მოსაზრების მასშტაბს, რომელიც უნდა შეიმუშაოს, დროის იმ პერიოდის ჩათვლით, რომელთანაც არის კავშირში ეს მოსაზრება და განიხილავს ადგილი აქვს თუ არა, საერთო მოსაზრების მასშტაბის რაიმე შეზღუდვას. ამ ინფორმაციის გათვალისწინებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია განსაზღვროს, თუ რომელი აუდიტორული შემოწმებები იქნება რელევანტური ამ საერთო მოსაზრებასთან. ამ დროს განიხილება ყველა შესაბამისი აუდიტორული შემოწმება ან პროექტი, მათ შორის მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა შიდა და გარე მომწოდებლის მიერ შესრულებული. მარწმუნებელი საქმიანობის შიდა მომწოდებლებმა შესაძლოა განახორციელონ სხვა ფუნქციებიც, რომლებიც განეკუთვნება ორგანიზაციის თავდაცვის მეორე ხაზს („რისკის მართვის და შესაბამისობის ფუნქცია“, შიდა აუდიტორთა ინსტიტუტის თავდაცვის სამი ხაზის მოდელის შესაბამისად). მარწმუნებელი საქმიანობის გარე მომწოდებლების საქმიანობად შეიძლება ჩაითვალოს გარე აუდიტორების ან მარეგულირებლის მუშაობა. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა შეაფასოს თითოეული განსახილველი პროექტი, იმის დასადგენად, თუ რა დონით არის შესაძლებელი პროექტით შესრულებულ სამუშაოზე დაყრდნობა. თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ეყრდნობა მარწმუნებელი საქმიანობის სხვა მომწოდებლის მიერ შესრულებულ სამუშაოს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი კვლავ ინარჩუნებს პასუხისმგებლობას იმ საერთო მოსაზრებისათვის, რომელიც მან შეიმუშავა ასეთი დამოკიდებულების შედეგად.

მაგალითად, საერთო მოსაზრება შეიძლება ეფუძნებოდეს ორგანიზაციის ადგილობრივ, რეგიონალურ და ეროვნულ დონეზე რიგი შიდა აუდიტორული შემოწმებების შეჯამებულ დასკვნებს, სადაც ასევე გათვალისწინებული იქნება გარე სუბიექტებისგან, როგორცაა დამოუკიდებელი მესამე მხარის ან მარეგულირებელი ორგანოს მიერ მოწოდებული შედეგები. მასშტაბის განაცხადი წარმოადგენს კონტექსტს საერთო მოსაზრებისათვის, დროის პერიოდის, ქმედებების, შეზღუდვების და სხვა ცვლადების მითითებით, რომლებიც განსაზღვრავს საერთო მოსაზრების საზღვრებს.

შიდა აუდიტორული შემოწმების დასკვნების და სხვა კომუნიკაციების განხილვისას, რომლებზე დაყრდნობითაც ყალიბდება საერთო მოსაზრება, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი უზრუნველყოფს, რომ ასეთი დასკვნები და სხვა შედეგები რომელთა კომუნიკაცია განხორციელდა, ემყარებოდეს საკმარის, საიმედო, შესაბამის და სასარგებლო ინფორმაციას. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შემდეგ აჯამებს ინფორმაციას, რომელსაც ემყარება საერთო მოსაზრება. გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ახდენს შესაბამისი რისკის ან კონტროლის ჩარჩოების იდენტიფიცირებას ან სხვა კრიტერიუმების, რომლებიც გამოყენებულია საერთო დასკვნის საფუძვლად.

შესაბამისი ინფორმაციის გათვალისწინებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს და გამოაქვეყნებს საერთო მოსაზრებას, მკაფიო და ლაკონური ენის გამოყენებით და ასახავს იმას, თუ როგორ ეხება მოსაზრება ორგანიზაციის სტრატეგიებს, მიზნებსა და რისკებს. საერთო მოსაზრების კომუნიკაცია უნდა შეიცავდეს ექვს ელემენტს, რომლებიც ჩამოთვლილია 2450 სტანდარტის ინტერპრეტაციაში.

თუ საერთო მოსაზრება არა კეთილსაიმედოა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა განმარტოს ასეთი დასკვნის საფუძველი.

და ბოლოს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი განსაზღვრავს, თუ როგორ უნდა მოახდინოს საერთო მოსაზრების კომუნიკაცია (სიტყვიერი ან წერილობითი ფორმით). ზოგადად მოსაზრებები, როგორც წესი, წერილობით ეცნობება, თუმცა სტანდარტებში ამის მოთხოვნა არ არის. განხორციელების სახელმძღვანელო 2440 – შედეგების შეტყობინება, იძლევა შემდგომ მითითებებს დამატებით გასათვალისწინებელი კომუნიკაციის საკითხების შესახებ.

მნიშვნელოვანია აღინიშნოს, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს არ მოეთხოვება საერთო მოსაზრების შემუშავება. ასეთი დასკვნის შემუშავება ხორციელდება ორგანიზაციის შეხედულებისამებრ და განიხილება უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან და ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან. მიუხედავად ამისა, საერთო მოსაზრების მოთხოვნის შემთხვევაში, სტანდარტი 2450 ასახავს დამატებით ინფორმაციას შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის დასახმარებლად, საერთო მოსაზრების კომუნიკაციასთან დაკავშირებით.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

წერილობითი ფორმით საერთო მოსაზრებების არსებობის შემთხვევაში, მოსაზრების ასლი, როგორც წესი, საკმარისია შესაბამისობის დემონსტრირებისთვის. სიტყვიერად მიწოდებული საერთო მოსაზრებების არსებობის შემთხვევაში, შესაბამისობის დემონსტრირება შესაძლებელია შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის მიერ მომზადებული დაიჯესტით, სიტყვით გამოსვლის ჩანაწერების, სლაიდების ან მსგავსი დოკუმენტების საშუალებით. დამატებითი მასალები, რომლებსაც შეუძლია დაადასტურონ 2450 სტანდარტთან შესაბამისობა, მოიცავს შიდა აუდიტორული შემოწმების საბოლოო კომუნიკაციებსა და გარე კომუნიკაციებს, რომელზეც დაფუძნებულია საერთო მოსაზრება, მემორანდუმებს, ელ.ფოსტას, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ან სხვა შეხვედრის დღის წესრიგს და შეხვედრის ოქმს.

განმარტების სახელმძღვანელო 2500 – პროცესის მონიტორინგი

სტანდარტი 2500 – პროცესის მონიტორინგი

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა ჩამოაყალიბოს და შეინარჩუნოს მომსახურების შედეგების საბოლოო ანგარიშში ასახული შიდა აუდიტის მიგნებებზე მენეჯმენტის მიერ გასატარებელ ღონისძიებათა მონიტორინგის სისტემა.

2500.A1 — შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა ჩამოაყალიბოს განუვლი რეკომენდაციების შესრულებაზე მონიტორინგის პროცესი, რათა დარწმუნდეს და ზედამხედველობა გაუწიოს იმას, რომ მენეჯმენტის მიერ ტარდება ქმედითი მარეაგირებელი ღონისძიებები ან აღმასრულებელ ხელმძღვანელობას თავის თავზე აქვს აღებული მარეაგირებელი ღონისძიებების გაუტარებლობით წარმოშობილი რისკი.

2500.C1 — შიდა აუდიტმა უნდა უზრუნველყოს საკონსულტაციო მომსახურებათა შედეგების დანერგვის მდგომარეობაზე მონიტორინგი კლიენტთან შეთანხმებული საზღვრებში.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

ამ სტანდარტთან შესაბამისობას, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იწყებს იმ ინფორმაციის და მისი დეტალების დონის ნათლად გააზრებით, რომელსაც ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანო და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობა მოელიან შიდა აუდიტის მიერ შემოწმების შედეგების მონიტორინგთან დაკავშირებით. შედეგები, როგორც წესი, ეხება მარწმუნებელი და საკონსულტაციო სამუშაოების შედეგად მიღებულ აუდიტორულ დაკვირვებებს, რომლებიც გადაეცა ხელმძღვანელობას მაკორექტირებელი ზომების მისაღებად.

იმის გათვალისწინებით, რომ საჭირო იქნება პერიოდული ურთიერთქმედება აღმასრულებელი ხელმძღვანელობასთან, რომელიც პასუხისმგებელია მაკორექტირებელი ღონისძიებების განხორციელებაზე, ზოგადად სასარგებლოა აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან შუამდგომლობა, თუ რა გზებით უნდა განხორციელდეს მაკორექტირებელი ღონისძიებების ეფექტური და ეფექტიანი მონიტორინგის პროცესი.

გარდა ამისა, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია სხვა შიდა აუდიტის ხელმძღვანელთან მსჯელობით, ნიშნულებთან დადარების მიდგომით, მოახდინოს მონიტორინგის ეფექტური წამყვანი პრაქტიკის იდენტიფიცირება. ეს მსჯელობა შეიძლება ეხებოდეს ისეთ სფეროებს, როგორცაა:

- მონიტორინგის ავტომატიზაციის დონეები და დეტალები.
- მონიტორინგს დაქვემდებარებული აუდიტორული დაკვირვების ტიპები (ანუ, ყველა თუ მხოლოდ მაღალი რისკის შესაბამისი დაკვირვებები).
- როგორ და რა სიხშირით განისაზღვრება განხორციელების პროცესში მყოფი მაკორექტირებელი ღონისძიებების სტატუსი.

- როდის ახდენს შიდა აუდიტი მაკორექტირებელი ღონისძიებების ეფექტურობის დამოუკიდებლად დადასტურებას.
- შესრულებული ანგარიშგების სიხშირე, სტილი და დონე.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

მონიტორინგის პროცესები შესაძლებელია იყოს უფრო კომპლექსური ან საკმაოდ მარტივი, და ეს დამოკიდებულია რიგ ფაქტორებზე, მათ შორის აუდიტის ორგანიზაციის ზომებზე და კომპლექსურობაზე, შესაბამისი პროგრამული უზრუნველყოფის ხელმისაწვდომობაზე. ორივე ზემოთ აღნიშნულ შემთხვევაში შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის აუცილებელია შეიმუშაოს პროცესი, რომელსაც შეეძლება შესაბამისი დაკვირვებების და შეთანხმებული მაკორექტირებელი ღონისძიებების მონიტორინგი, ასევე მიმდინარე სტატუსის განსაზღვრა. მაღალი დონის მონიტორინგის დროს, ინფორმაცია, რომლის იდენტიფიცირება და მიდევნება ხორციელდება, მოიცავს:

- აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისთვის მიწოდებული დაკვირვებები და მათი ფარდობითი რისკის რეიტინგი.
- შეთანხმებული მაკორექტირებელი ღონისძიებების ხასიათი.
- მაკორექტირებელი ღონისძიებების დრო / ვადები / ასაკი და მიზნობრივი თარიღების ცვლილებები.
- თითოეულ მაკორექტირებელ ღონისძიებაზე (მენეჯმენტის/პროცესის) პასუხისმგებლობის აღება.
- მაკორექტირებელი ღონისძიებების მიმდინარე სტატუსი და დადასტურება თუ არა შიდა აუდიტმა ეს სტატუსი.

ხშირად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი შეიმუშავებს ან შეიძენს ინსტრუმენტს, მექანიზმს ან სისტემას ამ ინფორმაციის მოპოვებისთვის, მონიტორინგისთვის და ანგარიშისათვის. სისტემაში მაკორექტირებელი ღონისძიებების მიმდინარე სტატუსის განახლება ხორციელდება პერიოდულად, პასუხისმგებელი აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ შიდა აუდიტისთვის მიწოდებული ინფორმაციის საფუძველზე და ხშირად უშუალოდ აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ „გამონაკლისების მიდევნების“ საერთო სისტემის გამოყენებით.

მონიტორინგის სიხშირე და მიდგომის სახე (მაკორექტირებელი ღონისძიებების დადასტურებაზე მომუშავე აუდიტის პერსონალის მუშაობის მოცულობა) განისაზღვრება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის პროფესიული განსჯის საფუძველზე, აგრეთვე ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს და ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრული მოლოდინის საფუძველზე. მაგალითად, ზოგიერთ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია აირჩიოს პერიოდულად, მაგალითად, კვარტალურად მოითხოვოს ყველა იმ მაკორექტირებელი ღონისძიების მიმდინარე სტატუსის ინფორმაცია, რომლებიც უნდა დასრულებულიყო წინა პერიოდში. სხვებმა შეიძლება აირჩიონ განახორციელონ იმ აუდიტების პერიოდული შემოწმებები, რომლებსაც ქონდათ მნიშვნელოვანი რეკომენდაციები, რათა უშუალო წვდომა ჰქონდეთ მაკორექტირებელი აქტივობების ხარისხის შესაფასებლად. ზოგიერთ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს ასევე შეუძლია მაკორექტირებელი ღონისძიებების მონიტორინგი განახორციელონ მომავალში, იმავე სფეროში დაგეგმილი შიდა აუდიტორული შემოწმების დროს. მონიტორინგის მიდგომა დგინდება რისკის შეფასებული დონის და აგრეთვე რესურსების ხელმისაწვდომობის საფუძველზე.

ანალოგიურად, ანგარიშგების ფორმა განისაზღვრება შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის გადანწყვეტილებისა და შეთანხმებული მოლოდინის საფუძველზე. ზოგიერთი შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ახორციელებს ყოველი შემოწმების ყველა აუდიტორულ დაკვირვებაზე რეაგირების სტატუსის დეტალურ ანგარიშგებას. სხვები ახორციელებენ მხოლოდ მაღალი რეიტინგით შეფასებული რისკის შესაბამის აუდიტორულ დაკვირვებაზე რეაგირების სტატუსის ანგარიშგებას. ხშირად, ასეთ ანგარიშგებაში სტატუსი შეჯამებულია სამუშაო პროცესის, მმართველი ხელმძღვანელის, ან სტატისტიკის: დროის შესაბამისი, დაგვიანებული და დროულად შესრულებული მაკორექტირებელი ღონისძიების პროცენტული მაჩვენებლის მიხედვით. ზოგიერთ შემთხვევაში, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეიძლება სთხოვონ ანგარიშგება არა მხოლოდ იმაზე განხორციელდა თუ არა მაკორექტირებელი ღონისძიებები, არამედ შეძლეს თუ არა მათ პრობლემური საკითხის კორექცია. მაკორექტირებელი ღონისძიებების განხორციელების საფუძველზე პოზიტიური გაუმჯობესების იდენტიფიცირება და გაზომვა, ითვლება საუკეთესო პრაქტიკად.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შესაბამისობის დადასტურება, როგორც წესი, ხორციელდება მუდმივად განახლებადი რუტინული სისტემის არსებობით. აღნიშნული შესაძლოა იყოს კომპიუტერული ცხრილები, მონაცემთა ბაზა ან სხვა ინსტრუმენტი, რომელიც შეიცავს წინა აუდიტის დაკვირვებებს, მასთან დაკავშირებულ მაკორექტირებელ სამოქმედო გეგმას, სტატუსს და შიდა აუდიტის დადასტურებას, როგორც ეს აღწერილია ზემოთ. ასევე, როგორც წესი, არსებობს მაკორექტირებელი ღონისძიებების სტატუსის ანგარიშები, რომლებიც მომზადებულია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთვის.

განმარტების სახელმძღვანელო 2500 –

კომუნიკაცია დაშვებული ნარჩენი რისკების თაობაზე

სტანდარტი 2600 – ინფორმაციის მიწოდება დაშვებული ნარჩენი რისკების შესახებ

იმ შემთხვევაში, თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ჩათვლის, რომ ორგანიზაციის ოპერაციული მენეჯმენტი ორგანიზაციისათვის დაუშვებლად მაღალ რისკს იღებს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ეს საკითხი უნდა განიხილოს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან. თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ჩათვლის, რომ ნარჩენ რისკთან დაკავშირებული საკითხი კვლავ არაა გადაწყვეტილი, მან ინფორმაცია ამ საკითხთან დაკავშირებით უნდა მიაწოდოს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს.

ინტერპრეტაცია:

მენეჯმენტის მიერ მიღებული რისკის იდენტიფიცირება შეიძლება განხორციელდეს გარანტიის ან საკონსულტაციო ჩართულობის, მენეჯმენტის მიერ განხორციელებული ქმედებების პროგრესის მონიტორინგის გზით, წინა სამუშაოების შედეგად, ან სხვა საშუალებებით. რისკის გადაჭრა აუდიტის აღმასრულებელი დირექტორის პასუხისმგებლობა არ არის.

შესწორებული სტანდარტები, ძალაშია 2017 წლის 1 იანვრიდან.

შესავალი

იმისათვის, რომ წარმატებულად განახორციელოს ეს სტანდარტი, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უპირველეს ყოვლისა უნდა გაიაზროს ორგანიზაციის ხედვა სხვადასხვა ტიპის ორგანიზაციულ რისკებზე და მათდამი ტოლერანტობის დონე. ორგანიზაციები განსხვავდება იმის მიხედვით, თუ რა სიდიდის და რა ტიპის რისკებს მიიჩნევენ ისინი მისაღებად. მაგალითად, ზოგიერთ ორგანიზაციას შეუძლია მიიღოს ფინანსური რისკის მაღალი დონე, იმის გამო რომ გადაწყვიტა საქმიანობის გაფართოება ახალ გეოგრაფიულ რეგიონში სადაც არასტაბილური მთავრობაა; ან ინვესტიციის ჩადება შთამბეჭდავ ახალ პროდუქტში, რომელსაც წარმატების შედარებით მცირე ალბათობა აქვს, მაგრამ წარმატების შემთხვევაში მაღალი სარგებელი ექნება. სხვა ორგანიზაციებმა შესაძლოა არ აიღონ ასეთი ფინანსური რისკები და თავი აარიდონ აღნიშნულ სიტუაციებს. გარდა ამისა, ორგანიზაციები განიხილავენ სხვადასხვა ფაქტორებს მისაღები რისკის დონის დასადგენად; მაგალითად, რისკის მოხდენის ალბათობა და ზეგავლენის სიდიდე, ორგანიზაციის მოწყვლადობა და იმ დროის ხანგრძლივობა, რაც მენეჯმენტს სჭირდება მიუღებელი რისკის საპასუხოდ.

თუ ორგანიზაციას აქვს რისკის მართვის ოფიციალური პოლიტიკა, რომელიც შეიძლება შეიცავდეს რისკის მიღების პროცესს, მნიშვნელოვანია, რომ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა და შიდა აუდიტმა გაიაზრონ ეს.

2500 სტანდარტის თანახმად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ასევე უნდა შექმნას და შეინარჩუნოს შიდა აუდიტის შედეგების განკარგვის მონიტორინგის სისტემა.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელისთვის ასევე სასარგებლოა იმის ცოდნა, თუ როგორ ხდება უფრო მაღალ რისკებთან დაკავშირებული საკითხების კომუნიკაცია ორგანიზაციაში. არსებულ პოლიტიკაში შესაძლოა განსაზღვრული იყოს ასეთი კომუნიკაციისადმი

სასურველი მიდგომა; მაგალითად, ორგანიზაციის რისკის მართვის პოლიტიკაში შესაძლოა ასახული იყოს ასეთი კომუნიკაციის დროულობა, ანგარიშგების იერარქია და მსგავსი გასათვალისწინებელი საკითხები.

განხორციელებისას გასათვალისწინებელი საკითხები

შედეგების განკარგვისა და მასთან დაკავშირებული მაკორექტირებელი ღონისძიებების მონიტორინგის დროს, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა შეიძლება შეიტყოს მაღალი რისკის აღმოჩენის შესახებ, რომლებიც დროულად არ არის პასუხგაცემული, ან წარმოადგენს უფრო მეტ რისკს, ვიდრე ორგანიზაციის რისკის ტოლერანტობაა, ამიტომ ეს რისკი ორგანიზაციისთვის მიუღებელია.

ამასთან, მიმდინარე მონიტორინგის პროცესი არ არის ერთადერთი გზა, რომლის საშუალებითაც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ახდენს მიუღებელი რისკის იდენტიფიკაციას. ეფექტური შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იყენებს რამდენიმე გზას, რათა მუდმივად ფლობდეს ინფორმაციას ორგანიზაციული რისკების შესახებ. მაგალითად, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მიიღოს ინფორმაცია შიდა აუდიტის წევრებისგან იმ მნიშვნელოვან რისკებთან დაკავშირებით, რომლებიც მათ გამოავლინეს მარწმუნებელი ან საკონსულტაციო საქმიანობის განხორციელების დროს ან ორგანიზაციას შეუძლია გამოიყენოს რისკების მართვის საერთო ორგანიზაციული პროცესი (ERM), მნიშვნელოვანი რისკების იდენტიფიცირებისა და მონიტორინგისთვის. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია მონაწილეობდეს ამ პროცესში. გარდა ამისა, აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან კოლაბორაციული და კომუნიკაციური ურთიერთ თანამშრომლობის შექმნით და შენარჩუნებით, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელს შეუძლია ინფორმირებული იყოს ორგანიზაციაში წარმოშობილი რისკების სფეროების შესახებ. შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი ასევე ცდილობს ინფორმირებული იყოს ეკონომიკის შესაბამისი დარგის ტენდენციების და მარეგულირებელი ცვლილებების შესახებ, რაც დაეხმარება მას პოტენციური და წარმოშობილი რისკების ამოცნობაში.

მიუხედავად იმისა, თუ როგორ ხდება მიუღებელი რისკების იდენტიფიცირება, თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აღიარებს რისკს იმდენად მაღალ დონეს, რომ ორგანიზაცია ჩვეულებრივად არ იქნება ასეთი რისკებისადმი ტოლერანტული, და თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი მიიჩნევს, რომ ადგილი არ ააქვს რისკების შერბილებას მისაღებ დონეზე, მაშინ მას მოეთხოვება ამ სიტუაციის კომუნიკაცია ორგანიზაციის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისთვის. ხოლო ამგვარი კომუნიკაციის დაწყებამდე, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი, როგორც წესი, განიხილავს აღნიშნულ საკითხს აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის იმ წევრებთან, რომლებიც პასუხისმგებელნი არიან ამ მაღალი რისკის შესაბამის არეალზე, ორგანიზაციაში, რისკებზე თავისი ხედვის გაზიარების მიზნით, ხელმძღვანელობის ხედვის გასაგებად და ასეთ რისკების საპასუხო ღონისძიებებზე ერთობლივად შეთანხმებისათვის. ამასთან, თუ ასეთი შეთანხმება ვერ იქნა მიღწეული, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა უნდა გაავრცელოს ამ საკითხზე თავისი შეშფოთება ორგანიზაციის აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან. და, თუ უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან მსგავსი დისკუსიის შემდეგ, რისკზე რეაგირებაზე ვერ მოხდა შეთანხმება, შიდა აუდიტის ხელმძღვანელმა ეს საკითხი უნდა მიაწოდოს ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოს. ამის შემდეგ ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოს პასუხისმგებლობაა თუ როგორ უპასუხებს აღნიშნულ გამოწვევას, მათ შორის აღმასრულებელი ხელმძღვანელობის მონაწილეობით.

შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი იყენებს საკუთარ განსჯას იმის დასადგენად, თუ რამდენად უკეთ, რამდენად სწრაფად და ვისთან მოახდინოს ასეთი საკითხების კომუნიკაცია, საკითხის ხასიათის, გადაუდებლობის, პოტენციური შედეგების და არსებული პოლიტიკის გათვალისწინებით. მაგალითად, როდესაც მოსალოდნელია რომ კანონი ან რეგულაცია დაირღვეს, უნდა მიმართოს თუ არა აუდიტის ხელმძღვანელმა კონსულტაციისათვის იურიდიულ სამსახურს და უნდა მოახდინოს თუ არა რისკის კომუნიკაცია პირადად უფროს აღმასრულებელ ხელმძღვანელთან, თუ განიხილოს რისკი სხვადასხვა სფეროების სპეციალისტებთან შეხვედრაზე?

ეს სტანდარტი ეხება უაღრესად მნიშვნელოვან რისკებს, რომლებიც შიდა აუდიტის ხელმძღვანელის შეფასებით, უნდა იყოს ორგანიზაციის ტოლერანტობის დონეზე მაღლა. აღნიშნული შეიძლება მოიცავდეს შემდეგი სახის რისკებს:

- მათ, რასაც შეუძლია ზიანი მიაყენოს ორგანიზაციის რეპუტაციას.
- მათ, რასაც შეუძლია ზიანი მიაყენოს ხალხს.
- მათ, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი მარეგულირებელი ჯარიმები, ორგანიზაციის საქმიანობის შეზღუდვა, ან სხვა ფინანსური ან სახელშეკრულებო ჯარიმები.
- მათ, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს მატერიალური ცდომილებები.
- თაღლითობა ან სხვა უკანონო ქმედებები.
- მათ, რასაც შეუძლია გამოიწვიოს მნიშვნელოვანი დაბრკოლებები სტრატეგიული მიზნების მისაღწევად.

მოსაზრებები შესაბამისობის დადასტურებისთვის

შესაბამისობის მტკიცებულება შეიძლება მოიძებნოს აღმასრულებელ ხელმძღვანელობასთან, ზედამხედველობის უმაღლეს ორგანოსთან ან რისკის კომიტეტთან აუდიტის ხელმძღვანელის შეხვედრების ოქმებში, სადაც მნიშვნელოვანი რისკების საკითხი განიხილეს. თუ შიდა აუდიტის ხელმძღვანელი აცნობებს მიუღებელ რისკთან დაკავშირებულ სიტუაციებს ინდივიდუალური შეხვედრების საშუალებით, შენიშვნების ჩანაწერები შეიძლება გამოყენებული იქნას აღმასრულებელი ხელმძღვანელობისა და ზედამხედველობის უმაღლესი ორგანოსთვის რისკებზე ინფორმირებისათვის გადადგმული ნაბიჯების დასადასტურებლად. ასევე, შესაბამისობის არაპირდაპირ დადასტურებას წარმოადგენს შიდა აუდიტის სახელმძღვანელოში მოცემული პოლიტიკა, რომელიც აღწერს ამ სტანდარტის მოთხოვნებს და ორგანიზაციის ანგარიშგების პროცესს.

გამოიცა საჯარო სექტორის შიდა აუდიტორების სამუშაო პროცესის ხელშეწყობისთვის და არაკომერციული მიზნებისთვის.

გაყიდვა აკრძალულია